

Minimálne učebné výstupy zo vzdelávacích štandardov

OBSAH

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia

Podoblasť Vyučovanie prvého jazyka 4

Slovenský jazyk a literatúra pre 1. cyklus	5
Slovenský jazyk a literatúra pre 2. cyklus	11
Slovenský jazyk a literatúra pre 3. cyklus	18

Podoblasť Vyučovanie prvého jazyka – Jazyky národnostných menšín 26

Maďarský jazyk a literatúra pre 1. cyklus	27
Maďarský jazyk a literatúra pre 2. cyklus	33
Maďarský jazyk a literatúra pre 3. cyklus	39
Nemecký jazyk a literatúra pre 1. cyklus	47
Nemecký jazyk a literatúra pre 2. cyklus	52
Nemecký jazyk a literatúra pre 3. cyklus	57
Rómsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus	63
Rómsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus	68
Rómsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus	74
Rusínsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus	82
Rusínsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus	86
Rusínsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus	90
Ruský jazyk a literatúra pre 1. cyklus	93
Ruský jazyk a literatúra pre 2. cyklus	97
Ruský jazyk a literatúra pre 3. cyklus	103
Ukrajinský jazyk a literatúra pre 1. cyklus	109
Ukrajinský jazyk a literatúra pre 2. cyklus	113
Ukrajinský jazyk a literatúra pre 3. cyklus	117

Podoblasť Vyučovanie slovenského jazyka ako druhého jazyka 121

Slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 1. cyklus	122
Slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 2. cyklus	128
Slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 3. cyklus	135
Slovenský jazyk ako druhý jazyk pre komunikačnú úroveň 1 (základná)	146
Slovenský jazyk ako druhý jazyk pre komunikačnú úroveň 2 (rozširujúca)	150

Podoblasť Vyučovanie cudzích jazykov 155

Anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 1. cyklus	156
Anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 2. cyklus	162
Anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 3. cyklus	172

Anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk ako druhý cudzí jazyk pre 3. cyklus	186
---	-----

Vzdelávacia oblasť Matematika a informatika 187

Matematika pre 1. cyklus	188
Matematika pre 2. cyklus	199
Matematika pre 3. cyklus	210
Informatika pre 1. cyklus	222
Informatika pre 2. cyklus	225
Informatika pre 3. cyklus	228

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda 231

Človek a príroda pre 1. cyklus	232
Človek a príroda pre 2. cyklus	238
Človek a príroda pre 3. cyklus	244

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť 258

Človek a spoločnosť pre 1. cyklus	259
Človek a spoločnosť pre 2. cyklus	267
Človek a spoločnosť pre 3. cyklus	275

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce 289

Človek a svet práce pre 1. cyklus	290
Človek a svet práce pre 2. cyklus	293
Človek a svet práce pre 3. cyklus	296

Vzdelávacia oblasť Umenie a kultúra 299

Hudobná výchova pre 1. cyklus	300
Hudobná výchova pre 2. cyklus	303
Hudobná výchova pre 3. cyklus	306
Výtvarná výchova pre 1. cyklus	309
Výtvarná výchova pre 2. cyklus	311
Výtvarná výchova pre 3. cyklus	313

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb 315

Zdravie a pohyb pre 1. cyklus	316
Zdravie a pohyb pre 2. cyklus	318
Zdravie a pohyb pre 3. cyklus	320

**Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia
Podoblasť Vyučovanie prvého jazyka**

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aktívne a ohľaduplne komunikovať s komunikačným partnerom,
- klásť otázky a formulovať odpovede v dialógu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie pozdravov, predstavenia sa, oslovenia, tykania/vykania vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí,
- formulovanie ústneho poďakovania a ospravedlnenia.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie otázky,
- formulovanie prosby, priania, nesúhlasu a námietky,
- formulovanie vlastných potrieb a prežívaných pocitov primeraným spôsobom,
- presnosť a pravdivosť vyjadrenia pri požiadaní o informáciu a pri poskytnutí informácie.

Dialóg

- nácvik jednoduchého dialógu v dvojici: kladenie otázok a formulovanie odpovedí,
- pozorné počúvanie komunikačného partnera¹.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tém dialógu,
- používanie vhodných slovných spojení a viet pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- pozdrav, predstavenie sa, tykanie/vykanie, poďakovanie, ospravedlnenie,
- prosba, prianie, nesúhlas, námietka, požiadanie o informáciu, poskytnutie informácie,
- rozhovor, otázka, odpoveď, pozorné počúvanie,
- slovo, slovné spojenie, veta.

¹ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Hovorená produkcia²

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozprávať o vlastnej skúsenosti alebo zážitku,
- opísať pozorované objekty a činnosti³,
- počúvať hovorené prejavy⁴ a klásť otázky k ich obsahu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber témy hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slovnej zásoby a informácií na rozvíjanie témy s pomocou učiteľa,
- rozvíjanie témy pri rozprávaní a pri opise,
- využitie obrázkovej osnovy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- pozorné počúvanie hovoreného prejavu spolužiakov,
- kladenie otázok k obsahu počúvaného prejavu,
- formulovanie odpovedí na položené otázky.

Žánre hovoreného textu

- jednoduché rozprávanie: prežitá skúsenosť, reálny alebo vymyslený príbeh,
- uplatnenie časovej postupnosti v rozprávaní,
- jednoduchý opisný text: postupnosť dejov pri opise pracovného postupu; hlavné znaky opisovaného objektu (konkrétny predmet alebo blízka osoba).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách a jednoduchých súvetiach,
- používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, otázka, rozkaz, prosba, prianie, nesúhlas, námietka,
- používanie prirovnania,
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slo-
votvorne súvisiace slová,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (podľa individuálnych dispozícií žiaka)⁵.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- téma, osnova, časová postupnosť,
- rozprávanie, opis,
- prirovnanie.

² Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

³ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

⁴ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

⁵ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať všetky písmená slovenskej abecedy,
- s pomocou tvoriť obrazovo-písaný text na blízku tému⁶.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- sluchové a zrakové rozlišovanie hlásky, slabiky a slova,
- písanie písmen slovenskej abecedy,
- písanie slov, odpis písaného textu, prepis tlačeného textu, písanie podľa diktovania⁷.

Proces tvorenia textu

- výber a rozvíjanie témy písaného textu pomocou učiteľa,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: voľné písanie,
- výber vhodných slov, slovných spojení a vetných celkov podľa komunikačného/autorského zámeru s pomocou učiteľa.

Žánre písaného textu

- tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) a obrazovo-písaného textu (pozdánka, pohľadnica) s pomocou učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok vo vetách a v jednoduchých súvetiach s rôznymi komunikačnými zámermi: oznámenie, výzva (rozkaz, prosba), pranie, nesúhlas, námietka,
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: významové okruhy slov, slo-
votvorne súvisiace slová.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- pravopis: podľa individuálnych dispozícií žiaka.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- hláska, písmeno, slovo, abeceda, písané písmo, tlačené písmo,
- text, téma,
- veta, zámer vety: oznámenie, otázka, rozkaz, prosba, pranie, nesúhlas,
- prirovnávanie,
- pravopis a pravopisné pravidlá.

⁶ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím využívajúcich Braillovo písmo.

⁷ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať krátke vecné texty a porozumieť doslovným informáciám.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- sluchové a zrakové rozlišovanie hlásky, slabiky a slova,
- poznávanie písmen slovenskej abecedy,
- nácvik čítania slov, viet a krátkych textov primeranej náročnosti,
- uplatňovanie splývavej výslovnosti, významovej pauzy, melódie a tempa reči pri hlasnom čítaní⁸.

Porozumenie textu

- vytváranie predstáv o obsahu textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, nadpisu,
- porozumenie doslovného (explicitného) významu textu a jeho reprodukcia.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- pozorovanie učiteľovho premýšľania pri čítaní (učiteľ „myslí nahlas“): komentovanie porozumenia alebo neporozumenia,
- sledovanie porozumenia obsahu prečítaného textu (Viem, čo text hovorí?).

Žánre vecného textu

- vyhľadávanie informácií v ozname a správe pomocou podporných otázok,
- porozumenie časovej postupnosti v bežnom (neumeleckom) rozprávaní: rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh,
- porozumenie postupnosti dejov v opise pracovného postupu,
- orientácia v jednoduchých nesúvislých textoch: zoznam, rozvrh, plán, tabuľka.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- úvod do poznávania slovných druhov: vytvorenie prvotnej predstavy o význame a využití slovných druhov v texte,
- rozlišovanie všeobecných a vlastných podstatných mien: základné významové skupiny vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat, miestne geografické názvy),
- vyvodzovanie významov slov z textu s pomocou učiteľa.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- text, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, abeceda,
- obsah textu, informácia, nadpis, ilustrácia,
- odsek,
- oznam, správa, rozprávanie, opis pracovného postupu,
- zoznam, rozvrh, plán, tabuľka.

⁸ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prechádzať od počúvania čítaného textu k vlastnému čítaniu a k čítaniu s pomocou⁹,
- vyjadriť myšlienky a zážitky z počúvaného a z čítaného textu a z ilustrácií,
- s pomocou si vyberať knihy na čítanie podľa svojho záujmu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- rozoznávanie slov a viet v počúvanom a v čítanom texte,
- predvídanie z počutého a prečítaného textu,
- odlíšenie textu od ilustrácie,
- domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie a čítanie ilustrácie,
- prerozprávanie obsahu čítaného a počúvaného textu s pomocnými otázkami a nápovedami učiteľa.

Čítanie pre zážitok

- vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- spoznávanie vybraných tém v dielach slovenských a svetových autorov a v ľudovej slovesnej tvorbe,
- sprostredkovanie umeleckého zážitku cez rôzne formy spracovania textu v knihách a časopisoch,
- sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel (návšteva divadelného a filmového predstavenia).

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- rozširovanie čitateľského teritória: výber kníh a časopisov na čítanie s pomocou učiteľa,
- spoznávanie dostupných knižníc a ich využívanie (triedna knižnica, školská knižnica, mestská/obecná knižnica).

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- sledovanie porozumenia obsahu prečítaného textu (Viem, čo text hovorí?).

Tematické okruhy a textová realizácia

Tematické okruhy pre 1. cyklus (výberovo): domov, rodina, priateľstvo, medziľudské vzťahy, medzi-generačné vzťahy a porozumenie, prijatie a odmietanie, česť/čestnosť, záľuby a koníčky, zdravie, dobro, zlo, pravda a lož, hra, humor, príroda okolo nás, svet zvierat, človek ako súčasť prírody, pomoc iným, moje mesto/obec, zvyky, spôsob života, miestne tradície a kultúra.

⁹ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Čítanie, počúvanie¹⁰ a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre)¹¹ slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: riekanka, hádanka, ľudová pieseň, báseň, bájka, rozprávka, povesť, bábková hra, obrázkový príbeh¹², komiks¹³.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- text, ilustrácia, spisovateľ, ilustrátor, kniha, časopis, knižnica,
- rozprávka.

10 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

11 V 1. cykle sa nevyžaduje znalosť pojmu.

12 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

13 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- usilovať sa o komunikačné porozumenie so spolužiakmi z inojazyčného prostredia,
- viesť dialóg primerane téme a adresátovi,
- uplatňovanie vhodnej melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov pri vedení dialógu¹⁴.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- získavanie informácií o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov,
- skupinový dialóg o viacjazyčnosti spolužiakov.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- pravidlá vedenia dialógu: aktívne počúvať komunikačného partnera¹⁵, vecne reagovať na jeho repliky, neskákať si do reči, povzbudiť, pochváliť a oceniť komunikačného partnera, komunikovať zdvorilo a s rešpektom,
- formulovanie námietky alebo nesúhlasu ohľaduplným spôsobom,
- nácvik dialógu v rôznych simulovaných a reálnych komunikačných situáciách.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozlišovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu,
- používanie viet a jednoduchých súvetí pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (podľa individuálnych dispozícií žiaka)¹⁶,
- uplatňovanie vhodnej melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov pri vedení dialógu.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu,
- materinský jazyk, druhý jazyk,
- pravidlá dialógu,
- súkromné a verejné prostredie komunikácie,
- slovná zásoba, veta, súvetie, komunikačný zámer,
- spisovná výslovnosť.

14 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím, žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich a žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

15 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

16 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Hovorená produkcia¹⁷

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- sformulovať ústnu informáciu,
- vyrozprávať príbeh,
- sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu,
- opísať hlavné znaky pozorovaného objektu¹⁸,
- vyjadrovať názory na témy, s ktorými má skúsenosti,
- aktívne a s rešpektom počúvať¹⁹ iných, klásť otázky k obsahu prejavu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber témy hovoreného prejavu samostatne alebo s pomocou,
- zhromažďovanie informácií potrebných na rozvíjanie témy s pomocou učiteľa,
- usporiadanie informácií a vytvorenie osnovy textu s pomocou,
- rozvíjanie témy podľa konkrétneho komunikačného zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať, zdôvodniť.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- kladenie jednoduchých otázok k obsahu počúvaného textu,
- formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky.

Žánre hovoreného textu

- tvorenie informačných textov (s pomocou): oznam, správa,
- rozprávanie prežitej skúsenosti, objasňovanie udalosti, plánovanie udalosti, reálny alebo vymyslený príbeh (s pomocou osnovy),
- tvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu na základe priameho pozorovania (s pomocou),
- vyjadrenie názoru na blízku tému a jeho jednoduché zdôvodnenie.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vetných a súvetných celkov pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom,
- používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (významové okruhy slov, slovotvorné súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová, citovo zafarbené slová, prirovnania),
- odlišovanie spisovných a nespisovných slov,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (podľa individuálnych dispozícií žiaka)²⁰.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu,
- hovorený prejav, výber témy, zhromažďovanie informácií,

17 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

18 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

19 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

20 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- názor, zdôvodnenie názoru,
- informácia, oznam, správa,
- rozprávanie: skúsenosť, udalosť, príbeh, časová postupnosť,
- opis pracovného postupu, opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia,
- veta, súvetie, komunikačný zámer,
- citovo zafarbené slová,
- spisovné slová a nespisovné slová,
- spisovná výslovnosť.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- s pomocou tvoriť obrazovo-písaný text na vyjadrenie informácií²¹,
- s pomocou napísať príbeh s jednoduchým dejom,
- s pomocou napísať jednoduchý opis pracovného postupu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- výber témy písaného textu samostatne alebo s pomocou,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného/autorského zámeru: informovať, vyrozprávať, opísať,
- zhromažďovanie informácií potrebných na rozvíjanie témy s pomocou učiteľa,
- usporiadanie informácií a vytvorenie osnovy textu s pomocou.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- premýšľanie o vhodnom postupe pri tvorení textu,
- kladenie jednoduchých otázok, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu.

Žánre písaného textu

- písanie jednoduchých informačných textov s pomocou: oznam, správa, pozvánka,
- písanie príbehu s jednoduchým dejom s pomocou osnovy,
- vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu na základe priameho pozorovania (s pomocou)²².

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom vetných a súvetných celkov,
- používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu (významové okruhy slov, slovotvorné súvisiace slová, slová s podobným a opačným významom, nadradené a podradené slová, citovo zafarbené slová, prirovnania).

21 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím využívajúcich Braillovo písmo.

22 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- podľa individuálnych dispozícií žiaka.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu,
- autor, adresát,
- téma, odsek,
- informácia: oznam, správa, pozvánka,
- rozprávanie: skúsenosť, udalosť, príbeh,
- opis pracovného postupu, opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia,
- slovná zásoba, veta, súvetie,
- pravopis a pravopisné pravidlá podľa individuálnych dispozícií žiaka.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť doslovným informáciám v súvislom a v nesúvislom vecnom texte,
- odpovedať na otázky nad rámec doslovného významu textu,
- stručne zhrnúť získané informácie,
- spájať informácie z textu so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- aktívne počúvanie²³, samostatné čítanie a prezeranie primeraných vecných textov,
- reprodukovať obsah textu pomocou osnovy, rozhovor o texte,
- úlohy na porozumenie doslovným (explicitným) informáciám v texte: vymenovanie faktov, identifikovanie kľúčových informácií a slov,
- jednoduché otázky na vyvodzovanie implicitných informácií z textu (vytváranie inferencií): prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií,
- stručné zhrnutie informácií ústnou alebo písomnou formou.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- identifikovanie nejasností v texte, kladenia otázok, hľadanie odpovedí,
- reflexia neporozumenia a jeho príčin: identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí,
- stručné súhrny kľúčových informácií a poznatkov,
- tvorenie vlastných otázok k textu.

Žánre vecného textu

- porozumenie informačným žánrom pomocou podporných otázok: odborná informácia, úradný oznam, jednoduchá mediálna správa,
- porozumenie nesúvislým informačným žánrom pomocou podporných otázok: cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt,

²³ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- porozumenie príbehu so zápletkou a jej riešením v bežnom (neumeleckom) rozprávaní pomocou podporných otázok,
- porozumenie jednoduchým opisným žánrom pomocou podporných otázok: opis pracovného postupu, základné typy statického opisu (opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia),
- porozumenie primeraným digitálnym textom pomocou podporných otázok: digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie,
- porozumenie primeraným reklamným textom a ich presvedčacej funkcii pomocou podporných otázok.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozvíjanie slovesa vo vete a vyjadrovanie rôznych syntaktických významov (kto, čo, aký, kde, kedy, ako),
- základné typy jednoduchého súvetia v podobe vetných modelov (V1 spojka V2), bez použitia terminológie,
- základné poznávanie významu a funkcie všetkých slovných druhov v texte,
- pojem skloňovanie (pád a pádové otázky) a skloňovací vzor (ako východisko pravopisu pádových koncoviek),
- významová a formálna spájateľnosť podstatného mena a prídavného mena,
- pojem časovanie a slovesný čas (prítomný, minulý, budúci),
- vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová (názvy vlastností a názvy dejov), odborné slová (s ktorými žiak prichádza do styku), viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, ustálené slovné spojenia s obrazným významom (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy),
- identifikovanie slov z rovnakého slovotvorného hniezda.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu,
- informačné texty: odborná informácia, úradný oznam, správa v médiách,
- nesúvislé informačné texty: cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt,
- príbeh so zápletkou a jej riešením,
- opis pracovného postupu, opis predmetu, osoby, živočícha, prostredia,
- digitálny text (webová stránka, digitálna encyklopédia, prezentácia),
- reklama (presvedčacia funkcia),
- jednoduchá veta a jednoduché súvetie,
- slovné druhy: podstatné mená, prídavné mená, slovesá, príslovky, zámená, číslovky, spojky, predložky, častice, citoslovčia,
- tvar slova, časovanie, slovesný čas, pád, pádové otázky, skloňovanie, skloňovací vzor,
- slová s podobným významom, slová s opačným významom, nadradené a podradené slová, názvy dejov, názvy vlastností, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia, príslovia, porekadlá, pranostiky,
- tvorenie slov, slovotvorné hniezdo.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- počúvať²⁴ a prečítať s porozumením primerane náročný literárny text,
- zdieľať vlastné pocity, myšlienky a zážitky z počúvaného a z čítaného literárneho textu verbálne alebo neverbálne,
- s pomocou aj samostatne si vyberať knihy na čítanie podľa svojho záujmu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- samostatné prerozprávanie obsahu čítaného a počúvaného textu s jednou dejovou líniou s obrazovou alebo slovnou oporou,
- formulovanie myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami.

Čítanie pre zážitok

- čítanie kníh, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (oblúbené knihy rôznych žánrov podľa vlastného výberu),
- vyjadrovanie postoja a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom s pomocou podporných otázok,
- čítanie rozprávok, príbehov, povestí a mýtov viažucich sa k histórii obce alebo regiónu,
- sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- rozširovanie čitateľského teritória (obrazové knihy, pop-up knihy, komiks, grafické novely, obrazové encyklopédie),
- vytváranie čitateľského portfólia, vedenie jednoduchých záznamov o svojom čítaní a jeho pokrokoch s pomocou učiteľa,
- formovanie jednoduchých čitateľských rituálov.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- plánovanie čítania a odhadovanie času na čítanie.

Tematické okruhy a textová realizácia

Tematické okruhy z 1. cyklu sa obohacujú o nové témy a pohľady (výberovo): sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, spoločné a odlišné vlastnosti ľudí, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska a vzťah k domovu, rodine a blízkej osobe, svet divadla, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.

Čítanie, počúvanie²⁵ a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry a ľudovej slovesnej tvorby so zreteľom na detský

24 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

25 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

aspekt a záujmy žiakov z 1. cyklu sa obohacuje o divadelnú hru, rozhlasovú hru²⁶, filmovú a televíznu rozprávku, legendu, baladu, báj, poviedku, román, biografiu, fantasy literatúru (bez znalosti pojmu)²⁷.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. cyklu,
- herec, herečka, režisér, scenárista,
- filmová a televízna rozprávka, komiks, povesť.

26 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

27 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prispôbiť interakciu komunikačnému partnerovi a komunikačnému prostrediu,
- rešpektovať používateľov iných jazykov a príslušníkov iných národov a kultúr,
- uplatňovať v dialógu zásady spolupráce a zdvorilosti,
- diskutovať v skupinách a používať jednoduchú argumentáciu na podporu svojich názorov,
- spolupracovať pri riešení problémov v kolektíve.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- situačne vhodné používanie variet slovenčiny (spisovný jazyk, slang, nárečie),
- nácvik interakcie v rôznych simulovaných a reálnych komunikačných situáciách,
- rešpektovanie jazykových potrieb príslušníkov iných národnostných menšín.

Dialogická komunikácia, diskusia a kooperácia

- kooperácia v dialógu: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo a zrozumiteľne,
- zásady zdvorilosti (takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia) a ich uplatňovanie v komunikácii,
- pravidlá asertívnej komunikácie,
- rozlišovanie tvrdenia, argumentu a presvedčenia,
- skupinová diskusia na žiakovi blízku a známu tému,
- hľadanie konštruktívnych riešení konfliktnej situácie.

Korešpondencia

- písanie listu a jednoduchej žiadosti s pomocou,
- nácvik bežnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom e-mailu.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vhodnej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít,
- nadväzovanie replík v dialógu, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov (oslovenia, zámenné synonymá),
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti (podľa individuálnych dispozícií žiaka)²⁸,
- situačne vhodné používanie zvukových, pohybových²⁹ a mimojazykových prostriedkov,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel v rukou písanej a v elektronickej interakcii (podľa individuálnych dispozícií žiaka).

28 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

29 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Termíny, ktoré si majú žiaci osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a z 2. cyklu,
- spisovný jazyk, slang, nárečie,
- dialóg, diskusia, kooperácia a zdvorilosť v komunikácii,
- tvrdenie, argument, presvedčenie,
- žiadosť, elektronická korešpondencia,
- prostriedky nadväzovania v dialógu (oslovenie, zámena, synonymá),
- pravidlá spisovnej výslovnosti domácich a prevzatých slov,
- zvukové prostriedky (melódia, tempo, prestávka, sila hlasu, dôraz), pohybové prostriedky (mimika, gestá, pohyb a postavenie tela) a mimojazykové prostriedky (situácia, farba, empatia).

Hovorená produkcia³⁰

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvoriť obsahovo súdržné hovorené texty s rôznym komunikačným zámerom v súvislostiach praktického života,
- prezentovať získané informácie a aktívne reagovať na prezentácie spolužiakov,
- využívať pri príprave hovoreného textu vhodnú slovnú zásobu,
- využívať jazykové slovníky a primerané znalosti jazykovedných pojmov a termínov pri tvorení a úprave prejavu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, tvorba konceptu, úprava textu (s pomocou učiteľa),
- využívanie knižných a elektronických jazykových slovníkov,
- kultivovaný prednes hovoreného prejavu (podľa individuálnych možností žiaka),
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- aktívne počúvanie hovorených prejavov iných³¹,
- formulovanie jednoduchých argumentov pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu

- príprava prezentácie,
- vyjadrenie názoru na aktuálne žiakovi známe témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta,
- jednoduchý príležitostný rečnícky prejav.

³⁰ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

³¹ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie tematickej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domácich a v prevzatých slovách (podľa individuálnych možností žiaka),
- primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov³².

Termíny, ktoré si majú žiaci osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu,
- výber témy, koncept, úprava textu,
- knižné a elektronické jazykové slovníky,
- prezentácia,
- jednoduchý rečnícky prejav,
- pravidlá spisovnej výslovnosti domácich a prevzatých slov,
- zvukové prostriedky (melódia, tempo, prestávka, sila hlasu, dôraz), pohybové prostriedky (mimika, gestá, pohyb a postavenie tela) a mimojazykové prostriedky (situácia, farba, empatia).

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvoriť písané texty dôležité pre zvládanie životných situácií a problémov s pomocou dostupných informácií,
- využiť písanie ako prostriedok sebvýjadrenia,
- využiť písanie ako pomoc pri učení sa,
- uplatniť pri písaní základné pravopisné pravidlá,
- použiť pri úprave formy textu počítačové textové editory.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- voľba témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta,
- voľba vhodného slohového postupu na komunikovanie zamýšľaného obsahu s pomocou učiteľa,
- využívanie základných spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme s pomocou učiteľa,
- tvorenie konceptu a jeho úprava s pomocou učiteľa alebo samostatne,
- využitie možností textového editora pri obrazovej a grafickej úprave textu³³,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- plánovanie vhodného postupu pri tvorení textu,
- koncentrácia pozornosti a sústredená práca vo fáze štylizácie, vedomé potláčanie rušivých a nesúvisiacich podnetov.

32 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

33 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- tvorenie a vyplňanie administratívnych textov s pomocou: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis³⁴,
- tvorenie odborných textov s pomocou: odborná informácia, zhrnutie, prezentácia, návod na použitie výrobku,
- sebvýjadrenie prostredníctvom základných techník tvorivého písania s pomocou učiteľa (aj v kombinácii s obrazovou zložkou).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- použitie jednoduchých súvetí ako prostriedkov vyjadrovania časovo-priestorových alebo logických vzťahov v texte,
- porozumenie a používanie tematickej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu,
- použitie nadväzovacích prostriedkov (konektorov) v texte (prípájacie častice, opakovanie slov, využitie synonym, antonym, asociácií, slovtvorene súvisiacich slov, opakovanie rovnakých tvarov slovesa).

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- podľa individuálnych dispozícií žiaka,
- automatizácia získaných pravopisných zručností pri jednotlivých pravopisných princípoch podľa individuálnych dispozícií žiaka.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu,
- komunikačný zámer (podať informáciu, vymenovať vlastnosti, porozprávať dej, vysvetliť/objasniť fakty a znalosti, presvedčiť, zaujať),
- výber témy, zhromažďovanie materiálu, triedenie, členenie, koncept, úprava textu, pravopisná korektúra,
- knižné a elektronické jazykové slovníky,
- plánovanie a sledovanie vlastného písania,
- slohový postup pri tvorení textu: informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový,
- administratívne texty: plagát, formulár, prihláška, životopis,
- odborné texty: odborná informácia, zhrnutie, prezentácia, návod na použitie výrobku,
- opisné texty: charakteristika,
- nadväzovacie prostriedky v texte (opakovanie, rovnaký tvar slovesa, synonymá, antonymá, častice, slovtvorene súvisiace slová, asociácie),
- pomenovanie ďalších jazykových javov (v nadväznosti na 2. cyklus a v súlade s potrebami pri písaní: tvaroslovie, pravopis, slovná zásoba, syntaktické prostriedky).

34 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- počúvať³⁵ a samostatne čítať texty podľa svojho záujmu a s cieľom vzdelávania sa,
- orientovať sa v primeraných odborných, mediálnych a administratívnych textoch,
- získať základné informácie z rôznych informačných zdrojov (tlačených, audiovizuálnych, digitálnych),
- objasniť informácie a vyvodené súvislosti z textu a porovnať ich s vlastnými znalosťami a skúsenosťami,
- vyjadriť svoj názor na počúvaný/čítaný text, podporiť ho argumentmi,
- posudzovať pravdivosť informácií a informácie z textov využívať,
- uplatňovať základné stratégie porozumenia textu a sledovať vlastné porozumenie,
- využiť základné znalosti jazykovedných pojmov a termínov a rôzne druhy jazykových slovníkov pri porozumení textu,
- uvedomiť si funkcie jazyka v osobnom a v spoločenskom živote, upevňovať si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu a využitie získaných informácií

- analytické počúvanie³⁶, čítanie a prezeranie rôznych druhov a žánrov vecného textu v súvislosti s obsahmi jednotlivých vzdelávacích oblastí,
- porozumenie súvislým, nesúvislým a multimodálnym textom na úrovni explicitných významov,
- učiteľom usmerňované vyvodzovanie implicitných informácií z textu,
- získavanie informácií z rôznych informačných zdrojov,
- zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča,
- osvojovanie stratégií čítania a učenia sa z textu (konspekt, zhrnutie, pojmové mapy a iné grafické nástroje),
- využívanie fyzických a elektronických knižníc.

Vlastnosti textu

- základné vlastnosti textu a ich uplatnenie pri porozumení textu,
- obsahová súdržnosť textu,
- formálna súdržnosť textu,
- rozlišovanie textov podľa komunikačného zámeru: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť.

35 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

36 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre vecného textu

- porozumenie odborným textom s pomocou podporných otázok: odborný článok, interview, návod na použitie výrobku, dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, webové stránky, prezentácie, poster,
- porozumenie mediálnym textom s pomocou podporných otázok: stručná správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast,
- porozumenie administratívnym textom s pomocou podporných otázok: úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra,
- pozorovanie propagačnej a presvedčacej funkcie v rôznych druhoch reklamného textu s pomocou podporných otázok.

Význam a funkcie jazyka

- porozumenie funkciám a významu jazyka (komunikačné oblasti),
- individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu,
- syntaktické vzťahy v dvojčlennej vete (prisudzovací sklad) a ich úloha pri porozumení textu,
- vyjadrovanie základných syntaktických významov vo vete a ich úloha pri porozumení textu (prísudok, podmet),
- jednoduché vety a jednoduché súvetia ako prostriedok rozvíjania témy v texte,
- poznávanie slovnej zásoby z hľadiska komunikačného zámeru a témy textu,
- spôsoby obohacovania slovnej zásoby slovenčiny: nové slová v jazyku – preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, skratky,
- pragmaticky príznakové slová: odborné termíny, expresívne slová, nespisovné slová,
- porozumenie bežným frazémam,
- príslušnosť slov k slovotvornému hniezdu,
- slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie) a slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ),
- poznávanie významu a funkcie všetkých slovných druhov pri porozumení textu,
- základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov: podstatné mená – všeobecné, vlastné; slovesá; prídavné mená – akostné, vzťahové; číslovky – základné, radové; zámená – osobné, privlastňovacie,
- ohybné a neohybné slovné druhy,
- základné znalosti o komunikačnej funkcii gramatických kategórií (mená: rod, číslo, pád; slovesá: osoba, číslo, čas, spôsob – oznamovací, rozkazovací),
- skloňovacie vzory podstatných mien a prídavných mien ako východisko uplatňovania pravopisu pádových koncoviek.

Termíny, ktoré si majú žiaci osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu,
- text: súvislý, nesúvislý, tlačенý, digitálny,
- doslovné informácie, implicitné informácie, štruktúra textu,
- fyzické a elektronické knižnice,
- komunikačný zámer textu, obsahová súdržnosť textu – slohové postupy (informačný, opisný,

- rozprávací, výkladový/úvahový), formálna súdržnosť textu – nadväzovacie prostriedky (opakovanie, rovnaký tvar slovesa, synonymá, antonymá, častice, slovotvorne súvisiace slová, asociácie),
- odborné texty: odborný článok, interview, návod na použitie, dokumentárny film, poster, prezentácia, populárno-náučný program,
 - mediálne texty: správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog/vlog, podcast,
 - administratívne texty: úradný oznam, vyhláška, formulár, účet, faktúra,
 - reklamný text a jeho propagačná a presvedčacia funkcia,
 - prisudzovací sklad, vetné členy (prísudok, podmet),
 - obohacovanie slovnej zásoby: preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, skratky,
 - slovná zásoba: odborné termíny, spisovné slová, nespisovné slová, expresívne slová, frazémy,
 - slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie), slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ), slovotvorné hniezdo,
 - slovné druhy: ohybné (podstatné mená, prídavné mená, zámená, číslovky, slovesá) a neohybné (príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovčia),
 - významové skupiny slovných druhov: podstatné mená – všeobecné, vlastné; slovesá; prídavné mená – akostné, vzťahové; číslovky – základné, radové; zámená – osobné, privlastňovacie,
 - gramatické kategórie (mená: rod, číslo, pád; slovesá: osoba, číslo, čas, spôsob),
 - skloňovacie vzory podstatných mien a prídavných mien (chlap, hrdina, dub, stroj; žena, ulica, dľaň, kosť; mesto, srdce, vysvedčenie, dievča; pekný).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- verbálne a neverbálne zdieľať zážitky z prečítaného a z počutého textu, z návštevy divadelného a filmového predstavenia,
- samostatne si vybrať knihy na čítanie podľa vlastného čitateľského vkusu,
- pretvárať a dotvárať dej podľa vlastných emócií a prežívania.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- samostatné prerozprávanie obsahu prečítaného a počúvaného textu,
- reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami, prerozprávanie príbehu z rôznych uhlov pohľadu s pomocou podporných otázok,
- predvídanie z počutého a prečítaného textu,
- formulovanie odpovedí na otázky k textu a pokusy o tvorbu rôznych druhov otázok k textu.

Čítanie pre zážitok

- vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického, filmového a rozhlasového spracovania témy a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom,

- čítanie pre potešenie, pocit oddychu a zážitok, čítanie kníh podľa vlastného výberu a rozhovor o prečítaných knihách,
- spoznávanie vybraných tém, ktoré sú v rôznych podobách spracované v dielach slovenských a svetových autorov a autoriek,
- sprostredkovanie umeleckého zážitku cez divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel; návšteva divadelného a filmového predstavenia.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- vytváranie čitateľského portfólia, vedenie podrobnejších záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch s pomocou učiteľa,
- vlastný výber a vyhľadávanie textov na čítanie a počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov),
- vytváranie čitateľských rituálov, trvalých čitateľských návykov a identity čitateľa,
- samostatné a cielené používanie knižnice (triedna a školská knižnica), využívanie fyzických a elektronických knižníc a databáz.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok,
- spájanie textu a jeho obsahu s vlastnými skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami,
- vytvorenie alebo prispôsobenie si podmienok, v ktorých sa žiakom bude príjemne čítať a budú sa vedieť sústrediť na čítanie.

Tematické okruhy a textová realizácia

Tematické okruhy z 1. a 2. cyklu sa obohacujú o nové témy a pohľady (výberovo): dôstojnosť, osobné záujmy – potreby a záujmy iných, písané – nepísané zákony, odvaha, sloboda, zodpovednosť, hodnoty, nenávisť, ľudské a spoločenské dilemy, hrdinstvo, mier, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spolunažívanie, diskriminácia a ľudské práva, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, priateľstvo, zamilovanosť a prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strachy a obavy, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť a podobnosť kultúr, národná kultúra a kultúrne dedičstvo, slovné hry, krásna, realita a fantázia, globálne problémy pri ochrane životného prostredia, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, historická pamäť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Čítanie, počúvanie³⁷ a sledovanie rôznych typov textov a rôznych žánrov (lyrické, epické, dramatické žánre) slovenskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. a 2. cyklu sa obohacuje o báseň vo voľnom verši, populárnu pieseň, satiru, prózu – dobrodružnú, dievčenskú, detektívnu, historickú, sci-fi, denník, komédiu, tragédiu, činohru, muzikál, reportážnu literatúru, cestopis, literatúru faktu.

Termíny, ktoré si má žiak osvojiť (na základe pochopenia pojmu)

- upevňujú sa termíny a pojmy z 1. a 2. cyklu,
- poviedka, novela, román, populárna pieseň, denník.

³⁷ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia
Podoblasť Vyučovanie prvého jazyka
Jazyky národnostných menšín

Vyučovací predmet maďarský jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- nadviazať kontakt s komunikačným partnerom: pozdraviť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, ospravedlniť sa,
- viesť jednoduchý dialóg,
- jednoducho sformulovať prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas,
- spolupracovať v skupine.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a zámery

- správne používanie **pozdravov, predstavenia sa** v známom komunikačnom prostredí,
- formulovanie ústneho **poďakovania** a **ospravedlnenia**,
- formulovanie **prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu** a **námietky**,
- formulovanie jednoduchého zdôvodnenia vlastného rozhodnutia a konania,
- formulovanie odpovedí na **otázky** v kontexte jednotlivých tém dialógu,
- požiadanie o informáciu a poskytovanie informácie.

Dialogická komunikácia

- jednoduchý **dialóg: formulovanie odpovedí**, pravidelné striedanie replík komunikačných partnerov,
- dialóg v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh,
- realizácia detskej hry s dialogickým prejavom.

Jazykové prostriedky

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom tém dialógu,
- formulovanie **slovných spojení a viet** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov (**oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie, želacie vety**),
- správne vyjadrenie **melódie viet** podľa komunikačného zámeru.

Tematické okruhy

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Hovorená produkcia³⁸

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyrozprávať jednoduchý príbeh na základe otázok³⁹,
- určiť hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti na základe otázok,
- v hovorenom prejave zrozumiteľne artikulovať.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slov podľa **témy** s pomocou učiteľa,
- formulovanie viet s použitím vybranej **slovnej zásoby** podľa komunikačných tém,
- správna **artikulácia, výslovnosť**,
- pozorné počúvanie hovoreného prejavu iných⁴⁰,
- formulovanie jednoduchých **odpovedí** na položené otázky.

Žánre hovoreného prejavu

- vyjadrenie informácií v informačnom texte: **oznam, správa** s pomocou učiteľa,
- **jednoduché rozprávanie** na základe otázok⁴¹,
- **jednoduchý opis** na základe otázok: určiť hlavné znaky známeho objektu, činnosti⁴².

Jazykové prostriedky

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených **vetách** s pomocou učiteľa,
- formulovanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, rozkaz, prosba**,
- zhromažďovanie slov na základe otázok: kto?, čo?, aký?, čo robí?,
- uplatňovanie pravidiel **správnej výslovnosti** (správna výslovnosť krátkych a dlhých samohlások a spoluhlások)⁴³.

Tematické okruhy

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať správne tvary malých a veľkých písmen maďarskej abecedy a ich väzieb,
- odpísať písaný text, prepísať tlačенý text,

38 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

39 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

40 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

41 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

42 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

43 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- s pomocou pripraviť jednoduchý obrazovo-písaný text,
- s pomocou určiť a zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti,
- základy pravopisu pri písaní: rozlišovať krátke a dlhé samohlásky a spoluhlásky, rozdeľovať jednoduché známe slová podľa slabičného princípu, písať veľké začiatkové písmená, písať interpunkčné znamienko na konci vety.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- fonemická analýza a diferenciacia, prevod **hlásky** na **písmeno**,
- písanie **malých a veľkých písmen maďarskej abecedy, slabík, slov, slovných spojení, viet**,
- zvládanie základných hygienických, pracovných návykov spojené s písaním.

Proces tvorenia písaného textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slov podľa komunikačných tém s pomocou učiteľa,
- písanie viet s použitím vybranej **slovnej zásoby** podľa komunikačných tém s pomocou učiteľa.

Žánre písaného textu

- vyjadrenie informácií v informačnom texte s pomocou učiteľa: napr. **oznam, správa, pozdrav, blahoželenie**,
- poznávanie formátov **digitálneho obsahu (text, obrázok, zvuk, video, aplikácia)**,
- prípravenie správy (rôznych informačných textov) v digitálnom prostredí s pomocou učiteľa,
- s pomocou písanie jednoduchých obrazovo-písaných textov (napr. **pozdvanica, jednoduché projektové práce**),
- s pomocou písanie jednoduchého **opisného textu**: určiť hlavné znaky známeho objektu, činnosti.

Jazykové prostriedky

- vhodné používanie ortoepických noriem.

Osvojovanie a uplatnenie pravopisu

- **rozlišovanie samohlások (krátke, dlhé) a spoluhlások (krátke, dlhé, jednozložkové, dvojsložkové a trojsložkové)**; správne rozdeľovanie jednoduchých známych slov podľa slabičného princípu, správne používanie **diakritických znamienok**,
- **písanie veľkého písmena na začiatku vety**, rozlišovanie pravopisu **všeobecných a vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat)**,
- **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie **spojovníka** pri delení slov na konci riadka.

Tematické okruhy

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné vecné texty,
- na základe otázok identifikovať doslovné informácie v počúvanom⁴⁴ a čítanom vecnom texte,
- na základe otázok získané informácie stručne zhrnúť a text reprodukovať.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- čítanie **malých, veľkých, písaných a tlačných písmen maďarskej abecedy**,
- fonematické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky)⁴⁵,
- poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie **hlásky a písmena**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov,
- čítanie **slabík, slov, slovných spojení, viet, jednoduchých súvislých a nesúvislých vecných textov**,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti** pri hlasnom čítaní⁴⁶,
- oprava vlastných chýb pri čítaní s pomocou učiteľa.

Porozumenie vecnému textu

- vytváranie predstáv o **obsahu** textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, **nadpisu**, s oporou o doterajšie znalosti žiaka,
- identifikovanie neznámych slov a komunikovať prípadné neporozumenie,
- identifikovanie doslovných informácií v texte na základe otázok,
- stručné zhrnutie získaných informácií s pomocou učiteľa a jednoduchá reprodukcia textu na základe otázok.

Žánre vecného textu

- vyhľadávanie **klúčových informácií** v informačnom texte (napr. kto, čo, kde): **oznam, správa, opis postupu**,
- porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným (nesúvislým) textom: **pozvánka, rozvrh, piktogram, obrazové encyklopédie**,
- identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu na základe otázok,
- orientácia v jednoduchých **súvislých a nesúvislých vecných textoch** s pomocou učiteľa,
- čítanie veku primeraných súvislých a nesúvislých jednoduchých vecných textov,
- pri praktickej práci s textom používanie pojmov: **nadpis, autor, ilustrácia, kniha, učebnica, časopis**.

Jazykové prostriedky

- poznávanie významu a využitia **pravopisu** v texte,
- poznávanie významu a využitia slovných druhov v texte (bez zapamätania si presných pojmov a definícií): **časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách**, poznávanie tvarov slovesa v texte; poznávanie **všeobecných a vlastných podstatných mien** (mená osôb, zvierat),

44 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

45 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

46 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom čítaných textov,
- identifikovanie **komunikačného zámeru vety** v texte.

Tematické okruhy

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné literárne texty,
- na základe otázok identifikovať doslovné informácie v počúvanom⁴⁷ a čítanom literárnom texte,
- na základe otázok vyjadrovať myšlienky a zážitky z počúvaného⁴⁸ a čítaného literárneho textu a z ilustrácií,
- predniesť vyčítanku, riekanku, báseň (primerane svojim schopnostiam).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením literárneho textu

- čítanie **malých, veľkých, písaných a tlačných písmen maďarskej abecedy**,
- fonemické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky)⁴⁹,
- poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie **hlásky a písmena**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov,
- čítanie **slabík, slov, slovných spojení, viet** a jednoduchých **literárnych textov**,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti** pri hlasnom čítaní⁵⁰,
- identifikovanie významu neznámych slov, slovných spojení z kontextu s pomocou učiteľa,
- identifikácia literárnych **postáv**, opis prostredia na základe otázok,
- orientácia v **deji** literárneho textu na základe otázok,
- vypracovanie jednoduchej **osnovy** s pomocou a prerozprávanie príbehu na základe otázok,
- orientácia v **detských časopisoch a knihách (obálka, nadpis, článok, kapitola, ilustrácia)**,
- oboznámenie sa s **knižnicou** a orientovanie sa v nej s pomocou učiteľa.

Literárnoteoretické pojmy

Žánre umeleckých textov

- žánre **ľudovej slovesnosti (rozprávky, riekanky, hádanky, piesne, detské ľudové hry)**,
- **báseň (autorská)**,
- **príslovie, porekadlo**,
- **príbeh, obrázkový príbeh, komiks**,

47 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

48 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

49 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

50 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- **rozprávka: ľudová, autorská** – napr. **fantazijná, zvieracia, realistická** (typy rozprávok: *formulamese* (napr. *csali-*, *lánc-*, *beugrató-*, *végtelen-*, *felelgetős mese*) *hazugságmese*, *tréfás mese*, **állatmese**, *verses mese*, *novellamese*, *tündérmese*),
- všeobecné pojmy: **autor, spisovateľ, básnik; kniha, ilustrácia, časopis, text, knižnica, čitateľ/divák, bábkové divadlo, bábka, poézia, próza, divadlo, divadelná hra, herec, účinkujúci, televízia, rozhlas, film (kino), hlavná myšlienka; literatúra pre deti, náučná literatúra,**
- štylizácia textu: **dialóg,**
- štruktúra diela: **nadpis, téma, verš, strofa, odsek, kapitola, literárna postava: hlavná postava, vedľajšia postava; dej: miesto a čas deja,**
- metrika: **rytmus.**

Tematické okruhy

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Vyučovacie predmet maďarský jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zrozumiteľne vyjadriť základné myšlienky na tému komunikácie,
- viesť dialóg veku primeraným spôsobom, vyjadriť námietku alebo nesúhlas sociálne primeraným spôsobom.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- vyjadrenie komunikačných zámerov (**pozdravenie, pranie, pozvanie, opýtanie sa**) v známom komunikačnom prostredí,
- uplatňovanie zdvorilostných zásad (napr. **oslovenie, pozdrav, tykanie, vykvanie**).

Dialogická komunikácia

- nadviazanie kontaktu, obsah **dialógu** a ukončenie dialógu,
- aktívne počúvanie partnera⁵¹.

Jazykové prostriedky

- vhodný výber **slovnej zásoby** z aspektu komunikačného zámeru,
- utvorenie **jednoduchých viet** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- vhodné používanie ortoepických noriem (splývavá výslovnosť, spodobovanie, sila hlasu)⁵²,
- aplikácia paralingvistických prostriedkov (zrozumiteľnosť prejavu).

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; cestovanie; voľný čas a záľuby; životný štýl; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Hovorená produkcia⁵³

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- s pomocou zhromaždiť potrebné informácie k téme textu,
- reprodukovať texty na základe počúvania alebo čítania – s pomocou otázok⁵⁴,
- vyrozprávať krátky príbeh vlastnými slovami⁵⁵.

51 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

52 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

53 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

54 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

55 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** podľa situácie,
- tvorba textu s pomocou učiteľa,
- zrozumiteľný **prednes** hovoreného prejavu,
- ústne **reprodukovanie** počutého alebo čítaného textu s pomocou otázok.

Žánre hovoreného prejavu

- aplikovanie rozprávacieho slohového postupu (napr. **rozprávanie** v 1. a 3. osobe).

Jazykové prostriedky

- používanie **štruktúry hovorenej reči**,
- vhodný výber **slovnej zásoby** z aspektu komunikačného zámeru,
- správne používanie **gramatických prípon** – pomocou ktorých je hovorený prejav zrozumiteľný,
- utvorenie **jednoduchých viet** s rôznou modalitou,
- vhodné používanie ortoepických noriem (**splývavá výslovnosť, spodobovanie, sila hlasu**)⁵⁶.

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; cestovanie; voľný čas a záľuby; životný štýl; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- s pomocou zhromaždiť potrebné informácie k téme písaného textu,
- s pomocou pripraviť obrazovo-písaný text na vyjadrenie informácií,
- s pomocou napísať príbeh s jednoduchým dejom,
- s pomocou napísať jednoduchý opis pracovného postupu,
- uplatniť základy pravopisu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia písaného textu

- získavanie **informácií** z rôznych informačných zdrojov (vyhľadávanie informácií v spoľahlivých zdrojoch, zapísanie) a využívanie informácií vo vlastnom texte,
- vytvorenie **osnovy textu (kľúčové slová)** s pomocou učiteľa,
- vypracovanie obsahu s pomocou učiteľa,
- používanie **jazykových prostriedkov** pri písaní textu,
- uplatňovanie základných pravopisných pravidiel.

⁵⁶ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

Žánre písaného textu

- písanie príbehu (napr. **rozprávanie** v 1. a v 3. osobe),
- písanie opisov (napr. **opis rastlín, zvierat a predmetov**),
- písanie: **pozvánky, odkazov, blahoželaní, krátkej správy** – aj v elektronickej podobe.

Jazykové prostriedky

Fonetická rovina

- rozlišovanie krátkych a dlhých **samohlások/spoluhlások** (z pohľadu zmeny významu slova a textu).

Morfologická rovina

- používanie **podstatných mien** v jednotnom a v množnom čísle,
- používanie rôznych tvarov **slovesa** v texte,
- používanie **prídavných mien** v texte,
- používanie **čísloviek** v texte,
- **gramatické prípony** (pomocou ktorých sa vytvárajú rozličné vzťahy k iným slovám vo vete).

Syntaktická rovina

- vyjadrovanie myšlienok prostredníctvom **jednoduchých viet** s rôznou modalitou.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- uplatňovanie pravopisných pravidiel pri tvorbe textov (**princípy maďarského pravopisu**),
- pravopis **slovesných tvarov**,
- pravopis **podstatných mien** a vlastných podstatných mien (s dôrazom na **mená a názvy miest**),
- pravopis **dátumu**,
- správne **rozdelenie slov**.

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; cestovanie; voľný čas a záľuby; životný štýl; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- plynulo čítať vecné texty, aktívne počúvať⁵⁷ rôzne typy vecných textov, porozumieť ich explicitným významom,
- na základe otázok vyhľadať odpovede,
- identifikovať explicitné informácie v prečítanom texte,
- s pomocou zhŕňať získané informácie, reprodukovať obsah textu.

⁵⁷ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie vecnému textu

- aktívne počúvanie textu a plynulé čítanie textov⁵⁸,
- porozumenie primeraným opisným, naratívnym, informatívnym, spotrebiteľským a digitálnym textom,
- identifikovanie **klúčových informácií** a slov (napr. údaje, fakty, pojmy) s pomocou učiteľa,
- zhrnutie **klúčových informácií** s pomocou učiteľa,
- porozumenie (**explicitný význam**) súvislým a nesúvislým textom.

Žánre vecného textu

Súvislé texty

- naratívne texty (napr. **rozprávanie**),
- opisné texty (napr. **opis predmetov, činností, udalostí, krajiny, rastlín, zvierat**),
- náučné/populárno-náučné texty s rôznymi témami.

Nesúvislé texty

- informatívne texty (napr. **blahoželanía, pozvánky, inzeráty, odkazy, reklamy, krátke správy**),
- spotrebiteľské texty (napr. **návody na použitie, etikety výrobkov, letáky, cestovné poriadky**),
- aplikované a študijné texty (napr. **tabuľky, mapy, slovníky**),
- nové digitálne žánre (napr. **infografiky**).

Jazykové prostriedky

- rozlišovanie tvarov **podstatných mien, prídavných mien, čísloviek** v texte, rozlišovanie **slovesného času** v texte,
- poznávanie významu **gramatických prípon** (pomocou ktorých sa vytvárajú rozličné vzťahy k iným slovám vo vete).

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; cestovanie; voľný čas a záľuby; životný štýl; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- plynulo čítať veku primerané literárne texty,
- na základe otázok prerozprávať literárny text,
- identifikovať v literárnych textoch hlavné a vedľajšie postavy,
- identifikovať explicitné významy,
- vyjadriť vlastné pocity, zážitky,
- identifikovať prozaické a lyrické texty.

⁵⁸ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením literárneho textu

- plynulé čítanie rôznych literárnych textov, vypracovanie osnovy s pomocou učiteľa a pre-rozprávanie textu,
- vyhľadávanie konkrétnych informácií z čítaného alebo počúvaného literárneho textu,
- vyjadrovanie vlastných pocitov a zážitkov z literárnych textov.

Literárnoteoretické pojmy

- epické a lyricko-epické texty (**postavy, čas a priestor, dej**),
- kompozícia a motívy rozprávok (**rozprávkové bytosti, neskutočné postavy, dej, magické čísla**),
- autorská rozprávka,
- rozprávkový román,
- detský príbeh/novela o deťoch,
- mládežnícky román,
- lyrické texty,
- adaptácia (napr. animovaná rozprávka, zhudobnená báseň, komiks, ilustrácia, bábková hra, divadelné predstavenie, film).

Tematické okruhy

Školské prostredie; rodina; jedlá; príroda a zvieratá; dobrodružstvá a zážitky; pomoc, obetavosť a tolerancia.

Literárne diela podľa tematických okruhov

Školské prostredie

- Kányádi Sándor: *Bandukol az őszi nap*
- Békés Márta: *Hétfőn a hetes még nagy úr*
- Lackfi János: *Lányok dala; Fiúk dala*
- Zelk Zoltán: *Az állatok iskolája*
- Bán Zsófia: *Vagánybagoly és a harmadik Á* (úryvok)

Rodina

- Zelk Zoltán: *Este jó* – Lackfi János: *Este rossz*
- József Attila: *Altató* – Vörös István: *Ébresztő*
- Takács Zsuzsa: *Rejtjeles tábori lap*
- *Az öregember és a pokróc*
- Zágoni Balázs: *Tortás mese*
- M. Csepécz Szilvia: *Kicsi, kisebb, legkisebb* (úryvok)
- Szabó Magda: *Tündér Lala* (úryvok)
- N. Tóth Anikó: *Tükörcönyv* (úryvok)
- Bálint Ágnes: *Szeleburdi család* (úryvok)
- Janikovszky Éva: *Velem mindig történik valami*
- Gimesi Dóra: *Csomótündér* (úryvok)

Jedlá

- *A legfinomabb falat*
- Kiss Ottó: *A tortagyilkos éjszakája*
- Döbrentey Ildikó: *Duci*
- Jeney Zoltán: *Miért szeretek otthon ebédelni*
- Varró Dániel: *Lecsöppenő Kecöp Benő*
- Scheer Katalin: *A bonbonkirálykisasszony*
- Fésűs Éva: *A palacsintás király (úryvky)*

Príroda a zvieratá

- *A békakirály* – Kertész Erzs: *Iszup*
- Petőfi Sándor: *Anyám tyúkja* – Lackfi János: *Apám kakasa*
- Petőfi Sándor: *Pató Pál úr; Arany Lacinak*
- Kányádi Sándor: *Feketerigó*
- Nemes Nagy Ágnes: *Lila fecske*
- Varró Dániel: *Andris beszélget az állatokkal (úryvok)*
- Czigány Zoltán: *Csoda és Kósza mint boltosok*
- Berg Judit: *Rumini (úryvok)*
- Nyulász Péter: *Helka (úryvok)*

Dobrodružstvá a zážitky

- Pilinszky János: *Aranymadár (úryvok)*
- Tankó Sirató Károly: *Tengerecki Pál*
- Nemes Nagy Ágnes: *Hol lakik Bors néni?*
- Weöres Sándor: *Csiribiri* – Vörös István: *Cserebere*
- *A macskacímó* – Tamás Zsuzsa: *Macskakirálylány (úryvok)*
- Mészöly Miklós: *Tréfás mese*
- Petőfi Sándor: *János vitéz* – Szabó Borbála: *A János vitéz-kód (úryvok)*

Pomoc, obetavosť a tolerancia

- *Világhírű Szép Miklós* – Lázár Ervin: *A legkisebb boszorkány (úryvok)*
- Andersen: *A rúd kiskacsa*
- Szegedi Katalin: *Lenka; Palkó (úryvky)*
- Oscar Wilde: *A boldog herceg*
- Lázár Ervin: *A Négyszögletű Kerek Erdő (úryvok)*
- Békés Pál: *A Félőlény (úryvok)*
- L. Frank Baum: *Óz, a nagy varázsló (úryvok, adaptácia)*
- Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk* – Bosnyák Viktória: *Tündérboszorkány (úryvok)*

Vyučovacie predmety maďarský jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- podnietiť komunikáciu a diskutovať o primeranej aktuálnej téme,
- uplatňovať v dialógu zásady spolupráce a zdvorilosti,
- používať internetovú komunikáciu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie komunikačnej interakcie podľa komunikačného partnera,
- vplyv viacjazyčného prostredia (**bilingvizmus**) na komunikáciu,
- uplatniť zásady konverzácie (stručnosť, jasnosť, konkrétnosť),
- vyjadrovanie **názorov** (počúvať⁵⁹, zhrnúť, vyjadriť **námietky**),
- používanie internetovej komunikácie (napr. **e-mail, chat, sociálne siete**).

Dialogická komunikácia a diskusia

- tvorba súkromného dialógu: aplikácia hovorového štýlu (napr. **nárečové, slangové výrazy, oslovenia**).

Jazykové prostriedky

- používanie vhodnej slovnej zásoby z pohľadu interakčných a diskusných aktivít (napr. **spisovný jazyk, slang, odborné termíny, prevzaté slová/výpožičky, dialektizmy**),
- adekvátne používanie **jednoduchých viet** s rôznou modalitou,
- uplatňovanie osvojených **pravopisných pravidiel**,
- uplatňovanie princípov komunikácie cez internet (**netiketa**),
- vhodné používanie ortoepických noriem (splývavá výslovnosť, spodobovanie, sila hlasu)⁶⁰.

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; životný štýl; cestovanie; voľný čas a záľuby; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

59 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

60 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

Hovorená produkcia⁶¹

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pri príprave hovoreného prejavu používať vhodnú slovnú zásobu,
- vytvárať obsahovo súdržné hovorené prejavy a kultivovane ich predniesť,
- identifikovať sémantické výpožičky.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- výber **témy** podľa situácie,
- vyhľadávanie **informácií** s pomocou učiteľa, vytvorenie **osnovy** textu (napr. obrázková, resp. slovná osnova),
- kultivovaný **prednes** hovoreného alebo obrazovo-hovoreného prejavu.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného prejavu

- prerozprávať príbeh s prvkami opisu,
- opísať pracovný postup,
- zrozumiteľne vyjadriť **názor** na bežnú alebo aktuálnu tému.

Jazykové prostriedky

- výber vhodnej slovnej zásoby podľa témy (napr. **oslovenia, spisovný jazyk, slang, odborné termíny, dialektizmy**),
- dvojjazyčné prostredie na Slovensku – vplyv bilingválneho prostredia na používanie maďarského jazyka, **bilingvismus** na úrovni lexiky (napr. **prevzaté slová/výpožičky**),
- správne využitie **slovných druhov**,
- tvorenie **jednoduchých viet** a súvetí s rôznou modalitou,
- vhodné používanie ortoepických noriem (**splývavá výslovnosť, spodobovanie, sila hlasu, prestávka**)⁶².

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; životný štýl; cestovanie; voľný čas a záľuby; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pri príprave písaného textu používať vhodnú slovnú zásobu,
- napísať obsahovo súdržné texty s pomocou dostupných informácií,
- uplatňovať základy pravopisu.

61 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

62 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia písaného textu

- výber **témy** podľa zámeru komunikácie,
- získavanie **informácií** z dôveryhodných informačných zdrojov (vyhľadávanie vhodných informácií, zapísanie) a využívanie informácií pri tvorbe textu s pomocou učiteľa,
- usporiadanie informácií s pomocou učiteľa a vytvorenie **osnovy** textu,
- formálna úprava textu na základe vybraného žánru,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- písanie **rozprávania** v 1. a 3. osobe,
- písanie opisných textov (napr. **pracovný postup, štruktúrovaný životopis**),
- písanie úradného listu,
- používanie internetovej komunikácie (napr. **e-mail, chat**).

Jazykové prostriedky

Lexikálna rovina

- používanie adekvátnych slov pri tvorbe textov (napr. **spisovné, odborné, slangové a nárečové výrazy**).

Morfologická rovina

- správne využitie **slovných druhov** typických pre daný slohový postup,
- **slovesá** v texte,
- **podstatné mená** (všeobecné mená, vlastné mená aj v kontexte dvojjazyčnosti – napr. názvy inštitúcií, zemepisné názvy, sviatky) v texte,
- **prídavné mená** v texte,
- **číslovky** (neurčité, základné, radové číslovky, dátum),
- **zámená** (osobné, ukazovacie, opytovacie) v texte.

Syntaktická rovina

- **vetné členy** a ich funkcia v jednoduchých vetách a v textoch,
- **jednoduché vety** s rôznou modalitou.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- uplatňovanie získaných pravopisných zručností,
- pravopis **slovesných tvarov**,
- pravopis **sviatkov, zemepisných názvov, názvov štátov a ulíc**.

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; životný štýl; cestovanie; voľný čas a záľuby; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť súvislým a nesúvislým textom na úrovni explicitných významov,
- získať základné informácie z rôznych dôveryhodných zdrojov,
- formulovať zhrnutia textu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie vecnému textu

- čítanie rôznych druhov a žánrov vecných textov,
- vyhľadávanie podstatných **informácií**,
- **zhrnutie** informácií,
- porozumenie (**explicitný význam**) súvislým, nesúvislým textom.

Žánre vecného textu

Súvislé texty

- opisné texty (napr. **opis osoby/charakteristika, opis činnosti, udalostí, krajiny, rastlín, prírodných javov, zvierat**),
- **náučné/populárno-náučné texty** s rôznymi témami.

Nesúvislé texty

- mediálne texty (napr. **správy, reklamy, letáky**),
- informatívne texty (napr. **štruktúrovaný životopis, list: úradný/súkromný, písaný/elektronický**),
- spotrebiteľské texty (napr. **vizitky, návody na použitie, cestovné poriadky**),
- aplikované a študijné texty (napr. **tabuľky, grafy, mapy, plagáty**),
- nové digitálne žánre (napr. **infografiky**).

Jazykové prostriedky

Syntaktické prostriedky

- **jednoduché vety** ako prostriedky rozvíjania **témy**,
- **vetné členy** a ich úloha pri porozumení textu (**prísudok, podmet, predmet**).

Slovotvorné prostriedky

- **predpony, prípony, slovotvorný základ** – úloha slovotvorby pri porozumení textu.

Morfologické prostriedky

- **slovesá** pri porozumení textu,
- **podstatné mená** pri porozumení textu,
- **prídavné mená** pri porozumení textu,
- **číslovky** (neurčité, základné, radové číslovky, dátum) pri porozumení textu,
- **zámená** (osobné, ukazovacie, opytovacie) pri porozumení textu.

Tematické okruhy

Rodina; škola; príroda; ohrozenie a ochrana životného prostredia; životný štýl; cestovanie; voľný čas a záľuby; tolerancia, pomoc iným; rozmanité kultúry; pohostinnosť, rozmanitosť a podobnosť kultúr.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- plynulo čítať literárne texty,
- vyhľadať kľúčové slová,
- prerozprávať prečítané literárne texty,
- identifikovať základné žánre a charakteristické znaky žánrov (epické žánre: román, novela; lyrické žánre: epigram, elégia, óda),
- prepájať textové významy s vlastnými životnými a čitateľskými skúsenosťami.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením literárneho textu

- samostatné prerozprávanie **obsahu** čítaného alebo počúvaného textu,
- vyhľadávanie **konkrétnych informácií** z čítaného alebo počúvaného literárneho textu,
- vyjadrovanie a zdieľanie vlastných **pocitov, myšlienok a zážitkov** z literárneho textu.

Literárnoteoretické pojmy

- epické a lyricko-epické texty (**dej, čas, priestor**),
- **postavy** (hlavné a vedľajšie),
- žánre epiky: **legenda, novela, poviedka, balada, lyricko-epická báseň, literárna sociografia, román** (napr. historický, dobrodružný, rodinný, mládežnícky/adolescentný, rozprávkový),
- žánre lyriky: **báseň, epigram, elégia, rapsódia, pieseň, óda, hymna, ecloga, štvorveršie, básne „švédskeho typu“**,
- adaptácia: zhudobnená báseň, komiks, ilustrácia, divadelné predstavenie, film.

Tematické okruhy

Školské prostredie; rodina; láska; jedlá; zvieratá; krajina a príroda; vlasť, vojna, hrdina; spoločnosť a spoločenské problémy; dobrodružstvá a zážitky; humor; formovanie osobnosti/dospievanie; zmysel života a viera.

Literárne diela podľa tematických okruhov

Školské prostredie

- Ágai Ágnes: *Nemzedék*
- Karinthy Frigyes: *Tanár úr kérem* (úryvok – *Röhög az egész osztály*) – N. Tóth Anikó: *Tanárnő kérem* (úryvok)
- Németh László: *Lányaim* (úryvok)
- Nógrádi Gábor – Nógrádi Gergely: *A másik felet is meg kell hallgatni*
- Vámos Miklós: *Pofon*

- Tóth Krisztina: *A tolltartó*
- Szabó Magda: *Abigél* (úryvok)
- Leiner Laura: *A Szent Johanna gimi* (úryvok)
- Garaczi László: *Pompásan buszozunk!* (úryvok)

Rodina

- Petőfi Sándor: *Egy estém otthon*
- Arany János: *Családi kör* – Lackfi János: *Zsámbéki kör*
- József Attila: *Mama*
- Szabó Lőrinc: *Lóci óriás lesz*
- Ingrid Sjöstrand: *Anyuban azt nem bírom*
- Siv Widerberg: *Jó, ha nővére van az embernek*
- Kiss Ottó: *Apa nagy sportember*
- Mikszáth Kálmán: *Lapaj, a híres dudás*
- Kosztolányi Dezső: *A kulcs*
- Kosztolányi Dezső: *Pacsirta* (úryvok)
- J. K. Rowling: *Harry Potter és a Bölcsek Köve* (úryvok)
- Méhes György: *Micsoda társaság* (úryvok)
- Nógrádi Gábor: *Hogyan neveljünk...?* (úryvok)

Jedlá

- Móricz Zsigmond: *Tragédia*
- Krúdy Gyula: *Utolsó szivar az Arabs Szürkénél*
- Szécsi Noémi: *Vega vagyok*
- Cserna Szabó András: *Legenda a bárányfejlevesről*
- Emma asszony (Ignotus): *A Hét szakácskönyve* (úryvok) – Dragomán György: *Főzőkönyv* (úryvok)

Zvieratá

- Jean de la Fontaine: *A róka és a holló* – Romhányi József: *A Róka és a Holló* (úryvok: *A téma, Első variáció, Második variáció*)
- Mészöly Miklós: *Csengős bárány* – Németh Zoltán: *Adhatok egy pofont?*
- R. Kipling: *A dzsungel könyve* (úryvok)
- Szabó Magda: *Sziget-kék* (úryvok)

Krajina a príroda

- Petőfi Sándor: *Az Alföld*
- Juhász Gyula: *Magyar táj, magyar ecsettel*
- Tóth Árpád: *Körúti hajnal*
- Babits Mihály: *Messze... messze...* – Kovács András Ferenc: *Messze... messze...* (úryvok)
- Kosztolányi Dezső: *Üllői-úti fák*
- Weöres Sándor: *Galagonya* – Lackfi János: *Kukorica*
- Fekete István: *Tüskevár* (úryvok)

Dobrodružstvá a zážitky

- Mark Twain: *Tom Sawyer kalandjai* (úryvok)
- Daniel Defoe: *Robinson Crusoe* (úryvok)
- William Golding: *A legyek Ura* (úryvok)
- Michael Ende: *Momo* (úryvok)
- J. R. R. Tolkien: *A Gyűrűk Ura* (úryvok)
- Csukás István: *Vakáció a halott utcában* (úryvok)
- Irene Adler: *Sherlock, Lupin és én* (úryvok)
- Dóka Péter: *Az ellopott zsiráf* (úryvok)

Vlast, vojna, hrdina

- Csodaszarvas-monda
- Arany János: *Toldi* (úryvok)
- *Margit-legenda*
- Balassi Bálint: *Egy katonaének* – Lackfi János: *Plaza Balassi*
- Kölcsey Ferenc: *Huszt, Himnusz*
- Vörösmarty Mihály: *Szózat*
- Petőfi Sándor: *Nemzeti dal, Egy gondolat bánt engemet..., Szabadság, szerelem...*
- Arany János: *A walesi bárdok*
- Ady Endre: *A föl-földobott kő, A magyar Ugaron*
- Radnóti Miklós: *Nem tudhatom, Hetedik ecloga*
- Örkény István: *Tóték* (úryvok)
- Márai Sándor: *Egy polgár vallomásai* (úryvok)

Spoločnosť a spoločenské problémy

- Mikszáth Kálmán: *A néhai bárány*
- Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*
- Illyés Gyula: *Puszták népe* (úryvok)
- Wéber Anikó: *El fogsz tűnni* (úryvok)
- George Orwell: *Állatfarm* (úryvok)

Formovanie osobnosti/dospievanie

- Ágai Ágnes: *Kamaszságok*
- Ingrid Sjöstrand: *A felnőttek furcsák néha*
- Karinthy Frigyes: *Találkozás egy fiatalemberrel*
- Janikovszky Éva: *A tükör előtt*
- Dragomán György: *Ugrás*

Láska

- *Kőmíves Kelemen*
- Arany János: *Tetemre hívás*
- Petőfi Sándor: *Szeptember végén*
- Vörösmarty Mihály: *Szép Ilonka*
- Juhász Gyula: *Milyen volt...*
- Babits Mihály: *Szerelmes vers*
- Tóth Árpád: *Esti sugárkoszorú*

- Ady Endre: *Szeretném, ha szeretnének, Őrizem a szemed, Lédával a bálban*
- József Attila: *Mikor az uccán..., Rejtelmek*
- Varró Dániel: *sms*
- Jókai Mór: *Az arany ember* (úryvok)
- Mikszáth Kálmán: *Az a fekete folt*
- Mikszáth Kálmán: *Szent Péter esernyője* (úryvok)
- Móricz Zsigmond: *Pillangó* (úryvok)
- Békés Pál: *Ottília*

Humor

- Csokonai Vitéz Mihály: *Zsugori uram, Szerelemdal a csikóbőrös kulacshoz*
- Arany János: *A tudós macskája, A fülemile*
- Kosztolányi Dezső: *Esti Kornél – Kilencedik fejezet, melyben a bolgár kalauzzal cseveg bolgárul, s a bábeli nyelvzavar édes rémületét élvez* (úryvok)
- Örkény István: *Egypercesek – Egy meghasonlott tulipán, Hogylétemről*
- Rideg Sándor: *Indul a bakterház* (úryvok)
- Tamási Áron: *Ábel a rengetegben* (úryvok)
- Grendel Lajos: *Nálunk, New Hontban* (úryvok)
- Zs. Nagy Lajos: *Egy bűvész története*
- Darvasi László: *Trapiti – Kovács Lajos, a gonosz feltaláló* (úryvok)

Zmysel života a viera

- Kazinczy Ferenc: *A nagy titok*
- Kosztolányi Dezső: *Akarsz-e játszani, Mostan színes tintákról álmodom*
- Tóth Árpád: *Meddő órán*
- Balassi Bálint: *Adj már csendességet*
- Ady Endre: *Hiszek hitetlenül Istenben, Az Úr érkezése*
- József Attila: *Tiszta szívvel, Születésnapomra* – Varró Dániel: *A Bús, Piros Vödör dala*
- Radnóti Miklós: *Razglednicák* (úryvok)
- Szabó Lőrinc: *Tücsökgene* (úryvok)
- Weöres Sándor: *Valse triste*

Vyučovací predmet nemecký jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pozdraviť sa,
- predstaviť sa, svoju rodinu a priateľov,
- poďakovať sa,
- pripraviť jednoduché otázky a odpovedať na ne,
- porozumieť jednoduchým informáciám,
- vyjadriť súhlas a nesúhlas.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie a správne používanie **pozdravov, oslovenia**,
- rozlišovanie **tykania a vykania** podľa vzťahu ku komunikačnému partnerovi,
- formulovanie ústneho **poďakovania**,
- primerané vyjadrenie emócie.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **súhlasu, nesúhlasu**,
- porozumenie **informáciám**, ktoré sa týkajú tém z bezprostredného okolia; (napr. moja škola, rodina, priatelia).

Dialóg

- príprava jednoduchého krátkeho **dialógu – otázky a odpovede**,
- aktívne **počúvanie** partnera v dialógu⁶³.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby**,
- zapamätanie vhodných ustálených **slovných spojení**,
- formulovanie **zistovacej a doplňujúcej otázky**,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti a intonácie viet**⁶⁴.

Tematické okruhy na komunikáciu

Ja a moja rodina, moji priatelia, škola, voľný čas a záľuby.

63 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

64 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Hovorená produkcia⁶⁵

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť pokynom učiteľa,
- predniesť detskú riekanku, vinš, detskú pieseň,
- počúvať hovorené prejavy⁶⁶,
- určiť hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti,
- správne opakovať slová a slovné spojenia po učiteľovi.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** s pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slov podľa témy s pomocou učiteľa,
- písanie viet s použitím vybranej **slovnej zásoby**,
- správna **artikulácia**, **výslovnosť**, používanie mimiky a gest,
- formulovanie odpovedí na položené otázky.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **pozorné počúvanie** hovoreného prejavu spolužiakov⁶⁷.

Žánre hovoreného textu

- jednoduchý informačný text: krátke odkazy, oznamy,
- ústne blahoželenie napr. k narodeninám, privítanie, priania (Vianoce, Veľká noc).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie krátkych viet/**ustálených slovných spojení**: odkazy, oznamy,
- uplatňovanie **vhodnej vetnej melódie**, **tempa prejavu**,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti⁶⁸.

Tematické okruhy na tvorbu hovorených textov

Ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- napísať všetky tlačené a písané písmená nemeckej abecedy automatizovane a čitateľne,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- na základe počutého písať písmená slabiky, slová vety,
- napísať informácie o sebe,

65 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

66 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

67 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

68 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- napísať o rodine a priateľoch,
- používať základné pravidlá nemeckého pravopisu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- prevod hlásky na písmeno,
- písanie **malých a veľkých, tlačených a písaných písmen** nemeckej abecedy,
- odpisovanie slabík, **slov, slovných spojení, viet, textu**,
- prepis tlačeného textu.

Proces tvorenia textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slov, slovných spojení k téme pomocou učiteľa,
- písanie viet s použitím vybranej slovnej zásoby.

Žánre písaného textu

- **informačný text: oznam, krátka správa, e-mail, sms**,
- jednoduchý nesúvislý text: zoznam činností alebo vecí a **obrázkovo-písaný text: pozvánka, pozdrav, blahoželenie**,
- jednoduchý veľmi krátky **opisný text**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety,
- časovanie slovies v jednotlivých osobách.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- **písanie veľkého písmena** pri podstatných menách a na začiatku vety,
- **interpunkčné znamienka** na konci vety, použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka.

Tematické okruhy na tvorbu písaných textov

Ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prečítať veľmi krátke a jednoduché vecné texty nahlas a potichu,
- porozumieť významu obrázkov a ilustrácií pre lepšie pochopenie textu,
- orientovať sa v obrazovo-písaných textoch,
- sledovať vlastné porozumenia textu,
- používať pri porozumení textu primerané znalosti **slovnej zásoby**.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- poznávanie malých a veľkých písmen, upevňovanie korešpondencie **hlásky a písmena**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov,
- nácvik čítania **slabík, slov, slovných spojení, viet a veľmi krátkych a jednoduchých vecných textov**,
- oprava vlastných chýb pri čítaní pomocou učiteľa,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti**⁶⁹.

Porozumenie textu

- identifikovanie neznámych slov,
- porozumenie **obsahu krátkeho textu** na základe ilustrácií, obrazového materiálu,
- identifikovanie základných informácií v texte,
- stručné zhrnutie získaných informácií pomocou učiteľa.

Žánre jednoduchého vecného textu

- informačný text: **reklama, oznam, správa, zoznam, rozvrh**,
- **vyhľadávanie kľúčových informácií**: kto, čo, kde,
- identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu na základe otázok,
- porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným alebo obrazovo-hovoreným textom: **piktogramy, obrazové encyklopédie**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- **vyvodzovanie významov neznámych slov** z krátkeho vecného textu na základe obrazovej podpory.

Tematické okruhy na čítanie a tvorbu vecných textov

Ja, moja rodina a priatelia, môj domov, domáce zvieratá, škola, výlety a zážitky, voľný čas a záľuby

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať s pomocou učiteľa veľmi krátke texty vo veľkej miere so známymi slovami a jednoduchými vetami,
- porozumieť veľmi krátkym literárnym textom; na kontrolu porozumenia alebo na zapamätanie si deja využívať aj obrázky a ilustrácie,
- vyjadriť svoje emocionálne a estetické zážitky z počúvaného a z čítaného detského literárneho textu a z ilustrácií,
- dramatizovať krátky literárny text,
- rozlíšiť poéziu od prózy, hlavnú postavu od vedľajšej, ľudovú rozprávku od autorskej.

⁶⁹ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- zdokonaľovanie sa v porozumení čítaného textu,
- rozoznávanie **písmen** nemeckej abecedy, **slov** a **viet** v čítanom **texte**,
- vyhľadávanie **klúčových slov** a viet v počúvanom aj čítanom texte,
- **čítanie** krátkych textov v **primeranom tempe** s porozumením,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti, významovej pauzy, vhodnej melódie a tempa reči** pri hlasnom čítaní,
- využívanie **obrázkov a ilustrácií** na kontrolu porozumenia alebo na zapamätanie si deja,
- vyjadrenie a zdieľanie vlastných pocitov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- **vyhľadávanie informácií** priamo z textu podľa otázky,
- stručné **prerozprávanie** príbehu pomocou učiteľa,
- stvárnenie obsahu napr. krátkymi divadelnými scénkami.

Samostatný čitateľ

- orientovanie v zdrojoch na čítanie: v detských časopisoch, knihách,
- spoznávanie dostupných knižníc a ich využívanie (triedna/školská/mestská/obecná),
- budovanie **čitateľského portfólia**,
- prednes krátkych textov napr. krátke detské básničky, krátke príbehy.

Tematické okruhy a žánre

Domov, rodina, priateľstvo, záľuby a koníčky, hra, príroda okolo nás – svet zvierat.

Čítanie a počúvanie textov so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: riekanka, obrázkový príbeh, komiks, krátky príbeh, jednoduchá rozprávka, bájka, riekanka, hádanka, pieseň, báseň⁷⁰.

70 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vyučovací predmet nemecký jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- nadviazať kontakt s komunikačným partnerom, adekvátne reagovať na pozdravy, oslovenia, prosby a na jednoduché otázky v rámci známych tém,
- porozumieť krátkym dialógom na známu tému,
- vyjadriť pochvalu, súhlas, nesúhlas,
- používať základné žánre korešpondencie,
- porozumieť krátkym dialógom na známu tému.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- dodržiavanie pravidiel úspešnej komunikácie, **ohľadupnosť, akceptovanie názoru komunikačného partnera,**
- využívanie adekvátnych neverbálnych prostriedkov.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- príprava jednoduchého, krátkeho **dialógu** na veku primeranú tému v rôznych komunikačných situáciách, rozlíšenie **tykania a vykania,**
- **stavba dialógu: nadviazanie kontaktu (oslovenie, pozdrav), obsah dialógu** – striedanie replík, vecné a jazykovo primerané reagovanie na repliky, **ukončenie** kontaktu,
- riešenie jednoduchých **bežných situácií** (napr. nakupovanie, stravovanie...).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom **aktuálnych tém** dialógu,
- **oznamovacie, opytovacie a rozkazovacie vety v budúcom a prítomnom čase a s modálnym slovesom** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- používanie **členov:** určitý a neurčitý člen podstatných mien v nominatíve, v akuzatíve,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti, melódie viet** pri vedení dialógu,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel pri internetovej komunikácii, vhodné využívanie pohybových a neverbálnych prostriedkov v dialógu (**zrakový kontakt, mimika, gestikulácia...**), využívanie **didaktických a scénických hier** na nácvik dialógov a rôznych aktivít na nácvik **slovnej zásoby,** gramatických štruktúr a plynulosti reči.

Tematické okruhy na komunikáciu

Žiak komunikuje so svojím komunikačným partnerom o témach obsahujúcich slovnú zásobu týkajúcu sa jeho osoby, záujmov, emócií, potrieb a skúseností v rámci každodenných situácií: ja (napr. ľudské telo, oblečenie, nakupovanie) a priatelia, rodina, škola, voľný čas a záľuby a podobne.

Hovorená produkcia⁷¹

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať informácie na prípravu textu pomocou učiteľa,
- rozprávať o sebe, kamarátoch a rodine,
- reprodukovat' veľmi krátky prečítaný text,
- jednoducho opísať pozorované predmety a činnosti,
- aktívne počúvať hovorené prejavy iných⁷².

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,
- vyhľadávanie **informácií** pomocou učiteľa,
- príprava **témy** hovorového prejavu,
- **výslovnostné cvičenia**, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov,
- **prednes** hovorového prejavu v prostredí triedy (pomocou svojich poznámok).

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- upresnenie hovoreného prejavu pomocou kontrolných **otázok** k obsahu a použitým komunikačným prostriedkom,
- **aktívne počúvanie** hovoreného prejavu iných osôb a kladenie jednoduchých otázok⁷³.

Žánre a druhy hovoreného textu

- **informačné texty** určené pre školské prostredie: oznámenie, pozvanie (na školské/záujmové podujatie), krátky referát k známej téme,
- krátke **rozprávanie prežitej skúsenosti**,
- **jednoduchý opis osoby, predmetu, živočícha, okolia, činnosti** na základe priameho pozorovania alebo obrazovej predlohy⁷⁴.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa témy a komunikačného zámeru textu (oslovenia, emocionálne slová a pod.),
- používanie **hlavnej vety** pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom,
- používanie adekvátnych **jazykových prostriedkov** (napr. synonymá, antonymá),
- uplatňovanie spisovnej výslovnosti v nemeckom jazyku⁷⁵.

Tematické okruhy na tvorbu hovorených textov

Žiaci produkujú hovorený prejav obsahujúci slovnú zásobu týkajúcu sa nielen ich osoby a zážitkov, ale aj zážitkov iných osôb a každodenných situácií z ich bezprostredného prostredia, napr.: plánovanie voľnočasových aktivít, školské výlety, prázdniny, vyučovanie, nakupovanie.

71 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

72 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

73 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

74 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

75 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čitateľne prepísať písaný text, podľa nápovery napísať slová, slovné spojenia a vety,
- opísať pozorované objekty (osoby, predmet, činnosti, zvieratá...),
- uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá,
- využiť písanie pri učení sa.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia a revidovania textu

- výber **témy** podľa **komunikačného zámeru**,
- získavanie **informácií** (pomocou učiteľa),
- výber vhodného **slohového postupu**,
- príprava textu a **upravovanie** obsahu, členenia (**úvod, jadro, záver**) a jazyka textu,
- pravopisná korektúra textu (pomocou učiteľa),
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **plánovanie** vhodného postupu pri tvorbe textu,
- sledovanie priebehu tvorenia textu a vlastné posúdenie úspešnosti písania,
- použitie základných **stratégií** na vylepšenie písaného textu.

Žánre a druhy písaného textu

- **informačné texty** (oznam, správa, pozvánka...),
- **osobný list, e-mail, plagát, opis, inzerát, recept**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- uplatňovanie prostriedkov nadväzovania viet v texte: **spojky** (und, oder...), slovotvorne súvisiace slová (napr. zložené slová, slová s odlúčiteľnými predponami),
- používanie **podstatných mien** v jednotnom a v množnom čísle,
- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa témy.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- uplatňovanie nemeckého **pravopisu** pri tvorbe textov.

Tematické okruhy na tvorbu písaných textov

Žiaci pripravujú písaný text obsahujúci slovnú zásobu týkajúcu sa nielen ich osoby a zážitkov, ale aj zážitkov iných osôb a každodenných situácií z ich bezprostredného prostredia, napr.: plánovanie voľnočasových aktivít, školské výlety, prázdniny, vyučovanie, nakupovanie.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- samostatne čítať krátke primerane náročné vecné texty,
- porozumieť krátkemu jednoduchému súvislému písanému vecnému textu, ktorý vo veľkej miere pozostáva zo známych slov,

- vyhľadať informácie z jednoduchého vecného textu,
- posúdiť mieru vlastného porozumenia a používať základné stratégie na zlepšenie porozumenia textu,
- využiť získané informácie pri učení sa,
- použiť pri porozumení textu primerané znalosti **slovnej zásoby**.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- aktívne počúvanie, samostatné čítanie a porozumenie primeraným opisným, informatívnym a digitálnym vecným textom v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí,
- **pochopenie** významu niektorých neznámych slov z kontextu prečítaného textu,
- porozumenie doslovným (explicitným) informáciám v texte,
- rozpoznanie základných **znakov vecného textu**: presnosť, stručnosť a prehľadnosť,
- využitie osnovy pri reprodukcii textu,
- reprodukovanie **obsahu textu**, tvorenie vlastných otázok k textu.

Žánre a druhy vecného textu

- nesúvislý informačný žáner: **jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa**,
- jednoduchý opisný žáner: **opis pracovného postupu, opis pozorovaného objektu (predmet, živočích, osoba)**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- úloha **hlavnej vety** pri porozumení textu,
- rozlišovanie **tvarov podstatných mien, prídavných mien, čísloviek a zámen** (privlastňovacie, osobné),
- rozlišovanie **slovesného času** (perfektum – len niektorých základných sloviess – prítomný a budúci čas) v texte.

Tematické okruhy na tvorbu vecných textov

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov, a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci čítajú vecné texty primerané veku a jazykovej úrovni, obsahujúce aj odbornú slovnú zásobu. Napr.: o prírode, ochrane životného prostredia, o rodine, sviatkoch, cestovaní, tradíciách a kultúre.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas aj potichu tlačený aj písaný text primeranej náročnosti,
- porozumieť základným informáciám v prečítanom (krátkom) literárnom texte,
- vyjadriť pocity z prečítaného textu,
- vybrať si primerané knihy na čítanie samostatne alebo s pomocou,
- odlíšiť diela z poézie, prózy a drámy na základe prvkov/charakteristických znakov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- orientácia v primerane náročných literárnych textoch, **vyhľadávanie konkrétnych informácií**, určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu, stručné zhrnutie informácií,
- krátke **prerozprávanie** obsahu prečítaného textu s pomocou poznámok.

Čítanie pre zážitok

- **čítanie** textov, mediálnych obsahov atď., ktoré žiakovi prinášajú **radosť a potešenie** (knihy s ilustráciami),
- **opakované čítanie** obľúbených textov, výber tém a žánrov podľa záujmov,
- vyjadrovanie postoja a zdieľanie **vlastných pocitov** z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného textu.

Samostatný čitateľ

- vlastný **samostatný** a cielený **výber** textov, mediálnych obsahov atď. na čítanie,
- samostatné budovanie **čitateľského portfólia**, vedenie krátkych záznamov o svojom čítaní a jeho pokrokoch.

Žánre

Tematické okruhy napr. rodina, škola, zdravie, šport, voľný čas, záľuby, príroda okolo nás, ochrana prírody, význam prírody pre človeka, svet okolo nás.

Vyučovací predmet nemecký jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozlíšiť komunikačnú interakciu podľa prostredia, komunikačného partnera a komunikačného zámeru,
- používať pri dialógoch adekvátne zdvorilostné frázy primerané k danej situácii,
- uplatniť pri vedení dialógu zásady spolupráce a zdvorilosti,
- diskutovať v skupinách, odpovedať na otázky, povedať svoj názor,
- využívať na komunikáciu situačne vhodné komunikačné kanály,
- dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie v bezpečnom internetovom prostredí,
- spolupracovať pri riešení problémov v kolektíve, predchádzať konfliktom reguláciou svojho správania.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- rozlišovanie komunikačnej interakcie podľa prostredia, komunikačného partnera a **komunikačného zámeru** so zohľadnením zásad kooperácie a zdvorilosti,
- nacvičovanie **interakcie** v rôznych komunikačných situáciách.

Dialogická komunikácia, diskusia a kooperácia

- nacvičovanie kooperácie v **priamom** alebo v **sprostredkovanom dialógu**: komunikovať primerané množstvo informácií, hovoriť pravdivo, k veci, jasne a zrozumiteľne,
- dodržiavanie **zásad zdvorilosti** (takt, veľkorysosť, uspokojenie, súhlas, skromnosť, sympatia) a ich uplatňovanie v komunikácii.

Korešpondencia

- nácvik bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom **e-mailu**,
- používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty,
- jazykové a grafické špecifiká krátkych textových správ.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie **tematickej a odbornej slovnjej zásoby** v rámci obsahového zamerania interakčných aktivít,
- **nadväzovanie replík v dialógu**, používanie vhodných prostriedkov (oslovenia, častice a iné synonymá),
- uplatňovanie pravidiel nemeckej **výslovnosti** a v cudzích slovách,
- situačne vhodné používanie zvukových, pohybových⁷⁶ a mimojazykových prostriedkov.

⁷⁶ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Tematické okruhy na komunikáciu

Tematické okruhy z 1 a 2. cyklu sa rozširujú a obohacujú sa o nové **témy**: osobné záujmy a potreby, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, vzťah k domovu a k rodine, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi, aktuálne **témy**, ktoré sa týkajú rodiny, priateľov, bydliska, školy, okolia, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, zodpovednosť, prvá láska, problémy v škole, tolerancia a podobne.

Hovorená produkcia⁷⁷

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyhľadávať informácie k textu z viacerých zdrojov, overiť dôveryhodnosť zdrojov,
- usporiadať informácie,
- pripraviť a prezentovať získané informácie,
- pripraviť a predniesť veľmi krátku prezentáciu,
- používať vhodné stratégie pri príprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu,
- kladť otázky k hovorenému prejavu iných,
- využívať jazykové slovníky.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- **písomná príprava** hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, selekcia,
- príprava **vizuálnej zložky textu**,
- vhodné **stratégie** prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne),
- využívanie knižných a elektronických jazykových slovníkov,
- **nácvik prednesu** prejavu,
- nácvik **prezentácie** obrazovo-hovoreného textu (**prepájanie jazykovej a obrazovej zložky**),
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **sebareflexia**,
- **aktívne počúvanie** hovoreného prejavu iných,
- **kladenie otázok** k prejavu iných.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie jednoduchej **tematickej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti** v domácich a cudzích slovách⁷⁸,
- situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.

⁷⁷ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

⁷⁸ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Tematické okruhy a žánre na tvorbu hovorených textov

Tematické okruhy z 1 a 2. cyklu sa rozširujú a obohacujú sa o nové témy: osobné záujmy a potreby, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, vzťah k domovu a k rodine, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi, aktuálne témy, ktoré sa týkajú rodiny, priateľov, bydliska, školy, okolia, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, zodpovednosť, prvá láska, problémy v škole, tolerancia a podobne.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať krátke správy/oznámenia a odpovedať na ne, krátke súdržné texty s rôznym komunikačným zámerom v súvislostiach praktického života,
- využiť písanie ako učebnú stratégiu,
- uplatniť pravidlá nemeckého pravopisu,
- skontrolovať napísaný text a porovnať s predlohou.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia a revidovania textu

- individuálna voľba **témy** podľa komunikačného zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta,
- voľba vhodného **slohového postupu**,
- **tvorenie konceptu**, jeho upravovanie pomocou učiteľa,
- **pravopisná korektúra**,
- **prezentovanie vlastného textu** v prostredí triedy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **porozumenie** produkčnej **úlohy** a stanovenie **cieľa** písania,
- **plánovanie** efektívnych **stratégií** pri tvorení textu.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- tvorenie a vyplňanie **administratívnych textov**: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis⁷⁹,
- krátke písomné vyjadrenie **subjektívneho názoru** na **aktuálne témy**,
- sebavyjadrenie prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- použitie hlavných a vedľajších viet ako prostriedkov vyjadrovania **časovo priestorových alebo logických vzťahov v texte**,
- porozumenie a používanie **tematickej slovnnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- použitie rôznych druhov **konektorov** v texte: častice, synonymá, antonymá atď.

⁷⁹ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- *automatizácia nemeckého pravopisu a gramatiky*: morfológické prostriedky: podstatné mená – členy (určitý a neurčitý člen), pády (nominatív, datív, akuzatív), číslo (jednotné a množné), zložené podstatné mená, prídavné mená – (vlastnosti, otázka *wie?*, stupňovanie), predložky (s datívom a akuzatívom), číslovky (základné, radové, dátum), zámená (osobné, prívlastňovacie, vzťažné),
- *interpunkčný pravopis*: písanie **čiarky** v hlavnej a vedľajších vetách; pravopis ďalších **interpunkčných znamienok** (bodkočiarka, dvojbodka, pomlčka atď.).

Tematické okruhy na tvorbu písomných textov

Tematické okruhy z 1 a 2. cyklu sa rozširujú a obohacujú sa o nové témy: osobné záujmy a potreby, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, vzťah k domovu a k rodine, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi, aktuálne témy, ktoré sa týkajú rodiny, priateľov, bydliska, školy, okolia, osobných záujmov – potreby a záujmy iných, zodpovednosť, prvá láska, problémy v škole, tolerancia a podobne.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- počúvať⁸⁰ a čítať cielavedome a samostatne primerane náročné krátke texty s konkrétnym zámerom v rámci vzdelávania, záujmových aktivít,
- získavať informácie z rôznych informačných zdrojov,
- využívať získané informácie pri tvorení vlastných textov,
- uplatňovať rôzne stratégie porozumenia textu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu a využitie získaných informácií

- porozumenie obsahu (hlavným informáciám) **súvislých a nesúvislých textov**.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- **vlastný výber a vyhľadávanie** textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od cieľov čitateľa/poslucháča,
- upevňovanie osvojených **stratégií čítania a učenia sa** z textu,
- formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti – stratégií zvládania **kvantity a rozlišovania kvality dostupných informácií**,
- aktívne a samostatné využívanie fyzických a elektronických knižníc, orientácia v knižných katalógoch.

Vlastnosti textu

- rozlišovanie základných vlastností textov a ich uplatnenie pri **porozumení textu**,
- **rozlišovanie** textov **podľa komunikačného zámeru: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť**.

80 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre vecného textu

- **porozumenie odborným textom:** odborný článok, interview, webové stránky, prezentácie, plagát,
- **porozumenie jednoduchým administratívnym textom:** formuláre, účet a faktúra,
- **porozumenie obsahu jednoduchých náučných prejavov** (referát, prezentácia).

Význam a funkcie jazyka, komunikačné prostriedky a pravidlá

- vzťah nemčiny k iným jazykom (svetové jazyky, slovenský jazyk),
- poznávanie **histórie a jazykovej situácie nemeckej národnostnej menšiny na Slovensku**,
- individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu,
- využitie znalostí jazykových prostriedkov pri porozumení textu,
- *syntaktické prostriedky:* hlavné a vedľajšie vety ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte,
- *lexikálne prostriedky:* rozširovanie základnej slovnej zásoby z textov, čiastočne jednoduché odborné termíny,
- *automatizácia nemeckého pravopisu a gramatiky:* morfológické prostriedky: podstatné mená – členy (určitý a neurčitý člen), pády (nominatív, datív, akuzatív), číslo (jednotné a množné), zložené podstatné mená, prídavné mená – (vlastnosti, otázka wie?, stupňovanie), predložky (s datívom a akuzatívom), číslovky (základné, radové, dátum), zámená (osobné, privlastňovacie, vzťažné).

Tematické okruhy na čítanie a tvorbu vecných textov

Tematické okruhy tvoria obsahový základ na tvorbu textov a tým ponúkajú kontext pre praktické používanie nemeckého jazyka. Žiaci čítajú vecné texty primerané veku a jazykovej úrovni obsahujúce minimálnu odbornú slovnú zásobu, napríklad o prírode, vesmíre, ochrane životného prostredia, rodine, sviatkoch – zvyky a tradície, oslava sviatkov v rodine, rozmanité kultúry. Zdôvodnenie: akcent na budovanie vzťahu s rodinou, o nemeckej tradičnej kultúre Karpatských Nemcov na našom území, tradíciách Karpatských Nemcov na Slovensku, cestovaní, krajinách, móde, obľúbenom mieste.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať a počúvať⁸¹ primerane náročné, krátke literárne texty,
- zarecitovať báseň,
- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- určiť na základe štruktúry textu jeho žáner,
- vyjadriť vzťah a názor k literárnemu textu a ilustráciám,
- tvoriť a rozprávať texty na základe vlastných skúseností a zážitku z literárneho textu.

81 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- **prerозprávanie obsahu** krátkeho čítaného a počúvaného textu s pomocou poznámok alebo otázok.

Čítanie pre zážitok

- **vyjadrovanie a zdieľanie vlastných pocitov, postojov a zážitkov** z literárneho textu, filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- čítanie pre **potešenie a zážitok**, čítanie textov, mediálnych obsahov podľa vlastného výberu.

Samostatný čitateľ

- pravidelné **vyhotovovanie** tvorivých záznamov o prečítaných textoch: napr. tvorba myšlienkových máp, záznam dojmov z čítania, z divadelného a filmového predstavenia (čitateľské portfólio),
- **rozširovanie čitateľského teritória** (e-knihy, časopisy, internet, audioknihy),
- budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- budovanie schopnosti **vedome pracovať s textom** ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku,
- pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami a s nadobudnutými poznatkami,
- riešenie jednoduchých úloh na porozumenie textu.

Žánre

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov slovenskej, nemeckej, rakúskej, švajčiarskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt, záujmy žiakov a jazykovú úroveň.

Vyučovací predmet rómsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže

- používať jednoduché pozdravy, predstaviť sa, povedať základné informácie o sebe,
- poďakovať, vyjadriť prosbu, prianie, súhlas, nesúhlas, vyjadriť svoje potreby a pocity,
- rozumieť jednoduchým otázkam, príkazom, pokynom a primerane na ne reagovať,
- používať jednoduché pozdravy, predstaviť sa, povedať základné informácie o sebe.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- používanie **pozdravov** v známom komunikačnom prostredí, formulovanie **predstavenia sa**, sformulovanie **základných informácií o sebe**,
- formulovanie **poďakovania, prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu**.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **jednoduchých otázok**,
- formulovanie **poďakovania, prosby, priania, súhlasu, nesúhlasu**, vyjadrenie svojich **pocitov a potrieb**.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- za pomoci učiteľa príprava jednoduchého dialógu: **klásť otázky a formulovať odpovede**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom dialógu,
- za pomoci učiteľa formulovanie **slovných spojení a jednoduchých viet**.

Hovorená produkcia⁸²

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže

- vyrozprávať jednoduchý príbeh z vlastnej skúsenosti,
- počúvať krátke hovorené prejavy iných a jednoducho na ne reagovať⁸³,
- používať slová a slovné spojenia v jednoduchých komunikačných situáciách a príprava odpovedí za pomoci učiteľa,
- správne artikulovať a používať aspiráty podľa individuálnych schopností.

82 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

83 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** a prednes hovoreného prejavu s pomocou učiteľa,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru s pomocou učiteľa: **informácia, rozprávanie, opis**.

Aktívne počúvanie

- pozorné počúvanie a porozumenie **hovoreného prejavu** spolužiakov a iných hovoriacich,
- kladenie jednoduchých otázok k obsahu počúvaného textu za pomoci učiteľa,
- formulovanie jednoduchých **odpovedí** na položené jednoduché otázky,
- príprava jednoduchých viet za pomoci učiteľa.

Žánre hovoreného textu

- jednoduchá **informácia, rozprávanie a opis**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie vlastných myšlienok za pomoci učiteľa v jednoduchých **vetách, vetných spojeniach** a súvetiach,
- vyjadrenie kľúčových informácií z jednoduchých oznamov, rozprávania a opisov za pomoci učiteľa a pomocou podporných otázok.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať tlačené a písané písmená, spájať hlásky, slabiky do slov, spájať slová do viet, pripraviť jednoduchý písaný text za pomoci učiteľa⁸⁴.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- písať **tlačené a písané písmená**, spájať hlásky, slabiky do slov, **spájať slová** do viet, pripraviť jednoduchý **písaný text** za pomoci učiteľa.

Proces tvorenia textu

- výber témy **písaného textu** za pomoci učiteľa,
- výber vhodných slov, **slovných spojení a vetných celkov**,
- využívanie obrázkovej alebo **slovnej osnovy** pri členení textu,
- **prezentovanie vlastného textu** v prostredí triedy za pomoci učiteľa.

Žánre písaného textu

- príprava primeraných **žánrov** písaného alebo obrazovo-písaného textu,
- vyjadrenie kľúčových informácií **z rozprávania a opisu**.

84 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených vetách,
- používanie slovných druhov v texte,
- rozširovanie **slovnej zásoby** podľa témy produkovaného textu za pomoci učiteľa.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- *sémantický pravopis*: písanie veľkého písmena na začiatku vety, rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien, rozlišovanie rodu podľa členov o (mužský rod), e (ženský rod) – sg., pravidlo určovania člena o pri oboch rodoch – pl.,
- *etymologický pravopis*: písanie pôvodných a prevzatých slov za pomoci učiteľa,
- *interpunkčný pravopis*: interpunkčné znamienka, použitie spojovníka pri delení slov na konci riadka za pomoci učiteľa.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať správne, využívať primeranú slovnú zásobu na porozumenie textu,
- sformulovať jednoduchú informáciu a vyjadriť v nej základné fakty za pomoci učiteľa,
- reprodukovať jednoduché a krátke príbehy pomocou podporných otázok.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- **nácvik čítania** slabík, slov, viet a krátkych textov,
- **oprava vlastných chýb** pri čítaní za pomoci učiteľa.

Porozumenie textu

- identifikovanie **klúčových slov** v texte,
- **prerozprávanie** počúvaného textu vlastnými slovami,
- **identifikovanie základnej myšlienky** textu za pomoci učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- **pomenovanie neznámych pojmov**,
- za pomoci učiteľa identifikovať informačný, opisný a rozprávací **slohový postup**.

Žánre jednoduchého vecného textu

- porozumenie deja, **identifikovať hlavné postavy** a ich konanie.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozlišovanie **všeobecných a vlastných podstatných mien**,
- za pomoci učiteľa identifikovať **neznáme slová** v texte a vysvetliť ich.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pochopiť význam pojmov: rozprávka, riekanka, báseň, pieseň.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- osvojovanie si **riekaniek a básní**,
- oboznamovanie sa s rómskymi rozprávkami, básňami a legendami, **rozpoznávanie hlavných postáv**,
- **domýšľanie jednoduchého príbehu** podľa ilustrácie, čítanie, prerozprávanie ilustrácie,
- **prerозprávanie** obsahu čítaného alebo počúvaného textu s pomocnými otázkami a za pomoci učiteľa,
- vyjadrenie **pochopenia rozdielu medzi reálnym a imaginárnym svetom** za pomoci učiteľa.

Čítanie pre zážitok

- **vyjadrovanie a zdieľanie** vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- **stváranie obsahu textu** hravými formami vyučovania (pohybové, výtvarné a hudobné hry, dramatizácia),
- formovanie empatie, identity, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- budovanie **čitateľského portfólia**, vedenie jednoduchých záznamov v rôznych formách a podobách o knihách, o svojom čítaní a jeho pokrokoch, a to s pomocou učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- kladenie vhodných veku primeraných otázok na porozumenie, **riešenie úloh k textom**, prepájanie tém s reálnym životom za pomoci učiteľa,
- uvedomenie si významu a potreby čítania literárnych textov a **hodnotenie vlastných pokrokov** v čítaní.

Tematické okruhy a žánre na výber

Okruhy pre 1. cyklus: ja a moja rodina, domov a bývanie, moje spoločenstvo – rodná krajina, život v meste a na dedine, život v rómskej komunite, rodina a spoločnosť, základné príbuzenské vzťahy, rodinné zvyky, sviatky a oslavy, voľný čas a záľuby, v škole/v triede, priateľstvo a pomoc iným, príbehy a legendy o dobre a zle, ľudské telo, moja rodina a umenie, starostlivosť o zdravie, význam prírody pre človeka/človek ako súčasť prírody, človek a príroda, príroda a zvieratá, rómske zvyky a tradície, rómske remeslá a povolania, cestovanie a doprava, rómske jedlá a oblečenie, čas, ročné obdobia a počasie.

Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.

Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.

Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.

Vyučovacie predmet rómsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- sa plynule a zrozumiteľne vyjadrovať, primerane gestikulovať a vyberať vhodný tón komunikácie⁸⁵,
- vyjadriť svoje myšlienky v jednoduchom dialógu,
- reagovať na oslovenia, prosby a usmernenia,
- správne reagovať na učiteľove pokyny v rámci komunikačných tém.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- **získavanie informácií** o iných jazykoch, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov za pomoci učiteľa,
- nácvik **skupinového dialógu** o veku primeraných aktuálnych témach za pomoci učiteľa.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- nácvik **dialógu** na aktuálnu a zaujímavú tému za pomoci učiteľa (napr. hotovostná a bez-hotovostná forma peňazí, bankomat, zásady výberu/vkladu peňazí),
- nácvik dialógu za pomoci učiteľa (napr. u lekára) prostredníctvom metódy **rolového dialógu**,
- nácvik skupinového dialógu o veku primeraných aktuálnych témach za pomoci učiteľa,
- stavba dialógu za pomoci učiteľa: nadviazanie kontaktu, **obsah dialógu** – striedanie replík, ukončenie kontaktu,
- **vyjadrenie svojich myšlienok** v jednoduchom dialógu,
- identifikovanie **pozitívnych a negatívnych dopadov** používania sociálnych médií na partnerskú, priateľskú, rodinnú a pracovnú (triednu) komunikáciu.

Korešpondencia

- **nácvik písania** základných žánrov korešpondencie za pomoci učiteľa: pohľadnica, súkromný list, krátka textová správa (sms, čet), jednoduchý e-mail.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie slovného zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu,
- vety a jednoduché súvetia pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov,
- porovnávanie spisovnej a nárečovej rómčiny, spisovných a nárečových slov za pomoci učiteľa,
- uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel pri písaní za pomoci učiteľa,
- **uplatňovanie zdvorilosti, úcty a rešpektu** voči účastníkovi dialógu.

85 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Hovorená produkcia⁸⁶

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť myšlienково ucelené hovorené texty a reprodukovať texty na základe počúvania/čítania s porozumením s pomocou podporných otázok⁸⁷,
- aktívne počúvať hovorené prejavy iných osôb, vie klásť otázky⁸⁸,
- používať osvojenú aktívnu slovnú zásobu a slovné spojenia.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- rozlišovanie spontánneho a pripraveného **hovoreného prejavu**,
- rozlišovanie medzi **komunikáciou v domácnosti** (tykanie) a **v škole** (vykanie),
- usporiadanie informácií a samostatné **vytvorenie osnovy textu** za pomoci učiteľa,
- **prednes** hovoreného prejavu v prostredí triedy a školy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **aktívne počúvanie** hovoreného prejavu iných osôb, **kladenie otázok** k obsahu textu,
- **formulovanie a zdôvodnenie odpovedí** na položené otázky za pomoci učiteľa.

Žánre hovoreného textu

- tvorenie **informačných textov** za pomoci učiteľa: oznámenie, správa (napr. do školského rozhlasu), pozvánka (na školské/záujmové podujatie),
- **rozprávanie** prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh,
- tvorenie **jednoduchého opisu** objektov za pomoci učiteľa (predmety, osoby, prostredie),
- **vyjadrenie názoru** na bežnú alebo aktuálnu tému za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie **viet a súvetí** na známu tému,
- používanie **vhodnej slovnej zásoby** podľa témy a komunikačného zámeru textu,
- porovnávanie **spisovnej a nárečovej rómčiny**, spisovných a nárečových slov,
- zdokonaľovanie **zvukovej a pohybovej stránky** hovoreného prejavu,
- uplatňovanie **pravidiel rómskeho pravopisu** a slovníka za pomoci učiteľa.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá za pomoci učiteľa,
- napísať text podľa zadania a hotový text upraviť za pomoci učiteľa,
- príprava jednoduchého opisu objektov za pomoci učiteľa (predmety, osoby, prostredie),
- príprava jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu za pomoci učiteľa,
- používať pri tvorení písaného textu znalosti slovnej zásoby.

86 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

87 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou.

88 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia a revidovania textu

- **výber témy** podľa komunikačného zámeru,
- vyjadrenie **komunikačného zámeru** (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo) v produkovanom texte za pomoci učiteľa,
- výber vhodného **slohového postupu** na vyjadrenie zamýšľaného obsahu za pomoci učiteľa,
- **členenie textu** s využitím stručnej osnovy,
- **príprava konceptu** a upravovanie obsahu, **členenia a jazyka textu** za pomoci učiteľa,
- základná grafická úprava textu,
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy a školy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **plánovanie** vhodného postupu pri tvorbe textu za pomoci učiteľa,
- **experimentovanie** s rôznymi nápismi pri tvorení textu za pomoci učiteľa.

Žánre písaného textu

- **príprava primeraných žánrov** písaného alebo obrazovo-písaného textu za pomoci učiteľa,
- písanie **informačných textov**: oznámenie, správa,
- príprava **písanej alebo elektronickej pozvánky** na školské/záujmové podujatie, kombinovanie **jazykovej a obrazovej zložky** (prepojenie s výtvarnou výchovou a s informatikou) za pomoci učiteľa,
- písanie **reálneho alebo vymysleného príbehu** (vyjadrenie zámernosti konania postáv, začlenenie opisných častí do príbehu) za pomoci učiteľa,
- vytvorenie **jednoduchého opisu** pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie **viet a súvetí** pri rozvíjaní témy s konkrétnym komunikačným zámerom (informovať, objasniť, vyjadriť názor, zaujať a pod.),
- používanie **vhodnej slovnej zásoby** podľa témy a komunikačného zámeru textu,
- využívanie **primeraných grafických prostriedkov** v písanom alebo elektronickej texte (veľkosť, typ, farba písma, grafické rozmiestnenie textu a ďalšie možnosti textového editora).

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- *fonemický pravopis*: automatizácia získaných pravopisných zručností za pomoci učiteľa,
- *etymologický pravopis*: automatizácia získaných pravopisných zručností, nácvik pravopisu prevzatých a domácich slov za pomoci učiteľa,
- *sémantický pravopis*: automatizácia získaných pravopisných zručností za pomoci učiteľa,
- *morfemický pravopis*: skloňovanie podstatných a prídavných mien za pomoci učiteľa,
- *gramatický pravopis*: rozlišovanie nominatívu jednotného a množného čísla pri prídavných menách a podstatných menách, určovanie rodu a slovného druhu,
- *interpunkčný pravopis*: uplatňovanie pravidiel interpunkčného pravopisu za pomoci učiteľa.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať text primeranej náročnosti s porozumením,
- reagovať primerane na otázky súvisiace s prečítaným textom a získať základné informácie z textu,
- získavať informácie z rôznych informačných zdrojov, dokáže vyhľadávať a zhromažďovať vhodné informácie,
- zhromaždiť potrebné informácie na prípravu písaného textu,
- sformulovať základné myšlienky na komunikačnú tému, zrozumiteľne ich vysloviť, viesť dialóg, vyjadrovať vlastný názor.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- podľa individuálnych schopností **aktívne počúvanie** a porozumenie, **samostatné čítanie** textov⁸⁹,
- **reprodukovanie** obsahu s porozumením textu,
- primerané reagovanie na kladené otázky z textu,
- **tvorenie textov** podľa žánru za pomoci učiteľa (opis, rozprávanie),
- **využitie osnovy** pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- monitorovanie a **hodnotenie** vlastného porozumenia textu za pomoci učiteľa,
- **plánovanie** – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom,
- **zhrnutie** kľúčových informácií a poznatkov z textu za pomoci učiteľa,
- **rozlišovanie** textu podľa komunikačného zámeru (informácia, opis, rozprávanie) a rozpoznanie základných znakov rôznych typov textu za pomoci učiteľa,
- **tvorenie** vlastných otázok k textu za pomoci učiteľa.

Žánre vecného textu

- rozpoznanie základných znakov **informačného textu**: presnosť, stručnosť, zrozumiteľnosť a prehľadnosť,
- porozumenie **informačným žánrom** za pomoci učiteľa: odborná informácia, mediálna správa,
- porozumenie **príbehu zo života Rómov** so zápletkou a jej riešením,
- porozumenie **jednoduchým opisným žánrom** za pomoci učiteľa: opis pracovného postupu, opis objektu, opis osoby.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- základné poznávanie **významu a funkcie** jednotlivých slovných druhov v texte,
- pojem **skloňovanie** a pádové otázky,
- **rozlišovanie tvarov** podstatných mien, prídavných mien a zámen v texte; rozlišovanie slovesného času v texte za pomoci učiteľa,

89 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

- **vyvodzovanie významov** nových alebo neznámych slov z textu: abstraktné slová, odborné slová, viacvýznamové slová, ustálené slovné spojenia s priamym významom, **ustálené slovné spojenia** s obrazným významom za pomoci učiteľa (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť priebehu dialógu, komunikačným prostriedkom a pravidlám, porozumieť súvislému monológovi,
- vyjadriť a popísať svoj estetický zážitok na základe prečítaného literárneho textu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- **prerozprávanie obsahu** čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s jednou dejovou líniou za pomoci učiteľa,
- **vysvetľovanie významu** neznámych slov a slovných spojení za pomoci učiteľa,
- **formulovanie** vlastných myšlienok a záverov z prečítaného textu vlastnými slovami za pomoci učiteľa,
- **porovnávanie** informácií, motívov, udalostí z rôznych druhov umeleckých textov navzájom, porovnávanie rôznych typov spracovania príbehu za pomoci učiteľa (dramatická, rozhlasová, filmová podoba).

Čítanie pre zážitok

- **opakované čítanie** obľúbených textov, výber tém a žánrov podľa záujmov,
- **vyjadrovanie postoja** a zdieľanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z textu a z ilustrácie,
- pátranie po rozprávkach, príbehoch, legendách o histórii Rómov, **skúmanie, zaznamenávanie, prezentovanie** za pomoci učiteľa,
- poznávanie **regionálne a lokálne príznačných skupín obyvateľstva** podľa druhu obživy,
- **stváranie obsahu textu** metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami za pomoci učiteľa,
- **formovanie** empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého textu.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- budovanie **čitateľského portfólia**, vedenie záznamov o svojom čítaní a jeho pokroch za pomoci učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- **hodnotenie** vlastného porozumenia textu žiakom za pomoci učiteľa,
- **príprava** vlastných interpretačných otázok k textu za pomoci učiteľa.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické oblasti z 1. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: sociálna a ekonomická situácia v rómskych komunitách, vzájomné vzťahy v rómskej rodine, osobné záujmy a potreby, úcta k starším, česť/čestnosť, identita, porozumenie, rozmanitosť kultúr v spoločnosti, zdravý životný štýl, bezpečnosť, hudobná a tanečná kultúra Rómov, rómske divadlo a umenie, ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.

Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti, texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku.

Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.

Texty na čítanie: dialogické texty, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.

Vyučovací predmet rómsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- uplatňovať zásady zdvorilosti a sociokultúrnych zvyklostí, tykanie – vykanie,
- podnietiť komunikáciu a diskutovať o aktuálnej téme, dodržiavať pritom pravidlá diskusie,
- vyjadrovať, argumentovať a obhájiť vlastný názor a myšlienky, vhodne využívať slovnú zásobu v danej komunikačnej situácii,
- rešpektovať názory iných.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- komunikačná situácia, zásady **kooperácie a zdvorilosti**,
- **komunikovanie svojich postojov**, pocitov, myšlienok a potrieb s rešpektom k sebe a ku komunikačnému partnerovi,
- formovanie žiaka počas života – **identita**,
- **rozhovor** o tom, čo spôsobí úmyselne nepravdivá informácia za pomoci učiteľa,
- **situácie vhodné používanie jednotlivých variet rómčiny** za pomoci učiteľa (štandardná varieta, slang, nárečie),
- **nácvik interakcie** v rôznych komunikačných situáciách za pomoci učiteľa (napr. moderné spôsoby a nástroje platenia – internetbanking a bezpečnosť pri platení),
- **viacjazyčné prostredie** na Slovensku, chápanie jazykových a kultúrnych potrieb príslušníkov iných národov a národnostných menšín.

Efektívna a asertívna komunikácia

- uplatňovanie **zásad** zdvorilosti a sociokultúrnych zvyklostí,
- pravidlá **asertívnej komunikácie**, asertívne techniky a ich nácvik za pomoci učiteľa,
- **rozlišovanie** tvrdenia, argumentu a presvedčenia,
- **diskutovanie** v skupinách na aktuálnu alebo odbornú tému za pomoci učiteľa (napr. uplatňovanie princípov ekologického záhradníčenia pri starostlivosti o školskú/komunitnú záhradu),
- uplatňovanie **efektívnej komunikácie** pri riešení problémov v kolektíve/komunite, **regulovať svoje správanie** a tak predchádzať potenciálnym konfliktom,
- identifikovanie **manipulatívnej komunikácie** a obranná reakcia na ňu za pomoci učiteľa,
- poznávanie a porovnávanie **komunikačnej interakcie** (tykanie – vykanie, symbolika gest a pod.),
- **vyjadrovanie názorov** na aktuálnu spoločenskú tému za pomoci učiteľa,
- podporovanie **empatického vzťahu** k vlastnému telu, zdravé sebadomie a sebaaprijatie,
- **rešpektovanie názoru** účastníkov diskusie,
- **dodržiavanie pravidiel** skupinovej diskusie (prihlásiť sa o slovo, počkať na vyzvanie, nesákať do reči, reagovať jazykovo a sociálne primerane).

Neformálna a formálna korešpondencia

- **nácvik dialógu** za pomoci učiteľa (u lekára, na úrade, v záujmových inštitúciách a pod.),
- nácvik **vecného dialógu** o aktuálnej alebo odbornej téme za pomoci učiteľa,
- nácvik **elektronickej korešpondencie** prostredníctvom e-mailu,
- vytváranie jednoduchých digitálnych obsahov za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie **primeranej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania interakčných a diskusných aktivít za pomoci učiteľa,
- používanie **vhodných jazykových prostriedkov**,
- uplatňovanie **pravidiel spisovnej výslovnosti** za pomoci učiteľa,
- situačne vhodné používanie zvukových, pohybových a mimojazykových prostriedkov,
- **uplatňovanie osvojených pravopisných pravidiel** v písanej a v elektronickej interakcii za pomoci učiteľa.

Hovorená produkcia⁹⁰

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- klásť otázky k obsahu a k použitým jazykovým prostriedkom v ústnom prejave, používať pravidlá rómskeho pravopisu v ústnom prejave.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Kultivovanie hovoreného prejavu

- **písomná príprava** hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: **výber témy**, zhromažďovanie materiálu, selekcia a kompozícia, tvorba konceptu, úprava textu za pomoci učiteľa,
- príprava **obsahovo a formálne súdržného hovoreného textu** s rôznym komunikačným zámerom a s uplatnením jednotlivých **slohových postupov** v komunikácii s členom rodiny o rozdeľovaní úloh v domácnosti, s učiteľmi o obľúbených a neobľúbených predmetoch v škole, o tom, čo chcú robiť po ukončení základnej školy za pomoci učiteľa,
- nácvik kultivovaného **prednesu** hovoreného prejavu za pomoci učiteľa,
- nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky za pomoci učiteľa,
- **prezentovanie vlastného textu** v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **sebareflexia** prezentovaného prejavu,
- aktívne a kritické **počúvanie** hovorených prejavov iných,
- **analyzovanie a hodnotenie** obsahovej, kompozičnej, jazykovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vopred stanovených kritérií za pomoci učiteľa,
- **formulovanie argumentov** pri vyjadrovaní stanoviska k vlastnému alebo inému hovorenému prejavu za pomoci učiteľa.

⁹⁰ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu

- vyjadrenie **vlastného názoru** na aktuálne témy s podporou argumentov a s cieľom presvedčiť adresáta,
- príprava **odbornej informácie** za pomoci učiteľa,
- príležitostný **rečnícky prejav**: slávnostný príhovor, moderovanie podujatia za pomoci učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá odborného hovoreného a obrazovo-hovoreného prejavu

- **porozumenie a používanie** tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu za pomoci učiteľa,
- uplatňovanie **pravidiel spisovnej výslovnosti** za pomoci učiteľa,
- primeraná modulácia hlasu a situačne vhodné používanie pohybových a mimojazykových prostriedkov.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pripraviť písané texty na základe kľúčových slov a osnov, používať pravidlá rómskeho pravopisu v písomnom prejave, klásť otázky k obsahu a k použitým jazykovým prostriedkom v písanom texte, pripraviť písomné odpovede na otázky, pripraviť samostatne písomný text na danú tému a vedieť ho prezentovať s pomocou základných/nosných slovných spojení korešpondujúcich s témou.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- vyjadrenie **komunikačného zámeru** (informovať, vyrozprávať dej, opísať znaky a vlastnosti, vysvetliť, objasniť niečo, obhájiť stanovisko a pod.) v produkovanom texte,
- individuálna **voľba témy** podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta,
- voľba vhodného **slohového postupu** na komunikovanie zamýšľaného obsahu za pomoci učiteľa,
- využívanie **slov, slovných spojení a súvetí** v súvislosti so zámerom produkovateľného textu,
- využívanie **efektívnych stratégií** pri štruktúrovaní obsahu textu za pomoci učiteľa (napr. osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.),
- **upravovanie textu** (čistopis),
- **prezentovanie** vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- **porozumenie** úlohy a stanovenie cieľa písania,
- uvedomenie si zmyslu **písanej produkcie**,
- plánovanie **efektívnych stratégií** pri tvorení textu,
- uplatnenie **znalostí o žánroch** narácie, opisu, informácie, argumentácie, výkladu za pomoci učiteľa,

- výber **vhodného jazykového materiálu** podľa témy, stanoveného cieľa, zámeru, potenciálneho adresáta za pomoci učiteľa,
- **analýza a hodnotenie textu** a jeho častí vzhľadom na komunikačný zámer, slohový postup a adresáta za pomoci učiteľa.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- **tvorenie rôznych žánrov** písaného, multimodálneho alebo digitálneho textu s využitím jednotlivých **slohových postupov** (informačný, rozprávací, opisný, výkladový/úvahový) alebo ich kombináciou,
- tvorenie a vyplňanie **administratívnych textov** za pomoci učiteľa: plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis,
- tvorenie **odborných textov** za pomoci učiteľa: odborná informácia, zhrnutie, anotácia, poster.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- **použitie súvetí** ako prostriedkov rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte,
- porozumenie a používanie **tematickej a odbornej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- vyjadrovanie **syntaktických významov** vo vete (vetné členy) a ich úloha pri tvorení textu za pomoci učiteľa,
- využívanie **slovotvorného vzťahu** medzi slovami pri rozvíjaní témy textu, porozumenie a používanie tematickej a odbornej slovnej zásoby v rámci obsahového zamerania textu za pomoci učiteľa.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- automatizácia získaných pravopisných zručností,
- *morfematický pravopis* za pomoci učiteľa: upevňovanie skloňovania slovných druhov, nacvičovanie **pravopisu pádovej koncovky** slovných druhov,
- *gramatický pravopis* za pomoci učiteľa: nacvičovanie rozlišovania nominatívu jednotného a množného čísla podstatných mien, nacvičovanie pravopisu čísloviek, nacvičovanie písania spoluhlások *d, l, ñ, t* pred samohláskami *i* alebo *e* pred koncovkami ženského rodu, v pluráli pôvodných ženských podstatných mien bez koncovky, pred zdrobňovacou príponou ženského rodu *-ori, -ica*, pred príponami *-ipen/iben, -pen/ben* pri odvodených podstatných menách, v minulom čase, pred sufixom *-ar* a pri odvodzovaní sloves,
- *etymologický pravopis* za pomoci učiteľa: nacvičovanie pravopisu pri udomácnených slovách prevzatých z cudzích jazykov alebo internacionálnych odborných termínoch,
- *sémantický pravopis* za pomoci učiteľa: nacvičovanie pravopisu pri zložitejších zemepisných názvoch, názvoch štátov, inštitúcií,
- *interpunkčný pravopis* za pomoci učiteľa: precvičovanie interpunkčného pravopisu, písanie interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, úvodzovky, čiarka).

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyhľadávať a zhromažďovať vhodné informácie na prípravu vlastného textu, reprodukovat' prečítaný text a odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom, k prednesenému textu zaujať primerane veku svoje stanovisko.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu, spracovanie a využitie získaných informácií

- aktívne **počúvanie textov** aj audionahrávok⁹¹,
- učiteľom riadené a samostatné **vyvodzovanie implicitných významov** z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie názoru, uvádzanie podporných argumentov, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov (induktívne inferencie), logické úsudky z informácií a dôkazov priamo dostupných v texte (deduktívne inferencie),
- získavanie, spracovanie a triedenie **informácií** z rôznych informačných zdrojov,
- **posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti** informácií na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch za pomoci učiteľa,
- posúdenie **pravdivých a nepravdivých informácií** z textov, zo sociálnych sietí za pomoci učiteľa,
- **porozumenie štruktúry textu** podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- vlastný výber a **vyhľadávanie textov** na čítanie alebo počúvanie,
- **čítanie** vybraných textov z periodika, napr. Romano džaniben (mimoučebnicový zdroj),
- **porovnávanie** rôznych textov podľa formy a obsahu, následne určovanie ich odlišností za pomoci učiteľa,
- upevňovanie osvojených **stratégií čítania a učenia sa** z textu,
- dôraz na podporovanie **hodnotiacich postojov, kritického myslenia a vlastnej autorskej tvorby** pri práci s informáciami,
- aktívne a samostatné využívanie **fyzických a elektronických knižníc**, orientácia v knižných katalógoch za pomoci učiteľa.

Vlastnosti textu

- základné **vlastnosti textu** a ich uplatnenie pri porozumení textu,
- **obsahová súdržnosť** textu: rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet a odsekov podľa použitého slohového postupu (informačný, opisný, rozprávací, výkladový/úvahový),
- **formálna súdržnosť** textu: nadväzovanie viet prostredníctvom rôznych druhov nadväzovacích prostriedkov (konektorov), analyzovanie nadväzovacích prostriedkov v texte za pomoci učiteľa,
- **rozlišovanie textov** podľa komunikačného zámeru: informovať, objasniť, argumentovať, presvedčiť, zaujať, emocionálne pôsobiť,
- **porovnávanie rôznych textov** podľa formy a obsahu, následne určovanie ich odlišností.

91 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

Žánre vecného textu

- porozumenie **odborným textom**: odborný článok, interview, prezentácia, poster,
- porozumenie **rečníckych prejavov** a rozlišovanie **rečníckych žánrov**: príležitostné prejavy (slávnostné príhovory, moderovanie), **náučné prejavy** (prednáška, referát), politické prejavy (príhovory, diskusie).

Komunikačné prostriedky a pravidlá, význam jazyka

- **porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka**,
- individuálny vzťah žiaka k jazykom,
- **využitie znalostí jazykových prostriedkov** pri porozumení textu,
- *syntaktické prostriedky*: jednoduché a zložené súvetia ako prostriedky rozvíjania témy a vyjadrovania logických vzťahov v texte za pomoci učiteľa,
- *lexikálne prostriedky*: analyzovanie slovnej zásoby v texte z hľadiska komunikačného zámeru, slohového postupu a témy textu; spôsoby obohacovania slovnej zásoby rómčiny (nové slová v jazyku – preberanie, tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu); pragmaticky príznakové slová (odborné termíny, expresívne slová, nespisovné slová), porozumenie bežným a kultúrnym frazémam za pomoci učiteľa,
- *slovotvorné prostriedky*: úloha slovotvorby pri porozumení odborných termínov a pri porozumení textu; motivačný vzťah medzi základovým a utvoreným slovom (slovotvorná stavba), slovotvorné spôsoby (odvodzovanie, skladanie), slovotvorné prostriedky (predpony, prípony, slovotvorný základ) za pomoci učiteľa,
- *morfologické prostriedky*: analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozumení textu za pomoci učiteľa; slovné druhy (podstatné mená – konkrétne, abstraktné; slovesá – činnostné, stavové; prídavné mená – akostné, vzťahové, privlastňovacie; príslovky – vlastnostné, okolnostné; číslovky – základné, radové, násobné, druhové (určité a neurčité); zámená – osobné, privlastňovacie, zvrätne, ukazovacie, opytovacie, neurčité); ohybné a neohybné slovné druhy; gramatické kategórie pri ohybných slovných druhoch (člen, rod, číslo, pád, pri slovesách osoba, číslo, čas).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- si uvedomovať hodnotu a funkcie jazyka v osobnom a v spoločenskom živote, upevňovať si pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram, poznať a vymenovať hodnotné literárne diela, vyjadriť svoj estetický zážitok a názor na vekovo primerané literárne texty.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- **prerozprávanie** obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja s viacerými dejovými líniami, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní, stručné **prerozprávanie príbehu** na základe zápletky a/alebo deja, porovnávanie textov za pomoci učiteľa,
- identifikácia a **prerozprávanie literárneho textu**, rozdelenie postáv na hlavné a vedľajšie,
- **prehľbovanie čitateľského záujmu rozprávaním o svojich dojmoch**,
- **hodnotenie** štruktúry a prvkov textu, umelecké jazykové prostriedky a ich pôsobenie na čitateľa za pomoci učiteľa,

- **rozlišovanie priameho a obrazného pomenovania** v texte, prenesený význam slov, umelecké jazykové prostriedky,
- **diskutovanie** o texte, **prezentácia** vlastnej interpretácie textu, **dotváranie textu** podľa vlastnej fantázie,
- **dedukcia** významu **neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov** z kontextu, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky),
- príprava **rôzneho druhu otázok** k textu – faktografické, induktívne, deduktívne, fantazijné, analytické a hodnotiace otázky za pomoci učiteľa.

Čítanie pre zážitok

- **vyjadrovanie a zdieľanie** vlastných pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- **analyzovanie estetickej funkcie** jazykových prostriedkov v žánrovo rôznorodých literárnych textoch,
- motívy, príčiny konania hrdinov, **porovnávanie názorov a pocitov hrdinov** so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami,
- **čítanie** pre potešenie a zážitok, čítanie textov podľa vlastného výberu a diskusie o prečítaných textoch,
- **formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov** na základe čítaného alebo počúvaného textu,
- **literatúra** ako súčasť kultúrneho a národného dedičstva, literatúra iných národov a národnostných menšín.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- pravidelné vyhotovovanie tvorivých záznamov o svojom čítateľstve a pokrokoch,
- budovanie **čitateľských rituálov** a trvalých **čitateľských návykov**.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- budovanie schopnosti **vedome pracovať s textom** ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku,
- pomenovanie toho, čomu neporozumeli, kladenie otázok, namietanie, spájanie textu a jeho obsahu so svojimi skúsenosťami, predstavami a s nadobudnutými poznatkami,
- uvedomenie si **obsahu a významu** prečítaného textu,
- vyhodnotenie a reflexia vlastného čítania,
- **riešenie úloh** na porozumenie textu (overenie porozumenia) a prepájanie tém s reálnym životom,
- **vlastný výber a vyhľadávanie textov** na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií (tém, žánrov, autorov),
- **plánovanie** procesu recepcie umeleckého diela (pri čítaní a počúvaní literárnych textov, v rámci návštevy divadelného a filmového predstavenia atď.) a plánovanie recepčných aktivít za pomoci učiteľa.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické okruhy z 1. a 2. cyklu ostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy: dôstojnosť, potreby a záujmy iných, hodnoty uznávané v rómskych komunitách, pozitívne a negatívne ľudské vlastnosti, kultúrne dedičstvo, celoživotné vzdelávanie, environmentálna etika, globálne environmentálne problémy a ich riešenia + princípy udržateľného rozvoja, rôznorodosť rómskych nárečí/dialektov, cestovanie Rómov v minulosti a v súčasnosti, odievanie a móda.

Súčasnú literárnu prozaickú texty, texty z ľudovej slovesnosti.

Texty reprezentujúce rómsku literatúru na Slovensku, texty reprezentujúce rómsku kultúru a rómsku históriu.

Texty na počúvanie: krátke príbehy, rozprávky, legendy, divadelné hry, rozhovory, piesne.

Texty na čítanie: dialogické texty, informačné texty z histórie Rómov, ilustrované literárne texty, príbehy zo života Rómov, rozprávky, legendy, príslovia, básne, divadelné hry, zábavné texty, rómske hádanky, vtipy, kvízy, zábavné príbehy, jazykolamy.

Vyučovací predmet rusínsky jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- nadviazať kontakt s komunikačným partnerom a viesť s ním dialóg,
- poďakovať sa a ospravedlniť,
- požiadať o informáciu,
- sformulovať prosbu, pranie, nesúhlas.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie **pozdravov, predstavenia sa**, oslovenia, tykanie/vykanie,
- formulovanie ústneho **poďakovania a ospravedlnenia**.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **prosby, prania, nesúhlasu**.

Dialóg

- nácvik **jednoduchého dialógu v dvojici: formulovanie otázok a odpovedí**,
- priamy dialóg – telefonický,
- dialóg v dvojiciach alebo v skupinách.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom tém dialógu,
- funkčné používanie pohybových prostriedkov počas dialógu.

Hovorená produkcia⁹²

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- sformulovať jednoduchú ústnu informáciu,
- vyrozprávať vlastný príbeh alebo zážitok,
- jednoducho opísať pozorovaný predmet alebo činnosť,
- vypočuť hovorený prejav a klásť otázky k obsahu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- výber **témy** hovorného prejavu s pomocou učiteľa,
- rozvíjanie témy podľa komunikačného zámeru: informácia, rozprávanie, opis,
- počúvanie a prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy.

92 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- kladenie otázok a formulovanie odpovedí k obsahu počúvaného prejavu.

Žánre hovoreného textu

- vyjadrenie **klúčových informácií** v informačnom texte: **oznam, správa**,
- **jednoduché rozprávanie**: prežitá skúsenosť v časovej následnosti,
- **jednoduchý opis** (predmet alebo blízka osoba), opis pracovného postupu,
- jednoduchý príležitostný rečnícky prejav: pozvanie, privítanie, blahoželanie.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených **vetách**,
- používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, pranie, nesúhlas**,
- uplatňovanie jednoduchých lexikálnych vzťahov v texte: slová s podobným a opačným významom.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať všetky písmená rusínskej azbuky,
- vytvoriť súvislý písaný alebo obrazovo-písaný text s pomocou učiteľa,
- zhromaždiť základné informácie k téme textu,
- napísať príbeh, vlastnú skúsenosť alebo zážitok,
- zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti s pomocou učiteľa,
- uplatniť pri písaní osvojené pravopisné pravidlá.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- fonematická analýza a diferenciacia, prevod **hlásky** na **písmeno**,
- **písanie malých a veľkých písmen rusínskej azbuky**,
- písanie slov, odpis písaného textu, prepis tlačeného textu,
- písomné vyjadrovanie vlastných myšlienok.

Proces tvorenia textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa,
- rozvíjanie **témy** podľa komunikačného/autorského zámeru: informácia, rozprávanie, opis, voľné písanie,
- výber vhodných slov a slovných spojení podľa komunikačného zámeru s pomocou učiteľa,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy alebo školy.

Žánre písaného textu

- vyjadrenie klúčových informácií v informačnom texte: **oznam, správa**,
- tvorenie jednoduchého nesúvislého textu (zoznam) a obrazovo-písaného textu (**pozvánka, pohľadnica**) s pomocou učiteľa,

- napísať **jednoduché rozprávanie** – zážitok s uplatnením časovej následnosti,
- **opis pracovného postupu** a pozorovaného objektu (predmet, osoba).

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- písanie všeobecných a vlastných podstatných mien, rozlišovanie pravopisu všeobecných a vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat),
- *interpunkčný pravopis*: **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie **spojovníka** pri delení slov na konci riadka.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prečítať primerane náročný vecný text plynulo a správne, nahlas a potichu,
- identifikovať informácie v čítanom texte,
- orientovať sa v obrazovo-písanom texte,
- porozumieť textu a reprodukovať ho vlastnými slovami.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- delenie slov na slabiky a hlásky.

Porozumenie textu

- rozprávanie na základe ilustrácie,
- vyhľadávanie a porozumenie **klúčových slov** v texte.

Žánre vecného textu

- vyhľadávanie kľúčových informácií v **informačnom texte** (kto, čo, kde, kedy, ako, prečo): **oznam a správa**,
- dodržiavanie dejovej postupnosti pri rozprávaní príbehu,
- dodržiavanie dejovej postupnosti pri opise pracovného postupu,
- opis pozorovaného objektu,
- porozumenie jednoduchým nesúvislým textom: **zoznam, rozvrh, tabuľka**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- úvod do poznávania slovných druhov: poznávanie **všeobecných a vlastných podstatných mien**: mená osôb, zvierat.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prečítať literárny text a odpovedať na otázky k textu,
- vyjadriť, čo ho v texte zaujalo,
- predniesť naspamäť primerane náročný literárny text,
- dramatizovať vhodné literárne texty.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- domýšľanie jednoduchého príbehu podľa ilustrácie, čítanie ilustrácie,
- prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu s pomocnými otázkami a nápo-vedami učiteľa.

Čítanie pre zážitok

- vyhľadanie literárnych **postáv**, opis prostredia s pomocou ilustrácie,
- dramatizácia obsahu textu.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- spoznávanie triednej a školskej **knižnice**.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- riešenie jednoduchých úloh k textom.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické okruhy pre 1. cyklus: domov, rodina, priateľstvo, medziľudské vzťahy, medzigeneračné vzťahy a porozumenie, záľuby a koníčky, zdravie, dobro, zlo, pravda a lož, hra, humor, príroda oko-
lo nás, svet zvierat, pomoc iným, rodná krajina, zvyky, tradície a kultúra.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov rusínskej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: rozprávka, príbeh, obrázkový príbeh, komiks, bájka, riekanka, hádanka, pieseň, báseň.

Vyučovaci predmet rusínsky jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- komunikovať s rešpektom so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia,
- viesť dialóg primerane téme a komunikačnému prostrediu,
- vyjadriť názor na bežné alebo aktuálne témy,
- rešpektovať názor komunikačného partnera,
- vyjadriť (pod dohľadom učiteľa) pochvalu, nesúhlas.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- získavanie informácií o iných jazykoch, zvyklostiach, najmä o inom materinskom jazyku spolužiakov.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- nadviazať a reagovať na **striedanie replík** svojho komunikačného partnera,
- nácvik dialógu v rôznych komunikačných situáciách.

Korešpondencia

- **porovnávanie písanej a elektronickej korešpondencie** v bežnej komunikácii: **pohľadnica, súkromný list, krátka textová správa** (sms, čet, jednoduchý e-mail).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom aktuálnych tém dialógu,
- uplatňovanie melódie a dôrazu pri vedení dialógu,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti⁹³.

Hovorená produkcia⁹⁴

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyrozprávať jednoduchý príbeh,
- sformulovať jednoduchý opis pracovného postupu,
- opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu,
- počúvať hovorený prejav⁹⁵ a porozprávať o prečítanom.

93 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

94 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

95 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- rozlišovanie spontánneho a pripraveného hovoreného prejavu,
- samostatný výber témy prejavu,
- výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu,
- prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- formulovanie a zdôvodnenie odpovedí na položené otázky.

Žánre hovoreného textu

- tvorenie informačných textov (pod dohľadom učiteľa) určených pre verejné (školské) prostredie: **oznámenie**, **správa** (napr. do školského rozhlasu), **pozvanie** (na školské /záujmové podujatie),
- rozprávanie prežitej skúsenosti, reálny alebo vymyslený príbeh so zápletkou a jej riešením (pod dohľadom učiteľa),
- tvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu, opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania,
- jednoduché vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porovnávanie a odlišovanie spisovnej a nárečovej výslovnosti⁹⁶,
- zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvoriť jednoduchý písaný text na zvolenú tému,
- zhromaždiť potrebné informácie na tvorbu písaného textu,
- napísať príbeh alebo osobný zážitok,
- vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu,
- opísať objekty vystavené priamemu pozorovaniu,
- uplatniť osvojené pravopisné pravidlá pri písaní.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- výber témy podľa komunikačného/autorského zámeru,
- **grafická úprava textu** (aj pomocou základných možností textového editora),
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.

96 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre písaného textu

- písanie reálneho alebo vymysleného príbehu,
- vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu,
- vytvorenie opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia na základe priameho pozorovania.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom a elektronickom texte.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aktívne počúvať⁹⁷ a samostatne prečítať primerane náročný vecný (aj odborný) text,
- vyvodíť implicitné informácie z počúvaného a z čítaného textu,
- zhrnúť získané informácie z primeraných textov,
- vyjadriť svoj názor na čítané/počúvané texty.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- počúvanie, samostatné čítanie a prezeranie vecného textu v rámci obsahov jednotlivých vzdelávacích oblastí,
- reprodukovanie obsahu textu, **rozhovor o texte** za pomoci učiteľa,
- úlohy na vyvodzovanie implicitných informácií z textu (vytváranie inferencií): prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií; vyjadrovanie názoru,
- využitie osnovy pri reprodukcii textu a členenie textu pomocou osnovy na časti.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- stručné súhrny kľúčových informácií a poznatkov,
- tvorenie vlastných otázok k textu s pomocou učiteľa.

Žánre vecného textu

- porozumenie nesúvislým informačným žánrom: **jazykový slovník, graf, mapa,**
- porozumenie príbehu so zápletkou a jej riešením, porozumenie zámernosti konania postáv,
- porozumenie jednoduchým opisným žánrom: **opis pracovného postupu, opis objektu** (predmet, živočích, osoba),
- porozumenie jednoduchým **rečnickým prejavom.**

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyhľadávanie podstatných a prídavných mien v texte.

97 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- počúvať⁹⁸ a prečítať s porozumením primerane náročný literárny text,
- vyjadriť svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- predniesť text s citovým prežitím v rámci svojich schopností,
- dramatizovať jednoduché vybrané texty aj s pomocou zástupných rekvizít,
- vytvoriť otázky k čítanému alebo počúvanému textu za pomoci učiteľa.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu s obrazovou alebo slovnou oporou a bez nej,
- orientácia v primerane náročných literárnych textoch, vyhľadávanie konkrétnych informácií, stručné zhrnutie informácií.

Čítanie pre zážitok

- čítanie kníh, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (knihy rôznych žánrov a s menším počtom ilustrácií v pomere k textu),
- opakované čítanie obľúbených textov, podľa záujmov,
- pátranie po **histórii obce alebo regiónu**, prezentovanie.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- vyhľadávanie a využívanie aj iných dostupných druhov knižnice (okrem triednej knižnice aj školská knižnica alebo mestská/obecná knižnica).

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- tvorenie vlastných interpretačných otázok k textu.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické okruhy z 1. cyklu sa obohacujú o nové **témy** a pohľady: osobné záujmy a potreby, **spravodlivosť – nespravodlivosť**, odlišnosť od iných, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska k domovu a k rodine, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov rusínskej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. cyklu sa obohacuje o **scenár, divadelnú hru, rozhlasovú hru, legendu, baladu, báj, poviedku, román, biografiu, fantasy literatúru**.

98 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vyučovací predmet rusínsky jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozvinúť dialóg vecne, aktívne a zdvorilo.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- uvedomenie si viacjazyčnosti na Slovensku.

Korešpondencia

- nácvik bežnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom e-mailu a krátkych textových správ,
- používanie veľkých písmen na vyjadrenie úcty.

Hovorená produkcia⁹⁹

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť jednoduchý obsahovo a formálne súdržný hovorený text,
- pokúsiť sa o príležitostný rečnícky prejav.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- jednoduchá písomná príprava **hovoreného a obrazovo-hovoreného textu** podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, tvorba konceptu, vizuálna úprava textu,
- nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu,
- nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu

- príležitostný rečnícky prejav: **slávnostný príhovor**.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť obsahovo a formálne súdržný písaný a obrazovo-písaný text,
- využiť písanie ako prostriedok sebavyjadrenia a učenia sa,

⁹⁹ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- upraviť obsahovú, kompozičnú, jazykovú a formálnu stránku napísaného textu aj pomocou textového editora.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- upravovanie **obrazovej a grafickej zložky** textu pri multimodálnych a **digitálnych textoch**,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- vytvorenie jednoduchého zážitkového rozprávacieho textu.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- *morfematický pravopis*: poznávanie a upevňovanie skloňovania **podstatných mien**,
- *sémantický pravopis*: nacvičovanie pravopisu **zemepisných názvov, názvov štátov**.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Vlastnosti textu

- základné vlastnosti textu a ich uplatnenie pri porozumení textu,
- obsahová a formálna súdržnosť textu: nadväzovanie viet, rozvíjanie témy a logické usporiadanie viet,
- porovnávanie textov podľa obsahu.

Význam a funkcie jazyka, komunikačné prostriedky a pravidlá

- vzťah rusínčiny k iným jazykom: slovanské jazyky,
- syntaktické prostriedky: jednoduché súvetia ako prostriedky rozvíjania **témy**,
- morfológické prostriedky: analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozumení textu; základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov (**podstatné mená** – názvy osôb, zvierat, vecí; **prídavné mená** – vlastnosti podstatných mien; **číslovky** – základné, radové; **slovesá** – činnosti podstatných mien; **zámená** – osobné, privlastňovacie, ukazovacie).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyjadriť svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- samostatne si vybrať knihy na čítanie, zdôvodniť svoj výber, odporučiť knihy, prečo si vybrať túto knihu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie deja, zmena času a miesta udalostí pri prerozprávaní,
- predvídanie z počutého alebo prečítaného textu.

Čítanie pre zážitok

- čítanie pre potešenie a zážitok, čítanie kníh podľa vlastného výberu a diskusie o prečítaných knihách, vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií,
- stvárnenie témy v literárnom, dramatickom, rozhlasovom a filmovom spracovaní,
- prednes textu so snahou o estetickú **intonáciu** a citové prežívanie v rámci svojich schopností,
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počúvaného textu.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- samostatné a cielené používanie knižnice.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- pracovať s textom ako so zmysluplným zdrojom poznatkov a zážitku, uvedomenie si obsahu prečítaného.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické okruhy z 1. a 2. cyklu sa obohacujú o nové **témy** a pohľady: osobné záujmy – potreby a záujmy iných, odvaha, sloboda, zodpovednosť, nenávisť, hrdinstvo, láska, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, prvá láska, spoločné hodnoty, osamelosť, strach, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, národná kultúra, slovné hry, krása, realita a fantázia, úcta k živej a neživej prírode, minulosť, prítomnosť a budúcnosť, jedinečnosť nárečí a rodného kraja.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov rusínskej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. a 2. cyklu sa obohacuje o **ľudovú/populárnu pieseň, prózu – dobrodružnú, dievčenskú, detektívnu, komédiu, muzikál.**

Vyučovací predmet ruský jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aktívne a ohľaduplne komunikovať s komunikačným partnerom,
- pozdraviť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa,
- klásť jednoduché otázky a formulovať odpovede v dialógu,
- požiadať o informáciu a poskytovať informácie,
- formulovať prosby, priania, súhlas, nesúhlas a námietku.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- formulovanie ústneho **poďakovania** a **ospravedlnenia**.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **prosby, priania, nesúhlasu** a **námietky**, porovnávanie rôznych spôsobov ich vyjadrenia,
- formulovanie jednoduchého zdôvodnenia istého javu alebo vlastného konania.

Dialóg

- dialóg v dvojiciach alebo v skupinách pri riešení úloh.

Hovorená produkcia¹⁰⁰

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyrozprávať jednoduchý príbeh na základe otázok,
- určiť hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti,
- v hovorenom prejave zrozumiteľne artikulovať.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- zhromažďovanie slov podľa **témy** s pomocou učiteľa,
- správna artikulácia, výslovnosť.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- pozorné počúvanie hovoreného prejavu spolužiakov a iných hovoriacich,
- formulovanie odpovedí na položené otázky.

¹⁰⁰ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre hovoreného textu

- vyjadrenie kľúčových informácií v informačnom texte: **oznam, správa** s pomocou učiteľa,
- **jednoduché rozprávanie** na základe otázok,
- **jednoduchý opis**: určiť hlavné znaky známeho objektu, činnosti.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok v ucelených **vetách**,
- tvorenie a používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, rozkaz, prosba**,
- uplatňovanie pravidiel **správnej výslovnosti** (správna výslovnosť krátkych a dlhých samohlások a spoluhlások)¹⁰¹.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať všetky tlačené a písané písmená ruskej abecedy automatizovane a čitateľne,
- s pomocou tvoriť jednoduchý obrazovo-písaný text,
- určiť a zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti,
- uplatňovať základy pravopisu pri písaní: rozlišovať prízvučné a neprízvučné slabiky, rozdeľovať slová podľa slabičného princípu, písať veľké začiatkové písmená, písať interpunkčné znamienko na konci vety.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- prípravné (predpisateľské) cviky, percepčno-motorické zručnosti pri písaní,
- fonemická analýza a diferenciacia, prevod **hlásky** na **písmeno**,
- písanie **malých a veľkých, tlačených a písaných písmen ruskej abecedy, slabík, slov, slovných spojení, viet**.

Žánre písaného textu

- vyjadrenie informácií v informačnom texte: **oznam, správa** s pomocou učiteľa,
- určiť a zapísať hlavné znaky pozorovaného objektu a činnosti.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok vo **vetách** s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, rozkaz, prosba**.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- písanie veľkého písmena na začiatku vety, rozlišovanie pravopisu **všeobecných a vlastných podstatných mien** (mená osôb, zvierat),
- **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie **spojovníka** pri delení slov na konci riadka.

101 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné vecné texty,
- na základe otázok identifikovať doslovné informácie v počúvanom¹⁰² a čítanom vecnom texte,
- na základe otázok získané informácie stručne zhrnúť a text reprodukovať.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- fonemické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči (rozlišovanie slov, slabík, identifikácia hlásky)¹⁰³,
- poznávanie písmen, upevňovanie korešpondencie **hlásky a písmena**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov,
- čítanie **slabík, slov, slovných spojení, viet**, jednoduchých **súvislých a nesúvislých vecných textov**,
- oprava vlastných chýb pri čítaní s pomocou učiteľa,
- uplatňovanie správnej výslovnosti pri hlasnom čítaní¹⁰⁴.

Porozumenie textu

- vytváranie predstáv o **obsahu** textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, **nadpisu**, s oporou o doterajšie znalosti žiaka,
- identifikovanie neznámych slov a komunikovať prípadné neporozumenie kladením otázok,
- identifikovanie doslovných informácií v texte na základe otázok,
- stručné zhrnutie získaných informácií s pomocou učiteľa.

Žánre vecného textu

- identifikovanie hlavných znakov opisovaného objektu na základe otázok,
- orientácia v jednoduchých **súvislých a nesúvislých vecných textoch** s pomocou učiteľa,
- porozumenie jednoduchým obrazovo-písaným (nesúvislým) textom: **pozvánka, rozvrh, piktogram, obrazové encyklopédie**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- poznávanie významu a využitia slovných druhov v texte (bez zapamätania si presných pojmov a definícií),
- **časovanie a tvary slovesa v jednotlivých osobách**, poznávanie tvarov slovesa v texte,
- poznávanie **všeobecných a vlastných podstatných mien** (mená osôb, zvierat).

102 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

103 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

104 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné literárne texty,
- pochopiť obsahovú podstatu prečítaného a/alebo počúvaného textu, vyjadriť postoj k hlavným postavám textu a ich správaniu,
- na základe otázok vyjadrovať myšlienky a zážitky z počúvaného¹⁰⁵ a čítaného literárneho textu a z ilustrácií,
- pochopiť obsahovú podstatu prečítaného a/alebo počúvaného textu, vyjadriť postoj k hlavným postavám textu a ich správaniu,
- predniesť vyčítanku, riekanku, báseň (primerane svojim schopnostiam).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- vytváranie predstáv o obsahu textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu, nadpisu, s oporou o doterajšie znalosti žiaka,
- identifikovanie neznámych slov a komunikovať prípadné neporozumenie kladením otázok.

Čítanie pre zážitok

- s pomocou čítať krátke texty s jednoduchými vetami, reprodukovat' a dramatizovat' obsah prečítaného a vyjadrovať svoje myšlienky, zážitky z textu (počúvaného aj čítaného) a z ilustrácií,
- na základe otázok vyjadrovať myšlienky a zážitky z počúvaného¹⁰⁶ a čítaného literárneho textu a z ilustrácií,
- prerozprávanie príbehu s pomocou učiteľa.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- orientácia v **detských časopisoch a knihách (obálka, nadpis, článok, kapitola, ilustrácia),**
- oboznámenie sa s **knižnicou** a orientovanie sa v nej s pomocou učiteľa.

Tematické okruhy a žánre na výber

Rodina, škola, príroda okolo nás a význam prírody pre človeka, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov ruskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov: rozprávka, povesť, príbeh, obrázkový príbeh, komiks, nonsensová poézia a próza, bájka, riekanka, hádanka, pieseň, báseň.

105 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

106 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vyučovací predmet ruský jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- komunikovať názory na témy, s ktorými má skúsenosti a rešpektovať názory iných, vyjadrovať námietku alebo nesúhlas ohľaduplným spôsobom,
- usilovať sa o komunikačné porozumenie so spolužiakmi z inojazyčného prostredia,
- používať základné žánre korešpondencie.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- porovnávať **komunikačné zvyklosti** v ruštine a v iných jazykoch,
- viesť skupinový **dialóg**, poznať jeho pravidlá.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- rozlišovať priamy a sprostredkovaný dialóg v súkromnom a verejnom prostredí,
- nácvik dialógu v rôznych komunikačných situáciách.

Korešpondencia

- používať základné žánre korešpondencie.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- uplatňovanie **melódie, dôrazu a pohybových prostriedkov** pri vedení dialógu,
- vhodné používanie **spisovnej ruštiny**.

Hovorená produkcia¹⁰⁷

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať základné informácie k téme hovoreného prejavu,
- rozprávať príbehy s jednoduchým dejom a riešením pomocou názoru alebo otázok,
- opísať hlavné znaky pozorovaného objektu a pozorovanej činnosti,
- predniesť detskú riekanku, vinš, hádanku, miestnu ľudovú pieseň, detskú pieseň,
- počúvať hovorené prejavy iných¹⁰⁸ a klásť otázky k obsahu textu,
- uplatňovať pri hovorení situačne vhodné jazykové, zvukové a pohybové prostriedky.

107 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

108 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- rozlišovanie **spontánneho a pripraveného hovoreného prejavu**,
- spôsoby zhromažďovania informácií potrebných na rozvíjanie témy,
- usporiadanie informácií a samostatné vytvorenie osnovy textu,
- používanie jednoduchých **argumentov** na podporu názoru, rozlišovanie medzi faktami a domnienkami,
- výslovnostné cvičenia, cvičenia na moduláciu hlasu a na situačne vhodné používanie pohybových prostriedkov,
- prednes hovoreného prejavu v prostredí triedy, školy alebo na verejnosti.

Žánre hovoreného textu

- tvorenie **informačných textov** určených pre verejné (školské) prostredie: oznámenie, správa (napr. do školského rozhlasu), pozvanie (na školské/záujmové podujatie),
- tvorenie **jednoduchého opisu pracovného postupu, opisu predmetu, osoby, živočícha alebo prostredia** na základe priameho pozorovania,
- vyjadrenie názoru na bežnú alebo aktuálnu tému.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie rôznych **vetných a súvetných štruktúr** pri rozvíjaní témy,
- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa témy a komunikačného zámeru textu (**oslovenia, emocionálne slová a frazémy, primerané odborné a abstraktné slová**),
- porovnávanie a odlišovanie **spisovných, subštandardných a slangových slov** (s oporou o jazykové slovníky),
- zdokonaľovanie zvukovej a pohybovej stránky hovoreného prejavu,
- uplatňovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti**¹⁰⁹.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- používať vhodný žáner písaného textu podľa komunikačného zámeru,
- zhromažďovať potrebné informácie na tvorbu písaného textu,
- využívať písanie pri učení sa,
- upravovať obsahovú, kompozičnú a jazykovú stránku napísaného textu,
- uplatňovať grafické zručnosti pri úprave formálnej stránky napísaného textu, uplatňovať pri písaní osvojené pravopisné pravidlá,
- uplatňovať pri písaní osvojené pravopisné pravidlá.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- výber vhodného slohového postupu na vyjadrenie zamýšľaného obsahu,
- členenie textu s využitím podrobnej alebo stručnej osnovy,

¹⁰⁹ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- **pravopisná korektúra a grafická úprava textu** (s pomocou základných možností textového editora a jazykových slovníkov),
- využívanie primeraných grafických prostriedkov v písanom a elektronickom texte.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- plánovanie vhodného postupu pri tvorbe textu,
- kladenie otázok, ktoré rozvíjajú vlastné nápady alebo nápady spolužiakov pri tvorení textu.

Žánre písaného textu

- písanie informačných textov určených pre verejné (školské) prostredie: **oznámenie, správa; písaná alebo elektronická pozvánka** na školské/záujmové podujatie,
- vytvorenie jednoduchého opisu pracovného postupu s využitím podporného obrazového materiálu,
- vytvorenie opisu predmetu, osoby, živočicha alebo prostredia na základe priameho pozorovania,
- sebvýjadrenie prostredníctvom primeraných techník tvorivého písania.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vhodnej slovnej zásoby a lexikálnych vzťahov podľa témy a komunikačného zámeru textu,
- využívanie primeraných **grafických prostriedkov** v písanom a elektronickom texte.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- automatizácia získaných pravopisných zručností,
- písanie я, ю/а, у po písmenách ж, ш, ч, щ, ц, pravopis mäkkého znaku ь a tvrdého znaku ъ, pravopis hlásky й,
- písanie čiarky v jednoduchej vete a v jednoduchom súvetí; písanie interpunkčných znamienok v priamej reči.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aktívne počúvať¹¹⁰/vnímať a samostatne čítať primerane náročné vecné (aj odborné) texty,
- vyvodzovať informácie z počúvaného a z čítaného textu,
- vyvodzovať informácie z nesúvislých, obrazovo-písaných a primeraných digitálnych textov,
- reprodukovat' a zhŕňať získané informácie,
- prepájať získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami,
- vyjadrovať svoj názor na čítané/počúvané texty a zdôvodniť ho,
- využívať získané informácie pri učení sa, v bežnom živote alebo pri záujmových aktivitách,
- odlišovať texty podľa komunikačného zámeru a identifikovať základné znaky rôznych typov textu,
- používať pri porozumení textu primerané znalosti vetných a súvetných štruktúr, **slovnej zásoby** a lexikálnych vzťahov.

110 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- reprodukovanie obsahu textu, rozhovor o texte,
- úlohy na porozumenie textu: vymenovanie faktov, objasňovanie nových pojmov, identifikovanie kľúčových informácií a slov,
- úlohy na vyvodzovanie informácií: hľadanie súvislostí medzi informáciami v texte, prepájanie informácií z textu s doterajšími znalosťami a skúsenosťami žiaka, objasňovanie informácií, formulovanie predpokladov a ich overovanie,
- rozpoznávanie **štruktúry textu**: úlohy na porozumenie nadväznosti viet a odsekov v texte, členenie textu na časti pomocou osnovy,
- využitie osnovy pri reprodukcii textu alebo pri využití získaných informácií vo vlastnom texte.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- monitorovanie a hodnotenie vlastného porozumenia žiakom na základe systematickej spätnej väzby učiteľa na výkon (**správnosť/prijateľnosť porozumenia**) a spätnej väzby na hodnotenie vlastného výkonu žiakom („Myslel si si, že si správne odpovedal, a mal si pravdu.“),
- **reflexia neporozumenia** a jeho príčin: identifikovanie nejasností, kladenie otázok, hľadanie odpovedí,
- plánovanie – vymedzenie potrebného času, voľba vhodného postupu pri práci s textom,
- podporovanie aktívneho čitateľa/poslucháča schopného vlastné čítanie/počúvanie zlepšovať, objektívne posúdiť výsledky čítania/počúvania a v komunikácii s druhými ich vyjadriť, zdôvodniť, prípadne korigovať.

Žánre vecného textu

- rozpoznanie základných znakov informačného textu: presnosť, stručnosť a prehľadnosť,
- porozumenie informačným žánrom: **odborná informácia, úradná pozvánka, úradný oznam, mediálna správa**,
- porozumenie nesúvislým informačným žánrom: **jazykový slovník, cestovný poriadok, graf, mapa, diagram, schéma, náčrt**,
- porozumenie príbehu so zápletkou a jej riešením, porozumenie zámernosti konania postáv a funkcie opisných častí v príbehu,
- rozpoznanie základných znakov opisného textu: vymenúvanie a usporiadanie znakov opisovaného javu alebo postupnosti opisovaných dejov, odlíšenie hlavných a vedľajších znakov,
- porozumenie jednoduchým opisným žánrom: **opis pracovného postupu, opis objektu** (predmet, živočích, osoba),
- porozumenie primeraným digitálnym textom s odbornou funkciou: **digitálne encyklopédie, webové stránky, prezentácie, inštruktážne videá**,
- porozumenie primeraným **reklamným textom** (písaným, auditívnym alebo audiovizuálnym) a ich presvedčacej funkcii.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozoznávanie prostriedkov nadväzovania **viet v texte**,
- základné poznávanie **významu a funkcie jednotlivých slovných druhov** v texte,

- pojem **skloňovanie** a **pádové otázky**; rozlišovanie tvarov podstatných mien, prídavných mien a zámen v texte; rozlišovanie slovesného času a spôsobu v texte,
- vyvodzovanie významov nových alebo neznámych slov z textu: **abstraktné slová** (názvy vlastností a názvy dejov), **odborné slová**, **viacvýznamové slová**, **ustálené slovné spojenia s priamym významom**, **ustálené slovné spojenia s obrazným významom** (príslovia, porekadlá, pranostiky a iné primerané frazémy).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas aj potichu a s porozumením tlačený aj písaný text primeranej náročnosti,
- porozumieť explicitným významom a vyvodzovať základné implicitné významy z počutého a prečítaného literárneho textu¹¹¹,
- hodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania,
- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu syntetickej umeleckej kultúry primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- dramatizovať vybrané texty aj s pomocou zástupných rekvizít,
- vytvárať otázky k čítanému alebo počúvanému textu,
- zoznamovať sa s ďalšími témami v literatúre, ktoré sú v rôznych podobách spracované v dielach ruských a svetových autorov,
- odlišovať diela z poézie, prózy a drámy; na základe štruktúrnych prvkov textu odlišovať jednotlivé žánre.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- samostatné prerozprávanie **obsahu** čítaného alebo počúvaného textu, reprodukovanie,
- orientácia v primerane náročných **literárnych textoch**, vyhľadávanie konkrétnych informácií, určenie ich dôležitosti vzhľadom na **obsah textu**, stručné zhrnutie informácií,
- vysvetľovanie významu **neznámych slov a slovných spojení**,
- formulovanie vlastných myšlienok a záverov z prečítaného vlastnými slovami.

Čítanie pre zážitok

- čítanie kníh, ktoré žiakovi prinášajú radosť a potešenie (knihy rôznych žánrov a s menším počtom ilustrácií v pomere k textu),
- opakované čítanie obľúbených textov, výber tém a žánrov podľa záujmov,
- pátranie po rozprávkach, príbehoch, povestiach a mýtoch o histórii obce, regiónu, národa, skúmanie, zaznamenávanie, porovnávanie, prezentovanie,
- stvárnenie obsahu textu metódami tvorivej dramatiky, výtvarnými alebo hudobnými činnosťami,
- formovanie **empatie**, **súcit**, **hodnôt** a **postojov** na základe čítaného, videného alebo počutého textu,
- sprostredkovanie **umeleckého zážitku** cez rôzne formy spracovania textu – divadelné, filmové, rozhlasové a iné spracovanie literárnych diel.

111 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické okruhy z 1. cyklu sa obohacujú o nové témy a pohľady: sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť – nespravodlivosť, odlišnosť a podobnosť s inými, zdravý životný štýl, bohatstvo – chudoba, bezpečnosť, láska k domovu a k rodine, svet divadla, životné prostredie – ohrozenie a ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.

Čítanie a počúvanie textov z rôznych typov a žánrov ruskej a svetovej literatúry so zreteľom na detský aspekt a záujmy žiakov z 1. cyklu sa obohacuje o **scenár, divadelnú hru, rozhlasovú hru, legendu, baladu, báj, poviedku, román, biografiu, fantasy literatúru.**

Vyučovací predmet ruský jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- prispôbiť interakciu komunikačnému partnerovi a komunikačnému prostrediu,
- diskutovať v skupinách a používať jednoduchú argumentáciu na podporu svojich názorov,
- v dialógu uplatňovať zásady spolupráce a zdvorilosti, dodržiavať pravidlá vecnej, sociálne primeranej a etickej interakcie a komunikácie,
- diskutovať v skupinách a používať jednoduchú argumentáciu na podporu svojich názorov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- **komunikačná situácia, komunikačné činitele**, zásady kooperácie a zdvorilosti,
- situačne vhodné používanie jednotlivých variet ruštiny (**spisovný jazyk, štandardná varieta, slang**),
- nácvik **interakcie** v rôznych komunikačných situáciách,
- viacjazyčné prostredie na Slovensku, chápanie **jazykových potrieb** príslušníkov iných národov a národnostných menšín.

Dialogická komunikácia, diskusia a kooperácia

- jazykové a grafické špecifiká krátkych textových správ.

Korešpondencia

- jazykové a grafické špecifiká krátkych textových správ.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- nadväzovanie replík v dialógu, používanie vhodných nadväzovacích prostriedkov (oslovenia, pripájacie častice, zámenné a iné synonymá),
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá),
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti v domácich a v cudzích slovách¹¹².

Hovorená produkcia¹¹³

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozlišovať žánre hovoreného a obrazovo-hovoreného textu,
- zhromažďovať informácie k textu z viacerých zdrojov, overovať pravdivosť získaných informácií,
- overovať pravdivosť získaných informácií,

112 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

113 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- pripraviť a kultivovane predniesť príležitostný rečnícky prejav,
- používať vhodné stratégie pri príprave a pri úprave hovoreného a obrazovo-hovoreného textu,
- zhromažďovať, hodnotiť a využívať získané informácie,
- pri tvorení, úprave a hodnotení prejavu využívať jazykové slovníky a znalosti jazykovedných pojmov a termínov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- písomná príprava hovoreného a obrazovo-hovoreného textu podľa týchto fáz: výber témy, zhromažďovanie materiálu, **selekcia a kompozícia**, tvorba **konceptu**, úprava textu,
- príprava **vizuálnej zložky** textu a jej úprava pri **obrazovo-hovorenom texte**,
- vhodné stratégie prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne),
- nácvik kultivovaného prednesu hovoreného prejavu,
- nácvik kultivovanej prezentácie obrazovo-hovoreného textu, funkčné prepájanie jazykovej a obrazovej zložky,
- **referát** na vybranú tému v skupine/za pomoci učiteľa, krátky slávnostný prejav – pri príležitosti rodinnej oslavy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- **rečnícky prejav** – okomentovanie vlastnej prezentácie na vybranú tému,
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov (**príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá**).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- situačne vhodné používanie zvukových, pohybových¹¹⁴ a mimojazykových prostriedkov.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- využívať písanie ako prostriedok sebakomunikácie a uplatňovať pri tom tvorivé postupy,
- využívať písanie ako učebnú stratégiu a písaním referovať o nadobudnutom poznaní,
- zhromažďovať informácie k textu z viacerých informačných zdrojov, overiť pravdivosť informácií,
- využívať vhodné stratégie prípravy a úpravy textu (obsahové, kompozičné, jazykové a vizuálne),
- pri tvorení, úprave a hodnotení prejavu využívať jazykové slovníky a znalosti jazykovedných pojmov a termínov,
- používať pri úprave formy textu počítačové textové editory.

114 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- individuálna voľba témy podľa komunikačného/autorského zámeru a potenciálneho/reálneho adresáta,
- voľba vhodného **slohového postupu** na komunikovanie zamýšľaného obsahu,
- využívanie viacerých spôsobov zhromažďovania jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme s využitím potrebných zdrojov (vrátane jazykových slovníkov) a interakcie s inými osobami,
- členenie obsahu písaného textu s využitím rôznych stratégií (**osnova, grafické znázornenie štruktúry textu a pod.**),
- tvorenie **konceptu** a jeho upravovanie po obsahovej, kompozičnej a jazykovej stránke,
- **pravopisná korektúra** s využitím základných korektorských značiek a jazykových slovníkov,
- upravovanie obrazovej a grafickej zložky textu a využitie ďalších možností textového editora.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- porozumenie produkčnej úlohy a stanovenie cieľa písania,
- koncentrácia pozornosti a sústredená práca vo fáze **štylizácie**, vedomé potlačanie rušivých a nesúvisiacich podnetov,
- **analýza a hodnotenie textu** a jeho častí vzhľadom na **komunikačný zámer, slohový postup** a adresáta.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- tvorenie a vyplňanie administratívnych textov: **plagát, úradné formuláre, prihláška, životopis**¹¹⁵,
- tvorenie odborných textov: **odborná informácia, zhrnutie, poster, prezentácia, návod na použitie výrobku,**
- **sebavyjadrenie** prostredníctvom rôznych techník tvorivého písania (aj v kombinácii s obrazovou zložkou).

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie a používanie **slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- využívanie argumentačnej funkcie komunikačných prostriedkov (príklady, citáty, frazémy, dôraz, gestá).

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- upevňovanie skloňovacích vzorov podstatných a prídavných mien,
- nacvičovanie pravopisu zemepisných názvov, názvov štátov, ulíc, inštitúcií a kultúrnych výtvorov (v prepojení s učivom ďalších vzdelávacích oblastí),
- písanie čiarky v jednoduchom a zloženom súvetí, pravopis ďalších interpunkčných znamienok (bodkočiarka, dvojbodka, pomlčka atď.).

¹¹⁵ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- posúdiť pravdivosť a spoľahlivosť informácií na základe ich overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch,
- kriticky posudzovať pravdivosť a spoľahlivosť informácií a ich zmysluplné využitie.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu a využitie získaných informácií

- porozumenie **súvislým, nesúvislým a multimodálnym textom** na úrovni explicitných a implicitných významov,
- učiteľom usmerňované a samostatné vyvodzovanie informácií z textu prehlbujúce základné porozumenie textu: objasňovanie súvislostí, vyjadrovanie názoru, uvádzanie podporujúcich argumentov, využívanie predchádzajúcich znalostí na dosiahnutie logicky prijateľných záverov,
- získavanie, spracovanie a triedenie informácií z rôznych informačných zdrojov,
- posúdenie pravdivosti a spoľahlivosti informácií na základe ich **overovania a konfrontovania vo viacerých zdrojoch**,
- zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii, obhajovanie názoru pomocou **argumentov**, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie,
- využitie spracovaných informácií z textu pri riešení učebných úloh a problémových situácií, pri vzdelávaní a sebavyjadrení,
- porozumenie textu podľa komunikačného zámeru a použitého slohového postupu.

Žánre vecného textu

- porozumenie odborným textom: **odborný článok, interview, návod na použitie výrobku, dokumentárny film, rozhlasové a televízne populárno-náučné programy, webové stránky, prezentácie, poster**,
- porozumenie mediálnym textom: **stručná a rozšírená správa, spravodajská reportáž, spravodajský rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast**,
- porozumenie administratívnym textom: **úradné oznamy a vyhlášky, formuláre, účet a faktúra**,
- analyzovanie propagačnej a presvedčacej funkcie v rôznych druhoch **reklamného textu**,
- porozumenie rečníckych prejavov a rozlišovanie rečníckych žánrov: príležitostné prejavy (**slávnostné príhovory, moderovanie**), náučné prejavy (**prednáška, referát**), politické prejavy (**príhovory, diskusie**).

Význam a funkcie jazyka, komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie funkciám, významu a stavbe jazyka (**jazykové roviny a oblasti jazyka**),
- vzťah ruštiny k iným jazykom (**svetové jazyky, areálovo blízke jazyky, slovanské jazyky**),
- individuálny vzťah žiaka k jazykom, porozumenie problematike viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu,
- využitie znalostí **jazykových prostriedkov** pri porozumení textu,
- spôsoby obohacovania **slovnej zásoby** slovenčiny (nové slová v jazyku – preberanie, **tvorenie, ustálené slovné spojenia, prenášanie významu, skratky**),
- morfológické prostriedky: analyzovanie významu a funkcie slovných druhov pri porozu-

mení textu; základné významové skupiny plnovýznamových slovných druhov (**podstatné mená** – konkrétne, abstraktné, látkové, skupinové, pomnožné; **slovesá** – činnostné, stavové; **prídavné mená** – akostné, vzťahové, privlastňovacie; **príslovky** – vlastnostné, okolnostné; **číslovky** – základné, radové, určité a neurčité; **zámená** – osobné, privlastňovacie, zvrtné, ukazovacie, opytovacie, neurčité), **ohybné a neohybné slovné druhy, gramatické kategórie pri ohybných slovných druhoch** (rod, číslo, pád; pri slovesách osoba, číslo, čas, spôsob).

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať a počúvať cieľavedome¹¹⁶, samostatne a kriticky primerane náročné literárne texty všetkých žánrov na vlastné účely (vrátane multimediálnych umeleckých žánrov),
- hodnotiť text na základe vlastných pocitov a prežívania,
- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom verbálne alebo neverbálne,
- určiť na základe štruktúry textu jeho žáner, zameranie a účel,
- samostatne si vybrať knihy na čítanie, zdôvodniť svoj výber, odporučiť knihy s odôvodnením,
- interpretovať vybrané **témy** v literatúre, ktoré sú v rôznych podobách spracované v dielach ruských a svetových autorov,
- tvoriť a rozprávať vlastné texty na základe vlastných skúseností a zážitkov z prečítaného alebo počutého textu, pretvárať, dotvárať dej podľa vlastných emócií a prežívania,
- analyzovať a hodnotiť rôzne formy spracovania literárnych diel, námetov (filmová, rozhlasová, divadelná),
- odlišovať diela z poézie, prózy a drámy, na základe štruktúrnych prvkov textu odlišovať jednotlivé žánre.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- samostatné prerozprávanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu, **reprodukovanie deja**,
- diskutovanie o texte, prezentácia vlastnej interpretácie textu, domýšľanie a tvorba variantu pokračovania textu,
- dedukcia významu **neznámych slov, slovných spojení a umeleckých jazykových prostriedkov z kontextu**, vysvetľovanie pomocou ďalších zdrojov (iné texty, slovníky).

Čítanie pre zážitok

- vyjadrovanie a zdieľanie vlastných **pocitov, postojov, myšlienok a zážitkov** z literárneho, dramatického a filmového spracovania a z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- motívy, príčiny konania hrdinov, porovnávanie **názorov a pocitov hrdinov** so svojimi emóciami, zážitkami a skúsenosťami,
- čítanie pre potešenie a zážitok, čítanie kníh podľa vlastného výberu a diskusie o prečítaných knihách,

¹¹⁶ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- debaty s argumentáciou o **hodnotách a kvalitách kníh, brak a gýč v literatúre**,
- formovanie **empatie, súcitu, hodnôt a postojov** na základe čítaného alebo počúvaného textu,
- poznávanie **autorského štýlu**, rešpektovanie autorstva a vysvetľovanie kontextu vzniku literárnych diel, **pseudonym, autorské právo a copyright**.

Tematické okruhy a žánre na výber

Žánre umeleckej literatúry – **literatúra faktu, pre deti a mládež, dobrodružná, sci-fi, populárna, folklórna, epos, báseň vo voľnom verši, kaligram, pásmo, populárna pieseň, poppoezia, satira, dievčenská, detektívka, historický román/príbeh, horor, denník, komédia, tragédia, činohra, muzikál, reportážna literatúra, cestopis...**

Vyučovací predmet ukrajinský jazyk a literatúra pre 1. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- oslovovať komunikačného partnera zdvorilým pozdravom, predstavením sa, ospravednením, poďakovaním,
- rozlišovať tykanie a vykanie podľa vzťahu ku komunikačnému partnerovi,
- viesť jednoduchý dialóg, kladť otázky a odpovedať na ne jazykovo primerane.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti

- rozlišovanie a používanie **pozdravov, predstavenia sa,**
- **tykanie** a **vykanie** v známom komunikačnom prostredí,
- formulovanie ústneho **poďakovania** a **ospravedlnenia**.

Komunikačné zámery a ich vyjadrenie

- formulovanie **prosby, priania** a **rozkazu,**
- požiadanie o **informáciu** a poskytovanie informácie.

Dialóg

- nácvik jednoduchého **dialógu** vo dvojiciach,
- **kladenie otázok** a **formulovanie odpovedí,**
- dialóg v dvojiciach alebo skupinách pri riešení úloh,
- realizácia detskej hry s dialogickým prejavom.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom tém dialógu,
- formulovanie **slovných spojení** a **viet** pri vyjadrovaní rôznych komunikačných zámerov (**oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie vety**),
- nacvičovanie **artikulácie, výslovnosti** a **intonácie**.

Hovorená produkcia¹¹⁷

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- uplatňovať v hovorenom prejave primeranú artikuláciu,
- predniesť jednoduchú riekanku, vinš, hádanku.

¹¹⁷ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- zhromažďovanie kľúčovej slovnej zásoby podľa témy s pomocou učiteľa,
- nacvičovanie správnej **artikulácie, výslovnosti**,
- pozorné počúvanie hovoreného prejavu iných, formulovanie odpovedí na položené otázky s pomocou učiteľa.

Žánre hovorového textu

- vyjadrenie informácií v informačnom texte: **oznam, správa** s pomocou učiteľa,
- **jednoduché rozprávanie** na základe otázok,
- **jednoduchý ústny opis**: určenie hlavných znakov známeho objektu.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- zhromažďovanie slov na základe otázok: Kto?, Čo?, Aký?, Čo robí?,
- vyjadrovanie myšlienok v jednoduchých ucelených **vetách**, používanie viet s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, rozkaz, prosba**,
- uplatňovanie pravidiel **správnej výslovnosti** (správna výslovnosť samohlások a spoluhlások).

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- písať všetky tlačené a písané písmená ukrajinskej azbuky,
- rozoznávať slová a vety v čítanom texte,
- formulovať jednoduchú informáciu,
- uplatňovať základy pravopisu pri písaní: rozlišovať samohlásky a spoluhlásky, rozdeľovať slová podľa slabičného princípu, písať veľké začiatkové písmená, písať interpunkčné znamienko na konci vety.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne písanie

- precvičovanie perцепно-motorických zručností,
- fonemická analýza a diferenciacia, prevod **hlásky** na **písmeno** a **opačne**,
- písanie **malých** a **veľkých písmen ukrajinskej azbuky**, **slabík**, **slov**, **slovných spojení**, **viet**, zvládanie správnych návykov spojené s písaním.

Proces tvorenia textu

- výber **témy** písaného textu pomocou učiteľa,
- zhromažďovanie slov a tvorenie viet podľa komunikačných tém s pomocou učiteľa.

Žánre písaného textu

- poznávanie formátov **digitálneho obsahu** (**text, obrázok, zvuk, video, aplikácia**),
- vytvorenie **správny, pozvánky** v digitálnom prostredí s pomocou učiteľa,
- tvorenie jednoduchého **opisného textu**: určiť hlavné znaky známeho objektu, činnosti s pomocou učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie myšlienok vo **vetách** s rôznymi komunikačnými zámermi: **oznámenie, rozkaz, prosba**,
- rozlišovanie **samohlások** a **spoluhlások**,
- správne rozdeľovanie slov podľa slabičného princípu a správne používanie **diakritických znamienok**.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- písanie **veľkého písmena na začiatku vety a vlastných podstatných mien (mená osôb, zvierat)**, **interpunkčné znamienka** na konci vety; použitie **spojovníka** pri delení slov na konci riadka.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné vecné texty,
- s pomocou učiteľa sa orientovať v nesúvislých alebo obrazovo-písaných textoch.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Elementárne čítanie

- čítanie a poznávanie **malých, veľkých, písaných a tlačných písmen ukrajinskej abúky, slabík, slov, slovných spojení, viet**, jednoduchých **súvislých** a **nesúvislých vecných textov**,
- syntéza hlások a písmen do slabík a slov, uplatňovanie správnej **výslovnosti** pri hlasnom čítaní.

Porozumenie textu

- reprodukovanie **obsahu** textu na základe ilustrácie, obrazového materiálu s pomocou učiteľa,
- prezentovanie doslovných informácií v texte na základe otázok,
- jednoduchá reprodukcia textu na základe otázok.

Žánre vecného textu

- orientácia v jednoduchých vecných textoch s pomocou učiteľa, čítanie veku primeraných súvislých a nesúvislých vecných textov: opisné, náučné, informačné texty; pri praktickej práci s textom používanie pojmov: nadpis, autor, ilustrácia, kniha, učebnica,
- vyhľadávanie kľúčových informácií v informačnom texte (kto, čo, kde): **oznam, správa**,
- porozumenie jednoduchým textom: **pozvánka, rozvrh hodín a režim dňa**, pomenovanie hlavných znakov opisovaného objektu na základe otázok.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- identifikovanie komunikačného zámeru vety v texte s pomocou učiteľa,
- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom čítaných textov,
- poznávanie významu a využitia pravopisu v texte s pomocou učiteľa.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas a potichu primerane náročné literárne texty,
- pochopiť obsah prečítaného textu a zaujať postoj k zobrazenému správaniu postáv a k ich činom,
- predniesť vyčítanku, riekanku, báseň (primerane svojim schopnostiam).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- čítanie **malých, veľkých, písaných a tlačенých písmen ukrajinskej azbuky**,
- uplatňovanie správnej **výslovnosti** pri hlasnom čítaní, identifikovanie významu neznámych slov, slovných spojení z kontextu s pomocou učiteľa,
- fonematické uvedomovanie – sluchová analýza zvukových jednotiek hovorenej reči a čítanie **slabík, slov, slovných spojení, viet** a jednoduchých literárnych **textov**¹¹⁸.

Čítanie pre zážitok

- identifikácia literárnych **postáv**, opis prostredia s pomocou učiteľa,
- orientácia v **deji** literárneho textu na základe otázok,
- prerozprávanie príbehu s pomocou učiteľa.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- orientácia v **detských časopisoch a knihách (obálka, nadpis, článok, kapitola, ilustrácia)**,
- oboznámenie sa s **knižnicou** a orientovanie sa v nej s pomocou učiteľa.

Tematické okruhy a žánre na výber

Rodina, škola, príroda, svet okolo nás, tradície a kultúra, zdravie a šport, voľný čas a záľuby.

Autor, spisovateľ, básnik; kniha, ilustrácia, časopis, text, knižnica, čitateľ/divák, bábkové divadlo, báбка, divadlo, divadelná hra, herec, televízia, rozhlas, film (kino).

Žánre ľudovej slovesnosti (rozprávky, vyčítanky, riekanky, hádanky, piesne, detské ľudové hry), rozprávka: ľudová, autorská – napr. fantastická, zvieracia, realistická, báseň, príbeh, obrázkový príbeh, komiks.

Štylizácia textu: dialóg.

Štruktúra diela: nadpis, téma, odsek, literárna postava: hlavná postava, vedľajšia postava, dej: miesto a čas deja.

Metrika: rým.

¹¹⁸ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vyučovací predmet ukrajinský jazyk a literatúra pre 2. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- s pomocou učiteľa viesť dialóg k téme,
- rešpektovať názor komunikačného partnera, námietku alebo nesúhlas vyjadriť sociálne primeraným spôsobom.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- pozorovanie **komunikačných zvyklostí** v ukrajinskom a v inom jazyku.

Dialogická komunikácia a kooperácia

- oboznamovanie sa s **rizikami dialógu** vo verejnom alebo v internetovom prostredí,
- nacvičovanie nadväzovania kontaktu s **využitím pravidiel** vedenia **dialógu** v súkromnom a vo verejnom prostredí.

Korešpondencia

- porovnávanie písanej a **elektronickej korešpondencie** s pomocou učiteľa.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozširovanie **slovnej zásoby** prostredníctvom **aktuálnych tém** dialógu,
- oboznamovanie sa s **rozdielmi medzi ukrajinskými a slovenskými slovami**.

Hovorená produkcia¹¹⁹

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- opisovať objekty vystavené priamemu pozorovaniu v rozsahu viacerých viet (jednoduchých a zrozumiteľných), počúvať¹²⁰/sledovať hovorené prejavy iných, klásť otázky¹²¹.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prednes hovoreného prejavu

- rozlišovanie spontánneho a pripraveného **hovoreného prejavu** s pomocou učiteľa,
- usporadúvanie informácií a vytváranie **osnovy textu** s pomocou učiteľa.

119 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

120 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

121 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- počúvanie hovoreného prejavu,
- oboznamovanie sa s jednoduchými **grafickými nástrojmi** na zlepšovanie **štruktúry textu**.

Žánre hovorového textu

- rozlišovanie jednoduchých **odborných informácií** určených pre verejné školské prostredie, rozprávanie prežitej skúsenosti s pomocou učiteľa,
- opisovanie jednoduchých pracovných postupov na základe **priameho pozorovania**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa **témy** a komunikačného zámeru textu,
- porovnávanie a odlišovanie **spisovnej a nárečovej výslovnosti**, charakterizovanie a určovanie **gramatických kategórií** v ukrajinčine v porovnaní so slovenčinou.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zhromažďovať potrebné informácie a tvoriť jednoduchý písaný text na zvolenú tému,
- opisovať objekty vystavené priamemu pozorovaniu s pomocou učiteľa,
- vyhľadávať v akomkoľvek texte informácie s pomocou učiteľa.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- nacvičovanie komunikačného zámeru prostredníctvom vhodného **slohového postupu**,
- **členenie textu** s využitím stručnej osnovy s pomocou učiteľa,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- porozumenie **zadania** a **sledovanie** priebehu tvorenia textu,
- samoposúdenie vlastného písania,
- nacvičovanie vylepšenia písaného textu.

Žánre písaného textu

- pozorovanie **informačných textov** určených pre školské prostredie,
- vyjadrovanie zámernosti konania postáv v **reálnom príbehu**,
- používanie vhodnej **slovnej zásoby** podľa **témy**,
- **porovnávanie písanej a elektronickej korešpondencie** s pomocou učiteľa, nácvik písania pohľadnice, **krátkej textovej správy (sms, chat)**, **jednoduchého e-mailu**.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- nacvičovanie pravopisných zručností v ukrajinských slovách.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyjadriť a zdôvodniť svoj názor na čítaný text,
- usilovať sa o komunikačné porozumenie so spolužiakmi z viacjazyčného prostredia,
- s pomocou učiteľa prepájať získané informácie so svojimi doterajšími znalosťami a skúsenosťami.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu

- počúvanie, samostatné čítanie primeraných **žánrov** vecného textu,
- reprodukovanie obsahu umeleckého textu s pomocou učiteľa,
- porozumenie informáciám, objasňovanie nových pojmov a slov,
- vyjadrovanie názoru a jeho jednoduché zdôvodňovanie pomocou ústnych otázok,
- rozpoznanie štruktúry textu, členenie na časti pomocou **osnovy** s pomocou učiteľa.

Metakognitívne procesy pri recepcii vecného textu

- hodnotenie vlastného porozumenia na základe systematickej **spätnej väzby**,
- vymedzovanie potrebného času a voľba vhodného **postupu pri práci** s textom,
- vnímanie seba ako aktívneho čitateľa/poslucháča schopného zlepšovať výsledky čítania/počúvania v komunikácii.

Žánre vecného textu

- porozumenie súvislým informačným a opisným žánrom, primeraným **reklamným textom** a jednoduchým **rečníckym prejavom**,
- vnímanie **príbehu**, pozorovanie konania postáv a funkcie opisných častí v príbehu.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- rozoznávanie rôznych syntaktických významov,
- vnímanie morfológického rozboru **ohybných slovných druhov**,
- porozumenie významov **nových alebo neznámych slov** z textu.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyjadriť svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom,
- zoznamovať sa s ďalšími témami ukrajinských autorov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- reprodukovanie umeleckého čítaného alebo počúvaného textu so zachovaním časovej a **logickej postupnosti**,

- vyhľadávanie konkrétnych informácií, určenie ich dôležitosti vzhľadom na obsah textu,
- vyvodzovanie významu z čítaného alebo počúvaného textu pomocou **ústnych a jednoduchých písomných otázok**,
- vysvetľovanie významu neznámych slov, slovných spojení.

Čítanie pre zážitok

- formovanie jednoduchých **čitateľských rituálov**, empatií, súcitov, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého textu pri individuálnom čítaní,
- uvedomovanie si **autorstva** literárnych diel.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- reflexia čítania ukážok v oblasti rôznych žánrov,
- vyhľadávanie rôznych dostupných **druhov knižníc** pre vlastný samostatný výber kníh, audiokníh, časopisov, internetových článkov.

Metakognitívne procesy pri čítaní s porozumením

- hodnotenie vlastného porozumenia **kladením otázok a riešením jednoduchých úloh**,
- plánovanie čítania a odhadovanie času na čítanie.

Tematické okruhy a žánre na výber

Sebahodnotenie, osobné záujmy a potreby, spravodlivosť, nespravodlivosť, zdravý životný štýl, bohatstvo, chudoba, bezpečnosť, láska k domovu a k rodine, svet divadla, ochrana životného prostredia, pomoc ľuďom a zvieratám v núdzi.

Žánre ľudovej slovesnosti (rozprávky, riekanky, hádanky, piesne, detské ľudové hry), báseň, príbeh, obrázkový príbeh, komiks, rozprávka: ľudová, autorská – napr. fantastická, zvieracia, realistická.

Všeobecné pojmy: autor, spisovateľ, básnik; kniha, ilustrácia, časopis, text, knižnica, čitateľ/divák, bábkové divadlo, bábka, poézia, próza, divadlo, divadelná hra, herec, televízia, rozhlas, film (kino), hlavná myšlienka; literatúra pre deti, náučná literatúra.

Štylizácia textu: dialóg.

Štruktúra diela: nadpis, téma, odsek, literárna postava: hlavná postava, vedľajšia postava; dej: miesto a čas deja.

Metrika: rým.

Vyučovací predmet ukrajinský jazyk a literatúra pre 3. cyklus

Komunikačná interakcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zapájať sa do rozhovoru vhodným spoločenským tónom a rešpektovať základné komunikačné pravidlá aj príslušníkov iných národov a kultúr,
- používať pri vedení dialógu zásady zdvorilosti.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Komunikačné zvyklosti a viacjazyčnosť

- používanie jednotlivých jednoduchých variet ukrajinčiny, oboznamovanie sa so základnými **znakmi ukrajinských nárečí**,
- nacvičovanie **komunikačnej interakcie** vo viacerých jazykoch.

Dialogická komunikácia, diskusia a kooperácia

- využívanie primeraného množstva informácií v dialógu,
- nacvičovanie skupinovej diskusie na aktuálnu alebo odbornú tému prostredníctvom rôznych argumentov a argumentačných techník.

Korešpondencia

- nacvičovanie bežnej a úradnej elektronickej korešpondencie prostredníctvom **e-mailu**,
- aplikovanie jazykových špecifík krátkych textových správ.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- porozumenie **tematickej** a **odbornej slovnej zásobe**,
- využívanie komunikačných prostriedkov s **uplatňovaním pravidiel spisovnej výslovnosti v písanej a v elektronickej interakcii**.

Hovorená produkcia¹²²

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vyhodnocovať riziká komunikácie v internetovom prostredí,
- diskutovať v skupinách o prečítanom texte a používať jednoduchú argumentáciu informácií a názorov.

122 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Príprava a prezentácia hovoreného prejavu

- zhromažďovanie materiálu na prípravu a úpravu textu, využívanie **knižných a elektronických jazykových slovníkov**,
- prezentovanie kultivovaného prednesu hovoreného prejavu v prostredí triedy.

Reflexia hovoreného/počúvaného prejavu

- počúvanie hovorených prejavov iných,
- analyzovanie a hodnotenie obsahovej, prednesovej a vizuálnej stránky prejavu podľa vo-pred stanovených kritérií,
- **formulovanie argumentov** pri vyjadrovaní stanoviska k inému hovorenému prejavu.

Žánre hovorového a obrazovo-hovoreného textu

- identifikovanie a zovšeobecňovanie poznatkov o **slohových útvaroch/žánroch** hovoreného alebo obrazovo-hovoreného textu,
- vyjadrovanie **názoru** na aktuálne témy.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- používanie **tematickej a odbornej slovnej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu,
- nacvičovanie pravidiel **spisovnej výslovnosti**¹²³,
- zapájanie sa do rozhovorov a rešpektovanie základných komunikačných pravidiel.

Písaná produkcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- monitorovať priebeh vlastného písania ako prostriedok sebavyjadrenia,
- pri úprave formy textu používať počítačové textové editory.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Proces tvorenia textu

- komunikovanie podľa vhodného **slohového postupu**,
- upravovanie obrazovej a grafickej zložky textu pri **digitálnych komunikátoch** a využívanie ďalších možností **textového editora**,
- prezentovanie vlastného textu v prostredí triedy.

Metakognitívne procesy pri písaní textu

- porozumenie úlohe, stanovenie cieľa písania, analyzovanie a hodnotenie textu vzhľadom na **komunikačný zámer, slohový postup a adresáta**,
- zhromažďovanie a **triedenie** vhodného jazykového materiálu,
- koncentrovanie pozornosti, potlačenie rušivých podnetov.

123 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Žánre písaného a obrazovo-písaného textu

- vyjadrovanie **rôznych komunikačných zámerov** s využitím jednotlivých slohových postupov s cieľom presvedčiť adresáta,
- sebavyjadrenie prostredníctvom tvorivého písania.

Komunikačné prostriedky a pravidlá

- vyjadrovanie **syntaktických významov** vo vete pri písanej produkcii,
- porozumenie a používanie **tematickej** a **odbornej slovej zásoby** v rámci obsahového zamerania textu.

Osvojovanie a uplatňovanie pravopisu

- získavanie pravopisných zručností v oblasti **morfológie, gramatiky a interpunkcie**.

Vecná recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- získavať informácie z viacerých zdrojov, overovať ich pravdivosť,
- pomenovať funkcie jazyka, rozvíjať pozitívny postoj k iným jazykom a kultúram.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Porozumenie textu a využitie získaných informácií

- porozumenie súvislým textom,
- vyvodzovanie informácií z textu, prehľbujúc základné porozumenie textu,
- získavanie a posúdenie pravdivosti informácií z rôznych informačných zdrojov na základe **konfrontácie**,
- zdieľanie a prezentovanie získaných informácií v skupinovej diskusii, vecné reagovanie na argumenty účastníkov diskusie.

Metakognitívne procesy pri spracovaní informácií

- orientovanie sa v dostupných primárnych a sekundárnych **informačných zdrojoch**,
- komunikovanie výsledkov čítania alebo počúvania podľa vlastného výberu,
- upevňovanie osvojených stratégií čítania v digitálnom prostredí,
- formovanie základných spôsobilostí informačnej gramotnosti,
- **rozvíjanie témy, usporiadanie** viet a odsekov podľa použitého slohového postupu,
- **porovnávanie textov** podľa obsahu a slohového postupu.

Žánre vecného textu

- analyzovanie **propagačnej** a **presvedčovacej funkcie** v rôznych druhoch reklamného textu s pomocou učiteľa,
- porozumenie a rozlišovanie **rečníckych žánrov**.

Komunikačné prostriedky a pravidlá, význam jazyka

- porozumenie významu a problematike **viacjazyčnosti na území a mimo územia štátu**,
- upevňovanie významu syntaktických, lexikálnych, slovotvorných a morfológických prostriedkov.

Zážitková recepcia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zdieľať svoj zážitok z čítania alebo počúvania textu primeraným spôsobom,
- počúvať a/alebo samostatne čítať texty podľa svojho záujmu, posudzovať pravdivosť a zmysluplné využitie informácií z textov¹²⁴.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čítanie s porozumením

- reprodukovanie obsahu čítaného alebo počúvaného textu,
- **odpisovanie stavebných prvkov textu** na základe čitateľských skúseností,
- diskutovanie o texte, domýšľanie pokračovania textu,
- **dedukovanie** významu neznámych slov, slovných spojení.

Čítanie pre zážitok

- rozpoznávanie a vyjadrovanie vlastných pocitov, myšlienok a zážitkov z literárneho, dramatického, filmového a ilustrovaného spracovania,
- formovanie empatie, súcitu, hodnôt a postojov na základe čítaného alebo počutého textu,
- uvedomovanie si a **rešpektovanie autorstva** literárnych diel vlastnej kultúry a kultúry iných národov.

Samostatný/sebavedomý čitateľ

- analyzovanie a rozširovanie **vlastného čítania** v rôznych čitateľských teritóriách,
- budovanie čitateľských rituálov a trvalých čitateľských návykov,
- používanie knižnice a orientovanie sa v knižných katalógoch.

Metakognitívne procesy pri recepcii literárneho textu

- vyhľadávanie textov na čítanie alebo počúvanie v závislosti od čitateľských preferencií a čitateľských aktivít,
- uvedomovanie si obsahu a významu prečítaného,
- komunikovanie a opisovanie zážitku z čítania alebo počúvania.

Tematické okruhy a žánre na výber

Tematické oblasti z 1. a 2. cyklu zostávajú v platnosti a obohacujú sa o nové témy a pohľady.

Okruhy pre 3. cyklus: dôstojnosť, osobné záujmy, potreby a záujmy iných, písané a nepísané zákony, chápanie dobra a zla, odvaha, sloboda, zodpovednosť, priateľstvo, hodnoty, klamstvo, nenávisť, ľudské dilemy, hrdinstvo, mier, ľudská česť, obeta, láska, občianska spolupatričnosť, angažovanosť a spolunažívanie, zlyhanie jednotlivca/spoločnosti, šťastie, silné a slabé stránky osobnosti, prvá láska, spoločné hodnoty, spoločné konanie a osamelosť, strach, problémy v škole, tolerancia, dovolené a zakázané, rozmanitosť a podobnosť kultúr, národná kultúra, slovné hry, krása, realita a fantázia, globálne environmentálne problémy pri ochrane životného prostredia, úcta k živej a neživej prírode, prítomnosť a budúcnosť, jedinečnosť nárečí rodného kraja.

¹²⁴ Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia
Podoblasť Vyučovanie slovenského
jazyka ako druhého jazyka

Vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 1. cyklus

Komunikačné jazykové činnosti (receptia, produkcia, interakcia)

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Receptia/Počúvanie s porozumením¹²⁵

Žiak vie/dokáže:

- pochopiť bežné príkazy, pokyny, pozdravy,
- globálne porozumieť jednoduchému východiskovému textu vo vzorovom prednese,
- reagovať na bežné povely, porozumieť jednoduchým otázkam učiteľa, ktoré sa týkajú tematických okruhov,
- porozumieť krátkej jednoduchej rozprávke,
- opakovať jednoduché vety po učiteľovi,
- na základe pokynov vykonávať požadovanú činnosť.

Receptia/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- na základe vzorového prednesu a po príprave čítať so správnou výslovnosťou spoluhlásky h, ch, ľ, slabikotvorné spoluhlásky í, ŕ, samohlásky a, á, e, é, ä, ó, dvojhlásky ia, ie, iu, ô a hláskové skupiny,
- na základe vzorového prednesu a po príprave čítať so správnou výslovnosťou slová, v ktorých sú hláskové skupiny,
- po vzorovom prednese učiteľa a po príprave čítať jednoduché, krátke texty v učebnici,
- podľa vzoru a s pomocou učiteľa odpovedať na otázky súvisiace s prečítaným textom,
- s pomocou učiteľa vyhľadať v textoch základné informácie na základe pomocných otázok,
- po vzorovom prednese a po príprave čítať s porozumením jednoduché a krátke texty,
- po príprave a s pomocou učiteľa reprodukovať stručný obsah prečítaného textu na základe pomocných otázok,
- porozumieť písaným jednoduchým pokynom bez neznámych slov,
- porozumieť významu vybraných pojmov a na základe pokynov vykonávať požadovanú činnosť,
- identifikovať v textoch základné explicitné informácie na základe pomocných otázok.

Produkcia/Ústny prejav¹²⁶

Žiak vie/dokáže:

- primerane reagovať na bežné pokyny učiteľa v slovenskom jazyku,
- používať veľmi jednoduché pokyny a pozdravy,
- predstaviť sa, poďakovať sa za pomoc, ospravedlniť sa,
- rozlíšiť tykanie a vykanie podľa vzťahu ku komunikačnému partnerovi,
- reagovať v slovenskom jazyku ústne v každodenných praktických situáciách na úrovni primeranej svojim schopnostiam na základe pomocných otázok a vetných modelov,

125 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

126 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou – nehovoriaci žiaci.

- aplikovať osvojené ortoepické a gramatické pravidlá potrebné na veľmi jednoduchú ústnu komunikáciu v slovenskom jazyku,
- požiadať o informáciu na základe modelových viet,
- na základe osvojených vetných modelov rozprávať s pomocou učiteľa o živote v škole a v rodine,
- s pomocou učiteľa odpovedať na jednoduché otázky v rámci tematických okruhov.

Produkcia/Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- odlišovať kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy, odlišovať písmená slovenskej a maďarskej abecedy, používať písmená slovenskej abecedy,
- používať interpunkčné znamienka známe z maďarského jazyka,
- s pomocou učiteľa rozdeľovať najznámejšie slová s dvojhĺskami na slabiky,
- správne písať známe slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li,
- podľa vzoru a po príprave s pomocou učiteľa písomne odpovedať na otázky k známym textom,
- s pomocou učiteľa podľa vzoru opísať osobu, zviera alebo predmet v rozsahu primeranom veku a schopnostiam,
- napísať dátum.

Interakcia/Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- neverbálne alebo jednoducho verbálne vyjadriť porozumenie alebo neporozumenie textu,
- nadviazať základnú konverzáciu s použitím najjednoduchších spôsobov vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť a rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať,
- zapojiť sa do jednoduchých rozhovorov s použitím osvojených slov a slovných spojení,
- podľa vzoru začať, rozvíjať a ukončiť jednoduché rozhovory v danej situácii.

Interakcia/Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- s pomocou učiteľa jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. pozdrav z výletu, blahoželanie k narodeninám, pozvánka na oslavu), pričom používa jednoduché slová a slovné spojenia.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Nadviazať kontakt pri stretnutí s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdravy, odpovedať na pozdravy, oslovenia, lúčiť sa, zdvorilostné výrazy, predstaviť sa.

Požadovať a poskytnúť informácie: získať informácie, požiadať o pomoc, identifikovať niekoho/niečo.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť, smútok, slušne vyjadriť prosbu.

Oznámiť a vyjadriť stanovisko: získať informácie v rámci tematických okruhov.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, že sa niečo páči alebo nepáči, vyjadriť, že komunikujúca osoba niekoho alebo niečo má/nemá rada.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/zviera.

Vyjadriť názor: vyjadriť, či je tvrdenie pravda/nepravda, vybrať si z ponúkaných možností.

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na vyjadrenie vďaky, poďakovať sa.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa príbeh páči/nepáči, vyjadriť porozumenie príbehu (neverbálne).

Jazykové prostriedky

Pojmové okruhy

- vyjadrenie existencie: sloveso byť v prítomnom a v minulom čase,
- vyjadrenie vlastníctva: sloveso mať v prítomnom a v minulom čase, privlastňovacie zámená: môj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, náš, naša, naše,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: smer (tam, hore, dole/dolu, dopredu, dozadu, doprava, doľava), používanie predložiek s genitívom (od, do, z), datívom (k, ku), akuzatívom (cez), poloha (tu, tam, hore, dole/dolu, vpred, vzadu, vľavo, vpravo), používanie predložiek s akuzatívom (na, pod, nad, za, pred), lokálom (v, na, pod, za, pred, nad, pri), situácia: používanie predložiek s lokálom (o), inštrumentálom (s, so), blízko, ďaleko, veľkosť (veľký, malý),
- vyjadrenie časových vzťahov: čas (celé hodiny, včera, dnes, zajtra, týždeň/rok, časti dňa, dni v týždni),
- vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: základné určité číslovky do 100, neurčité (veľa, málo), poradie (prvý, posledný), vek žiaka,
- vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava (vysoká, nízka), tvar, farba (biela, žltá, červená, modrá, zelená, čierna, hnedá, fialová, oranžová, sivá, ružová),
- jednoduchý opis niekoho alebo niečoho na základe pomocných otázok.

Lexikológia

- slovná zásoba: osvojovanie približne 300 slov a slovných spojení aktívne a 100 – 150 slov a slovných spojení pasívne za 1. cyklus.

Pojmy

- porozumenie významu pojmov: abeceda, veta, slovo, slabika, hláska, písmeno, text, rozprávka, báseň, hádanka, riekanka, vyčítanka, pieseň, hra, rozhovor, postava, autor, čítanie, písanie, slabikovanie, tvorba viet, tvorba otázok, tvorba odpovedí,
- používanie pojmov: abeceda, veta, slovo, písmeno, rozprávka, text, báseň, hádanka, pieseň, hra, veta, otázka, odpoveď.

Pozdravy

- Dobré ráno! Dobrý deň! Dobrý večer! Dobrú noc! Ahoj! Dovidenia!

Zvuková stránka reči a pravopis

- správna výslovnosť hlások slovenskej abecedy,
- odlišnosti a rovnosti vo výslovnosti medzi slovenskými a maďarskými hláskami,

- správna artikulácia slovenských foném a správne čítanie ich písaných tvarov (grafém) s využitím osvojených vedomostí a zručností z maďarského jazyka,
- slovenská abeceda, písmená slovenskej abecedy a ich správna aplikácia,
- písanie dátumu (odlišné písanie v maďarskom a slovenskom jazyku).

Morfológia

- 1., 2. a 3. gramatická osoba jednotného čísla a 1. gramatická osoba množného čísla činnostných slovies v rámci tematických okruhov,
- prítomný a minulý čas slovies v rámci tematických okruhov,
- najfrekvencovanejšie zvrtné slovesá, ktoré sa týkajú tematických okruhov Ľudské telo, starostlivosť o zdravie, Vzdelávanie a práca, Obchod a služby,
- rod a číslo najfrekvencovanejších podstatných mien v rámci tematických okruhov,
- zhoda prídavných mien s najfrekvencovanejšími podstatnými menami,
- základné určité, neurčité a radové číslovky v spojení s podstatnými menami v rámci tematických okruhov.

Syntax

- jednoduchá veta: tvorenie jednoduchých viet (oznamovacie, opytovacie).

Vetné modely

- všeobecný podmet – slovesno-menný prísudok (pomenovanie osôb, zvierat a vecí, napr. To je otec. To je líška. To je pohár.),
- podmet – slovesný prísudok (pomenovanie činnosti osôb, zvierat, napr. Deti sa hrajú.),
- podmet – slovesný prísudok (pomenovanie činnosti vzťahujúce sa na 1. a 2. gramatickú osobu, napr. Ja čítam. Ty spíš.),
- podmet – slovesno-menný prísudok (pomenovanie vlastnosti osôb, zvierat a vecí, napr. Strom je vysoký.),
- podmet – slovesný prísudok – príslovkové určenie miesta, času, spôsobu (napr. Peter sa hrá na dvore.),
- podmet – prísudok – priamy predmet (napr. Katka píše úlohu.),
- podmet – prísudok vyjadrený slovesom „mať“ – predmet (napr. Otec má auto.),
- podmet – prísudok – prívlastkom rozvitý priamy predmet (napr. Babka pečie makový koláč.).

Sociolingválna zložka

- sprievodné gestá na podporu komunikácie v produkcii, interakcii a očný kontakt,
- spoločenské konvencie (správanie sa vo verejných priestoroch, oslavy, oblečenie, návštevy a pod.),
- pozdravy a základné zdvorilostné frázy tvoriace rámec situačných rozhovorov (napr. dobré ráno, dobrý deň, ahoj, dovidenia, prosím, ďakujem a pod.),
- súkromná a verejná komunikácia: vhodné formy oslovenia v škole a mimo školy, tykanie/ vykanie vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí, rozhovory doma a v škole, pri nákupoch, ústne blahoželenie,
- vybrané aspekty každodenného života žiaka (pravidlá v škole a v triede, denný režim, činnosti vo voľnom čase a pod.),
- vybrané sviatky, zvyky a tradície (Vianoce, veľkonočné sviatky).

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: členovia rodiny, priatelia, meno žiaka, rodičov a súrodencov, vek žiaka, sviatky.

Domov a bývanie: dom/byt, miestnosti v dome/v byte, zariadenie v dome/byte, činnosti v jednotlivých miestnostiach, domáce práce.

Volný čas a záľuby: rok, mesiac, týždeň, dni v týždni, sviatok, dátum, určenie času, časti dňa, ročné obdobia, prázdniny.

Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky.

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo, zdravie, choroba, osobná hygiena, u lekára/zubára, obliekanie podľa počasia, zdravá výživa, šport.

Vzdelávanie a práca: škola, trieda, budova a okolie školy, personál školy, zariadenie triedy, režim dňa, učebné predmety, rozvrh, učebné pomôcky, domáca príprava a činnosti žiaka v škole, vysvedčenie, kalendár, časti dňa, školský rok.

Obchod a služby: samoobsluha, kultúra nakupovania, spôsob nákupu a platenia, tovar, množstvo, základné potraviny, zelenina, ovocie, kvety.

Človek a príroda: domáce zvieratá, lesné a poľné zvieratá, sťahovavé vtáky, rastliny z okolia žiaka, ročné obdobia, aktuálne počasie.

Naša vlasť: mesto/dedina, adresa bydliska žiaka.

Druhy textov

- literárne texty: rozprávky známe z materinského/maďarského jazyka, slovenské ľudové rozprávky, hádanky, riekanky, texty ľudových piesní a ľudových detských hier, autorské rozprávky od slovenských spisovateľov, poézia pre deti od slovenských autorov,
- jednoduchý opis osoby/predmetu/zvierťa,
- texty spojené so školským prostredím: pokyny v učebniciach a pracovných zošitoch, rozvrh hodín,
- verejné nápisy a tabule: informačné a smerové tabule, výstrahy,
- reklamné texty: plagáty, jedálny lístok (v školskej jedálni).

Počúvanie a čítanie s porozumením, práca s textom

Počúvanie s porozumením¹²⁷

- počúvanie inštrukcií a prejavu prednesených vzorovo učiteľom,
- počúvanie zadaní úloh a cvičení v pracovnom zošite a v učebnici vo vzorovom prednese učiteľa,
- počúvanie reči učiteľa v transakčných rečových situáciách v rámci tematických okruhov,
- počúvanie textov z učebnice vo vzorovom prednese učiteľa,
- počúvanie zvukových nahrávok (riekanky, vyčítanky, ľudové piesne, pôvodná slovenská detská literatúra) primeraných veku a jazykovým schopnostiam žiakov.

127 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Čítanie s porozumením

- plynulé hlasné čítanie s dodržaním správnej artikulácie, intonácie s aplikovaním osvojených zručností z maďarského jazyka, dodržiavanie správneho dýchania pri čítaní¹²⁸,
- čítanie pokynov, ktoré sú jednoznačne formulované (jednoduché vety na začiatku s činnostným slovesom),
- čítanie krátkych, veku primeraných jednoduchých textov v printovej forme, ktoré súvisia s tematickými okruhmi.

Práca s textom

- práca so situačnými obrazmi, ilustráciami, s obrázkovými a maľovanými príbehmi,
- časová postupnosť pri rozprávaní.

Tvorba dialógov a súvislých prejavov

Štylizácia a kompozícia

- tematické rozprávanie v rámci tematických okruhov; jednoduché rozprávanie o živote v škole a v rodine,
- stručná reprodukcia rozprávky alebo deja podľa ilustrácie alebo pomocných otázok,
- reprodukcia hádaniek, riekaniek, vyčítaniek, básní, textov piesní a detských hier.

128 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 2. cyklus

Komunikačné jazykové činnosti (receptia, produkcia, interakcia)

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Receptia/Počúvanie s porozumením¹²⁹

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť bežným jednoduchým otázkam, frázam a inštrukciám v situáciách, ktoré sa ho bezprostredne dotýkajú,
- globálne porozumieť počutým, veku primeraným súvislým textom a kratším literárnym ukážkam s menším počtom neznámych slov,
- klásť jednoduché otázky k obsahu textu,
- odpovedať na jednoduché otázky na základe počutého textu.

Receptia/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- čítať nahlas aj potichu a s porozumením veku primerané vecné a literárne texty,
- pri čítaní uplatňovať správnu intonáciu a výslovnosť¹³⁰,
- po príprave výrazne čítať veku primerané vecné a literárne texty,
- globálne pochopiť podstatu veku primeraných vecných a literárnych textov s menším počtom neznámych slov,
- klásť jednoduché otázky k obsahu textu,
- porozumieť explicitným významom a vyhľadať v texte základné informácie,
- s pomocou učiteľa vyhľadať v texte kľúčové slová,
- vyhľadať konkrétne informácie,
- s pomocou učiteľa pracovať s prekladovými slovníkmi a príručkami.

Produkcia/Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- predstaviť sa, používať bežné pozdravy a oslovenia primerane situácii,
- adekvátne reagovať na bežné príkazy a pokyny učiteľa,
- jednoducho, pomocou krátkych viet komunikovať v rámci osvojených tematických okruhov,
- zoštylizovať jednoduché vety podľa modelov,
- svoju výpoveď usporiadať podľa časovej postupnosti,
- začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných komunikačných situáciách,
- podľa vzoru vytvoriť a po príprave zahrať krátke dialógy a situačné hry na osvojené témy,
- na základe otázok alebo osnovy reprodukovať kratší veku primeraný prečítaný alebo vypočutý vecný a literárny text,
- po príprave zahrať situačné hry,
- správne artikulovať, nahlas a zrozumiteľne rozprávať¹³¹,
- aplikovať osvojené ortoepické a gramatické pravidlá potrebné na ústnu komunikáciu.

129 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

130 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou.

131 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou.

Produkcia/Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- rozlíšiť kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy,
- podľa vzoru utvoriť kratšie slohové útvary/žánre (napr. pozdrav z výletu, blahoželanie a pod.),
- podľa vzoru vyplniť jednoduché formuláre (napr. žiacky preukaz, čitateľský preukaz, obálku, pohľadnicu a pod.),
- podľa vzoru tvoriť jednoduché vety podľa obsahu,
- podľa vetných modelov tvoriť jednoduché holé a rozvité vety v rámci osvojených tematických okruhov,
- použiť správnu interpunkciu na konci jednoduchých viet,
- na základe otázok alebo modelových viet stručne opísať objekty (predmety, osoby, prostredie, prírodné javy),
- aplikovať osvojené lexikálne jednotky, štylizovať jednoduché vety podľa modelov,
- aplikovať základné pravidlá slovenského pravopisu súvisiace s osvojovaním slovnej zásoby a gramatiky.

Interakcia/Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- reagovať jednoduchými vetami na známe otázky, ktoré sa týkajú známych tém a bezprostrednej skúsenosti,
- udržiavať spoločenskú konverzáciu prostredníctvom jednoduchých bežných výrazov (napr. predstaviť sa, ospravedlniť sa, požiadať o niečo, pozvať niekoho a pod.),
- začať, udržať a ukončiť jednoduché osobné rozhovory podľa modelov,
- viesť jednoduchý telefonický rozhovor (napr. dohodnúť si stretnutie s kamarátom a pod.)¹³²,
- vyjadriť porozumenie alebo neporozumenie textu,
- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré si vyžadujú priamu výmenu informácií (napr. urobiť jednoduché nákupy alebo objednať si jedlo v reštaurácii a pod.),
- zvládnuť krátke spoločenské konverzácie pomocou bežných zdvorilostných slovných spojení.

Interakcia/Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- podľa modelov sformulovať jednoduché textové správy (napr. odpoveď na pozvanie a pod.).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Nadviazať kontakt pri stretnutí s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, požiadať o zopakovanie, identifikovať niekoho/niečo.

Opísať: osobu/predmet/miesto/činnosť na základe otázok alebo modelových viet.

¹³² Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

Vyjadriť názor: vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť, zistiť a vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie, vyjadriť strach.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada.

Zaujať postoj: vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Korešpondovať: napísať krátku textovú správu na základe otázok, osnovy alebo modelových viet.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, pozvať a reagovať na pozvanie.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa príbeh páči/nepáči, reprodukovať príbeh podľa otázok alebo osnovy.

Uskutočniť audio/video hovor: vhodne začať audio/video hovor, vyjadriť neporozumenie, vhodne ukončiť audio/video hovor.

Jazykové prostriedky

Pojmové okruhy

- vyjadrenie existencie: sloveso byť v prítomnom a v minulom čase,
- vyjadrenie vlastníctva: sloveso mať v prítomnom a v minulom čase, privlastňovacie zámená,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: smer, miesto, poloha, diaľka,
- vyjadrenie časových vzťahov: konkrétny čas, určitý a neurčitý čas, časová postupnosť činností a dejov súvisiacich so životom žiaka, odkazovanie na prítomnosť, minulosť a budúcnosť,
- vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, poradie, dĺžka, porovnávanie počtu,
- vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: rozmery a miery (výška, vzdialenosť, hmotnosť, teplota), chuť, vôňa, farba, materiál, vek, fyzický stav,
- vyjadrenie mentálnych procesov: myslenie, pamäť, pocity,
- vyjadrenie logických vzťahov: priradovanie, protiklady,
- vyjadrenie modality: postoj hovoriaceho – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie vety na základe modelových viet,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti¹³³,
- jednoduchý opis niekoho alebo niečoho na základe pomocných otázok.

Lexikológia

- slovná zásoba: osvojovanie ročne približne 150 – 200 lexikálnych jednotiek aktívne a 50 – 100 receptívne, najfrekventovanejšie páry antoným a synonym, aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek a ustálených slovných spojení,
- používanie slovníkov a príručiek: práca so slovensko-maďarským a maďarsko-slovenským prekladovým slovníkom a s obrázkovým slovníkom, Pravidlami slovenského pravopisu.

¹³³ Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

Zvuková stránka reči a pravopis

- správna výslovnosť, artikulácia, tempo,
- výslovnosť slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v známych slovách,
- slovenská abeceda, samohlásky, spoluhlásky dvojhásky; kontrastívne znaky maďarskej a slovenskej abecedy, hláska a písmeno,
- písanie odlišných spoluhlások (s, š, č, d', dž, t', ň, l', í, ř, ž), samohlások (ä, y, ý) a dvojhások (ia, ie, iu, ô),
- významotvorná funkcia dĺžky samohlások,
- delenie slov na slabiky s využitím osvojených a utvrdených vedomostí z maďarského jazyka,
- rozdeľovanie známych slov s dvojháskami a so slabikotvornými spoluhláskami,
- písanie známych slov so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li; hy, chy, ky, gy, dy, ty, ny, ly; ži, či, ši, dži, ci, dzi, ji,
- písanie i/y, í/ý v koreni známych slovenských slov po tvrdých a mäkkých spoluhláskach,
- pravidlo o rytmickom krátení a jeho aplikácia,
- pravopis vlastných mien – osobných mien, zemepisných názvov miest a obcí,
- písanie interpunkčných znamienok za oznamovacími, opytovacími, rozkazovacími, želacími a zvolacími vetami.

Morfológia

- rod a číslo najfrekventovanejších podstatných mien (osvojených a používaných v rámci tematických okruhov),
- prídavné mená: praktické používanie zhody prídavných mien s podstatnými menami,
- predložky: vyjadrenie miesta, smerovania, času pomocou predložiek,
- slovesá: tvorenie a používanie správnych tvarov sloviess podľa osoby, čísla a času; modálne slovesá (chcieť, musieť, vedieť, môcť),
- príslovky: praktické používanie správnych tvarov sloviess s príslovkami,
- zámená: praktické používanie osobných, ukazovacích, opytovacích a privlastňovacích zámen.

Syntax

- tvorenie jednoduchých viet podľa obsahu, kladné a záporné vety,
- jednoduchá veta: tvorenie jednoduchých viet s použitím osvojenej slovnej zásoby v rámci tematických okruhov.

Sociolingválna zložka

- vybrané aspekty každodenného života ľudí v rôznych kontextoch a oblastiach (rodina, stravovanie, denný režim, činnosti vo voľnom čase, cestovanie a pod.),
- spoločenské konvencie (návštevy, oslavy, oblečenie, správanie sa v súkromných a verejných priestoroch a pod.),
- súkromná a verejná komunikácia: rozhovory doma, v škole, na nákupoch, na pošte, na železničnej a autobusovej stanici, ústne blahoželanía, telefonovanie, pozdravy z výletov – primerané jazykovej úrovni a veku žiakov,
- základné podobnosti a rozdiely medzi kultúrami (napr. sviatky, zvyky, tradície v rodine a pod.).

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: členovia rodiny, príbuzenstvo, priatelia, meno žiaka, rodičov a súrodencov, osobné údaje žiaka, pomoc rodičom, adresa bydliska žiaka, režim dňa, sviatky, zvyky a tradície.

Domov a bývanie: dom/byt, miestnosti v dome/v byte, zariadenie domu/bytu, domáce práce, bydlisko, rastliny a zvieratá v najbližšom okolí.

Voľný čas a záľuby: určenie času, ročné obdobia, činnosti v rámci voľného času, knihy a čítanie, hry, športové aktivity, knižnica, pravidlá slušného správania počas zábavy a športovania.

Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky, cesta do školy, školský výlet, najdôležitejšie dopravné značky a predpisy pre chodcov a cyklistov, mestská doprava.

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo, zdravie, osobná hygiena, u lekára/zubára, odev a obuv, jedlá, správna životospráva, význam športu, výlety, hry v prírode.

Vzdelávanie a práca: budova a okolie školy, adresa školy, personál školy, trieda, zariadenie triedy, život v škole, vyučovacie predmety, rozvrh hodín, učebné pomôcky, činnosti v škole, vysvedčenie, záujmové krúžky, kalendár, školský rok, prázdniny.

Obchod a služby: spôsob nákupu a platenia, tovar, množstvo, nákupy v rozličných obchodoch, v tržnici.

Človek a príroda: domáce zvieratá a ich mláďatá, poľné a lesné zvieratá, zvieratá v zoo, rastliny, činnosti ľudí a zvierat podľa ročných období, ochrana životného prostredia, počasie.

Naša vlasť: mesto/dedina, adresa, naša obec, naše mesto; Bratislava – hlavné mesto Slovenska.

Druhy textov

Súvislé a nesúvislé texty obsahovo zamerané na tematické okruhy:

- texty osobného charakteru: blahoželania, pohľadnice, krátke správy (SMS, čer, e-mail), jednoduché súkromné listy,
- jednoduchý opis niekoho alebo niečoho na základe pomocných otázok (napr. opis osoby/predmetu, návody, ilustrované návody, inštrukcie, jednoduché recepty a pod.),
- texty spojené so školským prostredím: rozvrh hodín, pokyny v učebniciach, jednoduché naučné texty s vizuálnou podporou, jednoduché formuláre (žiacky preukaz, čitateľský preukaz a pod.),
- reklamné texty: letáky, plagáty, programy, jedálne a nápojový lístok,
- publicistické texty v novinách alebo na internete: krátke správy, predpoveď počasia,
- verejné nápisy a tabule: bežné nápisy na verejných priestranstvách, informačné a smerové tabule, výstrahy, piktogramy.

Literárne texty

- rozprávky: ľudové a autorské rozprávky,
- slovenské ľudové rozprávky (charakteristické prvky ľudových rozprávok na základe vedomostí z maďarského jazyka a literatúry, čarovné prvky, rozprávkové motívy, hrdinovia ľudových rozprávok),
- autorské rozprávky: rozprávky pre deti od slovenských autorov (rozdiel medzi ľudovými a autorskými rozprávkami, hlavné znaky rozprávky),
- ľudové piesne, detské hry, krátke útvary ľudovej slovesnosti: príslovia a porekadlá viažuce

- sa k práci, hádanky, pranostiky (podobné motívy v slovenskej a v maďarskej ľudovej slovesnosti), slovenské ľudové piesne,
- obrazy zo života detí a prírody: krátke básnické a prozaické diela zo súčasnej slovenskej literatúry pre deti a mládež (detský hrdina, hlavné a vedľajšie postavy),
 - obrázkový príbeh, komiks.

Počúvanie a čítanie s porozumením, práca s textom

Počúvanie s porozumením

- aktívne počúvanie textov v podaní učiteľa,
- počúvanie zvukových nahrávok veku primeraných vecných a literárnych textov (rozprávky, krátke dialógy, básne, piesne a pod.),
- porozumenie jednoduchým otázkam, krátkemu súvislému prejavu, resp. dialógu s menším počtom neznámych slov,
- pochopenie bežných príkazov, pokynov, pozdravov, zdvorilostných fráz a kratších veku primeraných prejavov a reagovanie na ne,
- globálne porozumenie súvislým textom primeraným veku a kratším literárnym ukázkam s menším počtom neznámych slov.

Čítanie s porozumením

- správna výslovnosť, intonácia, prízvuk, tempo¹³⁴, rytmus¹³⁵, melódia¹³⁶, sila hlasu, pauza,
- plynulé hlasné a tiché čítanie¹³⁷,
- hlasné a tiché čítanie s porozumením súvislých a nesúvislých, veku primeraných vecných a literárnych textov,
- čítanie s porozumením a výrazné čítanie veku primeraných textov z jednotlivých jazykových štýlov (jednoduchý náučný, administratívny) a slohových postupov (rozprávací a informačný),
- vyhľadávanie kľúčových slov a základných informácií v texte s pomocou učiteľa,
- výrazné čítanie známych literárnych ukážok,
- samostatné čítanie,
- predčítanie známych textov,
- práca s informáciami – základné a doplňujúce informácie,
- čítanie veku primeraných dialogických textov,
- čítanie s dôrazom na rolu – rolové čítanie,
- identifikovanie základných stavebných prvkov textu (nadpis, strofa, odsek), odlíšenie textu od ilustrácie, poézie od prózy,
- spoznávanie dostupných knižníc (triedna knižnica, školská knižnica, mestská/obecná knižnica).

134 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

135 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

136 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, žiakov so sluchovým postihnutím a žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

137 Okrem žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

Práca s textom

- práca s veku primeraným vecným a literárnym textom, so súvislým a nesúvislým textom (napr. nápisy, jedálne lístky, cestovné poriadky a pod.), práca s ilustráciami, situačnými obrazmi, jednoduchými obrazovo-písanými textami,
- členenie textu na úvod, jadro a záver,
- spájanie viet a tematických jednotiek do súvislých celkov, usporiadanie činností a dejov podľa časovej postupnosti,
- identifikovanie komunikačného zámeru v čítanom texte,
- práca so slovníkmi a príručkami s pomocou učiteľa,
- vyjadrovanie vlastných pocitov z textu, z ilustrácie a z obrázkov verbálnym aj neverbálnym spôsobom,
- formovanie empatie na základe čítaného alebo počúvaného textu.

Tvorba dialógov a súvislých prejavov

Štylizácia a kompozícia

- zoštylizovanie viet a vetných konštrukcií podľa modelov, usporiadanie myšlienok podľa časovej postupnosti, členenie prejavu na úvod, jadro a záver,
- reprodukcia kratších prečítaných a vypočutých veku primeraných vecných a literárnych textov, jednoduchých opisov, charakteristík, pracovných postupov na základe osnovy alebo pomocných otázok,
- postupnosť dejov pri opise pracovného postupu,
- rozprávanie, jednoduchý opis s rozprávaním na základe otázok, osnovy alebo modelových textov,
- tvorenie jednoduchých viet podľa obsahu, tvorba otázok, tvorba odpovedí na jednoduché otázky,
- príprava a prednes krátkych dialógov a situačných hier v rámci osvojených tém podľa modelov,
- tvorenie jednoduchého nelineárneho textu (zoznam) a obrazovo-písaného textu (pozvánka).

Vyučovaci predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra pre 3. cyklus

Komunikačné jazykové činnosti (receptia, produkcia, interakcia)

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Receptia/Počúvanie s porozumením¹³⁸

Žiak vie/dokáže:

- využívať jednoduché stratégie porozumenia textu: identifikovať a písomne zaznamenať kľúčové slová počúvaného textu, triediť informácie (základné a rozširujúce), tvoriť otázky k textu,
- aktívne počúvať hovorené prejavy iných, klásť otázky k obsahu a k jazykovým prostriedkom textu,
- pochopiť krátky ústny prejav a rečový zámer partnera (učiteľa, spolužiakov, rovesníkov a dospelých) v bežných komunikačných situáciách,
- sledovať s porozumením jednoduchú prezentáciu na známu tému,
- pochopiť podstatu autentických rozhovorov a kratších súvislých prejavov (rozprávanie o zážitkoch, návody a jednoduché recepty), v ktorých hovoriaci hovoria kultivovanou slovenčinou v prirodzenom tempe,
- globálne pochopiť súvislé texty s menším počtom neznámych slov prednášané učiteľom, resp. vypočuté zo zvukovej nahrávky,
- zachytiť v počutom texte základné informácie,
- porozumieť explicitným významom z počúvaného textu,
- odpovedať na otázky na základe vypočutého textu.

Receptia/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- správne a plynule¹³⁹ čítať s porozumením veku primerané vecné a literárne texty,
- globálne pochopiť podstatu súvislých a nesúvislých textov s menším počtom neznámych slov,
- vyhľadať kľúčové slová a základné informácie v rôznych veku primeraných súvislých, nesúvislých, vecných a literárnych textoch,
- vyhľadať v literárnom i vecnom texte explicitne vyjadrené informácie,
- logicky usporiadať myšlienky a členiť text na menšie významové celky,
- odpovedať na otázky a tvoriť otázky k prečítaným textom,
- nájsť súvislosti medzi myšlienkami/jednotlivými časťami textu,
- formou tichého čítania skontrolovať vlastný text s cieľom identifikovať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie a zo syntaxe,
- pracovať so slovníkmi, príručkami a s elektronickým slovníkom na webovom sídle www.slovník.juls.savba.sk.

138 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

139 Okrem žiakov s ťažkým telesným postihnutím.

Produkcia/Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- začať, udržať a ukončiť komunikáciu s osobami hovoriacimi po slovensky primerane danej spoločenskej situácii v rámci tematických okruhov,
- rešpektovať názor komunikačného partnera, námietku alebo nesúhlas vyjadriť sociálne primeraným spôsobom,
- jednoduchým spôsobom opísať problém, vyjadriť vôľu a pocity, zaujať stanovisko,
- odpovedať na otázky a tvoriť otázky k prečítaným a vypočutým textom,
- po príprave stručne prerozprávať prečítané a vypočuté veku primerané texty na základe otázok alebo osnovy,
- jednoducho vyjadriť svoj čitateľský dojem z prečítaného textu,
- po príprave na základe vzorových textov, osnovy alebo otázok vytvoriť krátky súvislý text (napr. opis, výsledok pozorovania, zážitok, jednoduchý príbeh a pod.) na danú tému v rámci tematických okruhov s využitím osvojenej slovnej zásoby,
- svoju výpoveď usporiadať podľa logickej a časovej postupnosti,
- po príprave stručne vyrozprávať jednoduchý príbeh,
- na základe východiskového textu vytvoriť a po príprave zahrať dialógy a situačné hry na osvojené témy,
- riešiť vo dvojici alebo v skupinách jednoduché problémy, uplatňovať pravidlá skupinovej diskusie a tímovej spolupráce,
- vo svojom prejave aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortoepie, lexikológie, morfológie a syntaxe,
- v komunikačnej situácii používať vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.

Produkcia/Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- využívať písanie ako učebnú stratégiu pri práci s textom (identifikovať v texte a vypísať kľúčové slová, zapísať stručné poznámky, klásť otázky k textu),
- s pomocou učiteľa zhromažďovať informácie k textu zo spoľahlivých informačných zdrojov,
- tvoriť kratšie slohové útvary/žánre známe z predchádzajúcich cyklov,
- štylizovať vety a vetné konštrukcie podľa modelov,
- napísať krátky súvislý písomný text podľa vzorových textov, otázok alebo osnovy na danú tému s využitím osvojenej slovnej zásoby,
- stručne opísať osobu, predmet, prírodu a prostredie, bežnú činnosť a jednoduchý pracovný postup na základe modelových viet,
- pri tvorbe vlastného textu aplikovať nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a zo slohu,
- po príprave a podľa vzoru napísať súkromný list, pohľadnicu na danú tému a dodržiavať pravidlá písania veľkých písmen v korešpondencii,
- napísať na zadanú alebo voľnú tému SMS, e-mail a čet, krátke oznámenie a správu,
- podľa vzoru napísať jednoduchý opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti,
- podľa vzoru napísať štruktúrovaný životopis,
- s pomocou používať pri úprave formy textu počítačové textové editory.

Interakcia/Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- stručne reagovať na otázky a inštrukcie, ktoré sa týkajú osvojených tém a bezprostrednej skúsenosti,
- komunikovať v bežných situáciách (napr. poskytnúť a požiadať o informácie, požiadať o pomoc, urobiť jednoduché nákupy alebo objednať si jedlo v reštaurácii a pod.),
- rozvíjať dialóg, reagovať na repliky komunikačného partnera,
- uplatňovať zásady zdvorilosti pri vedení dialógu,
- identifikovať kľúčové informácie z krátkeho bežného textu,
- spolupracovať v kolektíve, predchádzať konfliktom reguláciou svojho správania,
- použiť základné neverbálne prostriedky týkajúce sa nadviazania kontaktu a jednoduchej komunikácie¹⁴⁰.

Interakcia/Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- uplatňovať osvojené pravopisné pravidlá v písanej a v elektronickej interakcii,
- sformulovať jednoduché e-maily, textové správy a pod. v rámci osvojených tém,
- zapojiť sa do jednoduchej spoločenskej on-line komunikácie,
- reagovať na správy a oznámenia, ktoré sa ho bezprostredne týkajú,
- s pomocou učiteľa a podľa modelových viet formulovať jednoduchú bežnú elektronickú korešpondenciu prostredníctvom e-mailu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Nadviazať kontakt pri stretnutí s osobami hovoriacimi po slovensky: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie, vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo, identifikovať niekoho/niečo.

Opísať: osobu/predmet/miesto/činnosť/problém.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností a jednoducho zdôvodniť výber.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť, smútok, fyzickú bolesť; vyjadriť vďaku, prekvapenie; vyjadriť želanie, požiadavku; vyjadriť strach; vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči, vyjadriť, čo uprednostňujem a zdôvodniť to.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, vyjadriť príkazy, zákazy, ospravedlniť sa.

¹⁴⁰ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Korešpondovať: vhodne začať a ukončiť list/e-mail, rozvinúť obsah listu/e-mailu, napísať krátku textovú správu.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa príbeh páči/nepáči, vyjadriť porozumenie príbehu, samostatne porozprávať jednoduchý príbeh na základe otázok alebo osnovy, stručne reprodukovať a zhrnúť príbeh.

Uskutočniť audio/video hovor: vhodne začať a ukončiť audio/video hovor, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie povedaného.

Kooperovať: v priamom dialógu.

Dodržiavať pravidlá skupinovej diskusie: prihlásiť sa o slovo, počkať na vyzvanie, neskákať do reči, reagovať jazykovo a sociálne primerane, regulovať svoje správanie a tak predchádzať potenciálnym konfliktom (nenásilná komunikácia).

Jazykové prostriedky

Pojmové okruhy

- vyjadrenie existencie v priestore a v čase,
- vyjadrenie vlastníctva a vlastníka: mať koho/čo, vlastníctvo koho/čoho a používaním pri vlastňovacích zámen aj pri tvorbe otázok,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť,
- vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta, časová postupnosť dejov, odkazovanie na prítomnosť, minulosť a budúcnosť,
- vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, poradie, dĺžka, hmotnosť, porovnávanie počtu, množstva a miery,
- vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, kvalita, farba, vek, hmota/látka/materiál, chute, vône,
- vyjadrenie mentálnych procesov: myslenie, pamäť, pocity,
- vyjadrenie logických vzťahov: priradenosť, podradenosť, stupňovanie, odporovanie, príčina – dôsledok v rámci tematických okruhov,
- vyjadrenie modality: potreby, nutnosti, možnosti, vôle, zámeru na základe modelových viet,
- vyjadrenie znalosti, informovanosti, prekvapenia,
- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti¹⁴¹,
- vhodné používanie pohybových prostriedkov v dialógu: pohľad očí, mimika, gestá, postoj, podávanie rúk.

Lexikológia

- slovná zásoba: osvojovanie ročne približne 150 – 200 lexikálnych jednotiek aktívne, 50 – 100 receptívne, aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek a ustálených slovných spojení, tvorenie slov odvodzovaním, skladaním, skracovaním,

141 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- poučenie o slovnej zásobe: rozvrstvenie slovnej zásoby: spisovné a nespisovné slová (slang), cudzie slová, jednovýznamové a viacvýznamové slová, zvukomalebné slová, jednoslovné názvy a ustálené slovné spojenia, praktické používanie frazeologických jednotiek v komunikácii,
- používanie slovníkov a príručiek: práca so slovensko-maďarským a maďarsko-slovenským prekladovým slovníkom, synonymickým slovníkom, frazeologickým slovníkom, Pravidlami slovenského pravopisu, Krátkym slovníkom slovenského jazyka a pod., elektronickým slovníkom na webovom sídle www.slovník.juls.savba.sk.

Zvuková stránka reči a pravopis

- uplatňovanie pravidiel spisovnej výslovnosti: slovný prízvuk, splývavá výslovnosť, spodobovanie; vetná melódia, pauza, tempo¹⁴²,
- správna výslovnosť spoluhlások na konci slova, spodobovanie spoluhlások vnútri slova, splývanie spoluhlások v prúde reči,
- výslovnosť slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a v niektorých domácich slovách, výslovnosť „i“ po tvrdých spoluhláskach v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách,
- písanie odlišných spoluhlások (s, š, č, d', dž, ť, ň, l, l', r, ž), samohlások (ä, y, ý) a dvojhlások (ia, ie, iu, ô),
- písanie y/ý v základných vybraných slovách; písanie i/y, í/ý po obojakých spoluhláskach v koreni najpoužívanejších slovenských slov, pravopis slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a v niektorých domácich slovách, písanie „i“ po tvrdých spoluhláskach v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách,
- písanie i/y, í/ý v ohýbacích príponách,
- písanie spoluhlások na konci slova, spodobovanie spoluhlások vnútri slova,
- významotvorná funkcia dĺžky samohlások, rozdeľovanie slov s dôrazom na odlišnosti od maďarského jazyka,
- pravidlo o rytmickej krátení a jeho aplikácia,
- interpunkcia v jednoduchých vetách a súvetiach, interpunkčné znamienka, používanie interpunkčných znamienok: spojovník, pomlčka, lomka, dvojbodka, bodkočiarka, zátvorky, úvodzovky, tri bodky,
- odlišné písanie dátumu, oslovenia, zámen a zemepisných názvov v maďarskom a v slovenskom jazyku.

Morfológia

- podstatné mená: tvorenie a používanie predložkových väzieb podľa pádových otázok a modelov, tvorenie správnych tvarov podstatných mien mužského, ženského a stredného rodu podľa modelov – praktická aplikácia v komunikačných situáciách,
- prídavné mená: zhoda prídavných mien s podstatnými menami, tvorenie správnych tvarov prídavných mien tvrdého a mäkkého zakončenia podľa modelov, vyjadrenie vlastníka privlastňovacími prídavnými menami, tvorenie a používanie privlastňovacích prídavných mien – praktická aplikácia v komunikačných situáciách a pri tvorbe ústneho/písomného prejavu,

142 Okrem žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou a žiakov so sluchovým postihnutím.

- zámená: používanie správnych tvarov osobných, prívlastňovacích, ukazovacích a opytovacích zámen podľa modelov, správne používanie zvratných zámen sa, si, svoj – porovnanie s maďarským jazykom, používanie neurčitých a vymedzovacích zámen, používanie dlhších a kratších tvarov osobných zámen v reči, vyjadrenie vlastníka zámenami,
- číslovky: tvorenie správnych tvarov základných čísloviek a ich používanie v reči, správny gramatický tvar počítanej veci, zlomkové číslovky, tvorenie správnych tvarov radových čísloviek podľa modelov, gramatická zhoda radových čísloviek a podstatného mena, spájanie skupinových čísloviek s pomnožnými podstatnými menami, používanie druhových a násobných čísloviek, neurčité číslovky – praktická aplikácia v komunikačných situáciách a pri tvorbe ústneho/písomného prejavu,
- slovesá: tvorenie správnych tvarov sloviess v oznamovacom a v rozkazovacom spôsobe podľa modelov, vykanie v slovenskom jazyku, neurčitok – slovníkový tvar sloviess v slovenskom jazyku, praktické používanie správnych tvarov sloviess s príslovkami, zvratné slovesá – praktický nácvik používania zvratných sloviess, najfrekvencovanejšie väzby sloviess – odlišné slovesné väzby v maďarskom a v slovenskom jazyku,
- príslovky: príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny – odlišnosti od maďarského jazyka, odlišovanie prísloviess od prídavných mien a predložkových väzieb podstatných mien, tvorenie prísloviess z prídavných mien, stupňovanie prísloviess, praktické používanie správnych tvarov sloviess s príslovkami,
- predložky: predložky s G, D, A, L, I, predložky s viacerými pádmi, vyjadrenie miesta, smerovania, času, prostriedku a účelu pomocou predložiek,
- spojky: spájanie slov vo vetách a viet do súvetí pomocou spojok na základe modelov,
- častice: funkcia častíc v komunikácii,
- citoslovčia: odlišnosti od maďarského jazyka; funkcia citosloviess v komunikácii.

Syntax

- tvorenie jednoduchých rozvitých viet, správny slovosled slov vo vetách,
- vety podľa zámeru hovoriaceho: druhy viet podľa komunikačného zámeru hovoriaceho, kladné a záporné vety, správna intonácia, obmieňanie rozličných druhov viet, mimojazykové prostriedky vyjadrenia záporu,
- základné/hlavné vetné členy a ich funkcia vo vete: podmet a prísudok, vyjadrený a nevyjadrený podmet vo vete, tvorenie viet s vyjadreným podmetom, zhoda prísudku s podmetom vety – odlišnosti od maďarského jazyka,
- rozvíjacie/vedľajšie vetné členy a ich funkcia vo vete: predmet (priamy a nepriamy), rozvíjanie slovesa v prísudku priamym a nepriamym predmetom podľa otázok a modelov, príslovkové určenie miesta, času, spôsobu, príčiny, rozvíjanie slovesa v prísudku rozličnými druhmi príslovkových určení, prívlastok (zhodný a nezhodný), rozvíjanie podstatného mena vo vete zhodným a nezhodným prívlastkom,
- jednočlenné a dvojčlenné vety, vetný základ (slovesný a neslovesný), tvorenie jednočlenných a dvojčlenných viet,
- súvetie: praktický nácvik tvorby jednoduchých súvetí podľa vetných modelov v rámci tematických okruhov.

Sociolingválna zložka

- sprievodné gestá na podporu komunikácie v interakcii a produkcii,
- vybrané aspekty každodenného života ľudí v rôznych kontextoch a oblastiach (v rámci tematických okruhov),

- spoločenské konvencie (návštevy, oslavy, oblečenie, správanie sa v súkromných a verejných priestoroch a pod.),
- základné podobnosti a rozdiely medzi kultúrami (napr. sviatky, zvyky, tradície v rodine a pod.),
- súkromná a verejná komunikácia: rozhovory doma, v škole, pri nákupoch, v obchodoch, na pošte, na železničnej a autobusovej stanici, ústne blahoželanía, telefonovanie a pod., SMS, e-mail, čít, pozdravy z výletov – primerané jazykovej úrovni a veku žiakov.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: osobné údaje – adresa, telefónne číslo, dátum narodenia, materinský jazyk; záľuby členov rodiny, domáce práce, práca okolo domu; sviatky v rodinnom kruhu, život v rodine, príbuzenské vzťahy, rodinné udalosti (smutné a veselé); zvyky a tradície; spolunažívanie viacerých generácií, priateľstvo, priatelia, vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a k starým.

Domov a bývanie: životné podmienky; byt/dom, zariadenie a vybavenie domácnosti; prostredie, v ktorom žijeme – bývanie v meste/na dedine, domov a jeho okolie, utváranie životného prostredia – skrášľovanie bytu/domu, okolia, mesta/dediny, starostlivosť o čistotu prostredia.

Vzdelávanie a práca: základná škola, zariadenie a vybavenie školy, aktivity v škole, telocvičňa, školské ihrisko, školský dvor, školská jedáleň/výdajná školská jedáleň, stravovanie v školskej jedálni, zamestnanci školy, vyučovacie predmety, odborné a špeciálne učebne, laboratóriá; vzťahy v triede – vzťahy so spolužiakmi; záujmová činnosť v škole, možnosti ďalšieho štúdia a zamestnania, príprava na budúce povolanie, voľba povolania, druhy povolání a zamestnání, profesie.

Obchod a služby: nákupy v obchodnom dome, v tržnici, v butikoch, v maloobchode, merné jednotky a ceny; služby pre obyvateľstvo – centrá krásy a zdravia (kaderníctvo, kozmetika, fitness, wellness); komunikačné situácie v reštaurácii, u holiča, u kaderničky, v kvetinárstve, v potravinách, v mäsiarstve, v obuvi, v kníhkupectve, v obchodoch so športovými potrebami, v predajni elektroniky, v drogérii a pod.; hotely a hotelové služby; druhy a spôsoby nákupu a platenia, nakupovanie v kamenných a internetových obchodoch (on-line nákupy), kultúra nakupovania a služieb, spôsoby platenia.

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: časti tela, osobná hygiena, najčastejšie choroby a úrazy, všeobecný lekár, špecialisti v oblasti zdravotníctva, prvá pomoc, ordinácia, nemocnica, vyšetrenie u lekára, na poliklinike, v nemocnici, domáca lekárnica, lekárska a záchranná služba, lekárska pohotovosť, lekáreň, lieky; správna životospráva, stravovanie – racionálna výživa, obľúbené jedlá a nápoje, škodlivý vplyv alkoholu, drog a fajčenia.

Človek a príroda: kvety a rastliny okolo nás, pestovanie izbových kvetín a rastlín, záhradkárstvo, domáce, poľné a lesné zvieratá; počasie – predpoveď počasia; ochrana prírody a životného prostredia, chránené oblasti a prírodné rezervácie, separovanie odpadu.

Sociálne kontakty žiakov: osobné a písomné kontakty so známymi a s priateľmi, priateľstvo, priatelia, spoločné aktivity, vzťah medzi spolužiakmi; činnosť v miestnych organizáciách (miestna mládežnícka organizácia), aktivity pre deti a mládež.

Doprava a cestovanie: druhy dopravy (železničná, letecká, cestná, lodná), dopravné prostriedky (vlak, autobus, auto, električka, trolejbus, lietadlo, loď a pod.), cestovanie rôznymi dopravnými prostriedkami, mestská doprava, osobná a nákladná doprava; dopravné predpisy, cestovný poriadok, cestovné lístky, informačné tabule, bezpečnosť pri cestovaní; cestovanie po SR a do zahraničia, obľúbené výletné miesta doma a v zahraničí.

Volný čas a záľuby: voľný čas, záľuby, športovanie; spoločenské hry, umelecké činnosti (hra na hudobnom nástroji, tanec, maľovanie a pod.); prázdniny – zážitky, aktivity; činnosti v centrách voľného času; návšteva knižnice, kina, divadla, koncertu, výstavy, športového alebo kultúrneho podujatia; počítač, tablet, internet, mobilný telefón, kniha, video, CD, rozhlas, televízia; turistika, výlety, táborenie; jazda na bicykli.

Šport: zimné športy, letné športy, športové disciplíny: futbal, hádzaná, volejbal, basketbal, hokej, vodné športy, atletické disciplíny (beh, hod, skok do výšky a pod.), oblúbený šport, pravidlá v športe, ihrisko, štadión, plaváreň, posilňovňa, telocvičňa; olympijské hry, majstrovstvá sveta a Európy, význam športovania pre človeka, možnosti športovania v mieste bydliska; oblúbení špičkoví športovci a olympionici; plavecký a lyžiarsky kurz.

Kultúra a umenie: knihy, časopisy, noviny, rozhlas, televízia, divadlo, film a hudba v našom živote; kultúrny život v mieste bydliska; návšteva divadelného a filmového predstavenia, koncertu populárnej a vážnej hudby; klasická hudba, populárna hudba, ľudová hudba; oblúbený druh hudby, hudobné skupiny, speváci, herci; tanečné umenie, balet, muzikál; návšteva výstavy maľby a grafiky, kultúra obliekania, vhodné a vkusné oblečenie na rôzne príležitosti; móda mladých.

Veda a technika: vymoženosti vedy a techniky, využívanie informačných technológií v každodennom živote; elektrospotrebiče v domácnosti; chemické výrobky okolo nás; potravinársky priemysel; zaujímavosti zo sveta vedy a techniky; technické vynálezy v živote človeka.

Naša vlasť: základné údaje o SR – geografická charakteristika: rieky, jazerá, hory, nížiny, mestá; významné priemyselné a kultúrne centrá, prírodné, historické a kultúrne pamätihodnosti v našej vlasti; Bratislava, hlavné mesto SR; opis vlastného regiónu, turistické zaujímavosti regiónu, cestovanie po vlasti – Vysoké Tatry, Košice, krajské mestá, kúpeľné mestá, hrady a zámky na Slovensku; najznámejšie výletné a rekreačné oblasti v SR.

Druhy textov

Súvislé a nesúvislé texty obsahovo zamerané na tematické okruhy

- texty osobného charakteru: blahoželania, pohľadnice, krátke správy (SMS, čet, e-mail), poznámky a komentáre,
- jednoduchý opis osoby/predmetu, jednoduchá charakteristika, návody, ilustrované návody, inštrukcie, postupy, pravidlá hry, recepty,
- texty spojené so školským prostredím: rozvrh hodín, pokyny v učebniciach, jednoduché náučné texty z učebníc, z populárno-náučných časopisov s vizuálnou podporou, formuláre (preukazy, poštové služby, objednávky, žiadosti a pod.), jednoduché osobné dotazníky, pozvánky, štruktúrovaný životopis,
- reklamné texty: letáky, katalógy, brožúry, plagáty, programy, jedálny a nápojový lístok,
- publicistické texty v novinách alebo na internete: inzeráty, krátke správy, jednoduché rozhovory, predpoveď počasia,
- verejné nápisy a tabule: bežné nápisy na verejných priestranstvách, informačné a smerové tabule, plány, mapy, výstrahy, cestovné poriadky,
- nové digitálne žánre (napr. infografiky, komentáre, podcasty, blogy).

Literárne texty

- slovenská literatúra pre deti a mládež (tematika a žánre veku primeranej súčasnej slovenskej literatúry pre deti a mládež),

- poviedka a román (dejová osnova príbehu; reprodukcia príbehu podľa otázok a podľa osnovy),
- básnická a prozaická tvorba (rozdiel medzi lyrikou a epikou, ukážky zo slovenskej básnickej tvorby pre deti a mládež; jazykové prostriedky – aplikovanie vedomostí a poznatkov z maďarského jazyka a literatúry),
- štruktúra básne: verš, strofa; rým,
- ukážky zo súčasnej slovenskej dramatickej tvorby pre deti a mládež,
- rozprávka: ľudová a autorská rozprávka (charakteristické prvky rozprávok),
- povesť: ľudové a autorské povesti; tematika povestí (historické udalosti, miestne povesti); hrdinovia slovenských povestí; spoločné a odlišné črty v rozprávkach, v bájach a v povestiach,
- balada: ľudová a umelá balada (ukážky zo slovenských balád),
- báj (tematika a hrdinovia slovenských bájí),
- bájka (ukážky zo slovenských bájok; ľudské vzťahy a charaktery v bájkach; ponaučenia z bájok),
- krátke útvary ľudovej slovesnosti (najfrekvencovanejšie príslovia a porekadlá, hádanky, pránostiky),
- ľudové piesne: slovenské ľudové piesne,
- populárne piesne.

Počúvanie, čítanie s porozumením, práca s textom

Počúvanie s porozumením

- počúvanie textov v podaní učiteľa,
- aktívne počúvanie zvukových nahrávok (veku primerané vecné a literárne texty, dialógy, interview a pod.),
- počúvanie vhodných veku primeraných správ, podcastov s tematikou každodenného života,
- sledovanie populárno-náučných audiovizuálnych nahrávok.

Čítanie s porozumením

- plynulé hlasné a tiché čítanie známych vecných a literárnych textov,
- hlasné a tiché čítanie s porozumením súvislých a nesúvislých textov, vecných a literárnych textov,
- čítanie s porozumením veku primeraných digitálnych textov/elektronickej podoby textu (napr. e-knihy, odkazy zadané učiteľom na internete a pod.),
- výrazné čítanie – hlasné, správne a plynulé čítanie veku primeraných textov z jednotlivých jazykových štýlov (jednoduchý náučný, administratívny) a slohových postupov (rozprávací a informačný),
- predčítanie známych textov,
- informačné čítanie – získavanie informácií, kľúčové slová, hlavná myšlienka,
- čítanie dialogických textov s prevahou priamej reči,
- čítanie s dôrazom na rolu – rolové čítanie,
- identifikovanie kľúčových slov, základných a doplňujúcich informácií v texte,
- identifikovanie základných stavebných prvkov textu (nadpis, strofa, odsek), odlišenie poézie od prózy,
- porozumenie primeraným digitálnym textom (napr. webové stránky, prezentácie, inštruktážne videá a pod.),

- porozumenie primeraným mediálnym textom (napr. stručná správa, rozhovor, komentár, blog (vlog), podcast),
- porozumenie jednoduchým administratívnym textom (napr. úradné oznamy, formuláre, účet a pod.),
- rozširovanie čitateľského teritória (e-knihy, časopisy, internet, audioknihy).

Práca s textom

- práca s veku primeraným vecným a literárnym textom, so súvislým a nesúvislým textom,
- predvídanie z počutého alebo prečítaného textu,
- členenie textu na menšie významové celky (na úvod, jadro a záver),
- spájanie viet a tematických jednotiek do súvislých celkov, usporiadanie činností a dejov podľa časovej postupnosti,
- pochopenie významu niektorých neznámych slov z kontextu prečítaného textu,
- získavanie a spracúvanie informácií z rôznych informačných zdrojov (tlačených, audiovizuálnych, digitálnych) – práca s informáciami s pomocou učiteľa,
- vyjadrovanie vlastných pocitov z literárneho i filmového spracovania, z ilustrácií verbálnym aj neverbálnym spôsobom.

Tvorba dialógov a súvislých prejavov

Štylizácia a kompozícia

- používanie vhodnej slovnej zásoby podľa témy a komunikačného zámeru textu,
- zhromažďovanie jazykového materiálu (slov, slovných spojení a vetných celkov) k zvolenej téme s využitím potrebných zdrojov (vrátane jazykových slovníkov) s pomocou učiteľa,
- tvorenie viet (kladné, záporné, oznamovacie, opytovacie, želacie rozkazovacie, zvolacie vety),
- spájanie viet a tematických jednotiek do súvislých celkov, usporiadanie činností a dejov podľa časovej postupnosti,
- členenie slohového útvaru na úvod, jadro a záver, téma a nadpis písomného prejavu,
- zostavovanie osnovy ústnych a písomných prejavov s pomocou učiteľa,
- priama reč, uvádzacia veta,
- interpunkcia v priamej reči, pretváranie priamej reči na nepriamu reč a nepriamej reči na priamu reč podľa modelov,
- tvorenie a vyplňanie administratívnych textov: úradné formuláre, prihláška, životopis podľa modelových textov¹⁴³,
- upravovanie obrazovej a grafickej zložky textu pri digitálnych komunikátoch a využitie ďalších možností textového editora s pomocou učiteľa,
- príprava jednoduchej prezentácie podľa osnovy alebo s pomocou učiteľa na danú tému v rámci tematických okruhov.

Zážitkovo-dejové prejavy

- reprodukcia (ústna a písomná) veku primeraných textov podľa otázok alebo osnovy,
- prerozprávanie zážitku podľa otázok alebo osnovy; aktívne používanie osvojených jazykových prostriedkov.

143 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Hodnotiace prejavy

- opis osoby, hry, prírody, prostredia, opis pracovného postupu podľa modelových textov, otázok alebo osnovy,
- vonkajšia a vnútorná charakteristika podľa modelových textov, otázok alebo osnovy,
- charakteristika priateľa, členov rodiny podľa otázok alebo osnovy,
- charakteristika literárneho hrdinu a postáv podľa otázok.

Náučné prejavy

- tvorenie primeraných opisov podľa osnovy alebo modelových textov s pomocou učiteľa.

Administratívne a reklamné prejavy

- pozvánka, objednávka, štruktúrovaný životopis, žiacky preukaz, čitateľský preukaz, kratší veku primeraný osobný dotazník a prihláška, plagát, reklama, informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, piktogramy, reklamný materiál, vtipy, komiksy.

Slovenský jazyk ako druhý jazyk pre komunikačnú úroveň 1 (základná)

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Recepcia

Recepcia/Počúvanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým otázkam v situáciách, ktoré sa ho bezprostredne týkajú, a veľmi jednoducho neverbálne alebo verbálne (jednoslovne) na ne reagovať,
- rozoznať v pomalom a zreteľnom prejave slová, ktoré sa týkajú osvojených tém,
- porozumieť známym slovám (napr. farby, oblečenie, jedlá) a krátkym jednoduchým vetám za predpokladu, že sú prednesené pomaly a zreteľne, sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami¹⁴⁴, a hovoriaci v prípade potreby dôležitý obsah zopakuje.

Recepcia/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- prečítať slová a slovné spojenia, ktoré sa týkajú osvojených tém,
- porozumieť jednoduchému ilustrovanému príbehu a/alebo jednoduchému krátkemu textu s vizuálnou podporou (napr. pozvánka na narodeninovú oslavu, SMS).

Produkcia

Produkcia/Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať základné predmety, javy, ak má k dispozícii vizuálnu podporu,
- podľa príkladu opísať seba a svoje bezprostredné okolie pomocou známych slov,
- reprodukovat hlásky¹⁴⁵ a prízvuk v slovách a slovných spojeniach, ktoré používa.

Produkcia/Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- odpísať známe slová a krátke slovné spojenia,
- zmysluplne doplniť slová do krátkeho jednoduchého textu s vizuálnou podporou,
- podľa predlohy napísať základné informácie o sebe.

Interakcia

Interakcia/Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- neverbálne alebo jednoducho verbálne (izolovanými slovami, slovnými spojeniami) reagovať na známe slová, slovné spojenia a otázky, ktoré sa vzťahujú na každodenné potreby alebo známe, osvojené témy,

144 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

145 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

- nadviazať základnú konverzáciu s použitím najjednoduchších spôsobov vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť a rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať a pod.,
- jednoducho verbálne alebo neverbálne vyjadriť porozumenie alebo neporozumenie prejavu (kompenzačná stratégia).

Interakcia/Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. blahoželanie k narodeninám, pozvánka na oslavu).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie.

Opísať: jednoducho opísať osobu.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/fyzickú bolesť.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada.

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Reagovať na udalosť: blahoželať, reagovať na pozvanie.

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, vyjadriť pochopenie príbehu (aj neverbálne).

Jazykové prostriedky

Pojmové okruhy

- vyjadrenie existencie v priestore a v čase: sloveso byť v prítomnom, minulom a budúcom čase,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smer, pohyb – príslovky miesta, podstatné mená, slovesá a príslovky spojené s pohybom, predložkové väzby,
- vyjadrenie časových vzťahov: čas, časové úseky (ročné obdobia, názvy mesiacov, dní, fázy dňa, sviatky), orientácia v čase (hodiny, dni, dátum), časová postupnosť činností a dejov súvisiacich so životom žiakov – podstatné mená, príslovky, fázové slovesá,
- vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, poradie, násobnosť, množstvo – určité a neurčité číslovky, základné, radové a násobné číslovky, číslovka a počítaný predmet,
- vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: stav zraku, sluchu, chuť, vôňa, farba, vek, fyzický stav človeka – podstatné mená, prídavné mená, slovesá, príslovky,
- vyjadrenie mentálnych procesov: emócie – prídavné mená, slovesá,
- vyjadrenie vlastníctva a vlastníka: sloveso mať v prítomnom a v minulom čase, privlastňovacie zámená,
- vyjadrenie logických vzťahov: protiklady.

Morfológia

- skloňovanie: rod, číslo a pád (aktívna znalosť – nominatív, akuzatív jednotného a množného čísla) podstatných mien, praktické používanie zhody prídavného mena s nadradeným podstatným menom (nominatív, akuzatív jednotného a množného čísla),
- vybrané tvary zámen osobných, privlastňovacích a opytovacích, čísloviek základných, radových, príp. neurčitých (málo, veľa),
- časovanie: osoba, číslo, čas (prítomný, minulý), spôsob (oznamovací, rozkazovací – preberané v spojení s inými slovnými druhmi ako ucelené frázy),
- neohybné slovné druhy: príslovky (miesta, času), častice (áno, nie, možno), citoslovčia (vyjadrujúce city a vôľu), vybrané predložky (na vyjadrenie priestorových a časových vzťahov) a spojky (a, alebo).

Syntax

- jednoduchá veta: tvorenie jednoduchých viet (oznamovacie, opytovacie) s využitím osvojenej slovnej zásoby.

Sociolingválna zložka

Oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii:

- pozdravy a základné zdvorilostné frázy tvoriace rámec situačných rozhovorov (napr. dobré ráno, dobrý deň, dovidenia, prosím, ďakujem ...),
- vhodné formy oslovenia v škole a mimo školy,
- rozlišovanie tykania/vykania vo verejnom a v súkromnom komunikačnom prostredí,
- sprievodné gestá na podporu komunikácie a očný kontakt.

Oboznamovanie sa so základnými spoločenskými pravidlami, zvykmi a tradíciami prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov:

- vybrané aspekty každodenného života ľudí v rôznych kontextoch a oblastiach (pravidlá v škole a v triede, denný režim, činnosti vo voľnom čase a pod.),
- základné sviatky a zvyky (Vianoce, Veľká noc).

Tematické okruhy

Zoznámene sa: osobné údaje (meno, priezvisko, vek).

Trieda: moja trieda (trieda, zariadenie triedy, vyučovacie predmety, základné školské pomôcky, rozvrh hodín, činnosti v triede).

Škola: moja škola (miestnosti v škole, ľudia v škole, činnosti v škole).

Čas a program dňa: režim dňa (časti dňa, dni v týždni, týždeň, mesiac, rok).

Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia).

Voľný čas a záľuby: záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), šport (zimné a letné športy).

Jedlo a stravovanie: potraviny (základné potraviny, ovocie, zelenina), obchod a služby (jednoduchá komunikácia pri nakupovaní, platení – pozdraviť sa, vypýtať si niečo, poďakovať).

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo (základné časti tela), starostlivosť o zdravie (osobná hygiena), odievanie a móda (základné druhy oblečenia, obuv).

Miesto, kde žijem: domov a bývanie (byt/dom, miestnosti v byte/dome, zariadenie bytu/domu), doprava a cestovanie (dopravné prostriedky).

Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, zvieratá a rastliny (druhy zvierat a rastlín), sviatky, zvyky, tradície v rodine a krajine (Vianoce, Veľká noc).

Druhy textov

Autentické, prípadne upravené vecné a umelecké texty, texty z rôznych médií na primeranej úrovni náročnosti. Súvislé a nesúvislé texty obsahovo zamerané na tematické okruhy a spadajúce do rámca žiakových skúseností:

- texty osobného charakteru: blahoželanía, pohľadnice, krátke správy (SMS, čet),
- úryvky z (ilustrovaných) rozprávok a príbehov známych z materinského jazyka, komiksy,
- texty piesní, básne, riekanky na nácvik správnej výslovnosti,
- jednoduchý opis osoby, návody: ilustrované návody/inštrukcie,
- texty spojené so školským prostredím: rozvrh hodín, jednoduché pokyny v učebniciach, krátke jednoduché náučné texty s vizuálnou podporou, jednoduché formuláre (žiacky preukaz, čitateľský preukaz),
- reklamné texty: letáky, katalógy, plagáty, základná orientácia v jedálnom lístku,
- verejné nápisy a tabule: bežné nápisy na verejných priestranstvách, informačné a smerové tabule.

Slovenský jazyk ako druhý jazyk pre komunikačnú úroveň 2 (rozširujúca)

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Recepcia

Recepcia/Počúvanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť bežným jednoduchým otázkam a inštrukciám v situáciách, ktoré sa ho bezprostredne týkajú a neverbálne alebo jednoducho verbálne na ne reagovať,
- rozoznať v pomalom a zreteľnom prejave kľúčové slová a slovné spojenia, ktoré sa týkajú osvojených tém,
- porozumieť známym slovám a jednoduchým vetám za predpokladu, že sú vyslovené pomaly a zreteľne, sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami, a hovoriaci v prípade potreby dôležitý obsah zopakuje.

Recepcia/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- prečítať slová a krátke jednoduché vety alebo frázy, ktoré sa týkajú osvojených tém,
- vyhľadať základné informácie (slová a slovné spojenia) vo vetách alebo v krátkom štruktúrovanom texte s vizuálnou podporou, ktorý sa týka osvojených tém,
- porozumieť krátkym jednoduchým textom z oblastí jeho záujmu alebo osvojených tém, ktoré majú vizuálnu podporu a sú písané veľmi jednoduchým jazykom.

Produkcia

Produkcia/Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať základné predmety, javy, podať informácie o veciach osobného významu, ak má k dispozícii vizuálnu podporu,
- jednoducho opísať seba, iných ľudí, činnosti, miesta a predmety pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť,
- predniesť veľmi krátku, vopred pripravenú prezentáciu na známu tému,
- zrozumiteľne reprodukovať hlásky a prízvuk v slovách a v slovných spojeniach, ktoré používa.

Produkcia/Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- napísať naučené slová a slovné spojenia, ktoré sa týkajú osvojených tém,
- zmysluplne doplniť naučené slová a slovné spojenia do krátkeho jednoduchého textu vizuálnou podporou,
- pomocou jednoduchých slovných spojení jednoducho opísať ľudí, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke,
- správne používať základné interpunkčné znamienka (bodka, otáznik).

Interakcia

Produkcia/Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- neverbálne alebo jednoducho verbálne (slovami, slovnými spojeniami, krátkymi jednoduchými vetami) reagovať na známe slová, slovné spojenia a otázky, ktoré sa týkajú bezprostrednej potreby alebo osvojených tém,
- vhodným spôsobom reagovať v bežných spoločenských situáciách (napr. nadviazať základný spoločenský kontakt, poďakovať sa, ospravedlniť sa),
- zapojiť sa do jednoduchých rozhovorov s použitím naučených slov a slovných spojení, ak partner v komunikácii používa modelové výrazy a frázy z oblasti osvojených tém a prispôsobí svoj prejav jeho individuálnym rečovým schopnostiam,
- jednoducho verbálne alebo neverbálne vyjadriť porozumenie alebo neporozumenie prejavu, jednoducho spôsobom požiadať o zopakovanie informácie, pomalšie tempo reči (kompenzačná stratégia).

Interakcia/Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. blahoželať k narodeninám, odpovedať na pozvanie a vyjadriť súhlas/nesúhlas so stretnutím),
- napísať krátku, veľmi jednoduchú textovú správu, v ktorej poskytne informácie alebo sa niečo opýta (s pomocou slovníka alebo on-line prekladača).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, potvrdiť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor, vybrať si z ponúkaných možností.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, sľúbiť, ospravedlniť sa.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Korešpondovať: napísať krátku textovú správu.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie, jednoducho zhodnotiť udalosť.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa príbeh páči/nepáči, jednoducho zhodnotiť príbeh.

Jazykové prostriedky

Pojmové okruhy

- vyjadrenie existencie v priestore a v čase: sloveso byť, existovať, deje a udalosti,
- vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smer, pohyb – slovesá a príslovky spojené s pohybom, predložkové väzby,
- vyjadrenie časových vzťahov: konkrétny čas a určenie času, časové úseky, časová postupnosť činností a dejov súvisiacich so životom žiaka, odkazovanie na prítomnosť, minulosť a budúcnosť – podstatné mená, príslovky, slovesá,
- vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, poradie, násobnosť, množstvo, stupeň alebo miera vlastnosti – určité a neurčité číslovky, základné, radové a násobné číslovky, číslovka a počítaný predmet, stupňovanie prídavných mien a prísloviek,
- vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: rozmery a miery (dĺžka, šírka, výška, hmotnosť), stav zraku, sluchu, chuť, vôňa, farba, vek, fyzický stav človeka – podstatné mená, prídavné mená, stupňovanie prídavných mien, slovesá, príslovky,
- vyjadrenie mentálnych procesov: emócie – prídavné mená, slovesá, rád + sloveso,
- vyjadrenie vlastníctva a vlastníka: sloveso mať v prítomnom a v minulom čase, privlastňovacie zámená,
- vyjadrenie logických vzťahov: priraďovanie, stupňovanie, protiklady,
- vyjadrenie modality: postoj hovoriaceho – oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a želacie vety na základe modelových viet.

Morfológia

- skloňovanie: rod, číslo a pád podstatných mien (aktívna znalosť – všetky pády jednotného čísla a nominatív, akuzatív množného čísla a genitív množného čísla pri vybraných podstatných menách), praktické používanie zhody prídavného mena s nadradeným podstatným menom,
- vybrané tvary zámen osobných, privlastňovacích, ukazovacích, opytovacích, neurčitých, čísloviek základných, radových, neurčitých, násobných,
- časovanie: osoba, číslo, čas (prítomný, minulý a budúci), spôsob (oznamovací, rozkazovací – preberané v spojení s inými slovnými druhmi ako ucelené frázy, vybrané slovesá v podmieňovacom spôsobe v prítomnom čase v spojení s časticou by),
- stupňovanie: prídavných mien a prísloviek (pri vybraných tvaroch),
- neohybné slovné druhy: príslovky (miesta, času, spôsobu, odvodzovanie od prídavných mien), častice (na vyjadrenie súhlasu a množstva), citoslovčia (vyjadrujúce zvuky, city a vôľu), vybrané predložky (na vyjadrenie priestorových a časových vzťahov) a spojky (a, aj, alebo, ale, lebo).

Syntax

- jednoduchá veta: tvorenie jednoduchých viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie) s využitím osvojenej slovnej zásoby,
- súvetie: tvorenie jednoduchých súvetí s využitím osvojenej slovnej zásoby.

Sociolingválna zložka

Oboznamovanie sa so zvykosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii:

- odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikony alebo piktogramu¹⁴⁶,
- využívanie sprievodných gest na podporu komunikácie v interakcii, produkcii.

Oboznamovanie sa so základnými spoločenskými pravidlami, zvykmi a tradíciami prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov:

- vybrané aspekty každodenného života ľudí v rôznych kontextoch a oblastiach (rodina, stravovanie, denný režim, činnosti vo voľnom čase a pod.),
- spoločenské konvencie (návštevy, oslavy, oblečenie, správanie sa v súkromných a verejných priestoroch),
- základné podobnosti a rozdiely medzi kultúrami (napr. sviatky, zvyky, tradície v rodine a krajine).

Tematické okruhy

Zoznámenie sa: osobné údaje (meno, priezvisko, bydlisko, telefónne číslo, vek, národnosť).

Trieda: moja trieda (trieda, zariadenie triedy, vyučovacie predmety, školské pomôcky, rozvrh hodín, činnosti v triede).

Škola: moja škola (budova a okolie školy, miestnosti v škole, ľudia v škole, činnosti v škole).

Čas a program dňa: režim dňa (časti dňa, dni v týždni, týždeň, mesiac, rok, čo som robil, čo budem robiť).

Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, príbuzní, priatelia), členovia rodiny a priatelia (zovňajšok, charakter, profesie), sviatky, zvyky, tradície v rodine (narodeniny, meniny).

Voľný čas a záľuby: záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), šport (zimné a letné športy, individuálne a kolektívne športy).

Jedlo a stravovanie: potraviny (druhy potravín, ovocie, zelenina), stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa, stravovacie zariadenia), obchod a služby (nákupné zariadenia, reštauračné služby, komunikácia pri nakupovaní a platení).

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo (časti tela, vonkajšia charakteristika), prežívanie (city, emócie), vyšetrenie u lekára (choroby, úrazy), starostlivosť o zdravie (osobná hygiena, zdravé stravovanie), odievanie a móda (základné druhy oblečenia, obuv a doplnky, výber oblečenia podľa ročného obdobia).

Miesto, kde žijem: domov a bývanie (byt/dom, miestnosti v byte/dome, zariadenie bytu/domu), doprava a cestovanie (druhy dopravných prostriedkov, cesta do školy, školský výlet, najdôležitejšie dopravné značky a značenia).

Príroda a životné prostredie: ročné obdobia (počasie), zvieratá a rastliny (druhy zvierat a rastlín, domáce zvieratá a ich mláďatá, život v lese, na lúkach, poliach, starostlivosť o zvieratá a rastliny), sviatky, zvyky, tradície v rodine a krajine (Vianoce, Veľká noc).

¹⁴⁶ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Druhy textov

Autentické, prípadne upravené vecné a umelecké texty, texty z rôznych médií na primeranej úrovni náročnosti. Súvislé a nesúvislé texty obsahovo zamerané na tematické okruhy a spadajúce do rámca žiakových skúseností:

- texty osobného charakteru: blahoželanía, pohľadnice, krátke správy (SMS, čít, e-mail), jednoduché súkromné listy,
- úryvky z (ilustrovaných) rozprávok a príbehov známych z materinského jazyka, jednoduché rozprávanie (v rámci tematických okruhov), komiksy,
- texty piesní, básne, riekanky na nácvik správnej výslovnosti,
- jednoduchý opis osoby/predmetu, jednoduchá charakteristika, návody: ilustrované návody/inštrukcie, jednoduché recepty,
- texty spojené so školským prostredím: rozvrh hodín, jednoduché pokyny v učebniciach, krátke jednoduché náučné texty z učebníc, detských časopisov a encyklopédií s vizuálnou podporou, jednoduché formuláre (žiacky preukaz, čitateľský preukaz), jednoduché osobné dotazníky, pozvánky,
- reklamné texty: letáky, katalógy, brožúry, plagáty, programy, jedálny a nápojový lístok,
- publicistické texty v novinách alebo na internete: inzeráty, krátke správy, jednoduché rozhovory, predpoveď počasia,
- verejné nápisy a tabule: bežné nápisy na verejných priestranstvách, informačné a smerové tabule, plány, mapy, výstrahy.

Vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia
Podoblasť Vyučovanie cudzích jazykov

Vyučovacie predmety anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 1. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Recepcia

Počúvanie¹⁴⁷/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť bežným známym slovám (napr. farby, oblečenie, jedlá) vysloveným pomaly a zreteľne v známom kontexte,
- porozumieť bežným známym slovám a slovným spojeniam s vizuálnou oporou.

Produkcia

Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- vysloviť jednotlivé hlásky a obmedzený počet naučených slov a jednoduchých slovných spojení,
- podľa príkladu opísať seba a svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov,
- používať základnú slovnú zásobu z oblasti daných tematických okruhov.

Interakcia

Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- pozdraviť, povedať svoje meno, opýtať sa ostatných, ako sa volajú, a jednoduchým spôsobom sa rozlúčiť,
- porozumieť krátkym, jednoduchým otázkam, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. farby, zvieratá, jedlo), a jednoslovné na ne odpovedať,
- v priamej komunikácii používať základné slová a slovné spojenia, ako sú „áno“, „nie“, „prepáčte“, „prosím“, „ďakujem“,
- porozumieť veľmi jednoduchým pokynom učiteľa a reagovať na ne (napr. „Otvor si knihu.“, „Pod' sem.“, „Vezmi si pero.“).

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Anglický jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: osloviť niekoho, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Miss/Sir (oslovenie učiteľky/a), excuse me. Good morning. Good afternoon. Good evening. Good night. Hello. I'm Silvia. Goodbye.

147 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

I'm happy. She's sad.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

I like pizza. I don't like summer.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Can I have an apple? Thank you. Can I play a game? Yes, you can.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Happy birthday! Merry Christmas!

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

The story is great! I like it. It's not good.

Francúzsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Bonjour. Mon nom est Pierre. Je suis slovaque. Au revoir.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

Super! Génial! Oh non! Dommage!

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

J'aime le chocolat. Je déteste les tomates.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

S'il te/vous plaît. Merci!

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Bravo! Très bien!

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Oh là là! J'adore. C'est bien/super! C'est nul/dommage!

Nemecký jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Bitte. Hallo, Alex! Guten Morgen!/Guten Tag! Ich bin Susi. Tschüss, Filip! Auf Wiedersehen!

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

Ich bin glücklich. Ich bin traurig.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

Ich liebe Deutsch. Ich mag Mathe nicht.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Spielst du mit? Nein. Ist das rot? Ja. Danke/Danke sehr.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Alles Gute zum Geburtstag.

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Die Geschichte ist interessant/langweilig.

Ruský jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Привет! Добрый день! Добрый вечер! Доброе утро! Здравствуй! Здравствуйте! Меня зовут ... Как тебя (Вас) зовут? Пока! До свидания! До встречи! Увидимся!

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

Хорошо! Отлично! Нормально. Плохо. Очень плохо.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

Я люблю читать. Я не люблю смотреть сериалы. Мне нравится футбол. Мне не нравится гимнастика.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Дай мне, пожалуйста, ручку. Позвони мне завтра вечером. Спасибо.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Поздравляю тебя с Новым годом! Желаю тебе здоровья! С днём рождения!

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Мне нравится эта сказка. Она очень весёлая. Мне не нравится этот рассказ. Он очень длинный.

Španielsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť, odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

¡Hola! Buenos días. Buenas tardes. Me llamo Juan. Hasta luego.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

Estoy feliz. Carlos está triste.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

Me gusta bailar. No me gusta el fútbol.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

¿Me dejas el lápiz? Gracias.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

¡Feliz cumpleaños!

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Me gusta el cuento. No me gusta el cuento.

Taliansky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, rozlúčiť sa.

Buongiorno! Ciao! Mi chiamo Lucia. Arrivederci! A domani!

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť, vyjadriť smútok.

Sono felice. Sono triste.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád.

Mi piace il gelato. Non mi piace la mortadella. Mi piacciono i ravioli. Non mi piacciono le lasagne.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, poďakovať sa.

Posso uscire? Grazie.

Reagovať na udalosť: blahoželať.

Buon compleanno! Auguri! Bravo! Brava! Bravi! Brave!

Reagovať na príbeh: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, vyjadriť porozumenie príbehu (neverbálne).

È molto bello. È troppo noioso.

Jazykové prostriedky

Anglický jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných mien s pravidelným tvorením množného čísla.
- Osobné zámená: I, you, he, she, it.
- Základné privlastňovacie zámená: my, your, his, her.
- Ukazovacie zámeno this.
- Prítomný čas jednoduchý sloves, ktoré sa bežne vyskytujú vo frázach a v slovných spojeniach v rámci tematických okruhov.
- Základné číslovky 0 – 10.

Francúzsky jazyk

- Jednotné číslo podstatných mien.
- Mužský a ženský rod jednoduchých prídavných mien.
- Osobné zámená: Je/Tu/Il/Elle.
- Základné privlastňovacie zámená: mon/ton/son, ma/ta/sa.
- Ukazovacie zámená Ce/C'.
- Časovanie slovesa être v prítomnom čase.
- Jednočlenné vety.
- Otázky položené intonáciou.
- Základné číslovky 0 – 10.
- Zdvorné slová.
- Uvádžacie slová.

Nemecký jazyk

- Jednotné číslo podstatných mien.
- Určité a neurčité členy podstatných mien: der/ein, die/eine, das/ein.
- Prídavné mená ako menný prísudok: Er ist klein.
- Osobné zámená: ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie.
- Privlastňovacie zámená: mein, dein, unser.
- Opytovacie zámená: wer, was, wo, woher, wie.
- Pomocné slovesá haben, sein v prítomnom čase, otázka, zápor.
- Základné číslovky 0 – 10.
- Citoslovčia – zvuky zvierat, napr. kikeriki, wau wau.
- Slovosled v oznamovacej vete, napr. Ich bin krank.
- Opytovacie vety (Ja/Nein Fragen) Bist du krank?, (W-Fragen) Wer ist das?; intonácia opytovacích viet.

Ruský jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných mien: дедушка – дедушки, ручка – ручки, школа – школы, сестра – сёстры.
- Akostné prídavné mená v základnom tvare: красивая, высокий.
- Osobné zámená: я, ты, он, она, оно, мы, вы, они.
- Opytovacie zámená: кто?, что?, где?, как?, чей?.
- Ukazovacie zámená: это, этот, эта, эти.
- Základné prívlastňovacie zámená: мой, твой, наш, ваш, их, его, её, их.
- Pomocné sloveso byť sa nepoužíva: это собака, я мальчик, мой папа инженер.
- Slovesá v prítomnom čase, otázka, zápor: люблю, зовут, нравится, не нравится.
- Príslovky spôsobu: хорошо, отлично, нормально, плохо.
- Základné číslovky 0 – 10.
- Predložky určujúce miesto: на, в, под, над.
- Častice, citoslovcia.

Španielsky jazyk

- Podstatné a prídavné mená: jednotné a množné číslo, ženský a mužský rod.
- Osobné zámená: yo, tú, él, ella (jednotné číslo).
- Prívlastňovacie zámená: mi, tu, su (jednotné číslo).
- Ukazovacie zámená: este, esta, estos, estas.
- Pravidelné slovesá na -ar, -er, -ir.
- Základné číslovky 0 – 10.
- Predložky miesta, napr. en, dentro, delante, debajo, detrás (de/del).

Taliansky jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných mien.
- Jednotné a množné číslo prídavných mien.
- Osobné zámená: io, tu, lui, lei, noi, voi, loro.
- Základné prívlastňovacie zámená: mio, tuo, suo, nostro, vostro, loro.
- Ukazovacie zámená: qui, lì.
- Opytovacie zámená: chi, che cosa, dove.
- Prítomný čas základných plnovýznamových sloviess, otázka a zápor.
- Prítomný čas nepravidelných sloviess essere, avere, potere.
- Základné číslovky 0 – 10.

Sociolingválna zložka

- oboznamovanie sa so zvyklosťami vo verbálnej a neverbálnej komunikácii v cudzom jazyku (napr. spôsoby oslovovania v škole a mimo školy, pozdravy, gestá),
- oboznamovanie sa s rozmanitosťou kultúr prostredníctvom príbehov, reálií, audiovizuálnych podnetov (základné sviatky, zvyky a tradície).

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, priatelia).

Domov a bývanie: môj domov (byt/dom, kde bývam).

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo (časti tela), jedlo a stravovanie (základné potraviny/zdravé potraviny/ovocie/zelenina).

Vzdelávanie: moja škola (škola, trieda).

Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny.

Voľný čas a záľuby: záľuby, aktivity voľného času.

Multikultúrna spoločnosť: sviatky, zvyky a tradície v rodine a krajine (narodeniny, Vianoce).

Odievanie a móda: základné druhy oblečenia.

Druhy textov

Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Výber textov je potrebné prispôbiť komunikačnej úrovni, veku a záujmom žiakov: úryvky ilustrovaných rozprávok a príbehov, krátke opisy, piesne, básničky, riekanky, komiksy, plagáty a pod.

Vyučovacie predmety anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 2. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Recepcia

Počúvanie¹⁴⁸/Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť krátkym, veľmi jednoduchým vetám za predpokladu, že sú vyslovené pomaly a zreteľne a sú sprevádzané vizuálnymi prostriedkami alebo gestami,
- porozumieť jednoduchému ilustrovanému príbehu¹⁴⁹ a/alebo jednoduchému krátkemu textu (napr. pozvánka na narodeninovú oslavu, odkaz, sms).

Produkcia

Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- vysloviť naučené slová a slovné spojenia,
- poskytnúť základné informácie o sebe,
- podľa príkladu tvoriť krátke vety o sebe a opísať svoje bezprostredné okolie pomocou jednoduchých slov a viet,
- na niečo ukázať a opýtať sa, čo to je¹⁵⁰,
- vyjadriť, čo kto má a nemá rád,
- používať prirodzenú gestikuláciu podporujúcu vlastné vyjadrovanie¹⁵¹.

Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- odpísať známe slová a krátke slovné spojenia,
- zmysluplne doplniť bežné jednoduché slová a slovné spojenia do textu s vizuálnou oporou.

Interakcia

Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- zapojiť sa do základnej konverzácie tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrovania,
- podľa vzoru v rozhovore klásť krátke, jednoduché otázky, ktoré sa týkajú tém z jeho bezprostredného okolia (napr. rodina, škola, oblečenie, bývanie) a reagovať na ne,
- porozumieť jednoduchým pokynom a žiadosťami a reagovať na ne (napr.: „Prečítaj.“ „Počúvaj.“ „Povedz mi.“ „Podáš mi..., prosím?“).

148 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

149 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

150 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

151 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Anglický jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

Excuse me, please. Miss/Sir, Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a) ... Hello. I'm Ada. This is my sister Ela. Good morning. I'm John. And this is my friend Luke. Good bye. See you.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

What lessons have we got today? We've got Slovak, English, Science and PE. Are you good at English? Yes, I am. Excuse me, where's the library? Is it in this building? Yes, it is. It's on the second floor.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

My grandma is very kind and polite. Jim is wearing blue jeans, a green T-shirt and trainers. In my bedroom there's a bookcase, next to my bed.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

I can sing. I can't swim. Can he dance? Yes, he can.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Today I am happy. Yesterday I was sad. I am sorry.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

I like travelling by bus but I don't like planes. I like swimming. I don't like skating. Do you like hot weather? No, I don't like hot weather.

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Can you give me the book? Yes, here you are. No, I can't. I'm sorry.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

What can we do? Let's go to the skate park. That's a good idea. That sounds nice. Thank you. I can help you.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

That's very interesting. That's great. How boring. I don't like it. Happy Birthday! Best wishes for the New Year. Please, come to my party on Saturday. Thanks for the invitation.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

The story is great. It is fun. It is boring.

Francúzsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

S'il vous (te) plaît! Pardon! Excuse(z)-moi, Maître, Maîtresse/Monsieur, Madame... Bonjour, bonsoir, salut! Je m'appelle Zoé. Je suis française. Voici/C'est Pierre, mon ami/camarade. Il est français aussi. Enchanté(e)! Merci, au revoir! À bientôt! À demain!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

Comment ça va ? Ça va/Je vais bien, merci. C'est qui/quoi ? C'est mon/ma maître/maîtresse/un livre. Tu vas où ? C'est quand ? Je vais à l'école. C'est à 8h30.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Mon grand-père est grand. Ma sœur est petite. Tu as les cheveux blonds. C'est rond. C'est carré. Il y a trois chambres. C'est vaste. C'est haut. Il y a de la neige. C'est rapide. C'est lent. Il y a du pain.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Je sais. Je connais Zoé/Paris. Je ne sais pas. Je ne connais pas Pierre/Montréal/le code. Et toi/vous, tu/vous pouvez ouvrir cette boîte ? Tu/Vous connais/connaissez le mot de passe ? Oui, je peux ouvrir cette boîte. Non, je ne sais pas allumer l'ordinateur.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Quelle (bonne) surprise! Je suis (trop) contente(-e)! Je suis triste. Ça ne va pas. Ça va mal. Je suis désolé(-e).

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

J'aime le sport. Je n'aime pas la télévision. J'apprécie les personnes polies. Je n'aime pas (trop) la musique techno. Et toi, tu aimes ça ? Oui, quelle merveille! Non, quelle horreur! Bof! Ce n'est pas terrible. Je préfère la musique pop. Et toi, tu préfères quoi ?

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Pardon. Excuse(z)-moi! Désolé(-e).

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Je peux/Est-ce que je peux ? Tu/Vous pouvez/pouvez ? Est-ce que tu/vous pouvez regarder ? Oui. D'accord. OK. Non, désolé, je ne peux pas. C'est impossible. Merci. C'est gentil. Je peux aider ?

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Intéressant! Ah bon ?! Vraiment! J'aime ça. Bof! Et alors ?! Ça m'est égal. Félicitations! Tu/Vous voulez/voulez ? On peut aller à la piscine ? Oui, pourquoi pas ?! Bonne idée! Peut-être. Non, je ne veux pas. Non merci.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

J'aime cette histoire/cette chanson/ce conte.

Nemecký jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

Hallo, ich bin Filip. Guten Tag! Ich heiße... und komme aus der Slowakei. Das ist mein Freund/meine Freundin. Tschüss Viktor! Bis bald. Auf Wiedersehen, Frau.../Herr...!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

Wer ist das? Das ist Alex.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Viktor ist... Jahre alt. Er hat braune Augen und schwarze Haare. Der Ball ist rot und klein. Der Garten ist sehr schön. Ich stehe jeden Tag um 7 Uhr auf. Dann frühstücke ich.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Ich kann gut Deutsch sprechen. Kannst du schwimmen? Ich kann sehr gut schwimmen./Ich kann nicht schwimmen.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Ich bin heute glücklich! Ich bin traurig. Das tut mir leid.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Ich esse gern Pizza. Šimon mag keine Katzen. Magst du Deutsch? Ja, sehr. Zita mag Mathe.

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Bitte sehr. In Ordnung. Du darfst nicht ins Kino gehen. Entschuldigung.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Kannst du mir helfen? Na klar. Möchtest du spielen? Ja, ich möchte. Nein, ich habe keine Lust. Möchtest du den Ball haben? Ja, danke. Kann ich dir helfen?

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať.

Das war sehr interessant. Das ist mir egal. Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag. Frohe Weihnachten! Frohe Ostern!

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Die Geschichte ist interessant/langweilig.

Ruský jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

Привет! Добрый день! Добрый вечер! Доброе утро! Здравствуй(те)! Как твои (ваши) дела? Меня зовут ... Как тебя (Вас) зовут? Это моя подруга, её зовут ... Познакомься, это мой брат, его зовут... Пока! До встречи! Увидимся завтра! Чао! Прости меня, пожалуйста.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

Какой язык ты учишь? Я учу русский язык. За какую команду ты болеешь? Я болею за нашу команду.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Это моя бабушка, ей 60 лет, у неё светлые волосы и зелёные глаза, она архитектор. Это наша квартира, она небольшая, три комнаты и кухня. Братислава – столица Словакии. Это большой город. В Братиславе много домов, парков и садов, есть школы и университет, музеи и кинотеатры.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Я могу плавать. Ты можешь рисовать? Конечно, могу. Да, могу. Нет, не могу. Ты не знаешь, когда у нас тест по математике?

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Хорошо! Отлично! Нормально. Мне (очень) нравится. Мне (очень) жаль. Плохо. Очень плохо. Мне не нравится.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Я люблю заниматься спортом. Я не люблю гулять с собакой. Мне нравится ходить в кино. Мне не нравится гимнастика. Ты любишь готовить? Я люблю готовить десерты.

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Я согласен (согласна). Да, хорошо. Ладно. Конечно. Нет, я не согласен. Извини меня, пожалуйста.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Дай мне, пожалуйста, билет. На, бери! Давай пойдём в театр или в галерею? Давай пойдём! Конечно! Могу я тебе помочь? Тебе нужна помощь? Спасибо за помощь! Спасибо большое!

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Поздравляю тебя с днём рождения! Желаю тебе много счастья! Не болей! Приглашаю тебя в гости в пятницу в 6 часов. У меня будет вечеринка. Спасибо, я приду! Я с радостью приду!

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Очень интересно! Очень интересная история! Мне нравится! Хочу вам рассказать сказку.

Španielsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

¡Hola! ¿Qué tal? Buenas tardes. Yo soy Cristina. Ella es Marta. Hasta luego.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

¿Dónde está tu madre? Está en el supermercado.

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Patricia, mi mejor amiga, es un poco vaga pero muy inteligente. El bolso es amarillo. Es un lugar tranquilo. Aurora está leyendo el libro.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť, zistiť a vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť.

¿Conoces Barcelona? No, no conozco Barcelona. ¿Sabes nadar? Sí, sé nadar.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Muy bien. Estoy triste. Lo siento.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Me gusta/no me gusta bailar. ¿Te gusta esta canción?

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Se puede. No se puede. Perdona.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

¡Abres la puerta, por favor? No, ahora no puedo. Muchas gracias. Te voy a ayudar.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Me gusta mucho. No le gusta nada. Es aburrido. ¡Felicidades! Te invito a mi casa.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Este cuento no me gusta. ¡Qué bonito es el cuento! Me gusta bastante la historia.

Taliansky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, rozlúčiť sa.

Salve! Sono Teresa. Questa è Laura. Arrivederci! Buona giornata! Ciao!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu.

Cosa significa? Significa... È vero? Hai ragione. Chi è? Che cos'è?

Opísať: jednoducho opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

È una ragazza alta. È abbastanza grande. Si trova in via Dante, è vicino. Vado a casa.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť, zistiť a vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Sai dov'è la Slovacchia? Lo so. Non lo so. Sai nuotare? So suonare la chitarra.

Vyjadriť pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť.

Sono molto triste. Mi dispiace.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Mi piace la pizza. Ti piacciono i tortellini? Preferisco la pizza napoletana. Tu cosa preferisci?

Zaujať postoj: vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Certamente sì. Assolutamente no. Scusa! Scusi!

Vyjadriť návrh a reagovať naň: požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Mi dai un fazzoletto? Certo! Volentieri. Grazie! Vuoi qualcosa?

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Sembra interessante. Auguri! Complimenti! Che piacere! Mi dispiace!

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči.

Mi piace molto. Non mi piace per niente. È interessante!

Jazykové prostriedky

Anglický jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných mien.
- Privlastňovacie tvary podstatných mien (father's bag).
- Akostné prídavné mená v základnom tvare.
- Vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of.
- Osobné a privlastňovacie zámená.
- Ukazovacie zámená.
- Opytovacie zámená: where, what, how, how much/how many.
- Slovesá to be, have got v prítomnom čase jednoducho.
- Väzba there is/there are.
- Modálne sloveso can/could.
- Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových sloviess.
- Prítomný čas priebehový.
- Oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety.

- Príslovky miesta: here, there.
- Príslovky času: sometimes, never, always, yesterday.
- Základné číslovky do 100.
- Predložky miesta: on, in, under, next to.
- Predložky času: on, at, in.
- Abeceda – hláskovanie.

Francúzsky jazyk

- Množné číslo jednoduchých podstatných mien.
- Množné číslo jednoduchých prídavných mien.
- Osobné zámená: Je/Tu/Il/Elle/Nous/Vous/Ils/Elles.
- Základné privlastňovacie zámená: mon/ton/son, ma/ta/sa, mes/tes/ses, notre/votre/leur, nos/vos/leurs.
- Ukazovacie zámená: Ce/Cet/Cette/Ces.
- Opytovacie zámená: Quoi/Qui/Combien.
- Časovanie sloviess prvého typu v prítomnom čase (s'appeler, aimer, adorer, détester, préférer...).
- Časovanie pomocných sloviess être, avoir, pouvoir, devoir, falloir v prítomnom čase.
- Neurčitok sloviess.
- Perifrastické futúrum aller + neurčitok.
- Jednoduché záporné vety: Ce n'est pas... Je ne suis pas...
- Opytovacie konštrukcie: intonácia – est-ce que... ?
- Kladné a záporné oznamovacie vety.
- Základné číslovky do 60.
- Uvádzacie výrazy: C'est, Il y a, Voici, Voilà.

Nemecký jazyk

- Používanie členov: určitý/neurčitý člen podstatných mien (der/ein die/eine, das/ein) a nulový člen (druhy športov, hry, hudobné nástroje, školské predmety, jedlo, pitie, názvy povolání – v spojení so slovesom byť, názvy obcí a miest, názvy krajín).
- Skloňovanie podstatných mien s neurčitým, určitým a záporným členom, s privlastňovacími zámenami – nominatív a akuzatív.
- Jednotné a množné číslo podstatných mien.
- Záporný člen kein, napr. kein Kuli.
- Prídavné meno v prísudku.
- Osobné zámená: ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie.
- Privlastňovacie zámená: mein, dein, unser, sein, ihr.
- Zápor s nicht, napr. Ich spiele nicht.
- Modálne slovesá: müssen, dürfen, können, möchten.
- Pomocné slovesá haben, sein v prítomnom čase.
- Časovanie sloviess v prítomnom čase.
- Príslovky miesta: hier, dort, links, rechts, weg, oben, unten, draußen, drinnen.
- Príslovky času: jetzt, dann.
- Číslovky do 20.
- Oznamovacia a opytovacia veta: zisťovacie otázky.
- Intonácia viet.

Ruský jazyk

- Skloňovanie podstatných mien.
- Genitív podstatných mien pri vyjadrení želania.
- Spojenie prídavných mien s podstatnými menami, napr. русский язык, за нашу команду, в маленьком городе.
- Prídavné mená miery, farby a kvality v základnom tvare, napr. светлые волосы, зелёные глаза, хорошая книга.
- Opytovacie zámená.
- Osobné a privlastňovacie zámená, napr. друзья не мои, моего брата, у нас, мне, тебе.
- Prítomný čas sloviess I. a II. časovania: хотеть, желать.
- Časovanie sloviess v prítomnom čase: знать, уметь, говорить, любить.
- Rozkazovací spôsob sloviess, napr. не более, приходите, не открывай.
- Slovné spojenie prítomný čas + infinitív: будем есть, люблю заниматься спортом.
- Zvratné slovesá: нравиться, умываться, одеваюсь.
- Prítomný čas, budúci čas, minulý čas.
- Použitie prísloviess: хорошо, отлично, жалко, плохо, больно.
- Základné číslovky do 100.
- Väzba číslovky s podstatným menom год, года, лет; час, часа, часов.
- Predložky: в, на, под, у.
- Záporná častica не, napr. не люблю, не нравится.
- Intonácia zvolacej a opytovacej vety.
- Rozkazovacie vety, oznamovacie vety a zvolacie vety.
- Používanie výrazov можно, нельзя.
- Vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu.
- Ustálené slovné spojenia.

Španielsky jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných a prídavných mien v ženskom a mužskom rode.
- Zhoda podstatného a prídavného mena.
- Nesamostatné osobné zámená v 1. páde: yo, tú, él, ella, usted, nosotros/as, vosotros/as, ellos, ellas, ustedes.
- Nesamostatné osobné zámená v 3. páde: me, te, le, nos, os, les.
- Nesamostatné privlastňovacie zámená: mi, tu, su, nuestro, vuestro, su.
- Ukazovacie a opytovacie zámená.
- Slovesá ser, estar, hay.
- Základné nepravidelné slovesá, napr. hacer, tener, querer.
- Vyjadrenie prítomného priebehového času pomocou konštrukcie estar + prechodník.
- Vyjadrenie blízkeho budúceho času pomocou konštrukcie ir + a + neurčitok.
- Časovanie sloviess v prítomnom čase.
- Tvorenie záporu v prítomnom čase.
- Príslovky času, napr. ahora, hoy, mañana.
- Príslovky miesta, napr. aquí, allí.
- Príslovky množstva, napr. mucho, muy, poco, bastante.
- Základné číslovky do 100.
- Radové číslovky 1 – 10.
- Predložky (základný význam a použitie): a, de, en, con, para.
- Predložky miesta, napr. a la izquierda, a la derecha, entre, al lado de.
- Spojky: y, o, pero, porque.

Taliansky jazyk

- Jednotné a množné číslo podstatných mien.
- Jednotné a množné číslo prídavných mien.
- Opytovacie zámená: chi, che cosa, dove, come, quale.
- Prítomný čas všetkých plnovýznamových slovies, otázka a zápor.
- Vykanie a tykanie, zdvorilostná forma Lei.
- Základné číslovky do 100.
- Predložky: di, da, a, in, con.
- Spojky: e, o, ma.

Sociolingválna zložka

- využívanie základných stratégií v bežných komunikačných situáciách:
 - odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu¹⁵²,
- rozvíjanie schopnosti vnímať základné podobnosti a rozdiely medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných krajín (napr. zvyky, sviatky, hudba).

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (rodina, spolužiaci, priatelia), osobné údaje (meno, bydlisko, vek).

Domov a bývanie: môj domov (byt/dom, kde bývam, miestnosti v byte/dome, zariadenie bytu/domu).

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo (časti tela, vonkajšia charakteristika), jedlo a stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa), starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb).

Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky, cesta do školy.

Vzdelávanie: moja škola (škola, trieda, zariadenie školy/triedy, vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín), ľudia v škole.

Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny, príroda okolo nás.

Voľný čas a záľuby: záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), šport (zimné a letné športy), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), režim dňa.

Multikultúrna spoločnosť: sviatky (rodinné sviatky, štátne, cirkevné sviatky a pod.), zvyky a tradície v rôznych rodinách, krajinách, význam učenia sa cudzích jazykov.

Krajiny, mestá a miesta: moja krajina/región/mesto/dedina (zaujímavé miesta); krajina/miesto, ktoré by som rád navštívil.

Odievanie a móda: základné druhy oblečenia (popis), výber oblečenia podľa ročného obdobia, môj vkus (čo sa mi páči/nepáči).

Komunikácia a jej formy: komunikačné prostriedky (mobilný telefón, počítač, sociálne siete).

Obchod a služby: nákupné zariadenia (názvy obchodov), jednoduchá komunikácia pri nakupovaní (pozdraviť, vypýtať si niečo, poďakovať).

¹⁵² Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Druhy textov

Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Výber textov je potrebné prispôsobiť komunikačnej úrovni, veku a záujmom žiakov: úryvky z rozprávok a príbehov, opisy, blahoželanie, pozvánka, e-mail, status, rozhovory, reklamný materiál, letáky, plagáty a pod.

Vyučovacie predmety anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk pre 3. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Recepcia

Počúvanie s porozumením¹⁵³

Žiak vie/dokáže:

- sledovať reč a pochopiť význam, ak je reč pomaly a starostlivo artikulovaná (napr. jednoduchý opis osoby, priestoru, zvierata),
- porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu v jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami,
- porozumieť slovám a krátkym vetám v jednoduchom rozhovore a postupovať podľa jednoduchých pokynov, ktoré mu boli adresované pomaly.

Čítanie s porozumením

Žiak vie/dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textovým správam a e-mailom,
- identifikovať konkrétne informácie z krátkych textov o známych témach,
- porozumieť krátkym textom na témy osobného záujmu v jednoduchom jazyku, ktoré sú podporené ilustráciami a obrázkami.

Produkcia

Ústny prejav

Žiak vie/dokáže:

- reprodukovat hlásky a prízvuk¹⁵⁴ v slovách a jednoduchých slovných spojeniach,
- opísať seba, čo robí a kde žije, opísať jednoduché aktivity zo svojho života pomocou krátkych viet za predpokladu, že sa môže vopred pripraviť,
- pomenovať predmet a opísať jeho vlastnosti, poskytnúť informácie o veciach osobného významu (napr. čo má a nemá rád, o rodine, škole) pomocou jednoduchých slov a základných výrazov,
- používať prirodzenú gestikuláciu podporujúcu jeho vyjadrovanie.

Písomný prejav

Žiak vie/dokáže:

- správne používať základné interpunkčné znamienka (bodky, otázniky),
- pomocou jednoduchých slovných spojení opísať osoby, predmety a aktivity, ktoré sú mu blízke,
- napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a veciach osobného významu.

153 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

154 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím – nepočujúcich.

Interakcia

Ústna interakcia

Žiak vie/dokáže:

- jednoduchým jazykom sa porozprávať s rovesníkmi, učiteľmi alebo inými ľuďmi o bežných témach a praktických otázkach,
- vymieňať si názory o tom, čo sa komu páči alebo nepáči, čo má alebo nemá kto rád, pričom používa jednoduchý jazyk,
- vhodným spôsobom reagovať v bežných komunikačných situáciách (napr. nadviazať základný spoločenský kontakt, ospravedlniť sa, poďakovať),
- dať jednoduchým spôsobom najavo, že nerozumie a požiadať ľudí, aby zopakovali, čo hovoria alebo aby hovorili pomalšie,
- konať podľa základných pokynov, ktoré obsahujú čísla, údaje o čase, mieste a pod.

Písomná interakcia

Žiak vie/dokáže:

- napísať jednoduchú textovú správu/e-mail, v ktorej poskytne informáciu alebo sa niečo spýta, pri písaní môže použiť slovník alebo online prekladač,
- jednoducho reagovať na krátke správy alebo oznámenia (napr. blahoželať k narodeninám, odpovedať na pozvanie, vyjadriť súhlas/nesúhlas s dohodnutým stretnutím),
- reagovať na správu alebo online príspevok, pričom používa jednoduché slová a krátke vety.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Funkcie jazyka

Anglický jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Excuse me. Is that you, Kate? Ms Kováčová/Mr Kováč (oslovenie učiteľky/a) ... Good afternoon, Mrs. Smith. How are you? (I am) fine, thanks. Lucy, this is Barbara. Barbara, this is my younger sister. Nice to meet you, (too). Come in, Tim. Welcome! Bye-bye! Have a nice weekend!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie, vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo.

Could anyone tell me...? Is this your new coat? Yes, I got it for my birthday. Sorry, I don't understand. What does it mean? What do you mean? Give me an example, please. Be careful! Please, turn off that loud music!

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

My best friend Jane is cheerful and a very positive person. She is older than me. I think I am lucky because Jane is my friend. I use the internet to download a lot of music onto my phone. I spent summer with my parents by the sea. There were many beautiful beaches and the water was clear and dark blue. I loved it.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

What do you think? Do you think that...? In my opinion... Yes, I agree with you. Exactly! Yes, but... I'll download Zet. It is a great app because it's free and very easy to use.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.
Do you know...? I have no idea. What does it mean? I don't know. Let's look it up in the dictionary. Can you play the guitar? Could you swim when you were five?

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.
I am so happy! She was sad because her friends left. I'm so sorry to hear that. I am sorry but I can't come. Ouch! It hurts badly. I have a sore throat. I want to be a musician one day and play the piano. I would like to go to Italy. I am afraid of the dark. Great job! This is amazing! Are you ok? What's wrong?

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.
My favourite hobby is skateboarding. I sometimes skateboard to school. What does she like? She likes reading fantasy stories.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.
Open the window, please. Sit down! Stop! Can I borrow your pen? May I? Nope, sorry! OK. I will do it. I don't agree with you. I am really sorry.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnuť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.
Let's watch the game together. Sure! Let's go. I'd love to go but I don't have time. Can you give me some advice about...? No problem! How about...? Thanks. You're welcome. I think you should/must... Thanks for telling me! May I help you? What can I do for her?

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.
Dear Liz, I am writing to... With love/Best regards, Jana. Hi! We are going to the skatepark at 5 p.m. Come with us!

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.
I'd love to come! I'm not coming to the hockey match. Oh, really? What a surprise! Wow! Congrats! Great job! I would like to invite you to my birthday party. Thanks for inviting me. I'll be there at five.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, jednoducho zhodnotiť príbeh.
Wow! The story was great! I really liked the part about vampires. It was boring at the beginning but... It was amazing! I think that this film is good because it is the same as the book.

Francúzsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Madame, Monsieur,/Mesdames, Messieurs, (votre attention,) s'il vous plaît! Ça va ?/Comment allez-vous ? Ça peut aller. Comme ci, comme ça. Très bien, je vous remercie. Bien, merci vous ? Permettez-moi de me présenter, je m'appelle Xavier Dupont. Je vous présente Madame Dupont./Je suis ravi(e) de vous présenter Monsieur Dupont. Enchanté(e) de faire ta/votre connaissance. Bienvenue! Soyez le(s) bienvenu(es)! Je vous en prie, veuillez entrer! Bonne journée! Bonne soirée!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo.

Je voudrais savoir quel/comment/combien/pourquoi/si... Oui, tout à fait! Hein ? Quoi ? J(e n')ai pas compris. Vous pouvez répéter/m'expliquer s'il vous plaît ? Hé, attention, qu'est-ce que vous faites ? C'est vrai, c'est important! C'est grand, remarque!

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

C'est une petite dame avec de grandes lunettes grises. Regarde la voiture de ma mère. Elle paraît petite mais elle est très vaste et confortable à l'intérieur. Elle est plus grande que la voiture de mon père. C'est une petite ville. Il y a beaucoup de parcs et de fontaines. Maintenant j'habite dans la capitale. Il y a plus d'habitants et d'immeubles. J'adore ce sport. On peut courir, sauter, s'arrêter et recommencer. Je joue souvent. Et toi ?

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

Tu crois que... ? Je ne pense pas. Je ne suis pas d'accord. Tu as tort. Non, il a raison. Je pense que c'est correct/incorrect. À mon avis, c'est faux. C'est certain. Peut-être. Je ne suis pas sûr parce que/car j'ai compris l'inverse.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Tu sais si/que... ? J'ai appris que... Non, je ne sais pas. J'ignore si/que/qui/quand/où... Tu sais faire ? Tu peux ? Tu es capable de sauter ? Oui, je peux sauter. Non, je ne suis pas capable de sauter. C'est trop haut. Ce n'est pas assez solide.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Que je suis heureux(-se)! Qu'est-ce qu'il y a ? Ça ne va pas ? Je suis déprimé(-e). J'aimerais participer. Je voudrais venir. J'ai envie de parler. Je souhaiterais faire une pause. J'espère trouver la bonne réponse. Quel dommage! J'ai peur du noir. J'ai peur de dormir dans le noir. Ça me fait peur! Je suis très content(-e). Je suis satisfait(-e) de mon travail. Oh non! C'est nul/mauvais. Je n'aime pas (du tout) ton attitude. Je déteste parler pour ne rien dire. Tu as trouvé ça bien ? Quelque chose ne va pas ?

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Ça/Ce genre de musique me plaît. J'admire cet artiste car'il s'habille toujours à la mode. Je déteste la choucroute car ça sent (trop) mauvais. Je préfère le jambon aux haricots verts. Mais les légumes sont meilleurs à la santé que la viande. Et vous, que préférez-vous ? Comment tu trouves ma maison ?

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, vyjadriť zákaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Il est obligatoire/obligé de se laver les mains. On doit poser ses chaussures. Passage obligatoire. Est-ce qu'on peut commencer ? Est-ce qu'il est possible de poser une question ? Oui c'est bon, vous pouvez commencer. Bien sûr, pose une question! Tu as la permission de jouer plus longtemps. Je suis d'accord. Je t'autorise à jouer. Désolé (-e), je refuse, je regrette. Je suis désolé (-e). Je vous demande pardon pour ce retard. Toutes mes/Mille excuses!

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Vous voulez lire le texte s'il vous plaît ? (Est-ce que) tu pourrais te lever ? Oui bien sûr! Pourquoi pas ? Non, absolument pas. Je ne veux pas lire ce texte. Je vous propose de venir avec moi. Et si toute la classe

venait aussi ? Oh oui bonne idée! Oui volontiers. Non, en aucun cas! Je refuse. Est-ce que je peux vous aider ? Est-ce que je peux faire quelque chose pour vous ? Comment est-ce je peux vous aider ?

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.

Madame, Monsieur, Cher/Chère ami(-e) Je voudrais/J'aimerais te raconter mes vacances. Je dois t'/vous annoncer une triste nouvelle. Tu sais ce qui s'est passé ? Je t'embrasse./Je vous dis à bientôt.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Merci pour l'invitation, je viendrai avec plaisir. Non merci mais ce n'est pas pour moi. Je m'intéresse à la musique. Cette vidéo m'intéresse. Je trouve cela intéressant. Sérieux ?! C'est incroyable! Cela ne m'intéresse pas! Je suis surpris de ta présence. J'ai été surpris par sa réaction. Bravo! C'est super! (Tous/Toutes mes) Compliments/Félicitations!

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, jednoducho zhodnotiť príbeh.

J'aime bien cette histoire mais je préfère la première. C'est une histoire intéressante parce qu'il y a du suspens.

Nemecký jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť, pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Hallo! Guten Morgen Frau/Herr Müller. Wie geht es Ihnen? Mein Name ist... Herzlich willkommen! Bis bald. Bis Montag.

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo.

Wie heißt dein Bruder? Filip. Ich verstehe das nicht/Ich habe dich nicht verstanden. Kannst du mir das bitte noch einmal sagen? Schau, da ist...

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Unser Lehrer ist sehr nett/streng/nervös. Der Apfel ist rot. Mein Zimmer ist schön und groß. Zuerst waren wir auf dem... Platz, dann sind wir zum Flughafen/zum Bahnhof gefahren.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

Das Buch ist interessant. Was denkst du? Ist das Buch interessant? Bist du sicher? Ja, ich bin sicher. Ich bin für/gegen..., weil...

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Bist du sicher? Ich weiß es. Das kenne ich gut. Das weiß ich doch nicht. Ich habe wirklich keine Ahnung/keine Idee. Kannst du...? Ich kann... gut/sehr gut...

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Das ist super. Schade. Es tut mir leid. Wie fühlst du dich? Ich fühle mich so allein. Ich hoffe... Ich bin enttäuscht. Ich habe Angst vor... Wie geht es dir? Ich habe Schmerzen und Fieber. Gute Besserung.

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Ich esse gern Pizza. Ich mag keinen Fisch. Magst du Obst? Filip mag keine Banane. Viktor isst gern Obst.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, sľúbiť, ospravedlniť sa.

Lies den Text! Mach das jetzt! Darf ich ins Kino gehen!

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Gehen wir ins Kino? Super Idee! Kannst du mir helfen? Ja, gern. Danke sehr. Kann ich dir helfen?

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.

Hallo Alex. Heute spielen wir um 16 Uhr Fußball. Spielst du mit? Bis Bald Viktor.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Das ist aber eine Überraschung! Das interessiert mich nicht, Oh, das ist aber schön! Ich wünsche dir alles Gute! Ich möchte dich zu meiner Party einladen. Die Party ist am Samstag bei mir zu Hause. Danke für die Einladung. Ich komme gern/Ich kann leider nicht kommen.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, jednoducho zhodnotiť príbeh.

Die Geschichte war großartig! Es war unglaublich! Der Film war spannend. Ich finde diesen Film gut, weil...

Ruský jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Можно у вас спросить? Привет! Добрый день! Добрый вечер! Доброе утро! Здравствуй! Здравствуйте! Как твои (ваши) дела? Меня зовут... Как тебя (Вас) зовут? Это моя подруга, её зовут... Познакомься, это мой брат, его зовут... Очень приятно познакомиться. Рада познакомиться! Рад был с вами поговорить! Очень приятно! Добро пожаловать! Добро пожаловать к нам! Прошу вас (тебя), проходи(те)! Пока! До встречи! Увидимся завтра! Чао!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť nerozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie.

Сколько сейчас времени? Сейчас почти час ночи. Во сколько начинается спектакль в театре завтра? По-моему, спектакль начинается в семь часов вечера. Я тебя не понимаю, скажи ещё раз, пожалуйста. Нет, я не понял, что надо сделать. Объясни мне ещё раз. Прости, я не слышала. Можешь повторить? Осторожно! Плита ещё горячая! Внимание!

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Это моя бабушка, ей 61 год, у неё длинные русые волосы и большие добрые карие глаза, она всю жизнь работала архитектором, но сейчас она на пенсии. Москва - столица России. Это город - миллионник. В Москве живет больше пятнадцати миллионов человек, это огромный, динамичный город. Там есть метро, парки и сады, всемирно известные музеи.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

Я полностью с тобой согласна! У меня другая точка зрения. Да, я тоже так думаю. Нет, я считаю, что ты не прав. Поверь мне, я знаю точно. Я уверен. Я не уверен. Может быть. Наверное. Этого не может быть. Это невозможно. Ни в коем случае.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Ты не знаешь, когда едет поезд до Кошиц? Да, конечно знаю, через полчаса. Нет, к сожалению не знаю. Мог бы ты мне помочь приготовить торт сестре на день рождения? Давай, конечно, я люблю готовить. Могу. Конечно я помогу тебе.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/l'útosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Я очень рад(а)! Я так рада! Я счастлив! Да, я доволен. Мне очень жаль! Как жаль! Жалко! Мне грустно! Как грустно! Я бы хотел(а)... Мне хочется... Мне очень надо... Мне больно. У меня болит... Я плохо себя чувствую. Держись, я с тобой. Не грусти, не плачь! Не бойся, ты сможешь! Это не страшно! Надеюсь, всё будет хорошо!. Я верю, что ты сможешь. Надеюсь, ты сможешь. Мне очень грустно. У меня болит нога, голова, живот. Я боюсь, мне страшно. Я беспокоюсь о... Как ты себя чувствуешь? Как ты? У тебя всё в порядке? Всё нормально?

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád/rada, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Я люблю заниматься спортом, потому что это хорошо для здоровья. Я не хочу гулять с собакой, потому что на улице гроза. Мне нравится ходить в кино. Ты любишь готовить первые блюда? Я люблю готовить только десерты, супы у меня не бывают вкусные. Тебе нравятся документальные фильмы? Да, я очень люблю смотреть документальные фильмы, я люблю что-то новое!

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Напиши заявление на курсы иностранного языка! Не забудьте выключить свет! Не открывать окно! Нельзя пользоваться лифтом, он не работает! Разрешите пожалуйста... Можно мне... Могу ли я... Обещаю, что... Клянусь (клянёмся), что... Прошу прощения за... Прошу меня простить. Извините пожалуйста!

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo, odpovedať na požiadavku, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Давай на выходных поедem в горы. Давай будем вместе делать этот проект. Я с удовольствием! Я согласен, давай! Конечно, давай, я не против! Советую тебе... Я тебе рекомендую... Хочу посоветовать... Могу рекомендовать... Спасибо большое, это важно для меня! Благодарю за... Тебе (вам) помочь? Чем я могу помочь? Давай(те) я тебе (вам) помогу!

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.

Добрый день! Здравствуй(те). Привет, дорогие наши друзья! Пишет вам ... Пишите нам, очень ждём. Всем привет,... Пока, до встречи, пиши мне, до свидания, всего хорошего...

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Вот это да! Не может быть! Напоминаю тебе (вам), что... Желаю тебе всего самого хорошего! Желаю много здоровья и счастья! Привет, приглашаю тебя в пятницу днём на кофе в центре города. О, отлично, я с удовольствием приду! Ой, к сожалению, я не смогу, я уже обещала пойти в кино.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči jednoducho zhodnotiť príbeh.

Мне очень понравился твой рассказ, было смешно и интересно. Мне не понравился новый фильм, он очень долгий и скучный. Одним словом,... Короче говоря... Вобщем,... Было интересно. Мне понравилось. Ты очень интересно рассказываешь!

Španielsky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

¡Oye! Tú eres Juan, ¿no? Perdona, ¿es usted la señora López? Buenas tardes, me llamo Rodrigo y estudio en Bratislava. Te presento a mi hermano Rafael. ¿Cómo está, Sr. Sánchez? Estoy muy bien, gracias. ¡Bienvenido! Hasta luego. Nos vemos (pronto).

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť neporozumenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo.

¿Puedes decirme a qué hora empieza la clase? A las ocho de la mañana. No entiendo. Otra vez. Más despacio, por favor. Ten cuidado, hay mucha agua.

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

Elisa es una persona generosa y alegre. Luis tiene una camiseta verde de manga corta. Madrid es una ciudad muy viva. La ropa sucia se lava a mano.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

¿Crees que es mejor ir esta tarde? Tienes razón. ¿Qué tal el examen? ¡Estupendo! Claro que sí. Estoy seguro. Probablemente. Prefiero quedarme en casa porque hoy hace mucho frío.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

¿Has estudiado matemáticas? Solo un poco. ¿Sabes cocinar bien? Sé cocinar solo un poco.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespojnosť, zistiť pocity iných.

¡Cuánta alegría! ¡Qué divertida es esta ciudad! Me siento triste. Yo y mi hermana queremos una bicicleta nueva. ¡Cuánto lo siento! ¿Qué te pasa? Me duelen los pies. Tengo dolor de cabeza. Espero encontrar un buen amigo. ¡Qué mala suerte! Tengo miedo. El examen va a ser difícil. Estoy/no estoy contento. ¿Qué tal estás? ¡Todo bien?

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

A mí me encanta bailar porque me gusta la música alegre. Odio la música clásica. ¿Qué os interesa más: el cine o el teatro? A Juan le gusta/no le gusta el cine español.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Hay que comprar el billete de tren. ¿Se permite entrar? Sí, yo también creo que es la mejor película. Te lo prometo. Siento mucho llegar tarde.

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo/odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

¿Te apetece ir al cine con nosotros? Sí, con mucho gusto. Entonces, ¿vienes con nosotros? Vale. Encantado. Pásame la sal, por favor. Muchas gracias. ¿Puedo hacer algo por ti?

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.

Te escribo porque... Espero tu respuesta. Un saludo cordial. Saludos. Un beso. Un abrazo.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Me parece muy interesante este tema. No me interesa conocer otras culturas. ¿De verdad? ¡Increíble! ¡Enhorabuena! ¡Felices fiestas! Te invito a la fiesta de mis cumpleaños. Sí, vale. Gracias.

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči jednoducho zhodnotiť príbeh.

Me ha gustado mucho su historia porque es muy alegre. Creo que la novela no está mal. La película está bastante mal. ¡Qué aburrido!

Taliansky jazyk

Nadviazať kontakt pri stretnutí: upútať pozornosť (osloviť niekoho), pozdraviť/odpovedať na pozdrav, predstaviť sa, predstaviť niekoho, reagovať pri predstavovaní, privítať niekoho, rozlúčiť sa.

Ciao a tutti! Buona sera! Sono il nuovo compagno di classe, mi chiamo Daniele. Ragazzi, questa è Nina, una mia amica ucraina. Ciao, piacere! Benvenuto!

Požadovať a poskytnúť informácie: požiadať o informáciu, poskytnúť informáciu, vyjadriť nepochopenie, požiadať o zopakovanie/vysvetlenie informácie, upozorniť na niečo.

Posso chiedere qualcosa? Certo. Non ho capito bene. Può ripetere, per cortesia?

Opísať: opísať osobu/predmet/miesto/činnosť.

È un uomo quarantenne, magro e alto. È una cosa molto utile. È una città italiana, non grande ma bella. È un'attività che facciamo per mantenerci in forma fisica.

Vyjadriť názor: zistiť a vyjadriť názor/presvedčenie, vybrať si z ponúkaných možností a zdôvodniť výber.

Sono d'accordo con te. Non sono mica d'accordo con te. Preferisco andare al mare perché amo fare il bagno.

Vyjadriť schopnosť: zistiť a vyjadriť znalosť/neznalosť alebo schopnosť vykonať nejakú činnosť.

Sai nuotare? Sono capace di ripararlo.

Vyjadriť a zistiť želania a pocity: vyjadriť radosť/smútok/lútosť/fyzickú bolesť, vyjadriť želanie/nádej/sklamanie, vyjadriť strach, vyjadriť spokojnosť/nespokojnosť, zistiť pocity iných.

Mi fa piacere. Mi dispiace moltissimo. Ho un forte dolore di testa. Coraggio! Forza! Mi preoccupo tanto. Ho paura di volare. Sono veramente contento. Cosa ne pensi? Come ti senti?

Predstaviť záľuby a preferencie: vyjadriť, čo mám/nemám rád, zistiť a vyjadriť, čo niekto má/nemá rád, čo sa niekomu páči/nepáči.

Vado pazzo per il tiramisù perché è così leggero e delicato. Non mi piace la pancetta perché è troppo grassa. Cosa ne dici tu? Cosa piace a te? Cosa piace a Lei? A mio fratello non piace il latte.

Zaujať postoj: dať pokyn/príkaz, požiadať o povolenie a súhlas, vyjadriť súhlas/nesúhlas, ospravedlniť sa.

Veramente non si può fumare qui. Posso aprire la finestra, per favore? Perché no, anzi è un'ottima idea. Non mi va per niente. Scusami! Mi scusi!

Vyjadriť návrh a reagovať naň: navrhnúť niekomu niečo, odpovedať na návrh, požiadať o niečo/odpovedať na požiadavky, poďakovať sa, ponúknuť pomoc.

Cosa ne dici di uscire stasera insieme? Sì, sono d'accordissimo! Mi dispiace, non mi va! Puoi aiutarmi un attimo? Certo, nessun problema.

Korešpondovať: napísať jednoduchú správu/e-mail, napísať krátku textovú správu.

Mamma, butta la pasta, arrivo e ho fame, Filippo.

Reagovať na udalosť: vyjadriť záujem/nezáujem, vyjadriť prekvapenie, blahoželať, pozvať a reagovať na pozvanie.

Non mi / Mi interessa tanto. Non ne posso più. Che sorpresa! Buon Natale e felice anno nuovo! Perché non venite da noi la prossima settimana? Grazie, volentieri. Ti offro una pizza. Sei molto gentile!

Porozprávať príbeh a reagovať naň: vyjadriť, či sa mi príbeh páči/nepáči, jednoducho zhodnotiť príbeh.

La storia (non) mi è piaciuta tanto. È stata una storia interessante e mi è veramente piaciuta.

Jazykové prostriedky

Anglický jazyk

- Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená.
- Privlastňovacie tvary podstatných mien (father's bag).
- Akostné a vzťahové prídavné mená.
- Stupňovanie prídavných mien.
- Osobné a privlastňovacie zámená.
- Ukazovacie zámená.
- Opytovacie zámená: who, where, why, what, when, which, how, how much/how many.
- Neurčité zámená: some-/any-/no-/every- + body/thing/where.
- Modálne slovesá: can, could, may, must, should.
- Prítomný čas jednoduchý plnovýznamových slovies.
- Prítomný čas priebehový.
- Vyjadrenie budúceho deja pomocou to be going to, will.
- Minulý čas jednoduchý plnovýznamových slovies.
- Minulý čas priebehový.
- Bežné frázové slovesá (cca 5 – 8).
- Väzba I'd like to + sloveso.
- Oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie vety.
- Vyjadrenie množstva pomocou any, some, a lot of, all, few, little, much, many.
- Príslovky frekvencie always, often, usually, sometimes, never.
- Príslovky miesta, spôsobu a času.

- Základné číslovky nad 100.
- Radové číslovky.
- Spojky and, but, because, when.
- Spájacie výrazy first, next, then, finally.
- Predložky.

Francúzsky jazyk

- Množné číslo niektorých jednoduchých nepravidelných podstatných mien.
- Množné číslo niektorých jednoduchých nepravidelných prídavných mien.
- Zhoda akostného prídavného mena s podstatným menom (epitetá, prívlastky).
- Stupňovanie pravidelných prídavných mien v komparatíve a superlatíve.
- Neosobné zámená On a Il.
- Predmetové osobné zámená: me/te/le/nous/vous/les; me/te/lui/nous/vous/leur.
- Jednoduché zvrtné slovesá.
- Užitočné slovesá: venir, aller, mettre, savoir, voir, prendre.
- Niektoré slovesá s infinitívom: vouloir, pouvoir, devoir, il faut + infinitív.
- Časovanie sloves v kladnom a zápornom tvare v prítomnom čase oznamovacieho spôsobu, v prítomnom čase rozkazovacieho spôsobu, v imperfekte a v zloženom minulom čase.
- Futúrum sloves prvého typu.
- Prítomný čas podmieňovacieho spôsobu slušnosti J'aimerais/je voudrais/je souhaiterais + substantív/neurčitok.
- Infinitívne súvetia s à a de.
- Záporné vety, napr. Il n'y a pas de...
- Opytovacie konštrukcie: est-ce que... ?
- Opytovacie vety pomocou opytovacích zámen: quand, combien, pourquoi, où, comment.
- Základné číslovky do 100.
- Časové a priestorové predložky: avant, pendant, après, depuis, jusque, chez, à droite, à gauche, en haut, en bas.

Nemecký jazyk

- Používanie členov: určitý/neurčitý člen podstatných mien (der/ein, die/eine, das/ein) a nulový člen (druhy športov, hry, hudobné nástroje, školské predmety, jedlo, pitie, názvy povolání – v spojení so slovesom byť, názvy obcí a miest, názvy krajín).
- Jednotné a množné číslo podstatných mien.
- Záporný člen kein, napr. kein Kuli.
- Skloňovanie podstatných mien s neurčitým, určitým a záporným členom, s privlastňovacími zámenami – nominatív, datív a akuzatív.
- Všeobecný podmet man.
- Prídavné meno v prísudku.
- Stupňovanie prídavných mien – pravidelné, nepravidelné.
- Osobné zámená: ich, du, er, sie, es, wir, ihr, sie, Sie – nominatív, datív a akuzatív.
- Základné privlastňovacie zámená: mein, dein, unser, sein, ihr – nominatív, datív a akuzatív.
- Opytovacie zámená: wer, wem, wen, was, wo, woher, wie, wann.
- Zápor s nicht, napr. Ich kann leider nicht schwimmen.
- Nepravidelné slovesá v prítomnom čase, napr. lesen, fahren.
- Slovesá s odlučiteľnou predponou: napr. mit-, weiter-, rein-, raus-, weg-, entlang-, fern-.
- Modálne slovesá: müssen, dürfen, können, sollen, wollen, mögen (möchten), wissen – prítomný čas.

- Zvratné slovesá, napr. sich freuen.
- Pomocné slovesá haben, sein v prítomnom a minulom čase (préteritum).
- Vyjadrenie budúceho deja, otázka, zápor.
- Základné číslovky do 100.
- Predložky miesta s datívom a akuzatívom (Wechselpräpositionen): auf, in, vor, hinter, neben, an, zwischen, über, unter, bei.
- Predložky s akuzatívom: für.
- Predložky s datívom: aus, bei, mit, nach, von, zu.
- Časové údaje a predložky v spojení s hodinami (um), v spojení s dňom, časťou dňa alebo dátumu (am, in der Nacht), v spojení s mesiacom, ročným obdobím (im), vor/nach pri časových údajoch (Es ist 5 vor 10).
- Spojky und, oder, aber.
- Častice, napr. denn, bloß.
- Slovosled v hlavnej a vedľajšej vete.
- Oznamovacia veta s modálnym slovesom.
- Opytovacia veta: doplňovacie otázky, zisťovacie otázky.
- Rozkazovacia/zvolacia veta.
- Vedľajšie vety: weil, dass, wenn.
- Intonácia viet.

Ruský jazyk

- Skloňovanie podstatných mien, napr. через дорогу, работает поваром, символы города, помогать людям.
- Skloňovanie prídavných mien, napr. у нее длинные русые волосы, большими добрыми карими глазами, в документальном фильме.
- Krátke tvary prídavných mien, napr. учитель строг ко мне, мой брат очень умён.
- Záporné zámená: никто, ничего, никакой, ничей, никогда, нигде, никуда.
- Vymedzovacie zámená: сам, самый, весь, каждый.
- Skloňovanie osobných zámen: нам, мне нравится, важно для меня, её телефон, их класс.
- Časovanie sloviess v prítomnom čase, napr. мы фотографируем, она фотографирует, они фотографируют.
- Časovanie zvratných sloviess, napr. мы одеваемся, она умывается, они встречаются.
- Rozkazovací spôsob sloviess, napr. Держись! Не грусти, не плачь! Не бойся! Давай! Принеси, пожалуйста, воды! Вернитесь!.
- Časovanie sloviess давать – дать, знать, уметь, мочь.
- Modálne slovesá + infinitív: он хочет спать, они могут летать, мы должны делать уроки.
- Časovanie modálnych sloviess: я могу, ты можешь, он может, мы можем, вы можете, они могут, я умею, ты умеешь, он умеет, мы умеем, вы умеете, они умеют.
- Časovanie sloviess во významе modálnych: хотеть, любить, ненавидеть.
- Slovné spojenia: любить + akuzatív (кого? что?); увлекаться /интересоваться + inštrumentál (кем? чем?), napr. любить весну и лето, увлекаться хоккеем, интересоваться модой.
- Časovanie slovesa владеть + inštrumentál (чем?) podstatných mien: владеть иностранным языком.
- Oddelené písanie zápornej častice не so slovesami, napr. не бойся, не уходи.
- Podmieňovací spôsob sloviess: хотел бы, купили бы, училась бы (нет категории времени).
- Slovesný vid, napr. строить – построить, говорить – сказать, поздравлять – поздравить, слышать – услышать.

- Prítomný, minulý a budúci čas sloviess.
- 2. a 3. stupeň prísloviess: больше, меньше, больше всех, лучше, хуже, чаще.
- Základné číslovky nad 100.
- Predložky: у, к, от, за, в, под, по, над, на, с, от, про, из, около, для.
- Častice: почти, не, ни, к сожалению.
- Citoslovčia: Ах, ох, кукареку, мяу, ква-ква, тик-так, алло, боже, ура, чао.
- Zvolacie vety, intonácia zvolacích viet.
- Štruktúra oznamovacej vety.
- Intonácia opytovacích viet s opytovacím zámenom, aj bez neho.
- Aktívne a pasívne konštrukcie.
- Ustálené slovné spojenia.

Španielsky jazyk

- Rod a číslo podstatných a prídavných mien.
- Stupňovanie prídavných mien.
- Samostatné a nesamostatné osobné zámená.
- Samostatné privlastňovacie zámená.
- Zvratné, ukazovacie, opytovacie zámená.
- Jednoduchý a zložený minulý čas.
- Kladný rozkazovací spôsob – tvorenie (pravidelné a nepravidelné slovesá) a použitie.
- Príslovky a príslovkové výrazy.
- Základné číslovky nad 100.
- Radové číslovky.
- Použitie základných predložiek: a, de, en, con, desde, hasta.
- Spojky.
- Jednoduché citoslovčia, napr. ¡ay! ¡silencio!.
- Zvolacie vety s ¡qué!.

Taliansky jazyk

- Stupňovanie prídavných mien.
- Zámená v treťom a v štvrtom páde.
- Vzťažné zámeno che.
- Minulý čas passato prossimo, základné nepravidelné minulé prídavné.
- Minulý čas imperfetto – vybrané slovesá.
- Jednoduchý podmieňovací spôsob.
- Spojky: perché, perciò, quando.
- Základné príslovky miesta, času, spôsobu.
- Základné číslovky.
- Radové číslovky.
- Predložky kombinované s členom.

Sociolingválna zložka

- využívanie vhodných stratégií v komunikácii s ohľadom na komunikačného partnera, tému a sociokultúrny kontext:
 - odvodenie významu slova/gesta zo sprievodného obrázka, ikonky alebo piktogramu.
- oboznamovanie sa s vybranými aspektami každodenného života a spôsobom života ľudí v rôznych kultúrnych kontextoch:
 - identifikovanie podobností a odlišností medzi vlastnou kultúrou a kultúrami iných národností a krajín (napr. zvyky, tradície, sviatky),

- rozvíjanie schopnosti rešpektovať jedinečnosť iných kultúr.
- rozvíjanie viacjazyčnosti:
 - prieniky a špecifiká používania rôznych jazykov, ktoré žiaci ovládajú (plurilingválny prístup).

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť: ja a ľudia okolo mňa (príbuzní, priatelia, vonkajšia a vnútorná charakteristika osôb), osobné údaje (meno, bydlisko, vek, národnosť), pozitívne a negatívne vzory (človek, ktorého si vážim), medziľudské vzťahy (vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy).

Domov a bývanie: môj domov (byt/dom, kde bývam, miestnosti v byte/dome, zariadenie bytu/domu, opis prostredia, v ktorom bývam), bývanie v meste a na dedine (výhody/nevýhody).

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie: ľudské telo (časti tela), jedlo a stravovanie (jedlá a nápoje počas dňa, druhy potravín, stravovacie návyky), starostlivosť o zdravie (životospráva, zdravé stravovanie, pohyb), prežívanie (emócie, stres, osobná spokojnosť), vyšetrenie u lekára (choroby, úrazy, prevencia chorôb).

Doprava a cestovanie: dopravné prostriedky (druhy dopravných prostriedkov, ich využitie a vplyv na životné prostredie), zážitky z cestovania.

Vzdelávanie: moja škola (vyučovacie predmety, pomôcky, rozvrh hodín, zariadenie školy/triedy), reflexia vlastného učenia sa (čo už viem/čo ešte neviem, ako sa učím, som so sebou spokojný, v čom sa chcem zlepšiť), ľudia v škole, školský rok, moje budúce povolanie (pracovné činnosti a profesie).

Príroda a životné prostredie: ročné obdobia, počasie, zvieratá a rastliny, ochrana životného prostredia).

Voľný čas a záľuby: záľuby (knihy, film, divadlo, hudba, tanec, hry), šport (zimné a letné športy, individuálne a kolektívne, čestnosť športového zápolenia), aktivity voľného času (mimoškolské aktivity, krúžky), režim dňa, prázdniny.

Multikultúrna spoločnosť: sviatky (rodinné sviatky, štátne a cirkevné sviatky), zvyky a tradície v rôznych regiónoch, krajinách a kultúrach, význam učenia sa cudzích jazykov, zblížovanie kultúr a rešpektovanie rozmanitosti.

Krajiny, mestá a miesta: moja krajina/región/mesto/dedina, turisticky zaujímavé miesta, život a zaujímavosti z iných krajín sveta.

Odievanie a móda: základné druhy oblečenia a doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, trendy v odievaní.

Komunikácia a jej formy: typy a formy komunikácie (osobná, online), komunikačné prostriedky (mobilný telefón, počítač, sociálne siete), kultúra komunikácie, masmédiá (TV, rádio, internet, printové médiá).

Obchod a služby: nákupné zariadenia (obchody, trhoviská, online nakupovanie), služby (pošta, kaderníctvo, fitnesscentrum, hotelové a reštauračné služby), komunikácia pri nakupovaní, platení.

Veda a technika: veda a technika v mojom živote.

Druhy textov

Pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností sa využívajú rôzne druhy textov v printovej, audiovizuálnej a digitálnej forme. Výber textov je potrebné prispôbiť komunikačnej úrovni, veku a záujmom žiakov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, blahoželanie, pozvánka, e-mail, blog, vlog, status, brožúry, reklamný materiál, opisy, úryvky z rozprávok a príbehov, úryvky z článkov a umeleckých textov, texty piesní, interview, podcasty, poznámky, komiksy a pod.

Vyučovacie predmety anglický, francúzsky, nemecký, ruský, španielsky a taliansky jazyk ako druhý cudzí jazyk pre 3. cyklus

Komunikačné jazykové činnosti (repcia, produkcia, interakcia)

Minimálny učebný výstup z výkonového a obsahového štandardu

Minimálny učebný výstup pre druhý cudzí jazyk vyučovaný v 3. cykle je identický s minimálnym učebným výstupom z výkonových a obsahových štandardov uvedených pre 2. cyklus. Platí však zásada, že minimálny učebný výstup z obsahového štandardu (najmä tematické okruhy, druhy textov) je nutné prispôbiť vývinovo-psychologickým osobitostiam žiakov 3. cyklu.

The page features several large, overlapping geometric shapes in red, blue, and dark blue. On the left, there is a large red shape that looks like a stylized 'L' or a corner. In the center, there are two blue semi-circles, one above and one below the text. On the right, there is a large dark blue shape that also looks like a stylized 'L' or corner, overlapping with a blue semi-circle above it.

**Vzdelávacia oblasť
Matematika a informatika**

Vyučovací predmet matematika pre 1. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Používať prirodzené čísla, operácie s prirodzenými číslami a ich vlastnosti na riešenie jednoduchých aplikačných a kontextových úloh.

Žiak vie/dokáže:

- používať prirodzené čísla do 1 000 v rôznych kontextoch a aplikovať poznatky z numerácie do 1 000 pri riešení úloh,
- sčítovať a odčítovať prirodzené čísla v obore do 1 000 s použitím pamäťových, písomných a elektronických algoritmov, použitím vlastností operácií a vzťahov medzi nimi,
- vykonávať násobenie a delenie v obore do 100 aj mimo oboru násobilky využitím algoritmov, vlastností operácií a vzťahov medzi nimi.

2. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Orientovať sa v jednoduchej tabuľke a grafe a používať ich pri riešení aplikačných úloh zameraných na vyhľadávanie, zber, zaznamenávanie, triedenie, usporiadanie a interpretáciu údajov.

Žiak vie/dokáže:

- používať jednoduché tabuľky a grafy na zber, triedenie, usporiadanie, zaznamenávanie a správnu interpretáciu údajov v reálnom živote a v aplikačných úlohách.

3. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Objavovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá, závislosti a vzťahy.

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať, opísať a aplikovať jednoduché pravidlá opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, slovami) a jednoduchej číselnej postupnosti a nachádzať ich reprezentácie v rôznych oblastiach života,
- opísať jednoduché pozorované závislosti z reálneho života a používať ich v každodennom živote,
- pochopiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie a ich reprezentácie, aplikovať stratégie ich riešenia na úrovni manipulácie s predmetmi a využívania jednoduchých pokusov a reprezentácií.

4. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Rozlišovať jednoduché rovinné a priestorové geometrické útvary, opisovať ich významné prvky a vlastnosti, triediť, skladať a rozkladať ich.

Žiak vie/dokáže:

- rozlišovať, pomenovať, opísať, vymodelovať, skladať a rozkladať jednoduché rovinné útvary, nachádzať ich reprezentácie v realite a vykonávať jednoduché geometrické konštrukcie pomocou pravítka, kružidla alebo iných (vrátane digitálnych) nástrojov,
- rozlišovať, pomenovať, vymodelovať a opísať jednoduché priestorové útvary, nachádzať ich reprezentácie v realite, skladať a rozkladať priestorové útvary.

5. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Orientovať sa v rovine a v priestore, riešiť jednoduché polohové a metrické geometrické úlohy.

Žiak vie/dokáže:

- orientovať sa v rovine, v priestore a používať prirodzený aj symbolický jazyk na určenie polohy a hľadanie cesty,
- rozoznávať jednoduché reálne orientačné situácie a riešiť ich pomocou algoritmických postupov,
- merať dĺžku úsečky, používať vlastné aj univerzálne jednotky dĺžky a využívať ich v reálnom živote,
- rozlišovať súmerné útvary, nachádzať ich v realite a tvoriť jednoduché osovo súmerné rovinné útvary.

6. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Tvoríť jednoduché reprezentácie matematických pojmov a vzťahov, používať ich pri riešení problémov, veku primerane používať jednoduchý matematický jazyk.

Žiak vie/dokáže:

- riešiť jednoduché aplikačné úlohy v rôznych kontextoch pomocou jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia neznámej) a s využitím vlastností a vzťahov aritmetických operácií.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čísla a operácie s číslami

1. Prirodzené čísla v obore do 10 000

Pojmy

Aktívne: pravda/nepavda, platí/neplatí, všetci, každý, niekto, nikto, aspoň, najviac, najmenej, práve, patrí/nepatrí; číslo, číslica, cifra, jednociferné číslo, viacciferné číslo (dvoj-, troj-), jednotky, desiatky, stovky, párne/nepárne číslo; porovnávanie, väčší, menší, rovný, najväčší, najmenší; usporiadanie (od najmenšieho po najväčšie a naopak), pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, posledný, predposledný, číselná os; zaokrúhľovanie, približne.

Pasívne: rozklad; číselný rad.

Vzťahy

Porovnávanie a usporiadanie prirodzených čísel, rád čísla a číslice a ich vzťah, pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla a ich vzťah.

Postupy

Práca s množinami a ich prvkami (tvorba, usporiadanie, triedenie, porovnávanie), číslo ako množstvo, číslo ako poradie, číslo ako predchodca alebo nasledovník, rozklady čísla; metódy porovnávania čísel a zápis výsledku porovnania, usporiadanie čísel v obore do 1 000 (vzostupné, zostupné), modelovanie párneho a nepárneho počtu prvkov; orientácia v číselnom rade (vzostupnom, zostupnom), práca s číselnou osou; zaokrúhľovanie na desiatky, stovky, zaokrúhľovanie v reálnom kontexte (približne).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych reprezentácií čísel v obore do 1 000 a modelovanie rôznych rozkladov čísel; používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu usporiadania prirodzených čísel; používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov.

Matematické modelovanie – využívanie poznatkov a postupov pri práci s množinami v matematizácii úloh; používanie poznatkov a modelov z numerácie do 1 000 (porovnávanie, usporiadanie, rozklady, zaokrúhľovanie) pri riešení jednoduchých slovných úloh a reálnych problémov, ktoré žiak dokáže opísať.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – porozumenie jednoduchým výrokom (tvrdeniam) a ich používanie, rozhodovanie o ich pravdivosti, správne čítanie a písanie čísla do 1 000; interpretovanie čísla do 1 000 v rôznych kontextoch (počet, poradie, adresa a iné); rozlišovanie čísel a číslic (cifier) v komunikácii; používanie znakov porovnávania a zaokrúhľovania.

2. Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 1 000

Pojmy

Aktívne: sčítanie, odčítanie, plus, mínus, o koľko menej/viac.

Pasívne: sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel.

Vzťahy

Vzťah sčítania a odčítania ako inverzných operácií; vlastnosti sčítania (komutatívnosť, asociatívnosť, neutrálnosť nuly) a vlastnosti odčítania; porovnávanie rozdielom.

Postupy

Kardinálny (počet prvkov množiny) a ordinálny (poradie prvku v usporiadanej množine) prístup k sčítaniu, prístupy k odčítaniu odoberaním a dopočítaním; základné spoje sčítania a odčítania na úrovni automatizácie; pamäťové, písomné a elektronické algoritmy sčítania a odčítania v obore do 1 000; používanie vlastností sčítania a odčítania pomocou modelov pri numerických výpočtoch; overovanie výsledkov (skúška správnosti) pomocou inverznej operácie.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – využívanie rôznych reprezentácií sčítania a odčítania na usporiadaných aj neusporiadaných množinách; znalosť a používanie statických a dynamických modelov sčítania a odčítania.

Matematické modelovanie – používanie vzťahov medzi sčítaním a odčítaním pri matematizácii a riešení úloh; používanie vlastností sčítania a odčítania pri zjednodušovaní výpočtov, resp. pri overovaní výsledkov; využívanie rôznych matematických nástrojov pri riešení úloh na sčítanie a odčítanie.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie sčítania a odčítania; používanie symbolických znakov sčítania a odčítania; identifikovanie použitia sčítania a odčítania pri riešení úloh, interpretovanie a overovanie výsledkov.

3. Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 100

Pojmy

Aktívne: násobenie, delenie, krát, delené, koľkokrát viac/menej.

Pasívne: násobok, najbližší menší/väčší násobok; činiteľ, súčin; zvyšok po delení, delenec, deliteľ, podiel; zlomok.

Vzťahy

Vzťah násobenia a delenia ako inverzných operácií; vlastnosti násobenia (komutatívnosť, 0 ako agresívny prvok, 1 ako neutrálny prvok násobenia) a delenia (význam 0 a 1 pri delení); porovnávanie podielom; vzťah medzi sčítaním a násobením, vzťah medzi delením a odčítaním.

Postupy

Násobenie a delenie – násobenie ako zjednotenie rovnako početných disjunktných množín a ako karteziánsky súčin množín, delenie na rovnaké časti a delenie podľa obsahu; delenie so zvyškom na úrovni manipulácie s predmetmi; základné spoje násobenia a delenia na úrovni automatizácie; pamäťové (rozkladom, nie memorovaním), písomné a elektronické algoritmy násobenia a delenia do 100 aj mimo oboru násobilky; skúška správnosti pomocou inverznej operácie.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a využívanie rôznych reprezentácií násobenia a delenia.

Matematické modelovanie – používanie vlastností násobenia a delenia pri riešení matematických úloh; používanie vzťahov medzi operáciami pri zjednodušovaní a optimalizácii výpočtov, resp. overovaní výsledkov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie násobenia a delenia; používanie symbolických znakov násobenia a delenia; identifikovanie použitia násobenia a delenia v obore do 100 pri riešení jednoduchých úloh a interpretovanie výsledkov.

4. Číselné výrazy v riešení úloh

Pojmy

Aktívne: zátvorky.

Vzťahy

Vzťahy medzi aritmetickými operáciami v obore prirodzených čísel; poradie operácií.

Postupy

Číselné výrazy – vykonávanie operácií s číselnými výrazmi (aj so zátvorkami) a ich optimalizácia; rovnice a nerovnice – určenie neznámeho čísla vo vzťahu rovnosti alebo nerovnosti vyjadreného symbolom alebo obrázkom (metódou pokus-omyl alebo postupným dosadzovaním čísel), overovanie správnosti riešenia jednoduchých rovníc a nerovníc (bez použitia písmena ako neznámej) pomocou inverzných operácií alebo kalkulačky; slovné úlohy – riešenie jednoduchých slovných úloh (zväčšenie/zmenšenie čísla o niekoľko jednotiek, porovnávanie rozdielom); riešenie jednoduchých slovných úloh na násobenie a delenie (zväčšenie/zmenšenie čísla niekoľkokrát, porovnávanie podielom).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie pomôcok, matematických reprezentácií a nástrojov (vrátane digitálnych) na modelovanie a riešenie jednoduchých problémov a slovných úloh.

Matematické modelovanie – analyzovanie stratégie riešenia jednoduchej reálnej situácie; dodržiavanie štandardných postupov riešenia slovných úloh a znalosť metód ich riešenia.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – určovanie správneho poradia aritmetických operácií; diskutovanie o počte riešení jednoduchých rovníc (bez použitia neznámej); overovanie výsledkov; formulovanie jednoduchých úloh, v ktorých sa aplikujú a modelujú aritmetické operácie; používanie osvojenej jednoduchej matematickej terminológie z numerácie a operácií.

Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

1. Základy práce so vzormi a postupnosťami

Pojmy

Pasívne: vzor/rad (znakov, symbolov, obrázkov, čísel), rytmus; pravidlo; číselná postupnosť.

Vzťahy

Pravidlo opakujúceho sa vzoru a pravidlo číselnej postupnosti.

Postupy

Identifikácia prvkov/členov a pravidla opakujúceho sa vzoru (tvoreného znakmi, symbolmi, obrázkami, číslami, napr. typu "ab", "abb", "aabb", "abc", "abbb"); určenie a doplnenie chýbajúcich členov vo vzore a v číselnej postupnosti; identifikácia vzorov prítomných v reálnom živote (v prírode, v kultúre, v športe a v umení).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a aplikovanie auditívnych, vizuálnych, kinestetických reprezentácií jednoduchých lineárnych opakujúcich sa vzorov a číselných postupností.

Matematické modelovanie – aplikovanie jednoduchého pravidla vo vytvorenom vzore alebo postupnosti.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – identifikovanie prvkov a opísanie pravidiel aplikovaných vo vzoroch/postupnostiach.

2. Základy práce s jednoduchými závislosťami a vzťahmi

Pojmy

Aktívne: euro, cent, minca, bankovka; hodina, minúta, sekunda, polhodina, štvrťhodina, trištvrtedina, deň, týždeň, víkend, mesiac, rok, kalendár, vek.

Pasívne: ručičkové a digitálne hodiny.

Vzťahy

Peňažné vzťahy – vzťahy medzi peňažnými jednotkami a ich hodnota; časové vzťahy – vzťahy medzi časovými jednotkami, vzťah medzi časom zapísaným digitálne a z ručičkových hodín.

Postupy

Peniaze – rozmieňanie bankoviek a mincí, premeny peňažných jednotiek (eurá a centy), porovnávanie a usporiadanie peňažných jednotiek pomocou peňažných modelov;

čas – označovanie a pomenovanie jednotiek času, určovanie (čítanie, zapisovanie) a znázornenie času na ručičkových a digitálnych hodinách, zapísanie času z ručičkových do digitálnych hodín a naopak, orientácia v časových intervaloch (od-do); premeny susedných jednotiek času pomocou modelov ručičkových hodín; iné jednoduché vzťahy – objavovanie iných, netradičných vzťahov a závislostí v štvorcovej sieti (napr. magický štvorec, sudoku).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácie pre základné a odvodené peňažné jednotky, znalosť a používanie národnej meny (platidlo); používanie reprezentácie pre základné a odvodené časové jednotky.

Matematické modelovanie – riešenie úloh súvisiacich s orientáciou v čase; aplikovanie úvodných poznatkov z finančnej gramotnosti o hodnote peňazí pri riešení jednoduchých úloh.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednotiek času a vzťahov medzi nimi v každodennej komunikácii; diskutovanie o hodnote peňazí a o vzťahoch medzi peňažnými jednotkami.

3. Základy riešenia jednoduchých kombinatorických situácií

Pojmy

Pasívne: možnosť, počet možností, systém.

Vzťahy

Organizačný princíp (systém) usporiadania dvoch, troch prvkov.

Postupy

Objavenie a dodržanie systému usporiadania dvoj-, trojprvkových množín (predmetov, znakov, symbolov, číslíc); vytvorenie rôznych dvoj-, trojčiferných čísel z množiny číslíc (číslice sa môžu opakovať); hľadanie všetkých spôsobov a určenie počtu možností v jednoduchých kombinatorických situáciách.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť, používanie rôznych reprezentácií na znázornenie systému usporiadania (konkrétne predmety, grafy¹⁵⁵, tabuľky).

Matematické modelovanie – riešenie problémov o usporiadaní dvoch, troch predmetov, znakov, symbolov a číslíc (aj s opakovaním prvkov) manipulačnou činnosťou; využívanie skúsenosti s usporiadaním prvkov pri riešení jednoduchých slovných úloh s kombinatorickou situáciou.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opísanie a zaznamenanie jednoduchých kombinatorických situácií a jej riešenie; komunikovanie využitia usporiadania prvkov v reálnom živote.

4. Pozorovanie jednoduchých pravdepodobnostných situácií

Pojmy

Pasívne: isté, možné, nemožné, určite áno/nie.

155 Grafy: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vzťahy

Porovnanie výsledkov v jednoduchých pravdepodobnostných situáciách.

Postupy

Rozlišovanie istej, možnej a nemožnej konkrétnej udalosti vytvorenej pomocou konkrétnych predmetov.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba jednoduchých reprezentácií istej, možnej a nemožnej situácie.

Matematické modelovanie – vykonávanie jednoduchých pravdepodobnostných experimentov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – rozhodovanie o istej, možnej a nemožnej udalosti v jednoduchých a konkrétnych pravdepodobnostných situáciách a jednoduchých hrách.

5. Základy práce s údajmi

Pojmy

Aktívne: tabuľka, riadok, stĺpec.

Pasívne: údaj, graf, stĺpcový graf.

Vzťahy

Početnosti údajov a ich porovnávanie; súvislosti medzi údajmi a ich interpretácia; súradnice v súradnicovom systéme.

Postupy

Orientácia a interpretácia údajov z jednoduchých tabuliek, grafov a diagramov; zber, triedenie, usporiadanie a zaznamenávanie údajov (graficky, numericky) rôznymi spôsobmi (tabuľka, graf, diagram, piktogram, početnosti vyjadrené sčítacími čiarkami a numericky); doplnenie chýbajúcich údajov do tabuliek a grafov; určovanie súradníc objektov a umiestňovanie objektov podľa daných súradníc do tabuliek a štvorcových sietí¹⁵⁶.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie rôznych reprezentácií údajov (tabuľka, graf, piktogram) a orientácia v nich¹⁵⁷.

Matematické modelovanie – simulovanie jednoduchých pokusov, zaznamenávanie a vyhodnocovanie výsledkov; používanie jednoduchej tabuľky alebo grafu ako nástroja na riešenie aplikačných úloh s kvantitatívnymi aj kvalitatívnymi údajmi v rôznych oblastiach života¹⁵⁸.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – interpretovanie údajov v konkrétnych kontextoch a situáciách; zaznamenávanie údajov pomocou tabuliek a diagramov; komunikácia o riešení jednoduchých aplikačných úloh s údajmi; využívanie súradníc štvorcovej siete pri komunikácii počas jednoduchých hier¹⁵⁹.

156 Graf, diagram, piktogram: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich; sčítacie čiarky: okrem žiakov s detskou mozgovou obrnou.

157 Graf, piktogram: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

158 Graf: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

159 Diagramy: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Geometria

1. Orientácia v rovine a priestore

Pojmy

Aktívne: smer, hore, dole, vpravo, vľavo, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu, šípka (symbol ukazujúci smer).

Pasívne: súradnice bodu/štvorca v štvorcovej sieti.

Vzťahy

Určovanie polohy objektov vzhľadom k sebe, k inému objektu a dvoch objektov navzájom.

Postupy

Určovanie polohy objektov v rovine a v priestore; orientácia v priestore, opis (slovný/šípkami) a zaznamenávanie pohybu v rovine (v štvorcovej sieti a jednoduchej mape), resp. vykonávanie pohybu podľa záznamu alebo slovného opisu; opisovanie cesty v labyrinte, v štvorcovej sieti alebo na mape; určovanie súradníc štvorcov alebo mrežových bodov v štvorcovej sieti, vyznačovanie štvorcov alebo (mrežových) bodov v štvorcovej sieti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a používanie jednoduchých reprezentácií na orientáciu v rovine a v priestore (určovanie polohy, opis a realizácia pohybu).

Matematické modelovanie – používanie algoritmických postupov pri riešení úloh a problémov na určovanie polohy a orientáciu v rovine a v priestore; riešenie úloh o hľadaní cesty a jej dĺžke.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – znalosť a používanie jednoduchých symbolov na orientáciu v štvorcovej sieti alebo inej podložke; aplikovanie algoritmického uvažovania pri komunikácii o polohe alebo pohybe v rovine a v priestore; interpretovanie jednoduchých záznamov pohybu/cesty.

2. Základy skúmania geometrických útvarov v rovine

Pojmy

Aktívne: rovná/krivá čiara, bod, úsečka, stred úsečky, polpriamka, priamka, trojuholník, štvorec, obdĺžnik, vrchol, strana, kružnica, kruh, stred, polomer.

Pasívne: lomená čiara, uzavretá čiara, otvorená čiara, krajné body úsečky, začiatok polpriamky, rovina, štvoruholník, mnohouholník.

Vzťahy

Leží medzi dvomi bodmi, patrí/nepatrí (leží/neleží); zhodnosť úsečiek, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky.

Postupy

Určenie a vyznačenie bodov, ktoré patria/nepatria útvaru (ležia/neležia na útvaru); rozlišovanie a triedenie rovinných útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); rysovanie¹⁶⁰ a označovanie rovinných útvarov (úsečka, polpriamka, priamka), rysovanie štvorcov,

¹⁶⁰ Rysovanie: okrem žiakov s ťažkým telesným postihnutím a žiakov s detskou mozgovou obrnou.

obdĺžnikov a trojuholníkov v štvorcovej sieti a vyznačovanie ich vrcholov¹⁶¹; skladanie a rozkladanie jednoduchých rovinných útvarov (štvorcov, obdĺžnikov, trojuholníkov a iných mnohoúhelníkov); rysovanie kružníc (s ľubovoľným/daným stredom, s ľubovoľným/daným polomerom a prechádzajúcich daným bodom); prenášanie úsečiek¹⁶², porovnávanie a usporiadanie úsečiek na úrovni manipulácie s predmetmi; modelovanie a určovanie stredu úsečky.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a tvorba modelov základných a odvodených rovinných geometrických útvarov (v rôznych polohách, veľkostiach a podľa ďalších kritérií) pomocou rozličných nástrojov (aj rysovacích potrieb) za dodržiavania zásad rysovania (vrátane bezpečnosti práce s rysovacími pomôckami); používanie modelov mnohoúhelníkov na skladanie a rozkladanie útvarov.

Matematické modelovanie – použitie vlastností rovinných útvarov pri ich triedení podľa vybraných kritérií (počet strán, vrcholov, strany rovnakej/rôznej dĺžky a pod.); aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých geometrických pojmov na opis geometrických útvarov v rovine a ich významných prvkov a vlastností; pomenovanie a symbolické označenie rovinných geometrických útvarov bez ohľadu na ich polohu a veľkosť.

3. Základy skúmania geometrických útvarov v priestore

Pojmy

Aktívne: kocka, guľa, kváder, valec, stena, hrana.

Pasívne: ihlan, kužeľ; stavba z telies/kociek, plán stavby z kociek.

Vzťahy

Súvislosti medzi rovinnými a priestorovými útvarmi; vzťah medzi plánom stavby a počtom kociek v stavbe.

Postupy

Určovanie významných prvkov priestorových útvarov (vrcholy, hrany, steny); rozlišovanie a triedenie priestorových útvarov (podľa významných prvkov a vlastností); stávanie stavieb z telies alebo z kociek podľa vzoru (reálna stavba alebo stavba na obrázku), podľa plánu alebo podľa slovného opisu, tvorba jednoduchého plánu stavby z kociek; tvorba modelov priestorových útvarov z danej siete¹⁶³.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a používanie rôznych techník na modelovanie priestorových geometrických útvarov; znalosť a používanie jednoduchej reprezentácie stavieb z kociek a iných telies.

Matematické modelovanie – aplikovanie geometrických postupov pri riešení jednoduchých praktických situácií a problémov; používanie vlastností priestorových útvarov pri ich

161 Rysovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

162 Rysovanie, prenášanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich

163 Stavanie, tvorba: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

triedení podľa vybraných kritérií (počet stien, vrcholov, hrán, stien rovnakého tvaru a pod.); používanie skladania a rozkladania priestorových útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh; riešenie úloh so stavbami z kociek/telies.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých geometrických pojmov na pomenovanie a opis geometrických útvarov v priestore a ich významných prvkov a vlastností; opisovanie stavby z kociek; interpretovanie symbolických záznamov stavieb z kociek/telies.

4. Jednoduché postupy merania a určovania miery

Pojmy

Aktívne: dĺžka, kratší/dlhší, najkratší/najdlhší, nižší/vyšší, najnižší/najvyšší, užší/širší, najužší/najširší.

Pasívne: vzdialenosť, šírka, výška.

Vzťahy

Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (bez premieňania).

Postupy

Porovnávanie a usporiadanie jednotiek dĺžky (kratšie v mm a cm, dlhšie v dm, m a km) na základe porozumenia (bez premieňania); určovanie dĺžky meraním, odhadovanie dĺžky, vzdialenosti, šírky, výšky a overovanie odhadu meraním.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a používanie konkrétnych pomôcok ako reprezentácie miery úsečky (vlastné jednotky: ceruzka, dlaň, lakeť, palec, stopa, krok a pod., univerzálne jednotky: mm, cm, dm, m, km).

Matematické modelovanie – používanie vhodných nástrojov na meranie dĺžky úsečky; určenie/odmeranie dĺžky úsečky (lomenej čiary) a vyjadrenie (zapísanie) výsledku merania pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek; využívanie odhadu a merania v riešení geometrických úloh a v reálnom živote.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednotiek dĺžky v komunikácii, odhadovanie dĺžky pomocou vhodných vlastných a univerzálnych jednotiek.

5. Základy skúmania a tvorby súmerných útvarov

Pojmy

Pasívne: súmerný, nesúmerný.

Vzťahy

Vlastnosti osovo súmerného útvaru na intuitívnej úrovni (vzťah vzor-obraz).

Postupy

Rozlišovanie a modelovanie osovo súmerných a nesúmerných útvarov; skúmanie osovo súmerných útvarov a ich vlastností, modelovanie osi súmernosti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba modelov osov súmerých útvarov pomocou skladania a strihania papiera, v štvorcovej sieti, alebo pomocou iných nástrojov.

Matematické modelovanie – skladanie jednoduchých osov súmerých útvarov alebo mozaiky a manipulačné overovanie súmernosti.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – interpretácia postupu tvorby jednoduchých súmerých útvarov.

Vyučovací predmet matematika pre 2. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Pracovať s prirodzenými číslami, zlomkami, desatinnými číslami a s celými zápornými číslami pri riešení úloh a problémov.

Žiak vie/dokáže:

- používať prirodzené čísla pri riešení problémov, na vyjadrovanie kvantitatívnych myšlienok a tvrdení,
- riešiť problémy v rôznych kontextoch pomocou aritmetických výrazov a vzťahov medzi operáciami s prirodzenými číslami a modelovať aplikačné úlohy pomocou jednoduchých rovníc, nerovníc,
- interpretovať zlomky, používať ich pri riešení jednoduchých matematických a reálnych problémov na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku,
- používať a interpretovať desatinné čísla v reálnych situáciách, vykonávať jednoduché operácie s desatinnými číslami a využívať ich pri premenách jednotiek,
- používať reprezentácie a poznať význam záporných čísel v bežnom živote.

2. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Analyzovať, opísať a uplatniť pravidlá vo vzoroch a postupnostiach a riešiť praktické úlohy s využitím závislostí medzi veličinami alebo využitím vzťahov medzi rôznymi jednotkami miery.

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať a uplatňovať závislosti a vzťahy v matematických a aplikovaných zložitejších vzoroch a postupnostiach,
- priamu úmernosť v reálnom živote opísať matematickým jazykom a využiť matematické nástroje pri riešení úloh s priamou úmernosťou,
- riešiť praktické úlohy vyžadujúce odhady a prevody jednotiek času, hmotnosti a objemu.

3. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Zbierať, zaznamenávať, usporiadať a triediť údaje, hľadať vhodnú organizáciu údajov, tvoriť jednoduché frekvenčné tabuľky a grafy a interpretovať výsledky.

Žiak vie/dokáže:

- zbierať reálne a kontextovo relevantné údaje na základe pozorovania, merania alebo jednoduchého experimentu, prezentovať ich pomocou frekvenčných tabuliek, diagramov a aritmetického priemeru a interpretovať údaje z reálneho života v jednoduchých súvislostiach.

4. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Riešiť jednoduché kombinatorické a pravdepodobnostné situácie.

Žiak vie/dokáže:

- modelovať a riešiť jednoduché kombinatorické situácie pomocou organizačného princípu, overovať ich výsledky a rozpoznávať ich v reálnom živote,
- modelovať a riešiť jednoduché pravdepodobnostné situácie vykonávaním experimentov, overovať ich výsledky a rozpoznávať ich v reálnom živote.

5. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Analyzovať zložitejšie geometrické útvary v rovine a v priestore, využívať polohové a metrické vlastnosti útvarov pri riešení jednoduchých geometrických úloh.

Žiak vie/dokáže:

- rozlišovať, pomenovať a opísať rovinné a priestorové útvary pomocou ich významných prvkov a charakteristických vlastností,
- využívať jednoduché geometrické vzťahy, polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov pri riešení jednoduchých konštrukčných úloh pomocou vhodných nástrojov,
- riešiť jednoduché geometrické problémy s využitím uhlov a pochopiť podstatu porovnávania uhlov a operácií s uhlami,
- určovať mieru jednoduchých rovinných a priestorových útvarov pomocou vlastných a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu a objemu a používať ju v reálnom kontexte,
- určovať súmerné útvary a určovať zhodné útvary, používať osovú súmernosť a posunutie v jednoduchých aplikačných úlohách a hrách.

6. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Riešiť úlohy na orientáciu v rovine a v priestore a úlohy rozvíjajúce priestorovú predstavivosť.

Žiak vie/dokáže:

- orientovať sa v priestore, opísať a zaznamenať polohu a pohyb v priestore,
- riešiť problémy zaznamenávania jednoduchých stavieb z kociek.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čísla a operácie s číslami

1. Rozširovanie oboru prirodzených čísel

Pojmy

Aktívne: zaokrúhľovanie, zaokrúhľovanie nahor a nadol, približne, presne.

Pasívne: rozklad čísel; rád číslice a čísla; opačné čísla; odhad, záporné a kladné celé číslo.

Vzťahy

Porovnávanie, usporiadanie (vzostupné/zostupné) primerane veľkých prirodzených čísel; pozičný a rozvinutý zápis prirodzeného čísla do 10 000; vlastnosť navzájom opačných čísel.

Postupy

Používanie pozičného a rozvinutého zápisu prirodzeného čísla, skladanie a rozkladanie prirodzeného čísla; zaokrúhľovanie primerane veľkých prirodzených čísel na daný rád, zaokrúhľovanie nahor/nadol.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel do a nad 10 000; voľba vhodnej číselnej osi na znázornenie prirodzených čísel do a nad 10 000 a na znázornenie celých čísel v rozsahu $\langle -100, 100 \rangle$; znalosť reprezentácií a reálnych interpretácií celých čísel.

Matematické modelovanie – modelovanie a riešenie situácií s prázdny aj neprázdny prienikom, riešenie úloh s primerane veľkými prirodzenými číslami, používanie odhadu a zaokrúhľovania pri riešení reálnych problémov s primerane veľkými prirodzenými číslami.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a písanie primerane veľkých prirodzených čísel; komunikácia o primerane veľkých prirodzených číslach pri riešení úloh; používanie znaku “-” pre zápis záporného čísla, čítanie a písanie celých čísel v intervale $\langle -100, 100 \rangle$.

2. Základy práce so zlomkami

Pojmy

Aktívne: zlomok, zlomková čiara, čitateľ, menovateľ.

Vzťahy

Ekvivalentnosť zlomkov (na modeloch).

Postupy

Vyznačenie a identifikácia rôzne zapísaných zlomkov, ktoré predstavujú tú istú časť celku (ekvivalentnosť zlomkov); určenie počtu prvkov časti celku; určenie celku, ak je daná jeho časť.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie geometrických modelov zlomkov (úsečkový, obdĺžnikový a kruhový); používanie predmetov na tvorbu reprezentácií pri určovaní počtu prvkov časti celku.

Matematické modelovanie – riešenie jednoduchých slovných úloh so zlomkami na určenie časti celku a počtu prvkov časti celku s porozumením.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie zlomkov, použitie zlomkov v jednoduchých súvislostiach.

3. Základy práce s desatinnými číslami

Pojmy

Aktívne: desatinné číslo, desatinná čiarka, desatinné miesto.

Vzťahy

Desatinné číslo ako alternatívny zápis desatinného zlomku; súvis desatinných a prirodzených čísel.

Postupy

Používanie písomných a elektronických algoritmov sčítania a odčítania v obore desatinných čísel; násobenie a delenie desatinných čísel číslami 10, 100 a 1 000; riešenie aplikačných úloh s desatinnými číslami (napr. premeny peňažných jednotiek, jednotiek dĺžky a hmotnosti).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie vhodných reálnych reprezentácií desatinných čísel.

Matematické modelovanie – riešenie matematických a aplikačných úloh pomocou desatinných čísel s využitím sčítania a odčítania desatinných čísel; overovanie správnosti výsledkov pomocou navzájom opačných operácií s desatinnými číslami.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie, zapisovanie desatinných čísel; opis jednoduchých súvislostí medzi desatinnými číslami a desatinnými zlomkami; interpretovanie výsledkov riešenia úloh s desatinnými číslami.

4. Číselné výrazy a jednoduché rovnice a nerovnice v riešení úloh

Pojmy

Aktívne: súčet, sčítanec, rozdiel, menšenec, menšiteľ; súčin, činiteľ, podiel, delenec, deliteľ, zvyšok.

Pasívne: neúplný podiel, neznáma.

Vzťahy

Vzťahy medzi operáciami, poradie operácií.

Postupy

Pamäťové, písomné a elektronické algoritmy operácií – sčítanie a odčítanie s primerane veľkými prirodzenými číslami, násobenie prirodzeného čísla dvojciferným číslom, delenie prirodzeného čísla jednociferným aj dvojciferným deliteľom bezo zvyšku aj so zvyškom; určenie a dodržiavanie poradia operácií a pravidiel pre počítanie so zátvorkami; riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie, odčítanie, násobenie a delenie, vrátane nepriamo formulovaných slovných úloh; riešenie jednoduchých rovníc a nerovnic a skúška správnosti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a použitie reprezentácií aritmetických operácií.

Matematické modelovanie – aplikovanie aritmetických operácií v obore prirodzených čísel na modelovanie a matematizáciu reálnych situácií; riešenie aplikačných úloh, využívanie vzťahov medzi operáciami a dodržiavanie postupu riešenia slovných úloh; modelovanie matematických problémov pomocou jednoduchých rovníc a nerovnic a ich riešenie primeranými metódami.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne využívanie reprezentácií aritmetických operácií pri formulácii a interpretácii problémov.

Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

1. Práca so vzormi a postupnosťami

Pojmy

Aktívne: pravidlo.

Pasívne: vzor, postupnosť čísel.

Vzťahy

Pravidlo a vlastnosti číselného alebo iného vzoru/postupnosti.

Postupy

Identifikácia jadra a pravidla vzoru alebo numerickej postupnosti; tvorba vzorov a číselných postupností podľa daného pravidla, použitie pravidla na doplnenie chýbajúceho člena/časti opakujúceho sa, rastúceho vzoru (napr. olo, ollo, olllo, ...) alebo číselnej postupnosti; identifikácia a oprava chyby vo vzore alebo číselnej postupnosti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácií vzorov (opakujúcich sa aj rastúcich) a postupností (tvorených symbolmi, obrázkami, slovami, číslami).

Matematické modelovanie – analyzovanie a porovnávanie náročnejších vzorov s aplikovanými viacerými pravidlami alebo s viacerými správnymi riešeniami; nachádzanie vzorov v realite a ich matematické opísanie pomocou vybraných vhodných symbolov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia o vlastnostiach vzorov a číselných postupností.

2. Rozšírené nástroje na prácu so závislosťami a vzťahmi

Pojmy

Aktívne: súčet, rozdiel, súčin, podiel, “o _ viac/menej”, “_krát viac/menej”, “_násobok”, hmotnosť, gram, dekagram, kilogram, tona; objem, mililiter, deciliter, liter.

Pasívne: číselný výraz.

Vzťahy

Závislosti medzi dvomi veličinami v priamej úmernosti; vzťahy medzi časovými, hmotnostnými, objemovými jednotkami.

Postupy

Vyčísľovanie číselných výrazov s použitím zátvoriek; vyjadrovanie matematických vzťahov pomocou symboliky aritmetiky; doplnenie alebo rozšírenie tabuľky priamej úmernosti; znázorňovanie údajov z tabuľky priamej úmernosti ako množiny bodov alebo priamky v súradnicovej sústave¹⁶⁴; premeny jednotiek času, hmotnosti a objemu; zmiešané jednotky a zložitejšie premeny (nielen susedné); odhadovanie hmotnosti a objemu (rádovo).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – znalosť a používanie reprezentácií priamej úmernosti (tabuľka, graf priamej úmernosti); znalosť a používanie reálnych reprezentácií jednotiek času, hmotnosti a objemu.

Matematické modelovanie – spoľahlivé používanie aritmetických operácií a vyčíslenie číselných výrazov pri matematizácii a riešení úloh; riešenie slovných úloh na priamu úmernosť pomocou reprezentácií (tabuľky, grafy, matematické zápisy); využívanie predstáv a skúseností s jednotkami času, hmotnosti a objemu pre odhadovanie a riešenie praktických úloh vyžadujúcich prevody týchto jednotiek.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – vyjadrovanie aritmetických vzťahov slovne a naopak; interpretovanie a zapísanie slovne vyjadrených aritmetických vzťahov; používanie aritmetickej symboliky (zátvorky a znaky operácií) na zápis vzťahov vyjadrených slovne a ich vyčíslenie; slovné opisovanie priamej úmernosti, interpretovanie súvislostí medzi priamo úmernými veličinami a riešenia úloh s priamou úmernosťou; aktívne používanie jednotiek času, hmotnosti a objemu v komunikácii.

¹⁶⁴ Znázorňovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím.

3. Rozšírené kombinatorické postupy a nástroje

Pojmy

Pasívne: možnosť, počet možností, systém.

Vzťahy

Pravidlá usporiadania viacerých prvkov, organizačný princíp usporiadania prvkov.

Postupy

Aplikovanie organizačného princípu (systému) na vypisovanie všetkých možností; určovanie počtu možností kombinatorickej situácie manipulačnou činnosťou s predmetmi, vypisovaním všetkých možností alebo použitím tabuľky, či grafu; hľadanie chýbajúcej možnosti; tvorba dvoj-, troj- a štvorciferných čísel z danej množiny cifier, tvorba dvoj-, troj- a štvorprvkových množín z danej množiny predmetov/symbolov/farieb atď.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – vyberanie a používanie vhodných reprezentácií kombinatorickej situácie (zoznam, tabuľka, graf, schéma).

Matematické modelovanie – riešenie jednoduchej kombinatorickej úlohy.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie, zaznamenávanie systému usporiadania a vypisovania možností v kombinatorických situáciách.

4. Riešenie jednoduchých pravdepodobnostných situácií

Pojmy

Aktívne: isté, nemožné.

Pasívne: pravdepodobné, nepravdepodobné, pravdepodobnosť.

Vzťahy

Rovnako, viac alebo menej pravdepodobné situácie (na jednoduchých modeloch).

Postupy

Skúmanie pravdepodobnosti pomocou hier, pokusov a pozorovaní, rozlišovanie viac alebo menej pravdepodobnej situácie; overenie predpokladov o viac alebo menej pravdepodobných udalostiach pomocou jednoduchých experimentov; zisťovanie experimentálnej pravdepodobnosti jednoduchej pravdepodobnostnej hry použitím pokusu alebo pozorovania.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie vhodných reprezentácií na modelovanie a zaznamenanie pravdepodobnostnej situácie (zoznam, tabuľka).

Matematické modelovanie – realizovanie jednoduchých experimentov a riešenie jednoduchých problémov o pravdepodobnosti udalosti.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikácia o viac alebo menej pravdepodobných situáciách, spolupráca pri realizácii jednoduchých pravdepodobnostných experimentov, interpretovanie a prezentovanie ich výsledkov.

5. Rozšírené nástroje na prácu s údajmi

Pojmy

Aktívne: aritmetický priemer.
Pasívne: legenda tabuľky/grafu.

Vzťahy

Súvislosť medzi údajmi a aritmetickým priemerom.

Postupy

Tvorba jednoduchej tabuľky a grafu¹⁶⁵ zo súboru kvantitatívnych alebo kvalitatívnych údajov; výpočet aritmetického priemeru súboru údajov (aj pomocou kalkulačky).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba tabuľky alebo frekvenčného diagramu¹⁶⁶ pomocou čísel, ikon a symbolov na základe pozorovania, experimentu alebo matematickej úvahy.

Matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh vyžadujúcich zber údajov a ich jednoduché spracovanie (usporiadanie a triedenie), interpretáciu tabuliek a jednoduchých diagramov (stĺpcový, čiarový, kruhový, piktogram); používanie digitálnych technológií (tabuľkový procesor) na vytvorenie jednoduchej tabuľky a grafu.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – komunikovanie o spôsoboch zberu údajov a ich spracovaní; používanie pojmu aritmetický priemer a priemerná hodnota v komunikácii; interpretovanie vlastností číselných súborov pomocou aritmetického priemeru.

Geometria

1. Jednoduché rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy

Pojmy

Aktívne: trojuholník (vrcholy a strany), štvoruholník (vrcholy, strany a uhlopriečky), štvorec, obdĺžnik, susedné strany, protilahlé strany, uhlopriečka; kružnica, kruh, stred, polomer, priemer, polkruh, štvrtkruh; stred úsečky, os úsečky, rovnobežky, rôznobežky, priesečník, kolmice.

Pasívne: polrovina, rovina, opačné polpriamky; päta kolmice; mnohouholník, rovnobežník, rôznobežník.

Vzťahy

Patrí/nepatrí, leží/neleží; vzájomná poloha dvoch priamok v rovine; vlastnosť stredú úsečky ako bodu rovnako vzdialeného od krajných bodov úsečky; vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice/kruhu.

Postupy

Rozlišovanie, vyznačovanie a označovanie rovinných útvarov (polrovina, rovina, opačné polpriamky, trojuholník, štvoruholník, mnohouholník) nezávisle na ich polohe; rozhod-

165 Graf: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

166 Diagram: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

vane o incidencii bodov (patrí/nepatrí, leží/neleží) s útvarmi; identifikácia a rysovanie¹⁶⁷ dvojíc rovnobežných, rôznobežných a kolmých priamok, označovanie priesečníkov a päty kolmice; rysovanie trojuholníka, štvorca a obdĺžnika s danými dĺžkami strán (pomocou pravítka a kružidla alebo dynamickej geometrie), rysovanie ďalších mnohouholníkov v štvorcovej sieti¹⁶⁸; triedenie štvoruholníkov podľa vzájomnej polohy a dĺžky strán; určenie stredu úsečky manipulačnou činnosťou, odhadom, meraním alebo rysovaním pomocou kružidla; tvorba útvarov (modelovaním a náčrtom) podľa zadaných vlastností a rozpoznávanie situácií, ktoré sa nedajú geometricky modelovať.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – modelovanie a nachádzanie v realite rôznych polôh priamok v rovine pomocou predmetov, náčrtu a rysovania; tvorba rôznych reprezentácií trojuholníkov, štvoruholníkov a mnohouholníkov prostredníctvom pomôcok, rysovania alebo softvérových produktov; rozpoznávanie modelov a nemodelov trojuholníkov a štvoruholníkov¹⁶⁹.

Matematické modelovanie – riešenie aplikačných geometrických úloh a riešenie jednoduchých konštrukčných úloh s využitím geometrických vzťahov, polohových a metrických vlastností geometrických útvarov; identifikovanie praktických situácií, v ktorých sa používa geometrické modelovanie a ich riešenie pomocou dostupných nástrojov; využívanie vlastností trojuholníkov, štvoruholníkov a ďalších rovinných útvarov v riešení konštrukčných úloh¹⁷⁰.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie incidencie bodov s útvarmi a vzájomnej polohy útvarov; opisovanie vlastností trojuholníkov a štvoruholníkov a ich aplikovanie pri triedení; komunikovanie o rôznych triediacich kritériách štvoruholníkov.

2. Jednoduché priestorové geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy

Pojmy

Aktívne: kocka, kváder (steny, vrcholy a hrany), valec, kužeľ, ihlan, guľa, hranatý, oblý¹⁷¹.

Pasívne: sieť kociek, kvádra, telesa; pohľad zhora, spredu, z boku, plán stavby z kociek; súradnice bodu.

Vzťahy

Vzťahy medzi rovinnými a priestorovými útvarmi.

Postupy

Telesá a ich siete – rozlišovanie a určovanie priestorových útvarov (kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa); určovanie rovinných útvarov na telesách (štvoruholníky a trojuholníky ako steny telies, body a úsečky ako vrcholy a hrany); objavovanie sietí kociek a kvádra manipulačnou činnosťou a ich zaznamenávanie; stavby z kociek – stavenie zložitejších stavieb z kociek podľa plánu a tvorba plánu podľa stavby; slovné alebo symbolické (šifra) opisovanie a zaznamenávanie stavby z kociek; záznam stavby z kociek zhora, spredu a z boku;

167 Rysovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

168 Rysovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

169 Rysovanie, tvorba, rozpoznávanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

170 Matematické modelovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

171 Používanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

stavba z kociek podľa daného pohľadu zhora, z boku a spredu; určovanie pohľadov spredu, zhora a z boku na telesá zložené z kociek a kvádrov; orientácia v priestore – určenie súradníc bodu a zakreslenie bodu so zadanými súradnicami v prvom kvadrante karteziánskej sústavy súradníc; umiestňovanie predmetov/útvarov a realizácia pohybu v rovine a v priestore na základe pokynov; hľadanie optimálnej cesty podľa požiadaviek a jej slovný opis, odvaľovanie kocky s odlišenými stenami (pomocou farieb, symbolov alebo čísel) podľa grafického predpisu (stopy odvaľovania) alebo slovného opisu pohybu.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – modelovanie telies, sietí jednoduchých telies a stavieb z kociek a iných telies pomocou stavebníc alebo iných pomôcok (vrátane digitálnych); znalosť a používanie reprezentácií záznamov stavieb z kociek (pohľady, plán a pod.).

Matematické modelovanie – rozhodovanie, ktoré rovinné útvary môžu/nemôžu byť sieťou kocky alebo kvádra; využívanie vzťahov medzi plánom a počtom kociek v stavbe.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – opisovanie vlastností a významných prvkov jednoduchých telies; komunikovanie o stavbách z kociek a telies; používanie slovného opisu pri algoritmickej postupnosti stavania stavby z kociek; komunikovanie o existencii a počte sietí kocky a kvádra; používanie karteziánskej súradnicovej sústavy pri komunikácii o polohách bodov a útvarov v prvom kvadrante a pri opise pohybu (cesty) v rovine.

3. Práca s uhlom a operácie s uhlami

Pojmy

Aktívne: uhol, vrchol, ramená, ostrý, pravý, tupý a priamy uhol.

Pasívne: os uhla.

Vzťahy

Vzťah pravého a priameho uhla; porovnávanie uhlov (väčší, menší, zhodný).

Postupy

Modelovanie a vyznačovanie uhlov ako časti roviny; určovanie významných prvkov uhla; určovanie a vyznačovanie bodov patriacich/nepatriacich uhlu; odhadovanie veľkosti uhla podľa klasifikácie (ostrý, pravý, tupý, priamy), prenášanie a porovnávanie uhlov pomocou manipulácie; súčet a rozdiel uhlov pomocou manipulácie; modelovanie osi uhla.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – vyhľadávanie príkladov a používanie reprezentácií rôznych typov uhlov (ostrý, pravý, tupý, priamy) na manipulačnej úrovni.

Matematické modelovanie – riešenie jednoduchých aplikačných úloh s využitím polohových vlastností uhlov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie geometrických pojmov pri komunikácii o uhloch, klasifikácii uhlov.

4. Rozšírené postupy merania a určovania miery

Pojmy

Aktívne: dĺžka úsečky, dĺžka strany, jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km); obvod, obsah.
Pasívne: obsah v jednotkovej štvorcovej sieti; objem ako počet jednotkových kociek.

Vzťahy

Vzťahy medzi jednotkami dĺžky a ich premeny; nejednoznačnosť vzťahu medzi obsahom a obvodom útvarov (útvary s rovnakým obvodom môžu mať rôzny obsah a naopak; útvar s menším obsahom môže mať väčší obvod v porovnaní s iným útvarom a naopak).

Postupy

Prenášanie, porovnávanie a usporiadanie úsečiek podľa dĺžky rysovaním alebo inými nástrojmi; modelovanie grafického súčtu, rozdielu úsečiek a grafického násobku úsečiek; premeny jednotiek dĺžky – premieňanie jednotiek dĺžky (aj nesusedných, aj zmiešaných); obvod – určenie obvodu štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti; určenie obvodu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených z jednotkových štvorcov; určovanie grafického obvodu trojuholníka, štvorca a obdĺžnika¹⁷²; určenie obvodu výpočtom (sčítaním známych dĺžok strán); obsah – určovanie obsahu obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka zo štvorcovej siete; určovanie obsahu nepravidelných mnohoúhelníkov zložených zo štvorcov, obdĺžnikov a jednotkových pravouhlých trojuholníkov; objem – objem kocky a kvádra pomocou modelovania z jednotkových kociek; odhad a určenie objemu kocky a kvádra na základe skúseností z modelovania pomocou jednotkových kociek.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácií jednotiek dĺžky, obvodu, obsahu, objemu (vlastné jednotky, univerzálne jednotky) na odhadovanie a určovanie miery útvarov; používanie meracích a iných nástrojov na zistenie miery dĺžky, obvodu a obsahu.

Matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím elementárnych poznatkov o miere rovinných útvarov (dĺžka, obvod, obsah) a s využitím jednotkovej dĺžky a s využitím vzťahov medzi nimi, resp. s využitím jednotkového štvorca alebo inej vhodnej jednotky; používanie skladania a rozkladania útvarov na určenie ich miery a ich porovnanie.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie pojmov miery (dĺžka, obvod, obsah, objem) a univerzálnych jednotiek dĺžky, obvodu a obsahu; odhadovanie miery útvarov na základe predstavy o jednotkách dĺžky (vzdialenosť, obvod), predstavy o jednotkových štvorcoch (obsah), jednotkových kockách (objem).

5. Skúmanie vlastností súmernosti a základy posunutia

Pojmy

Aktívne: osová súmernosť, os súmernosti, vzor, obraz.
Pasívne: posunutie v štvorcovej sieti.

Vzťahy

Zhodnosť geometrických útvarov v osovej súmernosti a v posunutí.

¹⁷² Určovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Postupy

Identifikácia osovo súmerných útvarov, určenie a vyznačenie osi súmernosti osovo súmerných útvarov; práca s osovo súmernými útvarmi v štvorcovej sieti (podľa vodorovnej, zvislej osi súmernosti), ich dokreslenie, nakreslenie/zostrojenie obrazu jednoduchého útvaru (bodu, úsečky alebo mnohoholníka) v osovej súmernosti podľa osi súmernosti (vodorovnej, zvislej), identifikácia posunutých útvarov v štvorcovej sieti, určenie smeru a veľkosti posunutia; zakresľovanie výsledku posunutia jednoduchého útvaru/symbolu v štvorcovej sieti pri zadanom smere (šípka) a veľkosti posunutia (počet štvorčekov siete).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – rozoznávanie a modelovanie osovo súmerných útvarov skladaním a strihaním papiera, v štvorcovej sieti, pomocou priesvitky alebo iných nástrojov; znalosť a používanie reálnych reprezentácií posunutia v hrách.

Matematické modelovanie – využívanie osovej súmernosti v praktických činnostiach a situáciách a jej aplikovanie pri riešení jednoduchých geometrických úloh.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchej, veku primeranej terminológie osovej súmernosti a posunutia; komunikovanie o jednoduchých pozorovaných vlastnostiach osovej súmernosti a posunutia.

Vyučovací predmet matematika pre 3. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Používať prirodzené, celé, racionálne a reálne čísla, operácie s číslami a ich vlastnosti v matematickom modelovaní problémov.

Žiak vie/dokáže:

- riešiť problémy pomocou prirodzených čísel s využitím ich vlastností a aplikovaním operácií s prirodzenými číslami,
- riešiť problémy pomocou celých čísel s využitím ich vlastností a aplikovaním operácií s celými číslami,
- vykonávať operácie vyžadujúce rôzne vyjadrenia racionálnych čísel a aplikovať ich pri riešení matematických a kontextových úloh.

2. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Spoľahlivo pracovať s algebraickými výrazmi, rovnicami a nerovnicami, uvažovať o ich zmysluplnosti a význame v riešení úloh.

Žiak vie/dokáže:

- matematizovať a riešiť reálne situácie využitím algebraických výrazov, lineárnych rovníc a nerovníc.

3. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Identifikovať náročnejšie vzťahy v číselných postupnostiach, nachádzať funkčné vzťahy v reálnych súvislostiach, použiť matematické nástroje na ich modelovanie a interpretáciu.

Žiak vie/dokáže:

- aplikovať priamu a nepriamu úmernosť v praktických situáciách a v matematických úlohách,
- orientovať sa v tabuľkách, v grafoch a v symbolických predpisoch lineárnych funkcií a využívať ich na modelovanie a riešenie matematických a praktických problémov.

4. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Objavovať analógie v kombinatorických situáciách, vyhodnocovať pravdepodobnostné situácie v jednoduchých pokusoch, tvoriť jednoduché hypotézy, overovať ich a vyvodzovať závery.

Žiak vie/dokáže:

- rozpoznávať analogické kombinatorické situácie v rôznych reprezentáciách a uplatňovať kombinatorické pravidlá pri ich riešení,
- simulovať pravdepodobnostné situácie pomocou primeraných hier alebo pokusov a určovať pravdepodobnosť udalostí pri opakovaných pokusoch.

5. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Používať a určovať jednoduché štatistické charakteristiky pri spracovaní a interpretácii údajov, diskutovať o chybných interpretáciách a ich vplyve na opis skutočnosti.

Žiak vie/dokáže:

- ilustrovať, porovnávať a interpretovať (primárne alebo sekundárne) štatistické dáta.

6. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Využívať polohové a metrické vlastnosti geometrických útvarov na riešenie zložitejších geometrických aj praktických úloh s využitím množín bodov s danou vlastnosťou.

Žiak vie/dokáže:

- využívať polohové aj metrické vlastnosti útvarov pri riešení geometrických problémov, využiť skúsenosti z postupu riešenia jednoduchých geometrických úloh pri riešení praktických problémov,
- riešiť jednoduché stereometrické problémy,
- použiť postupy merania a určovania miery rovinných a priestorových útvarov, riešiť aplikčné úlohy na určenie miery útvarov,
- vlastnosti zhodných a podobných útvarov využiť pri riešení úloh v praktickom aj v geometrickom kontexte.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Čísla a operácie s číslami

1. Prirodzené čísla, vlastnosti a operácie

Pojmy

Aktívne: deliteľnosť, zvyšok po delení, prvočíslo, zložené číslo, násobok, deliteľ, najmenší spoločný násobok, najväčší spoločný deliteľ.

Vzťahy

Deliteľnosť prirodzených čísel: kritériá deliteľnosti, zložené číslo ako súčin prvočísel; súdeliteľné a nesúdeliteľné čísla.

Postupy

Riešenie úloh s viacerými operáciami (aj pomocou digitálnych nástrojov) a aplikovanie poradia operácií s prirodzenými číslami; používanie a overovanie kritérií deliteľnosti 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100; hľadanie najmenšieho spoločného násobku a najväčšieho spoločného deliteľa; rozklad prirodzeného čísla na súčin prvočísel.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácií prirodzených čísel (modely z reálneho sveta), používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie prirodzených čísel; vhodné (grafické, symbolické) reprezentovanie čísla deliteľného, resp. nedeliteľného daným prirodzeným číslom.

Matematické modelovanie – riešenie problémov s využitím prirodzených čísel a operácií s nimi, aj s využitím ich vlastností a kritérií deliteľnosti prirodzených čísel; riešenie kontextových úloh s prirodzenými číslami a aplikačných úloh s využitím najmenšieho spoločného násobku a najväčšieho spoločného deliteľa.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – správne používanie terminológie pri opisovaní vlastností prirodzených čísel.

2. Celé čísla, vlastnosti a operácie

Pojmy

Aktívne: kladné a záporné celé číslo; opačné čísla.

Vzťahy

Porovnávanie a usporiadanie celých čísel; priorita operátorov; aritmetické operácie s celými číslami.

Postupy

Znázorňovanie a určovanie celých čísel na číselnej osi; určovanie opačných celých čísel; porovnávanie a usporiadanie celých čísel; aplikovanie pamäťových, písomných a elektronických algoritmov aritmetických operácií s celými číslami (sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie reprezentácie celých čísel (modely z reálneho sveta); používanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie celých čísel.

Matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím (kladných a záporných) celých čísel, ich vlastností a operácií s nimi, vykonávanie skúšky správnosti.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie celých čísel; správne používanie terminológie a opis vlastností celých čísel v ústnej a v písomnej komunikácii; hľadanie a oprava chyby vo výpočtovom postupe s celými číslami.

3. Racionálne čísla, vlastnosti a operácie

Pojmy

Aktívne: desatinné číslo, desatinná čiarka, celá a desatinná časť desatinného čísla, zlomok, čitateľ, menovateľ, zlomková čiara, spoločný menovateľ, základný tvar zlomku, desatinný zlomok, zložený zlomok, percento (%), základ, počet percent, hodnota prislúchajúca počtu percent.

Pasívne: periodické číslo, perióda; rozšírený tvar zlomku, prevrátený zlomok, zmiešané číslo; promile, úrok, jednoduché úrokovanie; úroková miera, pôžička, úver, vklad, debet, kredit, rozpočet, transakcia, istina, DPH.

Vzťahy

Porovnávanie a usporiadanie racionálnych čísel; ekvivalencia zlomkov; súvislosti medzi rôznymi vyjadreniami racionálnych čísel: zlomok, desatinné číslo, percento.

Postupy

Porovnávanie, usporiadanie a zaokrúhľovanie kladných i záporných desatinných čísel, znázornenie desatinných čísel na číselnej osi, rozvinutý zápis čísla v desiatkovej sústave; vykonávanie aritmetických operácií s desatinnými číslami (súčet, rozdiel, súčin, podiel); určovanie periódy; zlomky – modelovanie zlomkov ako časti celku a ako počet prvkov časti celku, reprezentovanie zlomku ako čísla a ako operátora; tvorba ekvivalentných zlomkov; porovnávanie a usporiadanie zlomkov, zjednodušovanie zlomkov, rozširovanie zlomkov, úprava zloženého zlomku, úprava zmiešaného čísla na zlomok a opačne; rozhodovanie, kedy má/nemá zlomok zmysel; aritmetické operácie so zlomkami; výpočet zlomkovej časti z celku; zápis zlomkov v tvare desatinných čísel a naopak; odhad veľkosti zlomku a odhad výsledku aritmetickej operácie so zlomkami; percentá – určovanie 1 % ako stotiny základu a 1 promile ako tisíciny základu, určovanie a výpočet percent, základu, hodnoty prislúchajúcej počtu percent; výpočet výšky zľavy (resp. ceny po zľave), určovanie a výpočet ceny bez DPH a s DPH; čítanie a interpretácia údajov súvisiacich s počtom percent/promile z diagramov; výpočet istiny, úroku z danej istiny pri danej úrokovej miere; tvorba rozpočtu (rodinného, na výlet, oslavu a pod.).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – aktívne používanie rôznych reprezentácií desatinných čísel, zlomkov a percent; využívanie číselnej osi ako univerzálneho modelu na znázornenie racionálnych čísel.

Matematické modelovanie – riešenie aplikačných úloh s využitím reprezentácií a vzťahov medzi racionálnymi číslami, vykonávanie aritmetických operácií s racionálnymi číslami pri riešení a interpretácii aplikačných úloh; využívanie zaokrúhľovania, odhadu a približných hodnôt racionálnych čísel pri riešení aplikačných úloh; riešenie primeraných kontextových úloh z oblasti finančnej gramotnosti.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie, zapisovanie, grafické znázornenie racionálnych čísel a ich zaokrúhlených hodnôt; opis významu hodnôt vyšších ako 100 % a nižších ako 1 %, posudzovanie reálnych situácií o výhodnosti zliav.

4. Reálne čísla, vlastnosti a operácie

Pojmy

Aktívne: druhá a tretia mocnina a odmocnina, číslo π (pí).

Pasívne: základ (mocnenec), exponent (mocniteľ), stupeň odmocnenia, základ odmocniny; celočíselný exponent; iracionálne číslo.

Vzťahy

Vzťahy medzi reprezentáciami druhej a tretej mocniny (obsah štvorca, objem kocky).

Postupy

Zapisovanie súčinu väčšieho počtu rovnakých činiteľov v tvare mocniny a opačne; algoritmy počítania druhých a tretích mocnín, resp. mocnín racionálnych čísel s celočíselným exponentom s využitím digitálnych nástrojov; práca s mocninami čísla 10, čítanie, zapisovanie, znázorňovanie na číselnej osi, približné hodnoty reálnych čísel a ich porovnávanie.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – využívanie geometrickej reprezentácie druhej/tretej mocniny/odmocniny a čísla π .

Matematické modelovanie – využívanie odhadu a približných hodnôt pri riešení praktických úloh.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – čítanie a zapisovanie druhej a tretej mocniny ľubovoľného racionálneho čísla; čítanie a zapisovanie druhej odmocniny ľubovoľného kladného racionálneho čísla a tretej odmocniny ľubovoľného racionálneho čísla.

Závislosti, vzťahy a práca s údajmi

1. Algebraické výrazy, rovnice a nerovnice

Pojmy

Aktívne: výraz, hodnota číselného výrazu, koeficient, premenná, člen s premennou, neznáma, lineárna rovnica/nerovnica s jednou neznámou, pravá a ľavá strana rovnice/nerovnice, riešenie (koreň) rovnice/nerovnice.

Pasívne: číselný výraz, algebraický výraz, výraz s jednou a s viacerými premennými.

Vzťahy

Rovnosť a nerovnosť číselných výrazov; podmienka pre riešenie rovnice a nerovnice; ekvivalencia algebraických výrazov; súvis algebraického a grafického vyjadrenia rovnice a nerovnice.

Postupy

Určovanie hodnoty výrazu, dosadzovanie čísel za premenné, rozhodovanie o rovnosti/nerovnosti číselných a algebraických výrazov, aritmetické operácie s číselnými a s algebraickými výrazmi; modelovanie súčtu, rozdielu a súčinu mnohočlenov; zjednodušovanie výrazov s premennými: roznásobovanie zátvoriek, vynímanie pred zátvorku; určovanie podmienok riešiteľnosti rovníc/nerovnic; reprezentácia a vykonávanie ekvivalentných úprav a riešenie rovníc/nerovnic s jednou neznámou a skúška správnosti; vyjadrovanie a výpočet neznámej zo vzťahu (napr. Pytagorova veta); zápis slovnej podmienky nerovnicou; tvorba číselných a algebraických výrazov opisujúcich reálnu alebo matematickú situáciu.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – modelovanie súčtu a rozdielu mnohočlenov pomocou konkrétnych reprezentácií členov; modelovanie súčinu dvojčlena typu $(a + b) \cdot (c + d)$ ako obdĺžnika so stranami $(a + b)$ a $(c + d)$; použitie vhodných pomôcok na reprezentáciu ekvivalentných úprav.

Matematické modelovanie – používanie symbolického jazyka pri tvorbe výrazov podľa slovného opisu a pri matematizácii problému vedúceho k použitiu lineárnych rovníc/nerovnic; použitie vhodnej stratégie riešenia slovných úloh, jej modelovanie a riešenie pomocou lineárnych rovníc/nerovnic a ich úprav, overovanie riešenia; interpretovanie matematického modelu slovnej úlohy vyjadrenej rovnicou/nerovnicou.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – slovná interpretácia výrazov a rovníc/nerovnic; interpretovanie postupu a výsledku v kontexte riešenej situácie.

2. Pomer, úmernosti a postupnosti

Pojmy

Aktívne: pomer, priama a nepriama úmernosť.

Pasívne: prevrátený pomer, postupný pomer ako skrátenejší zápis jednoduchých pomerov; mierka mapy a plánu.

Vzťahy

zväčšenie/zmenšenie čísla/množstva vyjadrené zlomkom, desatinným číslom i percentom; vzťah medzi zmenou dĺžok strán, resp. hrán a vplyvom na obsah, obvod útvaru, prípadne povrch a objem telesa; priamo úmerné a nepriamo úmerné závislosti.

Postupy

rozdeľovanie, zväčšovanie a znižovanie čísla/množstva v danom pomere; zisťovanie skutočnej veľkosti/vzdialenosti využitím mierky mapy a plánu; tvorba jednoduchého plánu s využitím vhodnej mierky; rozhodovanie o vzťahu priamej a nepriamej úmernosti, čítanie a použitie údajov z grafu alebo z tabuľky priamej a nepriamej úmernosti, zostrojenie grafu priamej úmernosti, zostavenie tabuľky závislosti; aplikovanie metód na výpočet priamej a nepriamej úmernosti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – rozoznávanie a používanie reprezentácií rôznych závislostí (úmernosti) a práca s reprezentáciami pomeru (mapy, plány).

Matematické modelovanie – riešenie kontextových úloh na priamu a nepriamu úmernosť, primeraných slovných úloh na pomer a praktických úloh s použitím mierky plánu a mapy, aj za pomoci digitálnych technológií.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – ústne vyjadrovanie podstaty závislostí; zapisovanie, symbolické a grafické vyjadrovanie závislostí.

3. Základy práce s funkciami a lineárna funkcia

Pojmy

Aktívne: súradnicové osi, súradnice bodu, lineárna funkcia, graf.

Pasívne: pravouhlý systém súradníc, sústava súradníc v rovine, funkcia, funkčná hodnota, graf funkcie; lineárna závislosť.

Vzťahy

Najväčšia, najmenšia, nulová hodnota; bod na grafe a vzťah medzi jeho prvou a druhou súradnicou; súvislosti medzi reprezentáciami lineárnej funkcie (tabuľka, predpis, graf).

Postupy

Používanie pravouhlej súradnicovej sústavy na znázornenie bodov (daných súradnicami), úsečiek alebo mnohoholníkov; doplnenie chýbajúcej súradnice bodu vyznačeného v súradnicovej sústave; práca s vlastnosťami funkcií na intuitívnej a prípravnej úrovni pomocou čítania z grafu (určenie najväčšej a najmenšej hodnoty, monotónnosť funkcie, priesečníky grafu s osami).

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – používanie pravouhlej súradnicovej sústavy ako univerzálneho modelu na znázornenie bodov a funkčných závislostí; využívanie reprezentácií lineárnej funkcie (tabuľka, predpis, graf).

Matematické modelovanie – pozorovanie priebehu funkcie.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – ústne, písomné, symbolické a grafické vyjadrovanie funkčných vzťahov.

4. Pokročilé kombinatorické postupy a nástroje

Pojmy

Pasívne: usporiadanie prvkov s opakovaním a bez opakovania.

Vzťahy

Pravidlo súčinu a súčtu.

Postupy

Hľadanie organizačného princípu kombinatorických situácií; systematické vypisovanie alebo grafické znázornenie možností podľa zvoleného kritéria; objavenie pravidla súčtu a súčinu a aplikovanie pravidla pri určovaní počtu možností.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – výber vhodnej reprezentácie prvkov a ich usporiadania v kombinatorických situáciách (tabuľka, strom alebo iný diagram).

Matematické modelovanie – navrhovanie stratégie riešenia zložitejších kombinatorických situácií, vyhodnocovanie a aplikovanie podmienok pri usporadúvaní prvkov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – formulovanie vlastného pravidla pre zistenie počtu objektov vybraných z daného súboru; používanie kvantifikátorov v komunikácii pri riešení kombinatorických úloh, ich vplyv na počet riešení úlohy.

5. Riešenie zložitejších pravdepodobnostných situácií

Pojmy

Aktívne: udalosť, istá, možná, nemožná udalosť; pravdepodobnosť.

Pasívne: doplnková pravdepodobnosť.

Vzťahy

Udalosť a k nej doplnková udalosť; pravdepodobnosť a k nej doplnková pravdepodobnosť.

Postupy

Vykonávanie jednoduchých pokusov (hier) a pozorovanie pravdepodobnosti udalosti v závislosti od počtu pokusov; porovnávanie rôznych udalostí vzhľadom na mieru ich pravdepodobnosti; určenie pravdepodobnosti jednoduchých nezávislých javov; určenie doplnkovej pravdepodobnosti.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – narábanie s modelmi a vytváranie jednoduchých modelov pre nemožné, možné a isté udalosti, tiež pre veľmi nepravdepodobné a veľmi pravdepodobné udalosti; využívanie vhodných grafických reprezentácií (Vennov diagram, strom) pre určenie pravdepodobnosti pri jednoduchých a opakovaných pokusoch¹⁷³.

Matematické modelovanie – zovšeobecnenie pozorovaných postupov do jednoduchých pravidiel; zostavovanie matematického modelu jednoduchej pravdepodobnostnej reálnej situácie, ktorú možno simulovať; využívanie poznatkov o pravdepodobnosti jednoduchých nezávislých javov a ich opakovania pri tvorbe jednoduchých hypotéz a ich overovaní; sledovanie informácií s pravdepodobnostným charakterom v bežnom živote a ich konfrontácia so skutočnosťou.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – formulovanie odhadov pravdepodobnosti a opisovanie priebehu a výsledku pravdepodobnostných situácií v jednoduchých pokusoch a hrách; vyjadrovanie pravdepodobnosti pre výrazy používané v bežnom jazyku (asi, určite, možno, zriedka a pod.).

6. Pokročilé nástroje na prácu s údajmi

Pojmy

Aktívne: údaj, hodnota, aritmetický priemer, medián, najmenšia (minimálna) a najväčšia (maximálna) hodnota, frekvenčná tabuľka/graf.

Pasívne: štatistika, štatistický súbor, štatistická jednotka a znak, dáta, štatistický prieskum; absolútna a relatívna početnosť.

Vzťahy

Charakteristiky polohy (priemer, medián) a vzťahy medzi nimi a hodnotami v štatistickom súbore (neformálna úroveň); súvis priemernej absolútnej odchýlky s rozložením údajov v súbore.

Postupy

Vyhľadanie alebo doplnenie údajov v texte, tabuľke alebo diagrame; určovanie absolútnej a relatívnej početnosti; určovanie aritmetického priemeru, mediánu; výpočet priemernej absolútnej odchýlky a interpretácia jej významu ako charakteristiky súboru dát; tvorba frekvenčných tabuliek a grafov, aj s využitím vhodného digitálneho nástroja; interpretácia získaných dát.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – porovnávanie rôznych znázornení dát (tabuľka, kruhový, stĺpcový a iné diagramy) daného súboru údajov.

Matematické modelovanie – modelovanie vplyvu vlastností výberu na výsledky štatistických výskumov; zostavenie, vyhodnotenie a prezentovanie jednoduchých štatistických prieskumov; využívanie vhodných/dostupných digitálnych nástrojov na spracovanie údajov.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie jednoduchých pojmov matematickej štatistiky v komunikácii; interpretovanie dostupných jednoduchých reprezentácií a vyhodnotenie údajov z bežného života.

¹⁷³ Využívanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Geometria

1. Rovinné geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy

Pojmy

Aktívne: rovnobežné a rôznobežné priamky, uhol, ramená uhla, vrchol uhla; priamy, pravý, ostrý, tupý, uhol väčší ako priamy; os uhla; vrcholový, susedný, striedavý a súhlasný uhol, vnútorný a vonkajší uhol mnohoúhelníka; trojuholník (vrcholy, strany), pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý trojuholník; rovnostranný, rovnoramenný, rôznostranný trojuholník; základňa a ramená rovnoramenného trojuholníka, odvesny a prepona pravouhlého trojuholníka, významné prvky trojuholníka (výška, päta výšky, ťažnica, ťažisko, priesečník výšok), trojuholníková nerovnosť, štvoruholník, rovnobežník, pravouholník (štvorec, obdĺžnik), kosoštvorec, kosodĺžnik, lichobežník (pravouhlý, rovnoramenný, všeobecný), základňa, rameno, výška lichobežníka; mnohoúhelník; pravidelný šesťuholník, pravidelný osemuholník; kružnica a kruh (stred, polomer, priemer), kružnicový oblúk, dotyčnica.

Pasívne: medzikružie, kruhový odsek a výsek, tetiva; sečnica, nesečnica.

Vzťahy

Vzájomné polohy útvarov; súčet vnútorných uhlov v trojuholníku a v štvoruholníku; vzťah medzi vnútorným a vonkajším uhlom v trojuholníku, vlastnosti súhlasných a striedavých uhlov; vlastnosti a vzťahy významných prvkov v trojuholníku; trojuholníková nerovnosť; ťažnica a vzdialenosť ťažiska od strany a vrcholu (deliaci pomer); vlastnosti štvoruholníkov a ich klasifikácia podľa počtu a dĺžky strán, veľkosti vnútorných uhlov, vlastností uhlopriečok a ich priesečníkov; vzťah polomeru a priemeru, stredový uhol.

Postupy

Opisovanie, pomenovanie a charakteristika významných prvkov a vlastností rovinných útvarov, triedenie rovinných útvarov podľa vlastností, práca s modelmi a nemodelmi útvarov, hľadanie príkladov a protipríkladov geometrických situácií; rozhodovanie o vzájomných polohách priamok, vzájomných polohách priamky a kružnice; identifikácia súhlasných a striedavých uhlov a ich využitie pri riešení geometrických úloh; konštrukcia uhla; modelovanie a konštrukcia výšok a ťažníc a osí strán a objavenie, že každá trojica sa pretína v jednom bode (ortocentrum, ťažisko); objav vlastnosti priesečníka osí strán (stred opísanej kružnice); využitie trojuholníkovej nerovnosti; konštrukcia kružnice, určovanie vzdialenosti stredu od tetivy, identifikácia kružnicového oblúka a výseku prislúchajúcich stredovému uhlu, vyznačenie kruhového odseku; riešenie polohových a metrických úloh.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba a využívanie reprezentácie modelov a nemodelov rovinných útvarov (napr. pomocou štvorcovej, trojuholníkovej alebo inej siete, konštruovaním¹⁷⁴ pomocou rysovacích alebo softvérových nástrojov) podľa daných vlastností v rôznych polohách a veľkostiach; hľadanie útvarov so zadanými vlastnosťami pomocou náčrtov.

Matematické modelovanie – používanie skúseností a poznatkov o rovinných útvaroch pri návrhu stratégií a riešení polohových a metrických geometrických úloh v matematickom aj aplikačnom kontexte; modelovanie reálnych problémov planimetrickeho charakteru pomocou geometrických nástrojov a algoritmov, využívanie nástrojov na realizáciu riešenia

174 Konštruovanie: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

geometrického problému, interpretovanie a využívanie výsledkov v reálnych súvislostiach.
Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie terminológie rovinnej geometrie.

2. Priestorové geometrické útvary, vlastnosti a vzťahy

Pojmy

Aktívne: kocka, kváder, hranol, ihlan, vrchol, hrana, stena, výška telesa, stenová a telesová uhlopriečka; valec, kužeľ, guľa (stred, polomer, priemer), podstava, plášť, sieť telesa; pohľad spredu, zhora a z boku.

Pasívne: teleso (jednoduché a zložené), hranol (kolmý, pravidelný, n-boký), ihlan (pravidelný, n-boký) guľová plocha; nárys, pôdorys a bokorys.

Vzťahy

Hierarchické a inkluzívne vzťahy medzi priestorovými útvarmi.

Postupy

Určovanie a triedenie jednoduchých telies na základe ich vlastností, určovanie kritérií triedenia; objavovanie hierarchických a inkluzívnych vzťahov medzi priestorovými útvarmi; zaznamenávanie a tvorba modelov jednoduchých telies a stavieb z telies (voľné rovnobežné premietanie, nárys, pôdorys a bokorys, siete telies); tvorba telies z kociek a kvádrov podľa záznamu alebo slovného opisu; identifikácia a znázorňovanie viditeľných a neviditeľných hrán v pohľade; identifikácia a konštrukcia siete telies, modelovanie sietí kocky s využitím dĺžky siete; určovanie a tvorba pohľadov na jednoduché a zložené telesá.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba a používanie rôznych reprezentácií (predmetné modely a záznamy) jednoduchých telies na skúmanie ich významných prvkov a vlastností; tvorba modelov sietí jednoduchých telies pomocou konštrukčných nástrojov alebo softvéru; tvorba a používanie modelov zložených telies a stavieb z telies¹⁷⁵.

Matematické modelovanie – riešenie úloh súvisiacich s rozvíjaním priestorovej predstavivosti¹⁷⁶.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – aktívne opisovanie, pomenovanie a zaznamenanie jednoduchých a zložených telies v rôznych veľkostiach a polohách; komunikovanie o vlastnostiach telies a ich významných prvkoch; interpretovanie rôznych záznamov telies a ich zdôvodnenie, identifikovanie chyby a navrhovanie jej korekcie.

3. Pokročilé postupy merania a určovania miery

Pojmy

Aktívne: veľkosť uhla, uhlomer; stupeň, minúta; obvod, jednotky dĺžky; obsah, jednotky obsahu (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , km^2 , a, ha); povrch a objem telies (kocka, kváder, ihlan, valec); jednotky povrchu (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , km^2), jednotky objemu (mm^3 , cm^3 , dm^3 , m^3 , cl, ml, dl, l, hl); jednotky hmotnosti (g, dg, kg, t); číslo pí (π).

Pasívne: výmera.

175 Tvorba a používanie modelov: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

176 Riešenie úloh: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vzťahy

Vzťah medzi vrcholovými uhlami a susednými uhlami; vzťah medzi stupňami a minútami; vzťahy medzi jednotkami dĺžky a ich premeny; vzťahy medzi jednotkami obsahu a ich premeny; vzťahy medzi jednotkami povrchu a ich premeny; vzťahy medzi jednotkami objemu a ich premeny ($1\text{ l} = 1\text{ dm}^3$); vzťahy medzi jednotkami hmotnosti; vzťah súčtu vnútorných uhlov trojuholníka a štvoruholníka; vzťah medzi priemerom a polomerom kruhu/kružnice; vzťah medzi obvodom kruhu a jeho priemerom; Pytagorova veta a jej význam.

Postupy

Odhadovanie a určenie veľkosti daného uhla v stupňovej miere s presnosťou na stupne, konštrukcia uhla s danou veľkosťou¹⁷⁷; určenie súčtu a rozdielu veľkostí uhlov; určenie veľkosti susedného a vrcholového uhla k danému uhlu; prevody medzi stupňami a minútami a naopak; aplikovanie vzťahu o súčte veľkostí vnútorných uhlov v trojuholníku; výpočet veľkosti vnútorného alebo vonkajšieho uhla v trojuholníku; využitie Pytagorovej vety, odhad a výpočet obvodu útvarov (rovnobežník, trojuholník, lichobežník, pravidelný n-uholník, kruh, resp. dĺžka kružnice a kružnicového oblúka) úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov; odhad a výpočet obsahu útvarov (rovnobežník, trojuholník, lichobežník, kruh, zložený útvar¹⁷⁸) úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov; odhad a výpočet objemu a povrchu telies úvahou a aplikovaním odvodených vzťahov; premeny jednotiek hmotnosti a ich využitie v praxi.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – tvorba a používanie reprezentácií na vysvetlenie podstaty merania, odhadovanie a určovanie miery (štvorcová sieť, jednotkové kocky a pod.) útvarov; používanie vlastných a univerzálnych jednotiek, rozličné meracie nástroje (vrátane digitálnych) na meranie a určovanie miery útvarov.

Matematické modelovanie – vytváranie a riešenie geometrických situácií zameraných na proces merania, riešenie primeraných aplikačných úloh na určenie miery rovinných a priestorových útvarov (veľkosť uhla, dĺžka úsečky, obvod, obsah, objem, povrch) aj s využitím premeny jednotiek.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – používanie správnej terminológie a symbolického jazyka v kontexte určovania miery rovinných a priestorových útvarov; slovné interpretovanie vzťahov súvisiacich s mierou a jednotkami miery; opis rôznych postupov merania a ich presnosti, porovnávanie nameraných hodnôt s predbežným odhadom i výpočtom.

4. Skúmanie množín bodov v geometrii

Pojmy

Aktívne: os úsečky, os uhla.

Vzťahy

Spoločná vlastnosť bodov ležiacich na významných množinách bodov v rovine (os úsečky, os uhla).

177 Konštrukcia: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

178 Zložený útvar: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Postupy

Skúmanie a opis osi úsečky, osi uhla; konštrukcia osi úsečky, osi uhla pomocou rysovacích nástrojov alebo geometrického softvéru¹⁷⁹.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – voľba a aplikovanie vhodnej reprezentácie osi úsečky a uhla (pomocou náčrtu, pravítka a kružidla alebo geometrického softvéru).

5. Skúmanie zhodných a podobných zobrazení v rovine a ich vlastností

Pojmy

Aktívne: zhodné a podobné trojuholníky, pomer/koefficient podobnosti.

Pasívne: zhodnosť a podobnosť geometrických útvarov.

Vzťahy

Vzťah medzi dĺžkami zodpovedajúcich strán v podobných trojuholníkoch.

Postupy

Zhodné zobrazenia – rozhodovanie o zhodnosti rovinných útvarov; objavovanie podmienok pre zhodnosť trojuholníkov na základe konštrukcie trojuholníka pri zadaní troch strán, dvoch strán a jedného uhla, dvoch uhlov a jednej strany (manipuláciou alebo použitím geometrického softvéru); rozhodovanie o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine; podobné zobrazenia – rozhodovanie o podobnosti útvarov, objavovanie podmienok pre podobnosť trojuholníkov; určovanie pomeru podobnosti dvoch podobných trojuholníkov; odhadovanie skutočných vzdialeností a výšok v teréne pomocou vlastnosti podobnosti trojuholníkov; určovanie skutočnej vzdialenosti využitím mierky mapy alebo skutočných rozmerov miestností/predmetov podľa mierky plánu.

Matematické praktiky

Matematické reprezentácie – využívanie a tvorba reprezentácie zhodných a podobných útvarov (napr. zrkadlo, tlačiareň, lupa, digitálny geometrický systém) a uvažovanie o ich obmedzeniach a výhodách.

Matematický jazyk, komunikácia a argumentácia – zapisovanie a interpretovanie jednoduchých pozorovaných vlastností zhodných a podobných geometrických útvarov.

179 Konštrukcia: okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet informatika pre 1. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

2. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov.

Žiak vie/dokáže:

- riešiť problém priamym riadením vykonávateľa (napríklad robot, korytnačka),
- vytvoriť program skladaním príkazov do postupnosti,
- aplikovať elementárne pravidlá na riadenie vykonávateľa.

4. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom a grafikou.

Žiak vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov¹⁸⁰ a textov.

5. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Zoznámiť sa s elementárnou lineárnou a tabulkovou reprezentáciou údajov.

Žiak vie/dokáže:

- orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií.

6. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Zoznámiť sa so základnou prácou s digitálnymi technológiami a aplikáciami.

Žiak vie/dokáže:

- pracovať so základným hardvérom na používateľskej úrovni,
- spustiť program/aplikáciu, ukončiť bežiacu aplikáciu.

8. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Zoznámiť sa s vplyvom digitálnych technológií na spoločnosť.

Žiak vie/dokáže:

- diskutovať o digitálnych technológiách a o ich využití pri učení sa, doma a na zábavu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Programovanie

2. Konštrukcie jazyka

Pojmy

- príkaz, postupnosť príkazov.

Procesy

- riadenie vykonávateľa v priamom režime, používať jazyk vykonávateľa, zostavenie príkazu/ príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov.

180 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Činnosti

- Riešenie problémov priamym riadením vykonávateľa (napríklad robot, korytnačka).
- Vytvorenie programu skladaním príkazov do postupnosti.

Údaje

1. Práca s údajmi rôznych typov

Vzťahy

- zvýraznenie textu.

Procesy

- kreslenie základných útvarov, nastavenia grafických parametrov¹⁸¹.

Činnosti

- Použitie konkrétnych nástrojov editora na tvorbu a úpravu obrázkov¹⁸², textov.

2. Údajové štruktúry

Pojmy

- postupnosť, tabuľka, riadok, stĺpec.

Činnosti

- Riešenie problémov, v ktorých treba vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií.

Technológie

1. Hardvér a softvér

Vzťahy

- ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu.

Procesy

- ovládanie programov pohybom, klikaním a ťahaním, zadávanie jednoduchých textov.

Činnosti

- Práca so základným hardvérom na používateľskej úrovni (klávesnica, myš, obrazovka).
- Spustenie aplikácie na pracovnej ploche, ukončenie bežiackej aplikácie.

2. Počítačové siete

Pojmy

- webová stránka, prehliadač.

181 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

182 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vzťahy

- prehliadač ako nástroj na zobrazovanie webových stránok.

Procesy

- orientácia na webovej stránke.

Činnosti

- Použitie webového prehliadača na prezeranie webových stránok a vyhľadanie a získanie informácie na zadaných stránkach internetu.

3. Digitálna spoločnosť

Vzťahy

- digitálne technológie okolo nás, digitálne technológie doma, v škole.

Procesy

- používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie.

Činnosti

- Diskusia o digitálnych technológiách a o ich využití pri učení sa, doma a na zábavu.

Vyučovací predmet informatika pre 2. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Analyzovať problémy a spoznávať pravidlá elementárnej logiky.

Žiak vie/dokáže:

- rozhodnúť o pravdivosti/neppravdivosti tvrdenia (výroku), vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia.

2. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Riešiť elementárne problémy programovaním postupnosti príkazov a cyklov s konkrétnym počtom opakovaní.

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť program skladaním príkazov do postupnosti,
- vytvoriť program, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní.

4. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Zoznámiť sa s nástrojmi na prácu s textom, grafikou, prezentáciami, zvukom a videom.

Žiak vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje na tvorbu a úpravu obrázkov, animácií, textov, príbehov a prezentácií, na spúšťanie zvukov a videa¹⁸³,
- používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu.

6. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Spoznať elementárne princípy a koncepty informatiky, vrátane reprezentácie údajov v tabulkách, stromoch a grafoch.

Žiak vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje na prácu s rôznymi štruktúrami.

7. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Zoznámiť sa s prácou s počítačom, zariadeniami, súbormi, priečkami a aplikáciami.

Žiak vie/dokáže:

- pracovať so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami,
- spustiť program/aplikáciu a otvoriť v nej dokument.

8. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Zoznámiť sa s vyhľadávaním a získavaním informácií v počítačovej sieti.

Žiak vie/dokáže:

- vyhľadávať rôzne typy informácií na webe,
- diskutovať o rizikách na internete.

183 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

9. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Bezpečne sa pohybovať v digitálnom prostredí.

Žiak vie/dokáže:

- diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných vyučovacích predmetov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Programovanie

1. Analýza problému

Vzťahy

- platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne).

Činnosti

- Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), keď niečo platí – neplatí aj so spojkami a/alebo/nie (neformálne).

2. Konštrukcie jazyka

Pojmy

- príkaz, postupnosť príkazov, opakovanie, počet opakovaní.

Procesy

- zostavovanie a úprava programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu.

Činnosti

- Vytváranie programu skladaním príkazov do postupnosti.
- Vytváranie programu, ktorý vyžaduje známy počet opakovaní.

Údaje

1. Práca s údajmi rôznych typov

Pojmy

- animácia.

Vzťahy

- obrázok v rasti alebo ako vektorová grafika, animácia ako postupnosť obrázkov¹⁸⁴, poradie snímok v príbehu a v prezentácii.

Procesy

- používanie nástrojov na kreslenie¹⁸⁵, prácu s textom, vytváranie animácií, príbehov a prezentácií, prehrávanie zvuku a videa.

184 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

185 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Činnosti

- Používanie konkrétneho nástroja na tvorbu a úpravu obrázkov, animácií¹⁸⁶, textov, príbehov a prezentácií, na spúšťanie zvukov a videa.
- Používanie nástrojov na vyhľadanie a nahradenie textu.

3. Údajové štruktúry

Pojmy

- postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, slovník, mriežka), riadok, stĺpec, bunka.

Činnosti

- Používanie konkrétnych nástrojov na prácu s tabuľkami (práca s riadkom, stĺpcom, bunkou).

Technológie

1. Hardvér a softvér

Vzťahy

- vstupné a výstupné zariadenie ako nástroj na komunikáciu s počítačom.

Činnosti

- Práca so základnými vstupnými a výstupnými zariadeniami ako nástrojmi na komunikáciu s počítačom.
- Spustenie programu/aplikácie a otvorenie dokumentu v nej.

2. Počítačové siete

Procesy

- vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov¹⁸⁷, videa¹⁸⁸, spoznávanie bezpečného a etického správania na internete.

Činnosti

- Vyhľadávanie informácií rôznych typov (textov, stránok, obrázkov, videa¹⁸⁹) na webe.
- Diskusia o rizikách a etickom správaní na internete.

3. Digitálna spoločnosť

Činnosti

- Diskusia o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií ako nástrojov pre výpočet, komunikáciu, modelovanie a pri učení sa iných predmetov.

186 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

187 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

188 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

189 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovaci predmet informatika pre 3. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Analyzovať problémy a rozvíjať abstrakciu a logiku.

Žiak vie/dokáže:

- rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku.

2. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Riešiť elementárne problémy programovaním s využitím jednoduchých premenných, postupnosti príkazov, cyklov s konkrétnym počtom opakovaní a vetvením.

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť program, ktorý vyžaduje daný známy počet opakovaní,
- vytvoriť program, ktorý reaguje na vstup.

4. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Pomocou vhodných nástrojov spracovať a kombinovať údaje rôznych typov.

Žiak vie/dokáže:

- použiť nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií.

5. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Zoznámiť sa s digitálnou reprezentáciou informácií rôznych typov.

Žiak vie/dokáže:

- získať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napríklad zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...).

6. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Spoznať princípy a koncepty informatiky, vrátane reprezentácie a spracovania údajov v tabuľkách, v stromoch a v grafoch.

Žiak vie/dokáže:

- interpretovať údaje zo štruktúr,
- použiť konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami.

7. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Pracovať s počítačom, zariadeniami, štruktúrou priečinkov a aplikáciami.

Žiak vie/dokáže:

- rozlíšiť vstupné a výstupné zariadenia.

8. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Používať sieťové zariadenia a nástroje na prácu v počítačovej sieti.

Žiak vie/dokáže:

- pripojiť prílohu správy, zobrazíť prijatú prílohu prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja.

9. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Analyticky posudzovať digitálne technológie.

Žiak vie/dokáže:

- diskutovať o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných,
- diskutovať o informatike z pohľadu povolania.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Programovanie

1. Analýza problému

Vzťahy

- platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne).

Procesy

- rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia.

Činnosti

- Rozhodovanie o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku, platí – neplatí, so spojkami a/alebo/nie (neformálne).

2. Konštrukcie jazyka

Pojmy

- postupnosť príkazov, opakovanie.

Procesy

- zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu.

Činnosti

- Vytváranie programov, v ktorých sa vyžaduje daný známy počet opakovaní.
- Vytváranie programov, ktoré reagujú na vstup.
- Zostavovanie programu v jazyku vykonávateľa, spustenie programu.

Údaje

1. Práca s údajmi rôznych typov

Činnosti

- Používanie nástrojov editora na tvorbu a úpravu prezentácií, na skombinovanie videa, zvuku a textu.

2. Informácie

Činnosti

- Získavanie informácií rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napríklad zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...).

3. Údajové štruktúry

Pojmy

- postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka).

Činnosti

- Organizovanie informácií do štruktúr, interpretovanie údajov zo štruktúr, ako sú postupnosti, tabuľky (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka).
- Používanie konkrétnych nástrojov na prácu s tabuľkami.

Technológie

1. Hardvér a softvér

Činnosti

- Rozlišovanie častí počítača: vstupné a výstupné zariadenia.

2. Počítačové siete

Pojmy

- správa, e-mail, e-mailová adresa, príloha.

Procesy

- práca s nástrojmi e-mailového klienta.

Činnosti

- Práca s nástrojmi e-mailového klienta: pripojenie prílohy správy, zobrazenie prijatej prílohy prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja.

3. Digitálna spoločnosť

Procesy

- bezpečné správanie sa na internete.

Činnosti

- Diskusia o digitálnych technológiách a ich vplyve na ostatných, o rizikách na internete a sociálnych sieťach.
- Diskusia o informatike z pohľadu povolania.
- Diskusia o bezpečnom správaní sa na internete.

**Vzdelávacia oblasť
Človek a príroda**

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda pre 1. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením a meraním rozvíjať svoje aktuálne poznanie.

Žiak vie/dokáže:

- na základe stanovenej jednoduchej výskumnej otázky pozorovať tak, aby získal informácie potrebné na zodpovedanie danej otázky,
- formulovať predpoklad bez zdôvodnenia, vychádzajúc z aktuálneho poznania,
- triediť objekty do vopred určeného počtu špecifikovaných skupín,
- porovnať podobnosti a odlišnosti objektov s cieľom triediť ich do skupín s podobnými vlastnosťami,
- používať jednoduché štandardné meradlá.

2. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Vyjadrovať sa a diskutovať o svojich prírodovedných predstavách.

Žiak vie/dokáže:

- formulovať záver v podobe odpovede na vopred stanovenú výskumnú otázku.

3. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Po vzore učiteľa systematicky a objektívne získavať údaje, usporadúvať ich, na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť záznam z pozorovania a jednoduchého skúmania do vopred pripravenej štruktúry,
- v odporúčaných zdrojoch informácií vyhľadať na základe poskytnutého postupu konkrétne informácie.

4. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Kooperatívne pracovať na riešení čiastkových úloh a aplikovať pri tom mäkké zručnosti.

Žiak vie/dokáže:

- mať záujem o spoluprácu pri riešení problému.

5. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Dôverovať výsledkom svojej vlastnej výskumnej činnosti.

Žiak vie/dokáže:

- prejavíť záujem o skúmanie okolitého prostredia.

6. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Správať sa zodpovedne voči svojmu prostrediu a vlastnému zdraviu, osobne sa angažovať v rámci riešenia lokálnych problémov.

Žiak vie/dokáže:

- uvedomovať si potrebu chrániť prírodu, svoje zdravie a zdravie ostatných.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Látky

Rozvoj predispozície k pojmom hmotnosť, objem, hustota, skupenstvá látok, skupenské zmeny látok, rozpúšťanie a filtrácia.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Všetky objekty zaberajú priestor, majú svoj objem a svoju hmotnosť.
- Všetky materiály/látky môžu byť tuhého, kvapalného alebo plynného skupenstva.
- Materiály/látky môžu meniť skupenstvo. Topenie predstavuje premenu tuhého skupenstva na kvapalné. Vyparovanie predstavuje premenu kvapalného na plynné skupenstvo.
- Nie všetky látky sa vo vode rozpúšťajú.
- Proces rozpúšťania látok vo vode je možné urýchliť.

Činnosti

- Porovnávanie objemu a hmotnosti objektov.
- Pozorovanie plávania objektov rôznych tvarov, veľkostí a hmotností na vode.
- Porovnávanie vlastností materiálov/látok v tuhom, v kvapalnom a v plynnom skupenstve.
- Pozorovanie zmeny skupenstva vody v súvislosti s meniacou sa teplotou (topenie a vyparovanie).
- Identifikácia teploty topenia a varu vody.
- Pozorovanie (ne)rozpúšťania rôznych materiálov/látok vo vode¹⁹⁰.
- Pozorovanie urýchlenia rozpúšťania materiálov/látok vo vode postupmi, ktoré navrhne učiteľ¹⁹¹.
- Filtrovanie rôznych zmesí.
- Porovnávanie výsledkov filtrácie pri použití rôznych filtrov/sietiek.

Interakcie

Rozvoj predispozície k pojmom magnetizmus, svetlo, vlastnosti látok.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Magnetom sú priťahované len niektoré kovy.
- Na každom magnetu je možné identifikovať dva opačné póly.
- Pri vzájomnej interakcii magnetov sa súhlasné póly dvoch magnetov odpudzujú a nesúhlasné priťahujú.
- Rôzne materiály prepúšťajú rôzne množstvo svetla.
- Podľa toho, ako svietime na objekt, vytvárajú sa kratšie alebo dlhšie tieňe¹⁹².

Činnosti

- Pozorovanie správania sa magnetov pri ich vzájomnej interakcii.
- Pozorovanie správania sa magnetov voči nekovovým a rôznym kovovým predmetom.
- Pozorovanie priepustnosti svetla rôznymi objektmi/materiálmi.
- Pozorovanie tvorby tieňa v rôznych situáciách, ktoré navrhne učiteľ.

190 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

191 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

192 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Energia

Rozvoj predispozície k pojmom tepelná energia, teplota, telesná teplota.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Teplo je dôležitou podmienkou života človeka.
- Ľudské telo si udržiava stálu telesnú teplotu.
- Dodaním tepla je možné zvýšiť teplotu objektu.

Činnosti

- Identifikácia zdrojov tepla v pozorovateľnom okolí.
- Subjektívne (pocitové) a objektívne (s použitím teplomera) posudzovanie teploty objektov, porovnávanie teploty objektov pred a po zahrievaní.
- Porovnávanie teploty ľudského tela rôznych ľudí.
- Pozorovanie zmien teploty tela človeka počas dňa.

Zem

Rozvoj predispozície k pojmom voda (hydrosféra), vzduch (atmosféra), pôda, horniny, minerály (litosféra).

Pojmy, vzťahy, fakty

- Pôda obsahuje živé a neživé zložky.
- Rôzne pôdy môžu byť rôzne úrodné.
- Voda a vzduch sú dôležitými súčasťami pôdy.
- Voda je podmienkou života organizmov. Pitie vody z neoverených zdrojov môže byť pre zdravie človeka nebezpečné.
- Prítomnosť vzduchu je podmienkou života človeka.

Činnosti

- Porovnávanie zloženia vzoriek pôdy, identifikácia živých a neživých zložiek.
- Porovnávanie vody z rôznych lokálnych zdrojov.
- Identifikácia prítomnosti vody v rastlinách a v pôde.
- Porovnávanie a špecifikácia pitnej a nepitnej vody, (ne)identifikovateľnosť prítomnosti rôznych materiálov/látok/objektov vo vode.
- Identifikácia prítomnosti vzduchu v prostredí.

Vesmír

Rozvoj predispozície k pojmom hviezda, súhvezdie, prirodzená družica – Mesiac, mesačné fázy.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Najbližšou hviezdou k planéte Zem je Slnko. Okrem Slnka je možné na oblohe v noci pozorovať aj ďalšie hviezdy.
- Na nočnej oblohe je možné pozorovať rôzne stále zoskupenia hviezd, ktoré nazývame súhvezdia.

- Zo Zeme je možné pozorovať Mesiac – prirodzenú družicu Zeme.
- Tvar viditeľnej časti Mesiaca na oblohe sa pravidelne mení.

Činnosti

- Pozorovanie zdanlivého pohybu Slnka po oblohe počas dňa a počas roka v reálnych situáciách¹⁹³.
- Pozorovanie zmien mesačných fáz (nov, prvá štvrt', spln, posledná štvrt') počas jedného mesiaca¹⁹⁴.
- Identifikácia Polárky, jej význam pri orientácii v prostredí.

Organizmus

Rozvoj predispozície k pojmom životné prejavy organizmov, klíčenie a rast rastlín, životný cyklus rastlín, húb a živočíchov, obehová, dýchacia, pohybová a oporná sústava človeka, zmyslové orgány.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Mnohé rastliny sa rozmnožujú semenami.
- Semená rastlín potrebujú na klíčenie vodu, vzduch a vhodnú teplotu. Po vyklíčení rastlina potrebuje pre svoj rast aj svetlo a pôdu.
- Základnými orgánmi rastlín sú koreň, stonka, list, kvet a plod.
- Základnými orgánmi obehovej sústavy sú srdce a cievy.
- Pomocou srdca je krv rozvádzaná po celom tele.
- Základnými orgánmi dýchacej sústavy sú pľúca. Prostredníctvom pľúc získava človek zo vzduchu kyslík.
- Základnými orgánmi oporno-pohybovej sústavy sú kostra a svaly, ktoré zabezpečujú všetky pohyby tela.
- Človek má 5 zmyslov – zrak, sluch, hmat, čuch a chuť.

Činnosti

- Pozorovanie klíčenia rastlín (a ich rastu) v podmienkach, ktoré určí učiteľ, porovnávanie podmienok klíčenia (a rastu) rôznych rastlín.
- Pozorovanie vegetatívneho rozmnožovania rastlín.
- Identifikácia, z ktorej časti rastliny pochádza určitý druh ovocia/zeleniny.
- Uvažovanie o význame zmyslových orgánov pre život človeka.
- Identifikácia základných orgánov dýchacej, obehovej, opornej a pohybovej sústavy človeka.
- Pozorovanie vonkajších prejavov fungovania dýchacej, obehovej a oporno-pohybovej sústavy človeka.
- Identifikácia princípov starostlivosti o vlastné zdravie.

193 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

194 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Ekosystém

Rozvoj predispozície k pojmom ekosystém, potravinový vzťah.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Všetky živé organizmy potrebujú potravu a líšia sa tým, akú potravu a koľko jej potrebujú.
- Živé organizmy sú závislé aj od neživého prostredia (napr. vody, vzduchu, pôdy).
- Život človeka je od rastlín, húb a živočíchov závislý.
- Rastliny produkujú kyslík, ktorý je pre život človeka nevyhnutný.
- Rôzne druhy rastlín, húb a živočíchov môžu byť pre človeka nebezpečné.

Činnosti

- Porovnávanie zloženia potravy rôznych druhov živočíchov.
- Rozpoznávanie vybraných poľnohospodárskych, liečivých a jedovatých rastlín a húb blízkeho okolia, hospodárskych a jedovatých živočíchov.

Dedičnosť a premenlivosť

Rozvoj predispozície k pojmom rod, druh a jedinec, dedičnosť, premenlivosť.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Zo semena určitej rastliny vyrastie rastlina rovnakého druhu.
- Potomkovia sa podobajú na svojich rodičov.

Činnosti

- Pozorovanie a porovnávanie rastu rastlín rovnakého druhu a identifikácia podobností.
- Porovnávanie podobností a odlišností rastlín a živočíchov rovnakého druhu a rôznych druhov.
- Porovnávanie mláďat a dospelých jedincov a vyvodzovanie záverov, ktoré mláďatá sa na dospelé jedince podobajú a ktoré nie.
- Identifikácia prirodzenej rôznorodosti ľudí (v rámci rodiny i mimo nej).

Evolúcia

Rozvoj predispozície k pojmom adaptácie k prežitiu, kamufláž, mimikry, taxonómia organizmov.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Rôzne skupiny organizmov sa prispôbili rôznemu spôsobu života. Podľa podobností ich vieme zaradiť do rôznych skupín.
- Živočchy zaradíme do základných skupín: bezstavovce, ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce.
- Niektoré organizmy sa dnes na Zemi nevyskytujú (vyhynuli).

Činnosti

- Porovnávanie a zoskupovanie živočíchov a rastlín podľa miery ich vzájomnej podobnosti.
- Rozpoznávanie a pomenúvanie vybraných lokálnych druhov rastlín, húb a živočíchov.
- Porovnávanie súčasných a vyhynutých organizmov.

- Pozorovanie a porovnávanie výstražného a maskovacieho zafarbenia rôznych druhov organizmov.
- Porovnávanie výhod a nevýhod spoločenského a samotárskeho spôsobu života živočíchov.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda pre 2. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Prostredníctvom jednoduchších foriem skúmania – pozorovaním, usudzovaním, triedením, meraním a vyhľadávaním v informačných zdrojoch rozvíjať svoje aktuálne poznanie.

Žiak vie/dokáže:

- opísať pozorovaný skúmaný objekt, jav, situáciu, proces vlastnými slovami, čiastočne s použitím odbornej terminológie,
- rozhodnúť sa pre jeden z ponúknutých predpokladov a svoj výber zdôvodniť predchádzajúcou skúsenosťou,
- vytvoriť kategórie triedenia objektov a zaradiť objekty do vytvorených kategórií,
- merať vlastnosti pozorovaných objektov a materiálov/látok štandardnými meradlami a vyjadriť výsledok v štandardných jednotkách (dĺžka, objem, hmotnosť, teplota).

2. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Diskutovať a porovnávať svoje prírodovedné predstavy s predstavami vrstovníkov.

Žiak vie/dokáže:

- zodpovedať za svoju úlohu v skupine.

4. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Systematicky získavať údaje, usporadúvať ich a na ich základe tvoriť záver a ten prezentovať.

Žiak vie/dokáže:

- vytvoriť jednoduchý záznam z pozorovania,
- na podnet realizovať opakované meranie,
- s asistenciou čítať informácie z poskytnutých tabuliek, jednoduchých schém a diagramov¹⁹⁵,
- na základe vlastného záznamu z pozorovania formulovať záver z pozorovania,
- vyhľadať chýbajúce informácie v odporúčaných zdrojoch a porovnať informácie z rôznych ponúknutých zdrojov,
- uvedomiť si, že nie všetky informačné zdroje poskytujú dôveryhodné informácie.

5. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Prepájať svoje aktuálne prírodovedné predstavy a zistenia s ich zodpovedným, udržateľným, praktickým a technologickým využitím.

Žiak vie/dokáže:

- uvedomiť si a jednoducho opísať závislosť človeka od prírodných zdrojov,
- rešpektovať bezpečnosť a opísať zásady ochrany zdravia pri práci.

195 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Látky

Rozvoj predispozície k pojmom hmotnosť, objem, skupenské zmeny látok, kolobeh vody v prírode, rozpustnosť, odparovanie.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Základnou jednotkou merania hmotnosti je kilogram.
- Jednou z jednotiek merania objemu je liter.
- Pri vyššej teplote sa voda vyparuje rýchlejšie. Z uzavretých nádob sa voda nevyparuje.
- Rôzne zdroje vody v prírode sú vzájomne prepojené, voda v prírode koluje.
- Človek svojou činnosťou spôsobuje znečisťovanie vodných zdrojov, vodné zdroje je potrebné chrániť.
- V určitom množstve vody je možné rozpustiť len určité množstvo rozpustenej látky.

Činnosti

- Porovnávanie hmotnosti a objemu objektov a určitého množstva materiálu/látky pomocou rozdielu hodnôt hmotnosti a objemu zistených použitím štandardných meradiel (rovnoramenné a digitálne váhy, odmerný valec).
- Používanie vybraných jednotiek objemu a hmotnosti (kilogram, dekagram, gram, liter, deciliter, mililiter).
- Porovnávanie intenzity vyparovania vody pri rôznej zmene podmienok vyparovania (pri rôznej teplote prostredia v súvislosti s veľkosťou plochy, z ktorej sa voda vyparuje; v rôznych poveternostných podmienkach).
- Pozorovanie prítomnosti vody v prírode (v pôde, vo vydychovanom vzduchu, v rastlinách a pod.).
- Pozorovanie a porovnávanie rozpustnosti látok vo vode (množstva látky, ktoré je možné rozpustiť v určitom množstve vody).
- Oddelovanie tuhej látky a vody odparovaním.

Interakcie

Rozvoj predispozície k pojmom magnetizmus, svetlo (žiarenie).

Pojmy, vzťahy, fakty

- Magnet pôsobí cez rôzne materiály.
- Kompas funguje na princípe magnetizmu.
- Svetlo (slnečné žiarenie) môže spôsobiť zahrievanie objektov.

Činnosti

- Pozorovanie pôsobenia magnetov cez rôzne druhy prostredí podľa inštrukcií učiteľa.
- Pozorovanie fungovania kompasu.
- Pozorovanie zmeny teploty vplyvom slnečného žiarenia v skleníku (modely skleníka) a mimo skleníka.
- Pozorovanie zmeny teploty vzduchu v osvetlenej nádobe rôznych farieb¹⁹⁶.

196 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Sily

Rozvoj predispozície k pojmom sila, práca, výkon.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Jednoduché stroje sa používajú na zjednodušenie vykonávanej činnosti alebo na zmenšenie vynaloženej sily.
- Medzi jednoduché stroje patria: naklonená rovina, páka, kladka, ozubené súkolesie.

Činnosti

- Vyhľadávanie príkladov využitia jednoduchých strojov v bežnom živote.
- Porovnávanie sily potrebnej na zdvihnutie nákladu do výšky použitím naklonenej roviny a bez nej.
- Porovnávanie sily potrebnej na zdvihnutie nákladu pomocou použitia rôzne dlhej páky.
- Konštruovanie pevnej kladky a voľnej kladky.
- Pozorovanie zmeny smeru a rýchlosti točenia kolies v ozubenom súkolesí.

Energia

Rozvoj predispozície k pojmom teplo (tepelná energia), teplota, tepelný izolant.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Teplotu objektov meriame pomocou teplomeru a hodnotu vyjadrujeme v jednotke °C.

Činnosti

- Meranie teploty objektov pomocou analógového a digitálneho teplomera.
- Porovnávanie teploty objektov a porovnávanie zmeny teploty rôznych objektov.
- Identifikácia využitia izolačných materiálov v bežnom živote.

Zem

Rozvoj predispozície k pojmom horniny, nerasty, kryštalizácia, atmosféra, počasie.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Podľa vlastností nerastných surovín ich človek využíva na rôzne účely.
- Človek ťaží rôzne nerastné suroviny (železná ruda, štrk, piesok, soľ, ropa, zemný plyn a i.).
- Zemeguľa je obklopená plynným obalom (atmosférou).
- Vzduch na Zemi sa neustále hýbe a ovplyvňuje tým počasie.
- Vzduch je zložený z rôznych látok, napríklad obsahuje kyslík, oxid uhličitý a vodnú paru.

Činnosti

- Porovnávanie spôsobov získavania a praktického využitia bežne využívaných nerastných surovín, napr. soľ, štrk, piesok.
- Pozorovanie a porovnávanie hornín použitých v okolí školy (napr. obrubníky, obklady budov, pamätníky, náhrobné kamene).
- Pozorovanie zmien teploty vzduchu počas dňa a v priebehu niekoľkých dní.
- Pozorovanie zmien smeru a rýchlosti prúdenia vzduchu v blízkom okolí.

Vesmír

Rozvoj predispozície k pojmom planéta, hviezda, prirodzená družica, Slnecná sústava, zatmenie Mesiaca, zatmenie Slnka, deň, rok.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Centrom Slnecnej sústavy je hviezda nazývaná Slnko, okolo ktorej obieha osem planét: Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún.
- Zem sa točí okolo vlastnej osi a zároveň obieha okolo Slnka.
- Zem sa otočí okolo vlastnej osi za 24 hodín, teda za jeden deň.
- Jeden obeh Zeme okolo Slnka trvá jeden rok.
- Okolo Zeme obieha Mesiac – prirodzená družica Zeme.

Činnosti

- Modelovanie pohybu Zeme okolo vlastnej osi a okolo Slnka s cieľom vysvetliť, čo spôsobuje striedanie dňa a noci na Zemi.
- Identifikácia planét Slnecnej sústavy (a ďalších objektov Slnecnej sústavy) a ich porovnanie na základe poskytnutých informačných zdrojov.

Organizmus

Rozvoj predispozície k pojmom zmyslové orgány, trávenie, vylučovanie, dýchanie, pitný režim, životospráva, krvný obeh, rozmnožovanie.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Tráviaca sústava zabezpečuje príjem, spracovanie potravy a vylúčenie nepotrebných zvyškov.
- Prostredníctvom vylučovacej sústavy sa telo zbavuje nepotrebných a škodlivých látok.
- Dýchanie zabezpečuje príjem kyslíka a vylučovanie oxidu uhličitého.
- Prostredníctvom dýchania sa môžu prenášať rôzne ochorenia, ak sa vo vydychovanom vzduchu nachádzajú pôvodcovia ochorení.
- Telo je popretkávané krvnými cievami.
- Všetky cievy sú prepojené, tvoria uzavretý krvný obeh. Pomocou srdca je krv rozvádzaná po tele. Činnosť srdca sa navonok prejavuje ako srdcový tep.
- Telo človeka sa od narodenia vyvíja, rastie, postupne dospieva a neskôr starne.
- V čase dospievania sa objavujú znaky pohlavnej zrelosti. Pohlavne zrelý muž a pohlavne zrelá žena môžu splodiť dieťa. Dieťa sa v tele matky vyvíja 9 mesiacov.

Činnosti

- Pozorovanie reakcie živočíchov na rôzne vonkajšie podnety.
- Získavanie informácií o fungovaní tráviacej, vylučovacej, dýchacej a obehovej sústavy človeka zo zdrojov, ktoré poskytne učiteľ.
- Pozorovanie vonkajších prejavov dýchania a srdcovej činnosti a porovnávanie zmien frekvencie dýchania a tepu vplyvom zmeny intenzity fyzickej činnosti.
- Pozorovanie rozloženia krvných ciev v tele človeka.
- Modelovanie šírenia infekčného respiračného ochorenia.
- Porovnávanie možných spôsobov ochrany pred prenosom ochorenia.

- Identifikácia pozorovateľných zmien v raste a vo vývine človeka, identifikácia znakov dospievania a starnutia.
- Rozlišovanie orgánov rozmnožovacej sústavy ženy a muža.
- Porovnávanie znakov pohlavnej zrelosti u mužov a u žien.
- Pozorovanie zmien ľudského plodu počas tehotenstva so zameraním sa na fyzické zmeny plodu i tela matky.

Ekosystém

Rozvoj predispozície k pojmom prírodné spoločenstvo, druh, potravinový reťazec, mikroorganizmy, vonkajšia stavba tela rastlín a húb, vonkajšia stavba tela živočíchov, parazity, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, lišajníky, chránené živočchy, ľudské sídlo, ochrana prírody.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Medzi organizmami žijúcimi na určitom území existujú vzájomné vzťahy, napríklad potravinové.
- Niektoré rastliny a živočchy sú chránené.
- Podľa priestoru, kde sa spoločenstvo vyskytuje, rozlišujeme lesné, vodné, poľné, lúčne a vysokohorské spoločenstvo.
- Pestovanie rastlín a chov živočíchov má pre človeka veľký význam.
- Niektoré organizmy (ktoré nazývame parazitmi) žijú na úkor iných organizmov.

Činnosti

- Pozorovanie organizmov voľným okom, mikroskopom alebo lupou¹⁹⁷.
- Vytvorenie zbierky prírodnín.
- Pozorovanie druhov organizmov v rôznych prírodných spoločenstvách¹⁹⁸.
- Opísanie potravinových reťazcov z vybraných organizmov.
- Zaznamenanie výskytu liečivých, chránených, invázných a jedovatých druhov organizmov v regióne.
- Uvedenie dôvodov a príkladov ochrany živých organizmov.
- Uvedenie príkladov poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka.
- Identifikovanie vybraných zástupcov pestovaných rastlín a chovaných živočíchov žijúcich v ľudských sídlach.
- Rozlíšenie pestovateľsky a chovateľsky významných druhov podľa vonkajšej stavby.
- Opísanie spôsobov chovu domácich a hospodárskych zvierat.
- Vysvetlenie významu pestovaných rastlín a chovaných živočíchov pre človeka.
- Uvedenie príkladov parazitov a ich škodlivosti pre človeka.
- Vyhľadanie informácií v poskytnutých zdrojoch o spôsoboch prevencie pred šírením rôznych ochorení.

197 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

198 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Dedičnosť a premenlivosť

Rozvoj predispozície k pojmom znak, vlastnosť, dedičnosť, premenlivosť.

Pojmy, vzťahy, fakty

- Živé organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu.

Činnosti

- Porovnávanie spoločných a rozdielnych znakov a vlastností rodičov a ich potomstva.
- Identifikovanie rozmanitosti rastlín a živočíchov. Uvedenie príkladov, že organizmy produkujú potomstvo rovnakého druhu.

Evolúcia

Pojmy, vzťahy, fakty

- Organizmy sa prispôsobujú rôznymi spôsobmi prostrediu, v ktorom žijú, napríklad maskovaním v prostredí.

Činnosti

- Identifikovanie spoločných a rozdielnych znakov skupín organizmov.
- Kategorizovanie organizmov podľa vonkajších znakov.
- Identifikovanie prispôsobenia sa organizmov danému prostrediu na konkrétnych príkladoch.

Vzdelávacia oblasť Človek a príroda pre 3. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Plánovať a realizovať experiment.

Žiak vie/dokáže:

- formulovať výskumné otázky, na ktoré môže získať odpoveď vlastným skúmaním,
- formulovať hypotézu,
- navrhnúť spôsob získavania údajov,
- identifikovať a zaznamenať podobné a odlišné znaky a vlastnosti objektov, látok alebo javov,
- realizovať rôzne druhy merania,
- vykonať odhad skúmanej veličiny a vybrať vhodné meradlo,
- spresniť hodnotu meranej veličiny opakovaným meraním,
- navrhnúť a používať vhodné nástroje (meradlá, technologické postupy) na získanie presných údajov,
- identifikovať premenné,
- realizovať experiment podľa žiakom navrhovaného postupu,
- sledovať podmienky experimentu,
- uviesť význam kontrolnej vzorky v experimente,
- zostaviť aparatúru a opísať jej časti (podľa schémy alebo vopred daného postupu).

2. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Systematicky usporiadať, prezentovať a interpretovať získané údaje.

Žiak vie/dokáže:

- vyhľadať údaje v informačných zdrojoch na identifikáciu látok a pri riešení úloh,
- vyplniť záznam z výskumnej činnosti,
- identifikovať údaje prezentované formou obrázkov, tabuliek,
- porovnať údaje v tabuľke.

3. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Tvoríť závery a zovšeobecnenia, vrátane mentálnych modelov a teórií o rôznych prírodovedných javoch.

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať vzory, vzťahy,
- identifikovať údaje potrebné pri tvorbe záveru.

4. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Divergentne uvažovať a argumentovať, zvažovať efektívnosť riešení v lokálnych a globálnych kontextoch.

Žiak vie/dokáže:

- uviesť rôzne pozitívne a negatívne aspekty vedy, techniky alebo ich inovácií,
- uviesť príklady využitia výsledkov (vedeckého) výskumu pre človeka a spoločnosť,
- uviesť lokálne a globálne problémy a možnosti ich riešenia,
- uviesť význam ochrany životného prostredia, uchovania prírodného bohatstva a chránených území.

5. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Komunikovať a spolupracovať v tíme.

Žiak vie/dokáže:

- aktívne spolupracovať a vytvárať tak synergický efekt skupiny,
- reagovať na návrhy/argumentáciu rovesníkov.

6. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Reflektovať poznávací proces a prehodnocovať svoje doterajšie poznanie na základe nových informácií.

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať chyby vo svojej výskumnej činnosti,
- uviesť význam dôveryhodných zdrojov informácií,
- vnímať svoju (výskumnú) činnosť ako jeden zo zdrojov nových poznatkov,
- akceptovať, že výsledok skúmania predstavuje najlepšie možné aktuálne vysvetlenie toho, čo bolo skúmané, a v budúcnosti sa môže meniť alebo byť vyvrátené,
- uplatňovať zásady zdravého životného štýlu,
- poznať a uplatňovať zdravé sexuálne správanie a uviesť význam reprodukčného zdravia,
- rešpektovať zásady ochrany zdravia a bezpečnosti práce,
- uplatňovať zásady vhodného spotrebiteľského správania,
- uviesť príklady ľudskej činnosti vplývajúcej na globálne problémy,
- angažovať sa pri riešení lokálnych a globálnych problémov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Látky

1. Vlastnosti látok

Pojmy, vzťahy, fakty

- vlastnosti látok a telies (skupenstvo, tvrdosť, kujnosť, rozpustnosť v rôznych rozpúšťadlách, tepelná vodivosť, vzhľad – farba, lesk, textúra, zápach, magnetické a elektrické vlastnosti, zápalnosť a horľavosť, hustota)^{F, CH},
- chemicky čisté látky, heterogénne a homogénne zmesi^{CH, F},
- zloženie roztokov, hmotnostný zlomok, nasýtený roztok^{CH, F},
- metódy oddeľovania zložiek zmesi^{CH, F},
- separácia odpadov^{CH, F}.

Činnosti

- Vymenovanie a opísanie vlastností látok a telies^{F, CH}.
- Identifikovanie, porovnanie a charakterizovanie vlastností chemicky čistých látok a zmesí^{CH, F}.
Príprava a zisťovanie zloženia roztokov^{CH, F}.
- Oddeľovanie zložiek zmesi rôznymi vhodnými metódami podľa postupu^{CH, F}.

2. Meranie vlastností telies

Pojmy, vzťahy, fakty

- fyzikálne veličiny (dĺžka, hmotnosť, objem, hustota, teplota, čas) a ich jednotky^F,
- hustota kvapalných a tuhých látok, vzťah pre výpočet hustoty^F,
- správanie sa telies v kvapalinách v súvislosti s ich hustotou^F.

Činnosti

- Zrealizovanie odhadu dĺžky, hmotnosti, objemu^F.
- Meranie dĺžky, hmotnosti, objemu^F.
- Určenie hustoty kvapalných a tuhých látok metódou výpočtu^F.

3. Stavba látok

Pojmy, vzťahy, fakty

- ióny, molekuly, atómy ako stavebné častice látok^{CH, F}, pohyb základných stavebných častíc látok v závislosti od teploty látky a veľkosti (hmotnosti) častíc^{CH, F}, časticový model látky v rozličných skupenstvách, premena skupenstiev z pohľadu častíc^{CH, F}.

Činnosti

- Pozorovanie makroskopických javov, ktoré poukazujú na existenciu častíc a rôznorodosť stavebných častíc^{CH, F}.
- Porovnanie modelov látok v tuhom, kvapalnom a plynnom skupenstve^{CH, F}.

4. Chemická väzba

Pojmy, vzťahy, fakty

- iónové zlúčeniny, kovalentné polárne a nepolárne zlúčeniny, kovy^{CH, F}, chemická väzba (iónová, kovalentná a kovová) vo vzťahu k vlastnostiam látok^{CH, F}, elektróny valenčnej vrstvy^{CH, F}.

Činnosti

- Pozorovanie/vyhľadávanie vlastností iónových a kovalentných zlúčenín a kovov^{CH}.

5. Stavba atómu

Pojmy, vzťahy, fakty

- štruktúra atómu^{CH, F}, jadro a obal atómu, elektrón, protón, neutrón^{CH, F}.

Činnosti

- Znázornenie usporiadania častíc v atóme^{CH, F}.

6. Periodická sústava prvkov

Pojmy, vzťahy, fakty

- chemické prvky, ich vlastnosti a zlúčeniny (kovy, oxidy, halogenidy, hydroxidy, kyseliny, soli)^{CH}, symbolický zápis chemických prvkov a zlúčenín^{CH}, vlastnosti prvkov a štruktúra ich atómov^{CH}, princípy usporiadania prvkov v periodickej sústave prvkov^{CH}.

Činnosti

- Skúmanie vlastností chemických prvkov, skupín prvkov periodickej sústavy prvkov a ich zlúčenín^{CH, F}.
- Triedenie prvkov a ich zlúčenín s podobnými vlastnosťami do skupín^{CH, F}.

7. Zákonitosti chemického deja

Pojmy, vzťahy, fakty

- zákon zachovania hmotnosti^{CH}, vznik nových zlúčenín^{CH}, reaktant, produkt^{CH}, chemická reakcia, chemická rovnica^{CH}, faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemickej reakcie^{CH}, dôležité chemické deje v bežnom živote alebo v chemickom priemysle (v regióne)^{CH}.

Činnosti

- Pozorovanie chemických dejov a prejavov chemickej reakcie: reakcie prebiehajúce rôznou rýchlosťou, vznik zrazeniny, únik plynu, zmena zafarbenia reakčnej zmesi, zmena farby indikátora^{199, CH}.
- Porovnávanie hmotností a vlastností reaktantov a produktov^{CH, F}.
- Formalizácia priebehu vybraných chemických reakcií od verbálneho opisu po symbolický zápis^{CH}.
- Skúmanie vplyvu teploty, veľkosti povrchu, koncentrácie a katalyzátora na priebeh chemickej reakcie^{CH}.

8. Klasifikácia chemických reakcií

Pojmy, vzťahy, fakty

- oxidačno-redukčné reakcie, elektrolýza, pokovovanie^{CH, F}, kation, anión, oxidácia, redukcia^{CH, F}, elektrolyt, elektródy (anóda, katóda)^{CH, F}, vylučovacie reakcie^{CH}, acidobázické reakcie, acidobázické indikátory^{CH}, environmentálne aspekty chemických reakcií^{CH, F}.

Činnosti

- Pozorovanie acidobázických reakcií/procesu neutralizácie s využitím rôznych acidobázických indikátorov^{CH}.
- Určovanie pH rôznych látok^{CH}.
- Pozorovanie oxidačno-redukčných reakcií^{CH, F}.
- Pozorovanie vylučovacích reakcií: tvorba zrazenín, vznik plynu^{CH, F}.

9. Zlúčeniny uhlíka

Pojmy, vzťahy, fakty

- špecifickosť uhlíka v jeho zlúčeninách^{CH}, izoméry^{CH}, jednoduchá a násobná väzba medzi atómami uhlíka v organických zlúčeninách^{CH}, štruktúra uhľovodíkov, vybraných derivátov uhľovodíkov a plastov: prvkové zloženie, prítomnosť charakteristických skupín v derivátoch uhľovodíkov, chemické väzby^{CH}, pravidlá pomenovania uhľovodíkov a bežných derivátov uhľovodíkov^{CH}, vlastnosti organických zlúčenín vo vzťahu k ich využitiu^{CH}, plasty a iné polymérne uhľovodíky^{CH}, environmentálne aspekty spojené s uhľovodíkmi (produkty horenia uhľovodíkov, ropa – jej ťažba, transport)^{CH, B}.

Činnosti

- Porovnávanie zlúčenín uhlíka študovaných organickou a anorganickou chémiou^{CH}.
- Vyhľadávanie vlastností izomérov^{CH}.
- Dokazovanie prítomnosti jednoduchej a násobnej chemickej väzby medzi atómami uhlíka^{CH}.

199 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

- Pozorovanie (vyhľadávanie) vlastností a využitia bežných uhľovodíkov, ich derivátov a plastov^{CH}.
- Opísanie produktov horenia uhľovodíkov^{CH}.

Interakcie

1. Optické javy

Pojmy, vzťahy, fakty

- zdroje svetla^F, šírenie svetelných lúčov po odraze od rovinného zrkadla^F, odraz a lom svetla na rozhraniach dvoch priehľadných prostredí^F, šírenie svetla pri prechode tenkými šošovkami^F, jednoduché optické zariadenia^F, korekcie chýb oka^{F,B}, faktory, ktoré poškodzujú zrak^{F,B}, rozklad bieleho svetla na spektrum^F, skladanie farebných svetelných lúčov^F, absorpcia svetla^F, prechod svetla skleneným vláknom, optické káble a ich využitie^F, svetelné znečistenie^{F,B}.

Činnosti

- Opísanie a klasifikovanie zdrojov svetla^F.
- Znázornenie obrazu predmetu v rovinnom zrkadle^{200,F}.
- Opísanie spôsobov, ako predchádzať poškodzovaniu zraku^{F,B}.
- Rozlišovanie odrazeného, prepusteného a absorbovaného svetla^F.
- Pozorovanie rozkladu bieleho svetla na spektrum a skladanie farebných svetelných lúčov^{201,F}. Pozorovanie prenosu svetelného signálu skleneným vláknom a uvedenie príkladu využitia optických káblov^F.
- Vyhľadávanie informácií o škodlivosti svetelného znečistenia a navrhovanie zmien vo svojom okolí na jeho odstránenie^{F,B}.

2. Akustické javy

Pojmy, vzťahy, fakty

- šírenie zvuku prostrediami, rýchlosť zvuku^F, fyzikálne veličiny (frekvencia, perióda, hladina intenzity zvuku)^F, zvuk hudobných nástrojov, výška tónu^F, hlukové znečistenie^{F,B}, spôsoby ochrany pred hlukom^{F,B}.

Činnosti

- Pozorovanie kmitajúcich telies ako zdrojov zvuku^F.
- Uvedenie príkladu vplyvu hluku na ľudský organizmus a životné prostredie^{F,B}.
- Uvedenie príkladu spôsobov ochrany pred hlukom vo svojom okolí^{F,B}.

3. Elektrické javy

Pojmy, vzťahy, fakty

- elektrostatické javy (zelektrizovanie telies)^{F,CH}, fyzikálne veličiny (elektrický prúd, elektrické napätie, elektrický odpor vodiča)^F, Ohmov zákon^F, sériové a paralelné zapojenie elektrických spotrebičov^F, výsledný odpor sériovo a paralelne zapojených rezistorov v elektrickom obvode^F, funkcie bleskozvodu^F, vznik magnetického poľa v okolí vodiča s elektrickým prúdom (Oerstedov pokus) a magnetického poľa v cievke s prúdom^F, pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi^F.

200 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

201 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Činnosti

- Pozorovanie vybraných elektrostatických javov: zelektrizovanie telies^{F, CH}.
- Meranie veľkosti elektrického prúdu a napätia v elektrickom obvode a na rezistore^F.
- Vyhľadanie energetickej spotreby bežných zariadení a uvedenie možnosti energetických úspor pri každodenných aktivitách^F.
- Demonštrovanie prítomnosti magnetického poľa v okolí magnetu, elektrického vodiča (cievky) s prúdom a jeho využitia^F.

Sily

1. Vytváranie predstáv o pojme sila

Pojmy, vzťahy, fakty

- vzájomné pôsobenie telies a účinky pôsobenia výslednej sily na teleso^F, fyzikálne veličiny (sila, gravitačná sila, moment sily, trecia sila)^F, grafické znázornenie síl (gravitačnej sily pôsobiacej na teleso, vzájomne pôsobiacich síl medzi telesami, trecej sily)^F, výslednica síl pôsobiacich v jednej priamke^F, rovnováha síl na páke^F, ťažisko telesa^F, situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trecej sily^F.

Činnosti

- Znázornenie sily pôsobiacej na teleso^F.
- Meranie veľkosti sily silomerom^F.
- Stanovenie výslednej sily pôsobiacej na teleso pri skladaní síl pôsobiacich na teleso v jednej priamke^F.
- Demonštrovanie podmienky rovnováhy na páke^F.
- Určenie ťažiska telesa^F.
- Meranie trecej sily^F.

2. Vytváranie predstáv o pojme tlak

Pojmy, vzťahy, fakty

- fyzikálne veličiny (tlaková sila, tlak, hydrostatický tlak, vztlaková sila)^F, grafické znázornenie síl (tlakovej sily, vztlakovej sily)^F, závislosť hydrostatického tlaku od hĺbky ponoru a hustoty kvapaliny^F, faktory ovplyvňujúce veľkosť vztlakovej sily^F.

Činnosti

- Uvedenie vzťahu pre výpočet tlaku a hydrostatického tlaku^F.
- Uvedenie vzťahu pre vztlakovú silu v kvapalinách a v plynoch^F.

3. Vybrané druhy pohybu telies a ich grafické zobrazenia

Pojmy, vzťahy, fakty

- relatívnosť pohybu telesa vzhľadom na iné teleso^F, druhy pohybu^F, fyzikálne veličiny (rýchlosť, dráha)^F.

Činnosti

- Porovnávanie pokoja a pohybu telesa a opísanie druhov pohybov^F.
- Uvedenie vzťahu pre rýchlosť rovnomerného pohybu^F.

Energia

1. Premeny skupenstva látok

Pojmy, vzťahy, fakty

- rôzne druhy teplomerov^F, skupenské premeny rôznych látok^{F, CH}.

Činnosti

- Meranie teploty a času pri skupenských premenách^{F, CH}.

2. Premeny energie

Pojmy, vzťahy, fakty

- exotermické a endotermické reakcie^{CH, F}, zákon zachovania energie^{CH, F}, spôsoby šírenia tepla, tepelná vodivosť^F, tepelná výmena a rovnováha^F, fyzikálne veličiny (hmotnostná tepelná kapacita, teplo)^F, energetická hodnota potravín^{B, F, CH}, transformácia energie v živých systémoch^{CH, B}, premeny svetelnej energie na teplo^F, zariadenia využívajúce slnečnú energiu^F, fyzikálne veličiny (mechanická práca, výkon, pohybová a polohová energia telesa, elektrická práca)^F, vzájomné premeny pohybovej a polohovej energie telesa^F, elektrická energia a jej premeny^F, ochrana ľudí pred rádioaktívnym žiarením^{B, F, CH}, pôsobenie neviditeľných žiarení: infračervené, ultrafialové, röntgenové, rádioaktívne žiarenie, ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie^{F, B, CH}, zásady ochrany človeka a životného prostredia pred účinkami rádioaktívneho žiarenia^{F, B}.

Činnosti

- Vymenovanie spôsobov šírenia tepla^F.
- Vyhľadanie informácií o energetickej hodnote potravín^{F, CH, B}.
- Uvedenie vzťahu pre výpočet mechanickej práce, výkonu a polohovej energie^F.
- Vyhľadanie informácií o rôznych formách energie, ktoré sprevádzajú priebeh chemickej reakcie, napr. svetelná, tepelná, akustická, pohybová, elektrická a ich využitie^{CH, F}.
- Skúmanie tepelného efektu chemickej reakcie^{CH, F}.
- Demonštrovanie zákona zachovania energie vo vzťahu k vzniku a zániku chemických väzieb na príkladoch^{F, CH}.

Zem

1. Závislosť organizmov od neživej prírody a ich vplyv na neživú prírodu

Pojmy, vzťahy, fakty

- interakcie medzi živou a neživou prírodou^{B, CH}.

Činnosti

- Pozorovanie zložiek neživej prírody a interakcií medzi živou a neživou prírodou^B.
- Uvedenie príkladov závislosti organizmov od neživej prírody^B.
- Vyhľadanie informácií o dôsledkoch vulkanickej činnosti na organizmy a klímu^{B, CH}.

2. Vlastnosti, význam a využitie minerálov a hornín

Pojmy, vzťahy, fakty

- minerály, horniny, typy hornín, vlastnosti minerálov^{B, CH}.

Činnosti

- Pozorovanie minerálov a hornín a skúmanie ich vlastností^B.
- Odlíšenie minerálov od hornín^B.
- Vytvorenie zbierky minerálov a hornín^B.
- Skúmanie vlastností minerálov^{B, F, CH}.
- Uvedenie konkrétnych príkladov použitia minerálov a hornín v predmetoch dennej potreby^{B, CH}.

3. História Zeme

Pojmy, vzťahy, fakty

- skameneliny^B.

Činnosti

- Pozorovanie vzniku skameneliny^B.
- Pomenovanie skamenelín podľa obrazového materiálu^{202, B}.

4. Geologické procesy a ich dôsledky

Pojmy, vzťahy, fakty

- kras^{B, CH}, krasové útvary^{B, CH}, geologické éry^B, geologické procesy^{B, CH}.

Činnosti

- Vymenovanie významných geologických procesov prebiehajúcich v jednotlivých geologických érach^B.
- Opísanie dôsledkov pôsobenia vonkajších geologických činiteľov na zemský povrch^B.
- Pozorovanie vzniku krasu a krasových útvarov^{B, CH}.
- Pozorovanie vplyvu geologických procesov na tvary zemského povrchu a na život organizmov^B.
- Vyhládanie informácií o následkoch katastrofických geologických procesov na Slovensku a vo svete^B.

5. Skúmanie javov v atmosfére a ich vplyv na životné prostredie

Pojmy, vzťahy, fakty

- skleníkový efekt^{B, F, CH}, vznik a účinky ozónu v stratosfére a troposfére^{CH, F}, vplyv jednotlivca a spoločnosti na meniacu sa klímu^{CH, B}.

Činnosti

- Realizovanie dlhodobých meteorologických pozorovaní^F.
- Zisťovanie informácií o vplyve skleníkových plynov na meniacu sa teplotu prostredia^{CH}.

6. Zdroje materiálov a energie

Pojmy, vzťahy, fakty

- zdroje a využitie uhľovodíkov petrochemického priemyslu^{CH}, environmentálne problémy spojené s uhľovodíkmi a ich zdrojmi^{CH}, zelená chémia^{CH, B}, vlastnosti nerastných surovín^{CH, B}.

202 U žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich pomenovanie vedúcich skamenelín podľa opisu.

Činnosti

- Opísanie významu a využitia nerastných surovín^{B, F, CH}.
- Vyhľadanie informácií o vplyve priemyslu na životné prostredie^{CH, B}.
- Pomenovanie dôsledkov skleníkového efektu, ozónovej diery, kyslých dažďov na organizmy^{B, CH}.

Vesmír

1. Vesmírne telesá Slnecnej sústavy

Pojmy, vzťahy, fakty

- Slnecná sústava, model Slnecnej sústavy^F, hviezdy, planéty a mesiace^F.

Činnosti

- Návrh modelu Slnecnej sústavy a vyhľadávanie informácií o jej objektoch^F.

2. Skúmanie zmien na oblohe počas dňa a roka

Pojmy, vzťahy, fakty

- hviezdna obloha počas dňa a počas roka^F.

Činnosti

- Vyhľadanie charakteristík hviezd, planét a mesiacov^F.
- Pozorovanie zmeny vzhľadu oblohy počas dňa a počas roka^F.

Organizmus

1. Organizácia živej hmoty organizmov

Pojmy, vzťahy, fakty

- bunkové a nebunkové organizmy^B, jednobunkový a mnohobunkový organizmus^B, bunkové štruktúry^B, rastlinná a živočíšna bunka^B, pletivo, tkanivo, orgán, orgánová sústava^B.

Činnosti

- Pozorovanie jednobunkových a mnohobunkových organizmov mikroskopom^B.
- Pozorovanie a pomenovanie bunkových štruktúr (bunková stena, cytoplazmatická membrána, jadro, chloroplasty, mitochondrie)^B.
- Porovnanie rastlinnej a živočíšnej bunky^B.
- Pozorovanie vírusu a jednobunkového organizmu^B.
- Opísanie organizácie tela organizmov (bunky, pletivá, tkanivá, orgány, orgánové sústavy) a funkcií pletív, tkanív a orgánov^B.

2. Stavba a funkcie štruktúr, orgánov a orgánových sústav organizmov

Pojmy, vzťahy, fakty

- stavba a funkcia orgánov rastlín^B, stavba a funkcia orgánov živočíchov^B, stavba tela rastlín a húb^B, stavba tela bezstavovcov^B, stavba tela stavovcov^B.

Činnosti

- Pozorovanie stavby tela rastlín, húb a lišajníkov^B.
- Pozorovanie orgánov, orgánových sústav živočíchov vrátane človeka^B.
- Porovnanie stavby tela bezstavovcov a stavovcov^B.

3. Životné procesy v ľudskom organizme

Pojmy, vzťahy, fakty

- zdroje cukrov, tukov a bielkovín^{B, CH}, cukry, tuky a bielkoviny ako stavebné zložky organizmov a zdroje energie^{CH, B}, zloženie potravy^{B, CH}, metabolizmus^{B, CH}, trávenie^{B, CH}, vstrebávanie^B, dýchanie^B, vylučovanie^B, filtrácia krvi^B, krvný obeh^B, regulačné mechanizmy^B, hormóny^B, dráždivosť^B, rozmnožovanie^B, pohlavné znaky^B, rast a vývin^B.

Činnosti

- Vyhládavanie informácií o energetických potrebách jedinca v dennom jedálničku^{B, CH}.
- Identifikovanie zložiek potravy (cukry, tuky a bielkoviny) ako základných stavebných zložiek^{B, CH}.
- Demonštrovanie spracovania potravy^{B, CH}.
- Rozlíšenie procesu trávenia a vstrebávania^{B, CH}.
- Vyhládanie informácií o zložení vdychovaného a vydychovaného vzduchu^B.
- Pozorovanie vplyvu rôznych faktorov na zmeny srdcovej frekvencie a frekvencie dýchania^B.
- Pozorovanie procesu filtrácie krvi v obličkách^B.
- Vymenovanie rôznych spôsobov vylučovania nepotrebných a škodlivých látok organizmami^B.
- Pozorovanie mechanizmu hormonálnej a nervovej regulácie^B.
- Porovnanie primárnych a sekundárnych pohlavných znakov dievčat a chlapcov a diskutovanie o ich význame^B.
- Pozorovanie dráždivosti zmyslových orgánov^{203, B}.

4. Vzájomné prepojenia orgánových sústav človeka

Pojmy, vzťahy, fakty

- orgánové sústavy (koža, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, rozmnožovacia, nervová, hormonálna, zmysly)^B.

Činnosti

- Opísanie vzájomného prepojenia orgánových sústav človeka^B.
- Pozorovanie tvaru, stavby a zloženia kostí^B.
- Rozlišovanie orgánov oporno-pohybovej sústavy človeka^B.
- Vymenovanie významu orgánov rozmnožovacej sústavy ženy a muža^B.

5. Vplyv životného štýlu človeka a životného prostredia na jeho zdravie

Pojmy, vzťahy, fakty

- vplyv látok (vitamíny, liečivá, omamné a psychotropné látky) na živé organizmy^{CH, B}, závislosť^B, zdravie^B, zdravý životný štýl^B, stres^B, imunita^B, očkovanie^B, zásady predlekárskej prvej pomoci^B, poranenia^B, prevencia^B, sexuálne a reprodukčné zdravie^B.

203 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Činnosti

- Uskutočnenie prieskumu v súvislosti so zdravím alebo zdravým životným štýlom človeka^B.
- Vysvetlenie vplyvu životného štýlu človeka a životného prostredia na jeho zdravie (ochorenia orgánových sústav, prevencia)^B.
- Vyhľadávanie informácií o chorobách a možnostiach nákazy^B.
- Vymenovanie spôsobov predchádzania pred vznikom a šírením chorôb^B.
- Diskutovanie o vplyve a dôsledkoch látok (vitamíny, liečivá, omamné a psychotropné látky) na živé organizmy^{CH, B}.
- Diskutovanie o význame reprodukčného a sexuálneho zdravia^B.
- Diskutovanie o význame plánovaného rodičovstva^B.
- Demonštrovanie zručností potrebných k poskytnutiu predlekárskej prvej pomoci pri poraneniach^B.

6. Životné procesy rastlín a živočíchov

Pojmy, vzťahy, fakty

- výživa organizmov^{B, CH}, spôsoby výživy^B, fotosyntéza^{B, F, CH}, dýchanie organizmov^{B, CH}, vylučovanie organizmov^B, transport látok^{B, F, CH}, dráždivosť organizmov^B, pohyb organizmov^B, spôsoby rozmnožovania^B, vnútorné a vonkajšie oplodnenie^B, životný cyklus organizmov^B.

Činnosti

- Pozorovanie vplyvu svetla, oxidu uhličitého na priebeh fotosyntézy^{B, CH}.
- Pozorovanie kyslíka ako produktu fotosyntézy^{B, CH}.
- Skúmanie príjmu vody a v nej rozpustených látok prostredníctvom koreňa rastlín^{B, F, CH}.
- Pozorovanie dýchania rastlín^{B, CH}.
- Rozlišovanie spôsobu výživy rastlín a živočíchov^B.
- Uvedenie významu výživy a dýchania rastlín a živočíchov^B.
- Porovnanie obehových sústav živočíchov^B.
- Opísanie transportu látok u rastlín a živočíchov^B.
- Porovnávanie spôsobov vylučovania nepotrebných a škodlivých látok u rastlín a živočíchov^B.
- Pozorovanie dráždivosti a pohybu rastlín a živočíchov^B.
- Opísanie životného cyklu rastlín, húb a živočíchov^B.
- Pozorovanie rôznych spôsobov pohlavného rozmnožovania rastlín a živočíchov^B.
- Opísanie pohlavného a nepohlavného spôsobu rozmnožovania^B.

Ekosystém

1. Interakcie v ekosystéme

Pojmy, vzťahy, fakty

- druh^B, ekosystém^B, interakcie v ekosystéme^B, zdroje v prostredí^B, podmienky prostredia^B, faktory prostredia^B, potravné vzťahy^B.

Činnosti

- Pozorovanie podmienok prostredia vybraných organizmov^B.
- Pozorovanie interakcií medzi organizmami a medzi organizmami a prostredím v ekosystéme^B.

- Demonštrovanie nárokov organizmov na faktory prostredia na konkrétnych príkladoch^B.
- Určenie potravných vzťahov medzi organizmami^B.
- Identifikovanie nepôvodných (invázných) druhov rastlín a živočíchov^B.

2. Kolobeh látok v ekosystéme

Pojmy, vzťahy, fakty

- producent^{B, CH}, konzument^{B, CH}, rozkladač^{B, CH}, obeh látok^{B, CH}, tok energie^{B, F, CH}, biomasa^B.

Činnosti

- Pozorovanie rozkladných procesov v komposte a aplikácia jeho využitia^{B, CH}.
- Pozorovanie rastu a rozmnožovania organizmov v hnojenej a v nehnojenej pôde^B.
- Vysvetlenie obehu látok v ekosystéme a jeho význam pre živé organizmy^B.
- Opísanie významu kolobehu vody v ekosystéme pre všetky živé organizmy^B.
- Vysvetlenie vplyvu slnečného žiarenia na udržanie kolobehu látok v ekosystéme^{B, F, CH}.

3. Dôsledky narušenia biotickej a/alebo abiotickej zložky ekosystému

Pojmy, vzťahy, fakty

- abiotické a biotické zložky^B, biologická rovnováha^B, znečistenie životného prostredia^{B, CH}, vplyv človeka na zložky životného prostredia^B, biodiverzita^B.

Činnosti

- Vyhládanie informácií o narúšaní biologickej rovnováhy v ekosystéme^B.
- Skúmanie faktorov narušenia zložiek ekosystému^B.
- Diskutovanie o znečistení ovzdušia, vody, pôdy^{B, CH}.
- Monitorovanie nakladania s odpadmi a diskutovanie o ich vplyve na životné prostredie^{B, CH}.
- Mapovanie nelegálnych skládok v okolí a navrhnutie/zrealizovanie nápravy^B.
- Porovnanie pozitívnych a negatívnych zásahov človeka do zložiek životného prostredia^B.

4. Možnosti zachovania a obnovy biodiverzity a ekosystémových služieb

Pojmy, vzťahy, fakty

- obnova ekosystému^B, ekologické hospodárenie^{B, CH}, udržateľnosť^{B, CH}, starostlivosť o životné prostredie^{B, CH}.

Činnosti

- Mapovanie negatívnych vplyvov ľudskej činnosti na ekosystémy v okolí bydliska^{B, CH}.
- Realizovanie aktivít zameraných na ochranu rastlinných a živočíšnych druhov v okolí bydliska^{B, CH}.
- Vyhládanie informácií o ekologickom poľnohospodárstve^{B, CH}.
- Vyhládanie organizácií, ktoré sa venujú ochrane životného prostredia a klímy^{B, CH}.
- Pozorovanie úpravy pitnej vody a čistenia odpadových vôd^{CH, B}.

Dedičnosť a premenlivosť

1. Podstata dedičnosti

Pojmy, vzťahy, fakty

- dedičnosť^B, premenlivosť^B, genetická informácia^B, DNA^B, tvorba kópie DNA^B, chromozóm^B, telová a pohlavná bunka^B, gén^B, dedičný znak^B.

Činnosti

- Pozorovanie tvaru chromozómov počas delenia bunky^B.
- Porovnanie počtu chromozómov rôznych organizmov^B.
- Pozorovanie odlišností chromozómov medzi pohlaviami^B.
- Lokalizovanie genetickej informácie v bunke^B.

2. Zákonitosti prenosu dedičných znakov

Pojmy, vzťahy, fakty

- alela^B, získané a vrodené znaky^B, kríženie^B, vplyv prostredia na vznik znaku^B, dedičná choroba^B.

Činnosti

- Pozorovanie prenosu určitého znaku z rodičov na potomkov prostredníctvom schém^B.
- Pozorovanie vzniku znaku u potomstva po krížení jedincov s konkrétnymi alelami^B.
- Vyhľadanie informácií o vybraných dedičných ochoreniach^B.

3. Význam dedičnosti a premenlivosti pre život organizmov

Pojmy, vzťahy, fakty

- premenlivosť^B, mutácie^B.

Činnosti

- Pozorovanie premenlivosti vybraných znakov organizmov^B.
- Vyhľadávanie informácií o mutáciách^B.

4. Význam poznatkov genetiky pre život jednotlivca a spoločnosti

Pojmy, vzťahy, fakty

- génové inžinierstvo^B, genetické poradenstvo^B, šľachtenie^B, odroda^B, plemeno^B, geneticky modifikované organizmy^B.

Činnosti

- Vyhľadávanie informácií o význame genetického poradenstva pre človeka^B.
- Porovnávanie vlastností vyšľachtených odrôd rastlín a plemien živočíchov^B.

Evolúcia

1. Variabilita organizmov

Pojmy, vzťahy, fakty

- variabilita^B.

Činnosti

- Pozorovanie rozmanitosti živých organizmov^B.

2. Pôvod a vývoj človeka

Pojmy, vzťahy, fakty

- fylogenetická príbuznosť^B, vývoj organizmov^B, znaky ľudského organizmu^B, ľudoop^B, vymieranie organizmov^B.

Činnosti

- Triedenie organizmov na základe fylogenetickkej príbuznosti^B.
- Vymenovanie spoločných znakov s ľudoopmi a odlišností človeka od biologicky príbuzných druhov^B.

3. Evolučný význam adaptácie organizmov

Pojmy, vzťahy, fakty

- adaptácia^B, prírodný výber^B.

Činnosti

- Pozorovanie adaptácií rastlín a živočíchov vrátane človeka na príkladoch modelových druhov^B.
- Vymenovanie príkladov adaptácií organizmov na špecifické podmienky prostredia^B.

4. Prírodný a pohlavný výber

Pojmy, vzťahy, fakty

- pohlavný výber^B, pohlavná dvojtvarosť^B.

Činnosti

- Pozorovanie pohlavného dimorfizmu^B.
- Pozorovanie správania sa živočíchov a rastlinných štruktúr, ktoré ovplyvňujú úspešné rozmnožovanie a prežitie organizmov^B.

**Vzdelávacia oblasť
Človek a spoločnosť**

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pre 1. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Identifikovať javy, procesy, udalosti a osoby významné pre život žiaka, komunitu a obec.

Žiak vie/dokáže:

- používať základné pojmy potrebné na pohyb a orientáciu v priestore (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za),
- vyhľadať polohu svojej obce, Slovenska a svetadielov na mape za pomoci učiteľa,
- rozpoznať najvýznamnejšie miesta vo svojom okolí,
- pomenovať kľúčové osoby, úrady, inštitúcie a udalosti v obci,
- základne sa orientovať v čase.

2. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: S pomocou učiteľa využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií, osvojiť si základy spolupráce v skupine.

Žiak vie/dokáže:

- získať informácie pozorovaním vo svojom okolí,
- klásť jednoduché otázky za účelom získania potrebných informácií k vybranej téme,
- získať informácie z jednoduchých obrazových zdrojov (obrázky, fotografie, ilustrácie, video),
- roztriediť informácie do jednoduchých, vzájomne výrazne odlišných kategórií,
- podieľať sa v rámci skupiny na spoločnom riešení jednoduchej úlohy podľa predpísaného postupu,
- prezentovať výsledky svojej práce krátkym slovným opisom alebo v podobe jednoduchého nákresu či plagátu,
- opísať vlastnými slovami, na čo slúži mapa,
- orientovať sa v prostredí školy a jej blízkom okolí podľa kľúčových orientačných bodov,
- nakresliť jednoduchý plán (náčrtok) triedy alebo iného vybraného priestoru pomocou inštrukcií,
- podieľať sa na uskutočnení jednoduchého prieskumu o názoroch na vybraný problém v škole alebo jej okolí.

3. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Identifikovať zmeny v čase a v priestore vo svojom okolí.

Žiak vie/dokáže:

- určiť čas na digitálnych hodinách,
- orientovať sa v postupnosti udalostí (skôr, neskôr, dnes, včera, predvčerom, zajtra, pozajtra...), uviesť činnosti vybraného dňa a zoradiť ich v časovej postupnosti (ráno, naobed, večer...),
- uviesť rozdiely v spôsobe života ľudí v súčasnosti a v minulosti na jednoduchých príkladoch,
- opísať slávenie vybraného sviatku a dodržiavania tradícií v rodine alebo v obci,
- pomenovať aspoň dva dôvody, pre ktoré ľudia cestujú.

4. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Rozlišovať a skúmať vzťahy medzi prírodným prostredím a činnosťou človeka na lokálnej úrovni, rozumieť potrebe starostlivosti o životné prostredie na príkladoch z miestnej krajiny.

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať vzťah medzi človekom a krajinou na jednoduchom príklade zo svojho okolia,
- opísať vplyv meniaceho sa počasia na prírodu a život ľudí na jednoduchých príkladoch,
- uviesť aspoň jednu možnosť šetrenia prírodných zdrojov a starostlivosti o životné prostredie vo svojom okolí.

5. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Uvedomiť si jedinečnosť a vzácnosť seba samého a druhých.

Žiak vie/dokáže:

- vymenovať svoje jedinečné vlastnosti a jedinečné vlastnosti druhých,
- za pomoci učiteľa pomenovať roly, ktoré zastáva v rodine a medzi kamarátmi,
- pomenovať, čo ho spája s ostatnými,
- preukázať citlivosť voči evidentným potrebám ľudí v blízkom okolí (k spolužiakom, ku kamarátom, k susedom),
- uviesť jednoduché príklady rozmanitosti v bezprostrednom okolí.

6. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Komunikovať s ľuďmi vo svojom okolí ohľaduplným a primeraným spôsobom.

Žiak vie/dokáže:

- používať elementárne pravidlá slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu,
- jednoducho vyjadriť svoje myšlienky a pocity,
- pomenovať a regulovať svoje emócie na elementárnej úrovni tak, aby ich prejavy boli bezpečné, rešpektujúce k dohodnutým pravidlám,
- pokojne si vypočuť myšlienky a názory druhých,
- vykonávať konkrétne činnosti zamerané na rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite.

7. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Identifikovať morálne dobro v konaní druhých a vo vlastnom konaní.

Žiak vie/dokáže:

- s podporou učiteľa opísať svoje charakterové vlastnosti, záľuby, túžby a sny,
- oceniť dobré vlastnosti a schopnosti druhých,
- identifikovať hrdinský alebo morálny vzor medzi postavami v rozličných príbehoch,
- pomenovať príčiny a dôsledky ľudského správania na konkrétnych príkladoch, s ktorými sa stretáva,
- riadiť sa podľa priorit v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

8. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Chápať zmysel a význam pravidiel, práv a povinností vo svojom živote i v spoložití s inými.

Žiak vie/dokáže:

- nasledovať pravidlá v triede a v škole,
- uplatňovať svoje práva a povinnosti,
- uviesť príklady povolání ľudí,
- uviesť príklad kúpy tovaru.

9. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Vysvetliť, odkiaľ sa berú informácie, aké sú ich zdroje a rozumieť dôsledkom rôznych typov správ.

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať rôzne zdroje informácií,
- rozpoznať druhy médií,
- uviesť príklad klamstva,
- identifikovať reklamu v médiu.

10. cieľ vzdelávania pre 1. cyklus: Zapájať sa do prospešnej aktivity na úrovni triedy a školy.

Žiak vie/dokáže:

- uviesť príklad zlepšenia života v triede.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Geografický komponent

1. Orientácia v okolí školy, v obci a jej blízkom okolí

Pojmy

- okolie školy, obec, orientácia, poloha v priestore, významné miesta, turistické značenie.

Činnosti

- Pomenovanie orientačných bodov v okolí školy, určovanie významných objektov, vytváranie základných predstáv o priestorových vzťahoch v škole, v obci a jej okolí.
- Určovanie relatívnej polohy vybraného objektu voči inému objektu (rovno, vpravo, vľavo, hore, dole, blízko, ďaleko, pred, za a i.) v teréne a pohyb medzi nimi s využitím orientačných bodov.
- Opis alebo jednoduchý náčrtok cesty do školy alebo k inému objektu v obci a v miestnej krajine.
- Spoznávanie významu turistického značenia pri pohybe v teréne.
- Spoznávanie prírodných a historických prvkov obce a jej okolia podľa miestnych daností (napríklad park, les, chránený strom, prírodná rezervácia, potok, rieka, rybník, vrch, kostol, socha, fontána, brána, hrad).
- Rozlišovanie základných pojmov podľa podmienok obce (napríklad dolina, údolie, vrch, pohorie, tiesňava, rovina, rieka, potok, jazero, rybník, breh, ostrov, les, pole...).

2. Orientácia v pláne a na mape

Pojmy

- plán, mapa, mapové znaky, legenda, svetové strany, poloha na mape, letecká snímka, glóbus, svetadiely a oceány.

Činnosti

- Vyjadrovanie žiackych predstáv o priestorovom rozmiestnení objektov v triede a v okolí školy z vertikálneho pohľadu (vtáčej perspektívy) formou jednoduchých náčrtkov.
- Lokalizovanie svojho bydliska a školy na leteckej snímke a mape veľkej mierky za pomoci učiteľa.
- Spoznávanie základných prvkov obsahu mapy a glóbusu (farby, tvary) pomocou legendy.

- Určovanie polohy obce na mape Slovenska a polohy Slovenska na mape Európy za pomoci učiteľa.
- Prečítanie názvov svetadielov a oceánov na glóbose, na jednoduchej mape sveta.

3. Procesy v miestnej krajine a ich vplyv na človeka a životné prostredie

Pojmy

- prírodné a umelé prostredie, počasie, cestovanie, doprava, mesto a vidiek, spôsob života.

Činnosti

- Posudzovanie vplyvu rôzneho prostredia na človeka na jednoduchých príkladoch – prírodné a umelé, tiché a hlučné, upravené a neupravené, nové a staré, čisté a znečistené, jednotné a rôznorodé.
- Pozorovanie počasia a jeho vplyvu na prírodu a ľudí počas dňa a roka.
- Identifikovanie dôvodu (za prácou, vzdelaním, službami, oddychom, poznaním, priateľmi), cieľa (blízka obec, okresné mesto, krajské mesto, zahraničie) a pravidelnosti (denne, týždenne, mesačne, ročne) cestovania ľudí vo svojej rodine a v rodinách spolužiakov.
- Identifikovanie jednotlivých druhov dopravy v obci.
- Hľadanie základných rozdielov medzi mestom a vidieckou obcou na žiakom známych príkladoch.
- Uvažovanie nad výhodami a nevýhodami bývania vo veľkom meste, v malom meste, vo vidieckej obci alebo v satelite.
- Identifikovanie základných podobností a odlišností svojej obce (prírodné prostredie, architektúra, spôsob života) a vybranej obce zo zahraničia pomocou jednoduchého obrazového materiálu.

Dejepisný komponent

1. Orientácia v čase

Pojmy

- časová postupnosť, plánovanie času, meranie času, kalendár.

Činnosti

- Určovanie vzájomných vzťahov (pred/po) medzi susednými dňami a mesiacmi, rozlišovanie dní v týždni a mesiacov v roku.
- Zoradovanie postupnosti udalostí (skôr, neskôr, nedávno, dávno, dnes, včera, predvčera, zajtra, pozajtra...).
- Rozlišovanie činností podľa osobnej dôležitosti (povinností, užitočných a oddychových aktivít) a ich časové zaradenie počas dňa.
- Tvorba jednoduchého časového harmonogramu dňa a týždňa.
- Určovanie času na digitálnych hodinách.

2. Pozorovanie zmien v čase

Pojmy

- rodostrom, vzájomné rodinné vzťahy, povest', pamiatky.

Činnosti

- Určovanie základných vzťahov medzi členmi rodiny z pozície žiaka.
- Zostavovanie jednoduchého rodostromu ako vizualizácie rodinných vzťahov.
- Stručné prerozprávanie alebo stvárnenie aspoň časti príbehu (povešť, legenda) spojeného s obcou alebo jej okolím.
- Pozorovanie zmien v čase na príklade ľudí, krajiny, budov a artefaktov.
- Porovnávanie spôsobu života ľudí v súčasnosti a v minulosti (škola, hračky, práca a zamestnanie, odev, obchod) na základe informácií získaných z rôznych prameňov.
- Spoznávanie najstarších pamiatok a miest pamäti v obci (najstarší hrob na cintoríne, artefakty v rodine, historické budovy, pamätníky, staré stromy a pod.).

Občiansky komponent

1. Poznávanie pravidiel vo svojom živote

Pojmy

- pravidlá, školský poriadok, férovosť.

Činnosti

- Zmysel pravidiel pri hre.
- Opísanie pravidiel v triede a v rodine.

2. Život obce a vzťahy v komunite

Pojmy

- sviatky, tradície.

Činnosti

- Identifikovanie významných miest v obci pre občana.
- Správanie sa vo verejnom priestore.
- Uvedenie príkladu udalosti v obci.
- Rozpoznávanie základných symbolov a znakov.
- Opis slávenia miestneho sviatku.

3. Zodpovedné hospodárenie

Pojmy

- povolania, tovar, peniaze.

Činnosti

- Povolania v obci.
- Rozlíšenie ponuky tovarov a služieb v najbližšom okolí.
- Zisťovanie cien základných tovarov.

4. Základy aktívneho občianstva

Pojmy

- spôsoby možnej spolupráce.

Činnosti

- Riešenie modelových situácií.

5. Základy práce s mediálnym obsahom

Pojmy

- reklama.

Činnosti

- Identifikovanie druhov médií a dôvody ich využívania (zdroj informácií a zábavy).
- Uvedomovanie si dôsledkov klamstva.

Eticko-osobnostný komponent

1. Vyjadrovanie zdvorilosti ako znaku úcty

Pojmy

- slušnosť, úcta, pozdrav, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie, kladenie otázok, súhlas a ne-súhlas, počúvanie.

Činnosti

- Používanie pravidiel slušnej komunikácie s druhými na vyjadrenie úcty a dobrého vzťahu (pozdrav, oslovenie, úsmev, odzdravenie).
- Aktívne používanie prejavov zdvorilosti (prosím, ďakujem, prepáč) a uvedomovanie si ich dôsledkov.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Vyjadrovanie a rešpektovanie súhlasu a nesúhlasu v rôznych situáciách.
- Prejavovanie ochoty rozprávať sa s druhým, počúvať²⁰⁴ ho a klásť mu otázky.

2. Sebapoznávanie

Pojmy

- túžby, sny, osobné plány, vlastnosti, možnosti rozvíjania.

Činnosti

- Za pomoci učiteľa určovanie a opis svojich dobrých charakterových vlastností a možností uplatňovania v budúcom konaní.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Rozprávanie o vlastných záľubách a o tom, ako pomáhajú v živote a vo vzťahoch s druhými.
- Vyjadrovanie želaní, túžob a budúcich plánov.

204 Okrem žiakov so sluchovým postihnutím.

3. Vnímanie jedinečnosti v každom človeku

Pojmy

- vzácnosť druhého, kamarátstvo, spolužitie a spolupráca, obdarovanie, ocenenie, rozlišovanie dobrého a zlého konania, pomoc a dobročinnosť.

Činnosti

- Za pomoci učiteľa identifikovanie jedinečných a zaujímavých črt druhého človeka.
- Uvedomovanie si, že v každom človeku je niečo cenné a vzácne, hoci sa odlišujeme povahou aj vzhľadom.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Vnímanie kamarátstva ako dobrého modelu komunikácie, vzťahov, spolužitia a spolupráce.
- Vykonávanie konkrétnych skutkov na obdarovanie a oceňovanie druhého, druhých.
- Identifikovanie dôsledkov dobrého (napomáhajúceho) a zlého (ubližujúceho) správania na konkrétnych príkladoch.

4. Spoznávanie a vyjadrovanie emócií

Pojmy

- emócie (nadšenie, radosť, hrdosť, súcit, dôvera, rozrušenie, strach, hnev, prekvapenie a i.), vyjadrenie citov, reakcie, zvládanie emócií, emócie vo vzťahoch.

Činnosti

- Rozlišovanie základných emócií, ich prejavov a dopadov ich vyjadrenia na seba a druhých.
- Jednoduché vyjadrovanie citov a prežívania v konkrétnych situáciách.
- Vnímanie evidentných potrieb druhých/iných.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Posilňovanie pozitívneho sebaobrazu za pomoci učiteľa.
- Modelovanie reakcií na rozlične vyjadrené emócie nadšenia, šťastia, hnevu, znechutenia a i.
- Zvládanie prejavov vlastných emócií tak, aby boli autentické a zároveň neranili druhých.

5. Konanie dobra – aj keď sa nikto nepozera

Pojmy

- česťnosť a pravdovravnosť, odvaha, hrdinstvo, dobré činy, dobré vlastnosti.

Činnosti

- Rozpoznávanie dôsledkov pravdovravnosti a klamstva na život v konkrétnych príkladoch.
- Posilňovanie odvahy hovoriť pravdu aj napriek nepríjemným dôsledkom.
- Diskusia o vlastných vzoroch.
- Zoznamovanie sa s reálnymi alebo zobrazenými príbehmi prosociálnych a morálnych hrdinov.
- Spoznávanie vybraných biblických a archetypálnych príbehov.
- Za pomoci učiteľa identifikovanie posolstva týchto príbehov a vzorov pre život.
- Identifikovanie dobrých vlastností postáv z uvedených príbehov (dôvera, odvaha, dobrota a pod.).

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Odlišovanie dobrých a zlých vlastností ľudí a ich konania na príkladoch postavy/postáv z bežných príbehov alebo z dejín, literatúry, seriálov alebo filmov.
- Identifikovanie dôsledkov rozhodnutí vybraných postáv v príbehu.
- Diskutovanie o detských hrdinoch.
- Jednoduché opísanie situácií, v ktorých sa stretneme s klamstvom alebo nečestným správaním.

6. Sebariadenie

Pojmy

- túžby, potreby, sebaovládanie, rebríček hodnôt, osobné ciele, odolnosť.

Činnosti

- Porozumenie tomu, že nie každú túžbu je dobré ihneď uspokojiť.
- Určovanie priorít v rozličných druhoch hodnôt – čo je nevyhnutné, potrebné, užitočné, prospešné a príjemné.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Kultivovanie schopnosti odolávať lákavým ponukám, ak sa dostanú do sporu s dôležitejšími osobnými cieľmi.

7. Rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite

Pojmy

- domov, rodina, príbuzní a blízki, komunita, inšpiratívni ľudia.

Činnosti

- Zamýšľanie sa nad hodnotou domova.
- Vnímanie domova ako miesta pre život a rozvíjanie vzťahov v rodine a v komunite.
- Preukazovanie vďačnosti rodičom, starým rodičom a blízkym osobám.
- Identifikovanie a pomenovanie členov rodiny, ich rôzne roly, úlohy a zodpovednosti.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Oceňovanie hodnôt spojených s rodinou alebo blízkymi osobami (bezpečie, láska, zodpovednosť, rešpekt, prijatie).
- Identifikovanie inšpiratívnych ľudí v komunite.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pre 2. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Rozvíjať poznanie z oblasti spoločenských, geografických a historických procesov a javov.

Žiak vie/dokáže:

- poznať základné pojmy potrebné na skúmanie minulosti, geografických a spoločensko-vedných javov a procesov,
- pomenovať kľúčové geografické prvky Slovenska vyhľadáním ich názvov na mape,
- pomenovať susedné štáty Slovenska pomocou jednoduchej mapy, pomenovať kraj, okres a tradičný región, v ktorom sa nachádza škola,
- rozpoznať, že na Slovensku žijú rôzne národnosti,
- opísať význam základných hospodárskych činností na zabezpečenie ľudských potrieb (na jednoduchých príkladoch),
- uviesť tri z najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok v regióne, na Slovensku a vo svete,
- pomenovať aspoň jednu významnú historickú udalosť alebo osobnosť zo svojho okolia.

2. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Samostatne využívať základné metódy získavania, analýzy a interpretácie informácií.

Žiak vie/dokáže:

- klásť základné otázky (Čo to je?, Kde to je?, Aké to je?, Prečo to je?, Ako a kedy to vzniklo?, Aký to má vplyv? a i.) za účelom získať potrebné informácie,
- rozlíšiť základné zdroje informácií,
- vyhľadať jednoduchú informáciu v krátkom veku primeranom texte,
- porovnať a usporiadať skúmané javy, procesy a udalosti podľa jednoduchých kritérií,
- s pomocou spolužiaka alebo učiteľa skontrolovať svoju hotovú prácu,
- jednoducho prezentovať svoje zistenia s využitím aspoň základných pojmov za pomoci spolužiaka alebo učiteľa,
- rozpoznať podľa farieb a mapových znakov pohoria, nížiny, rieky, vodné nádrže a sídla na mape (pomocou legendy)²⁰⁵,
- podieľať sa na jednoduchom prieskume o názoroch na vybraný problém v komunite alebo v obci.

3. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Porovnať zmeny života ľudskej spoločnosti v čase a v priestore.

Žiak vie/dokáže:

- porovnať život v minulosti a v súčasnosti na jednoduchých príkladoch z regiónu a Slovenska,
- uviesť aspoň dva príklady miest pamäti v regióne a na Slovensku,
- uviesť príklad štátneho sviatku na Slovensku,
- pomenovať tradíciu spojenú s regiónom,
- pomenovať povesť alebo legendu zo svojho regiónu,

205 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

- zoradiť vybrané udalosti v časovej postupnosti na časovej osi,
- uviesť príklady najstarších civilizácií,
- uviesť aspoň jednu príčinu pohybu ľudí na príklade zo Slovenska a zo sveta.

4. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Posúdiť vzájomné vzťahy medzi krajinou a činnosťou človeka na Slovensku, uviesť význam chránených území pri ochrane prírody a krajiny.

Žiak vie/dokáže:

- opísať vplyv prírodných podmienok na spôsob života ľudí na jednoduchom príklade,
- uviesť spôsoby, ako človek využíva a pretvára krajinu (z vlastnej skúsenosti alebo s pomocou jednoduchých obrazových materiálov),
- uviesť, na čo slúži predpoveď počasia,
- vysvetliť vlastnými slovami (pomocou ilustrácií), ako voda pretvára zemský povrch,
- uviesť dôvody ochrany prírody a krajiny na Slovensku.

5. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Rozvíjať jedinečnosť seba samého, pomenovať základné zložky vlastnej identity a svoje sociálne roly, uplatňovať rešpektujúci prístup k druhým.

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať prínos svojich jedinečných vlastností pre druhých (rovesnícka skupina, komunita),
- uplatniť rešpekt vo vzťahu k druhým a odhaliť, v čom je zaujatý pri hodnotení druhých,
- opísať vlastnú sociálnu rolu a s ňou spojené očakávania,
- tvoriť a udržiavať pozitívne medziľudské vzťahy s ľuďmi v blízkom okolí (v škole – v lokálnej komunite).

6. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Komunikovať konštruktívne a s ohľadom na spolupatričnosť a spoluprácu žiakov.

Žiak vie/dokáže:

- za podpory učiteľa viesť rešpektujúci, oceňujúci a konštruktívny dialóg s druhými,
- komunikovať s využitím jednoduchej, vecne správnej argumentácie,
- uplatňovať zásady dobrej spolupráce,
- v konkrétnych prípadoch uplatňovať empatiu a asertivitu pri vzťahoch s ľuďmi v okolí,
- porozumieť, že na jednotlivé udalosti, javy, procesy a osoby môže existovať viacero pohľadov.

7. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Poznať a zhodnocovať vlastné charakterové črty aj s ohľadom na druhých.

Žiak vie/dokáže:

- uvedomiť si vlastnú osobnosť ako dobrú šancu pre život,
- zhodnotiť svoje silné a slabé stránky,
- za pomoci dospelého vypracovať jednoduchý plán vlastného sebarozvoja.

8. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Chápať zmysel a význam pravidiel, povinností a uplatňovať práva ako člen komunity.

Žiak vie/dokáže:

- rozpoznať práva a povinnosti obyvateľa obce,
- rešpektovať pravidlá v škole,
- na príklade uviesť činnosť vybraného úradu.

9. cieľ vzdelávania pre 2. cyklus: Rozlíšiť dôveryhodnosť zdrojov informácií a bezpečne sa správať v online prostredí.

Žiak vie/dokáže:

- poznať zásady správania sa v online prostredí aj vo vzťahu k iným,
- uviesť prínosy a riziká sociálnych sietí.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Geografický komponent

1. Využívanie mapy ako zdroja informácií

Pojmy

- mapové znaky, druhy máp, grafická mierka, digitálne mapy, GPS navigácia.

Činnosti

- Určovanie prvkov obsahu mapy – čítanie mapy²⁰⁶.
- Vyhľadávanie objektov, trás a osvojovanie si základov merania vzdialeností na mape pomocou grafickej mierky na jednoduchých príkladoch²⁰⁷.
- Rozpoznávanie druhov máp a príkladov ich využitia – všeobecnogeografická a tematická mapa (politická, turistická, dopravná)²⁰⁸.

2. Poloha a rozloha Slovenska, poznávanie prírody našej vlasti

Pojmy

- susedné štáty Slovenska, najznámejšie prírodné prvky na mape Slovenska, územná ochrana prírody, vegetačné stupne, meteorologické prvky, poveternostné javy, predpoveď počasia, podnebie, horotvorná činnosť, riečna a ľadovcová dolina, tiesňava, kaňon, prírodné pamiatky.

Činnosti

- Určenie polohy Slovenska v rámci Európy, jednoduché porovnávanie rozlohy Slovenska (väčšie ako/menšie ako) voči susedným štátom a v rámci Európy.
- Pomenúvanie najvýznamnejších povrchových celkov, riek, vodných plôch a chránených území na mape Slovenska.
- Rozpoznávanie, že nadmorská výška ovplyvňuje podnebie a výskyt rastlínstva a živočíšstva.
- Spoznávanie významu ochrany prírody a krajiny na vybraných príkladoch chránených území, osvojovanie si zásad správania sa a pohybu v prírode.
- Identifikovanie nebezpečných poveternostných javov vyskytujúcich sa na Slovensku.
- Interpretovanie jednoduchej grafickej alebo televíznej predpovede počasia.
- Rozpoznávanie procesu vzniku doliny alebo kaňonu na konkrétnych príkladoch zo Slovenska alebo zo sveta.
- Spoznávanie cenných a turisticky atraktívnych prírodných lokalít na Slovensku.

206 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

207 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

208 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

3. Obyvateľstvo Slovenska a jeho činnosť v krajine

Pojmy

- počet obyvateľov Slovenska, etnická a kultúrna rozmanitosť, administratívne členenie, hlavné mesto, krajské mestá, významné sídla, kultúrne pamiatky, pamiatky UNESCO, cestovný ruch.

Činnosti

- Porovnávanie počtu obyvateľov Slovenska s inými štátmi Európy (viac ako/menej ako) pomocou jednoduchých stĺpcových grafov.
- Spoznávanie, že Slovensko nie je domovom len pre Slovákov a že Slováci nežijú len na Slovensku.
- Zisťovanie dôvodov sťahovania ľudí (v rámci Slovenska, zo Slovenska a na Slovensko).
- Členenie územia Slovenska na kraje, okresy a kultúrne (tradičné) regióny.
- Určovanie polohy hlavného mesta, krajských miest a ďalších dôležitých sídiel na mape Slovenska spojené s opisom toho, čím sú známe alebo jedinečné.
- Identifikovanie hlavných hospodárskych činností na Slovensku a v regióne.
- Odhaľovanie pôvodu vybraných tovarov bežnej spotreby, spôsobu ich výroby, dopravy k spotrebiteľom a zhodnocovania po využití.
- Spoznávanie najvýznamnejších kultúrno-historických pamiatok na Slovensku s dôrazom na pamiatky v regióne, v ktorom sídli škola.
- Vyhľadávanie zaujímavých turistických cieľov na Slovensku podľa osobných preferencií s pomocou učiteľa alebo spolužiaka.

4. Poznávanie Zeme a jej rozmanitosti

Pojmy

- všeobecnogeografická mapa sveta, politická mapa sveta, prírodná a kultúrna rozmanitosť.

Činnosti

- Rozpoznávanie geografických útvarov ako sú ostrov, polostrov, súostrovie, more, záliv, prieliv, prieplav a ústie na obrázku, mape a glóbusu.
- Základná orientácia na mape sveta a glóbusu spojená s vyhľadávaním a zaradovaním významných objektov (napríklad štát, pohorie, rieka, mesto, pamiatka) k jednotlivým svetadielom.
- Opis a porovnávanie vybraných riek sveta pomocou fotografií, satelitných snímok a mapy – činnosť rieky v rôznych častiach toku (erózia, prenos, ukladanie materiálu) a vplyv rieky na život človeka.
- Spoznávanie rozmanitosti sveta prostredníctvom najznámejších prírodných a kultúrno-historických pamiatok.
- Porovnávanie prírodných podmienok a spôsobu života na Slovensku a vo vybranom štáte Európy a sveta pomocou jednoduchých zdrojov informácií (tematický deň).

Dejepisný komponent

1. Spôsoby určovania času a zaznamenávania a skúmania minulosti

Pojmy

- časová os, storočie, tisícročie, letopočet, múzeum, archív, knižnica, galéria, skanzen, pomník, pamätník, pamätná tabuľa, socha, výstava, organizácia UNESCO, historické pramene – hmotné, ústne, písomné.

Činnosti

- Identifikovanie rôznych spôsobov určovania času (lineárny/historický a cyklický/prírodný).
- Zoraďovanie udalostí na časovej osi.
- Tvorba časovej priamky z rodinnej histórie.
- Identifikovanie spôsobov uchovávanía a pripomínania minulosti (udalostí, osobností).
- Opis rôznorodých prameňov o minulosti.
- Opis miest pamäti v regióne a na Slovensku.
- Návšteva pamäťovej inštitúcie – múzeum, archív, galéria a iné (tematický deň).
- Tematická sonda z regionálnej histórie – ochrana kultúrneho a historického dedičstva; interpretácia povesti, legendy, ľudovej piesne (tematický deň).

2. Počiatky ľudskej spoločnosti

Pojmy

- zberač, lovec, migrácia – osídlenie sveta – mapa, najstaršie stopy človeka na svete (napr. Venuša, mohyla).

Činnosti

- Opis zmien v životných podmienkach pravekých ľudí v súvislosti s prvými objavmi a vynálezmi (oheň, pästný klin, bronz, železo, koleso a i.).

3. Prvé civilizácie

Pojmy

- počiatky poľnohospodárstva, mestské štáty, riečne civilizácie, rozvrstvenie spoločnosti, náboženské predstavy, vynález písma.

Činnosti

- Opis vplyvu prírodných faktorov a zdrojov na ľudské osídlenie a činnosť človeka v minulosti, vzťahu človeka a prírody, domestikácia.
- Opis vybranej starovekej civilizácie – vláda, každodenný život, náboženstvo, kultúra.

Občiansky komponent

1. Rozlišovanie pravidiel, práv a povinností

Pojmy

- práva a povinnosti obyvateľa obce.

Činnosti

- Zisťovanie, na čo mám ako obyvateľ obce nárok.
- Uviesť príklad poplatku v obci.

2. Možnosti zlepšovania života vo svojom okolí a v obci

Pojmy

- samosprávne riadenie, starosta, primátor, poslanec, miestny úrad, obecné zastupiteľstvo, voľby.

Činnosti

- Diskusia o právach a povinnostiach v škole a v obci.
- Uviesť príklady služieb v obci.
- Uviesť príklad problému v obci.
- Uviesť príklad problému medzi susedmi.

3. Zodpovedné hospodárenie

Pojmy

- platená práca, mzda, rodinný rozpočet, bankový účet, platobná karta.

Činnosti

- Identifikovanie rozdielov medzi prácou a zábavou.
- Spoznávanie výdavkov domácnosti na jednoduchých príkladoch.

4. Základy aktívneho občianstva

Pojmy

- práva dieťaťa.

Činnosti

- Spoznávanie porušovania práva dieťaťa na konkrétnych príkladoch.
- Vypracovanie spoločného vyhlásenia triedy zastupiteľstvu obce k aktuálnej téme.

5. Mediálna gramotnosť

Pojmy

- bezpečnosť v online prostredí, reklama, dôveryhodnosť informácií.

Činnosti

- Rozpoznávanie nebezpečenstva online sveta (tematický deň).
- Oboznamovanie sa so základmi správania sa v online prostredí (tematický deň).

Eticko-osobnostný komponent

1. Rozvíjanie silných stránok osobnosti

Pojmy

- silné a slabé stránky osoby, charakter, sebarozvoj, život ako dar a príležitosť.

Činnosti

- Porovnávanie vlastného pohľadu na svoje charakterové vlastnosti s pohľadom iných.
- Diskutovanie o hodnote života a jeho výziev – teším sa, že žijem a mám šancu sa rozvíjať.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Hodnotenie svojich silných a slabých stránok a možností rozvíjať svoje schopnosti.
- Vypracovanie jednoduchého plánu vlastného sebarozvoja s pomocou dospelého (tematický deň).

2. Kvalita vzťahov a oceňovanie ľudí blízko nás

Pojmy

- priateľstvo, láska, úcta, akceptovanie a oceňovanie druhých, vzťahy v skupine, vzory.

Činnosti

- Rôzne spôsoby vyjadrenia priateľstva a lásky, vďačnosti, úcty a prijatia (rodičom, príbuzným, učiteľom, iným dospelým, spolužiakom, kamarátom, partnerom a pod.).
- Za pomoci učiteľa identifikovanie obdivuhodných a inšpirujúcich vlastností na spolužiacovi a kamarátovi.
- Akceptovanie druhých takých, akí sú v konkrétnych situáciách.

3. Etická komunikácia

Pojmy

- pravidlá komunikácie, argumentovanie, etický dialóg.

Činnosti

- Komunikácia v triede a v škole, vytvorenie pravidiel komunikácie spolu so spolužiakmi.
- Kladenie zmysluplných otázok a sústredené odpovedanie v rozhovore s druhým.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Rozlišovanie efektívnej a neefektívnej komunikácie (aktívne počúvanie, vyjadrovanie pocitov, priamy očný kontakt, porozumenie vs. nepočúvanie, neprejavovanie pocitov, odvracanie sa, manipulácia a i.) s ohľadom na pravdivosť a úprimnosť vyjadrovania.
- Aplikovanie pravidiel komunikácie v dialógu a v diskusii.
- Racionálne argumentovanie a zdôvodňovanie názorov v diskusii na základnej úrovni (tematický deň).

4. Spolupatričnosť a spolupráca

Pojmy

- spolupráca, zásady spolupráce.

Činnosti

- Odkrývanie hodnoty spolupráce a spolupatričnosti.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Tréning využívania zásad dobrej spolupráce v skupine v praktických činnostiach (tematický deň).
- Jednoduché vyhodnotenie úspešnosti spolupráce pri práci v skupine (tematický deň).

5. Sebauvedomovanie a sebaregulácia, uvedomovanie si potrieb iných

Pojmy

- zorný uhol, empatia, asertivita, oprávnený nárok, zvládanie konfliktov.

Činnosti

- Porozumenie podstaty empatie, vyjadrovanie empatie s druhým.
- Regulácia a pozitívne uplatňovanie svojich emócií v interakcii s druhými.
- Návrik asertívnych postojov ako prevencie násilia, šikanovania, manipulácie a zneužívania.
- Pomenovanie spôsobov, ako čeliť negatívnemu tlaku rovesníckych skupín.
- Empatické postoje a neubližujúce správanie pri vzťahoch so zvieratami ako cítiacimi tvormi.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Návrik schopnosti zdefinovať oprávnený nárok.
- Zoznamovanie sa so základnými technikami riešenia a zvládania konfliktov (tematický deň).

6. Poznávanie náboženstiev na Slovensku

Pojmy

- vierovyznanie, kresťanstvo a iné náboženstvá u nás, vzájomný rešpekt, náboženské sviatky.

Činnosti

- Oboznamovanie sa s vierovyznaniami na Slovensku.
- Uvedomovanie si významu pokojného a rešpektujúceho spolunažívania medzi ľuďmi s odlišnou vierou a bez vyznania.
- Odhaľovanie súvislostí sviatkov s vierovyznaniami na Slovensku.

Vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť pre 3. cyklus

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

1. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Využívať znalosti o vybraných spoločenských, geografických a historických javoch a procesoch v širších súvislostiach a rôznych kontextoch.

Žiak vie/dokáže:

- disponovať základnou geografickou, dejepisnou a spoločenskovednou terminológiou,
- lokalizovať niekoľko najdôležitejších geografických prvkov na mape Slovenska, Európy a sveta,
- uviesť základné geografické rozdiely medzi kontrastnými regiónmi a štátmi v Európe a vo svete,
- porovnať (viac, menej) základné demografické údaje vo vybraných regiónoch a na Slovensku pomocou jednoduchých grafov a štatistických údajov v tabuľke,
- pomenovať význam členstva v EÚ pre obyvateľov členských štátov na jednoduchých príkladoch,
- zaradiť najdôležitejšie historické obdobia do časovej postupnosti (pred, po),
- uviesť niekoľko príkladov ekonomických vzťahov medzi štátom a občanmi,
- uviesť spôsoby, ako môže ako občan ovplyvňovať správu vecí verejných a politické rozhodnutia.

2. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Vyberať, navrhnúť a uplatniť metódy a postupy získavania, analýzy a interpretácie informácií vedúce k riešeniu rôznych úloh, výziev a problémov.

Žiak vie/dokáže:

- rozlíšiť fakty a názory v jednoduchých zdrojoch informácií,
- klásť si otázky relevantné pre poznávanie samého seba, vo vzťahu k druhým a k okolitému svetu,
- podieľať sa v rámci skupiny na návrhu a overení postupu riešenia úlohy,
- prezentovať výsledky svojej práce v jednoduchej podobe,
- určiť relatívnu geografickú polohu vybraných objektov na mape (na pobreží, vo vnútrozemí, severne od, východne od...),
- použiť mapu na získanie základných informácií o krajine,
- orientovať sa v známom priestore pomocou mapy alebo GPS,
- vytvoriť jednoduchý mapový náčrtok s vyznačením vybraných prvkov,
- zúčastniť sa na jednoduchom geografickom prieskume v miestnej krajine.

3. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Porozumieť významu a princípom spoločenských a historických javov a procesov.

Žiak vie/dokáže:

- opísať príčiny a dôsledky historických javov a procesov,
- uviesť význam vybraného historického javu, osobnosti alebo procesu,
- pomenovať základné znaky ríše, kultúry, civilizácie na vybranom príklade,
- opísať typ hospodárstva v minulosti na vybranom príklade,
- rozpoznať vplyv historických udalostí na každodenný život ľudí v konkrétnom historickom období (napr. svetové vojny),
- opísať základné znaky svetových náboženstiev,

- opísať proces modernizácie spoločnosti na vybranom príklade,
- zhodnotiť príčiny a dôsledky migrácie na jednoduchom príklade,
- vysvetliť na jednoduchých príkladoch prepojenosť v súčasnom svete vplyvom globalizácie.

4. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Posúdiť vzájomnú previazanosť prírodných zložiek krajiny s činnosťou človeka na regionálnej a globálnej úrovni, poznať možnosti vedúce k udržateľnému spôsobu života na Zemi.

Žiak vie/dokáže:

- opísať pohyby Zeme pomocou nákresu alebo animácie a ich vplyv na život na Zemi,
- uviesť dôsledky prírodných katastrof na krajinu a spoločnosť na jednoduchých príkladoch,
- opísať vplyv prírodných podmienok na život v dvoch výrazne odlišných častiach Zeme,
- jednoducho opísať, ako sa mení podnebie vplyvom geografickej šírky a nadmorskej výšky,
- vysvetliť na jednoduchých príkladoch, ako človek mení životné prostredie,
- uviesť konkrétne prejavy klimatickej zmeny na Slovensku alebo vo svete,
- pomenovať možnosti vedúce k udržateľnejšiemu spôsobu života na Zemi.

5. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Rozpoznať osobnostné, sociálne, kultúrne stránky svojej identity a rešpektovať pozitívne prvky rozmanitosti ľudí a skupín v blízkom aj v širšom okolí.

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať rôzne faktory, ktoré majú vplyv na správanie, rozhodovanie a formovanie názorov a postojov človeka,
- pomenovať dôležité faktory v živote človeka, súvisiace s témami intimity, sexuality a sexuálneho správania a rodičovstva,
- uplatňovať prosociálnosť ako integrujúcu zložku vlastnej identity,
- rešpektovať druhých bez ohľadu na sociálne a ekonomické zázemie, zdravotný stav, etnickú, kultúrnu, náboženskú príslušnosť, pôvod, svetonázor, vek, pohlavie alebo sebavnímanie,
- opísať základné spoločné znaky, podobnosti a rozdiely medzi svetovými náboženstvami a kultúrami,
- identifikovať rôzne znaky vlastnej kultúrnej identity od lokálnej po globálnu,
- utvárať zdravú formu patriotizmu a úctu k národu.

6. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Komunikovať konštruktívne s ohľadom na perspektívu iných ľudí a na prehĺbovanie osobných vzťahov.

Žiak vie/dokáže:

- prakticky využívať spoločenské a komunikačné návyky,
- zaujať základný informovaný postoj k vybraným spoločenským javom, procesom, udalostiam a výzvam,
- slobodne prijať jednoduché záväzky v skupine a splniť ich,
- rozlíšiť rôzne typy správania k druhým a zvoliť si to, ktoré je spravodlivé a prosociálne,
- vytvárať slobodné a zodpovedné priateľské vzťahy,
- využívať zásady empatického a súčasne asertívneho správania v spoločenských vzťahoch,
- vnímať a oceňovať rôzne perspektívy, názory a postoje iných ľudí.

7. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Uplatňovať vnútorné motivácie na konanie dobra.

Žiak vie/dokáže:

- rešpektovať život človeka ako najvyššiu hodnotu,
- chrániť život vo všetkých jeho formách,
- za pomoci dôveryhodnej osoby analyzovať a vyhodnotiť morálne dilematickú situáciu,
- identifikovať cnosti v konaní reálnych alebo zobrazených postáv,
- rozlíšiť kvalitu priateľstva a rozhodovať sa pre cnostné priateľstvá,
- odlíšiť morálne dobré konanie od čisto užitočného alebo príjemného,
- robiť správne a morálne dobré rozhodnutia aj vtedy, keď sa nikto nepozerá,
- plánovať svoju krátkodobú a dlhodobú budúcnosť a prijímať zodpovedné rozhodnutia pre životné smerovanie.

8. cieľ vzdelávania pre 3. cyklus: Chápať zmysel a význam pravidiel a povinností, uplatňovať práva ako člen demokratickej spoločnosti.

Žiak vie/dokáže:

- reagovať adekvátne v situáciách, pri ktorých je ohrozená integrita alebo porušované právo,
- porovnať výhody života v demokratickom zriadení v porovnaní s autoritatívnym režimom.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Geografický komponent/geografia

1. Zdroje geografického poznávania

Pojmy

- geografická sieť, nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky, obratníky, polárne kružnice, zemské pologule, grafická mierka mapy, satelitná snímka, geoinformačné technológie (GPS, GIS).

Činnosti

- Určovanie polohy vybraných objektov na mape voči rovníku (severná a južná pologuľa) a nultému poludníku (západná a východná pologuľa)²⁰⁹.
- Určovanie približnej vzdialenosti medzi objektmi na mape pomocou grafickej mierky²¹⁰.
- Tvorba jednoduchého mapového náčrtku na podklade obrysovej mapy – vyznačenie bodových (napr. mesto) a plošných prvkov (napr. štát)²¹¹.

2. Planéta Zem a jej prírodné krajinné sféry

Pojmy

- tvar a pohyby Zeme, sklon zemskej osi, stavba Zeme, platňová tektonika, prírodné riziká a hrozby, atmosféra, klimatotvorné činitele, klimatický diagram, podnebie (klíma), podnebné pásma, výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť, typy krajín (biómy), pevninské a horské ľadovce.

209 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

210 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

211 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Činnosti

- Objasňovanie súvisu tvaru Zeme, pohybov Zeme a sklonu zemskej osi so striedaním dňa a noci, striedaním ročných období a existenciou podnebných pásiem na Zemi pomocou jednoduchých modelov a animácií.
- Spoznávanie vplyvu platňovej tektoniky na formovanie zemského povrchu na vybraných príkladoch zo sveta (napríklad Himaláje, Andy a Východoafrická priekopová prepadlina).
- Určovanie príčin a dôsledkov seizmickej a vulkanickej činnosti, lokalizovanie oblastí na Zemi, ktoré sú touto činnosťou najviac zasiahnuté.
- Pomenovanie najznámejších povrchových celkov (pohoria, nížiny a i.) a prvkov vodstva na mape sveta.
- Rozpoznávanie rozdielu medzi počasím a podnebím.
- Spoznávanie základných rozdielov medzi hlavnými podnebnými pásmami a ich vplyv na život.
- Spoznávanie vplyvu geografickej polohy a nadmorskej výšky na podnebie na jednoduchých kontrastných príkladoch.
- Identifikovanie príčin, dôsledkov a oblastí výskytu na príklade vybranej prírodnej katastrofy.
- Porovnávanie troch vybraných typov krajín (biómov) z hľadiska prírodných pomerov, činnosti človeka a ich priestorového rozšírenia na Zemi.
- Porovnávanie pevninských a horských ľadovcov – oblasti výskytu, význam, príčiny a dôsledky topenia ľadovcov.

3. Obyvateľstvo Zeme

Pojmy

- populácia, vývoj počtu obyvateľov, rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, najľudnatejšie štáty a mestá sveta, veková pyramída, kultúrna rozmanitosť, svetové náboženstvá, migrácia, urbanizácia.

Činnosti

- Rozlíšenie husto a riedko zaľudnených oblastí na Zemi na tematickej mape.
- Porovnávanie počtu obyvateľov jednotlivých svetadielov a vybraných štátov pomocou štatistických údajov v jednoduchej podobe (viac ako, menej ako).
- Spoznávanie rozmanitosti obyvateľstva z náboženského, kultúrneho a jazykového hľadiska.
- Skúmanie príčin a dôsledkov migrácie na jednoduchých príkladoch zo sveta (tematický deň).

4. Činnosť ľudí na Zemi

Pojmy

- potravinové, surovinové a energetické zdroje, globálny obchod.

Činnosti

- Základné rozlišovanie rôznych hospodárskych činností a ich významu pre človeka.
- Lokalizovanie oblasti s koncentráciou vybranej hospodárskej činnosti (napríklad ťažba ropy, zemného plynu, uhlia alebo drahých kovov, výroba automobilov, oblečenia, elektroniky, pestovanie poľnohospodárskych plodín, služby, cestovný ruch).
- Ilustrovanie vzájomného prepojenia súčasného sveta prostredníctvom globálneho obchodu na príkladoch vybraných komodít od miesta získavania surovín a spracovania, cez dopravu až po miesta spotreby (tematický deň).

5. Regióny sveta

Pojmy

- najznámejšie moria, ostrovy, polostrovy, zálivy, rieky a povrchové celky Európy, podnebné pásma a typy krajín Európy, rozmanitosť obyvateľstva, štáty Európy, hlavné a iné významné mestá európskych štátov, Európska únia, významné regióny a štáty sveta.

Činnosti – Európa

- Vymedzenie hraníc Európy a určenie polohy najvýznamnejších európskych ostrovov, polostrovo, morí, zálivov, povrchových celkov, riek a jazier na všeobecnogeografickej mape.
- Základné spoznávanie kultúrnej diverzity Európy na jednoduchých príkladoch.
- Určovanie polohy najvýznamnejších európskych štátov na mape.
- Porovnávanie základných rozdielov v rámci Európy na kontrastných príkladoch vybraných oblastí alebo štátov.
- Identifikovanie výhod európskej integrácie (Európska únia, Schengenský priestor, eurozóna) na jednoduchých príkladoch zo života.

Činnosti – Ostatné regióny sveta

- Zaraďovanie významných štátov alebo regiónov sveta (napríklad Čína, India, Japonsko, Blízky východ, Austrália, USA, Brazília, Nigéria) k svetadielom.
- Porovnávanie základných prírodných podmienok a spoločensko-hospodárskych charakteristík vybraných štátov alebo regiónov sveta na jednoduchých príkladoch.

6. Slovensko

Pojmy

- najvýznamnejšie povrchové celky, rieky a sídla na mape Slovenska, činitele ovplyvňujúce podnebie Slovenska, využívanie krajiny, regionálne rozdiely, počet a štruktúra obyvateľstva, hospodárstvo Slovenska, výroba elektrickej energie.

Činnosti

- Určovanie polohy najvýznamnejších povrchových celkov, riek a vodných plôch v rôznych častiach Slovenska na jednoduchej mape.
- Porovnávanie počasia a podnebia v nížinách a vo vysokej nadmorskej výške na jednoduchých príkladoch zo Slovenska.
- Rozpoznávanie krajinskej pokrývky Slovenska (lesy, polia...) a identifikovanie jej premien pričinením človeka – aj so zameraním na miestnu krajinu.
- Hľadanie príčin rozdielov vo vodnom stave vybraných vodných tokov na Slovensku počas roka na jednoduchom modelovom príklade; identifikácia faktorov, ktoré vedú k vzniku povodní a možnosti ich predchádzania.
- Porovnávanie vybraných sídiel Slovenska z hľadiska polohy, počtu obyvateľov a funkcií, ktoré poskytujú svojim obyvateľom alebo návštevníkom.
- Identifikovanie kľúčových odvetví hospodárstva na Slovensku a vo vybranom regióne.
- Posudzovanie zmien vo využívaní krajiny a ich dôsledkov na životné prostredie a spoločnosť na jednoduchom modelovom príklade (napríklad výstavba nových obytných štvrtí, rekreačných objektov, priemyselných závodov, diaľnic alebo obchvatov; rekultivácia nevyužívaného priemyselného areálu alebo niekdajšej lokality ťažby surovín) (tematický deň).
- Spoznávanie najznámejších lokalít cestovného ruchu na Slovensku.

7. Výzvy a problémy súčasného sveta

Pojmy

- nerovnosť, chudoba, konflikty, porušovanie ľudských práv, utečenci, klimatická zmena, environmentálne problémy, medzinárodná spolupráca, humanitárna a rozvojová pomoc, udržateľnosť.

Činnosti

- Identifikovanie základných rozdielov a podobností v živote ľudí v hospodársky najviac a najmenej rozvinutých štátoch sveta na jednoduchých príkladoch.
- Posudzovanie vplyvu chudoby a zlých životných podmienok na život v menej rozvinutých regiónoch sveta; možnosti pomoci a rozvoja na vybraných príkladoch.
- Spoznávanie príčin a dôsledkov vybraného environmentálneho problému pomocou jednoduchých zdrojov informácií (napríklad dlhodobé sucho, znižovanie biodiverzity, dezertifikácia, znečistenie oceánov, riek a ovzdušia) – od lokálnej až po globálnu úroveň; hľadanie možností ich riešenia na úrovni jednotlivca a celej spoločnosti.
- Spoznávanie súčasných aj predpokladaných prejavov a dôsledkov klimatickej zmeny na príkladoch zo Slovenska a vo svete.

8. Geografia v teréne

Pojmy

- geografický prieskum, primárne a sekundárne zdroje informácií.

Činnosti

- Spolupodieľanie sa na získavaní a prípadne aj na vyhodnocovaní primárnych kvantitatívnych (namerané alebo spočítané údaje) a kvalitatívnych dát (napríklad v podobe náčrtku, fotografie, videa, prieskumu verejnej mienky) o skúmanom jave alebo procese v miestnej krajine.

Dejepisný komponent/dejepis

1. Starovekí Gréci

Pojmy

- kolonizácia, otroctvo, tyran, demokracia.

Činnosti

- Porovnanie života (detí) v Sparte a v Aténach.
- Opis hlasovania v demokracii.
- Staroveké olympijské hry.

2. Staroveký Rím

Činnosti

- Opis každodenného života v starovekom Ríme.

3. Stredovek

Pojmy

- kráľ, hrad, šľachta, poddaní, kláštor, stredoveké mesto, remeslá, cech, katedrála.

Činnosti

- Opis života na stredovekom hrade a dedine, v stredovekom meste a v kláštore.
- Návšteva historicky významnej lokality.
- Interpretácia vybranej stredovekej legendy.
- Tematická sonda z regionálnych dejín – stopy stredoveku v regióne.

4. Novovek

Pojmy

- renesancia, humanizmus, Nový svet, objavitelia, dobyvatelia, objavení, kolonializmus, kolónie, reformácia, turecký vpád, Bratislava – hlavné mesto Uhorska.

Činnosti

- Opis kultúry vybranej neeurópskej civilizácie.
- Opis každodenného života v období humanizmu a renesancie.
- Tematická sonda z regionálnych dejín – príbeh novovekej stavby alebo osobnosti.

5. Obdobie revolúcií a reforiem

Pojmy

- osvietenstvo, Veľká revolúcia, politika rovnováhy síl, priemyselná revolúcia, tereziánske a jozefínske reformy, modernizácia.

Činnosti

- Opis zmien počas priemyselnej revolúcie na príklade vynálezu.
- Opis vplyvu priemyslu na životné prostredie a globálnu prepojenosť.
- Tematická sonda z regionálnych dejín – príčiny a dôsledky vysťahovalectva zo Slovenska do zámoria v porovnaní so súčasnosťou.
- Tematická sonda – opis vybraných ľudských a občianskych práv.

6. Prvá svetová vojna

Pojmy

- zákopová vojna, fronty, zázemie, odboj, československé légie, nové štáty.

Činnosti

- Opis života na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny.
- Zhodnotenie podmienok života na fronte a v zázemí.
- Interpretácia príbehu z veľkej vojny na základe dobových prameňov a umeleckého diela (pohľadnica z frontu, úryvok z beletrie).
- Tematická sonda z regionálnych dejín – pamätné miesta (tematický deň).

7. Európa a Československo medzi dvoma svetovými vojnami

Pojmy

- svetová hospodárska kríza, parlamentná demokracia, diktatúra (komunizmus, fašizmus, nacizmus), propaganda, politika appeasementu, Československá republika, národnosti, rozvoj spoločnosti.

Činnosti

- Opis kapitalizmu a centrálne plánovanej ekonomiky.
- Porovnanie života v demokratických a nedemokratických režimoch.
- Opis príkladov propagandy na obrazových prameňoch.
- Tematická sonda – zmeny v živote žien.

8. Druhá svetová vojna a Slovenská republika

Pojmy

- Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž, fašistická os, totálna vojna, odboj, cenzúra, holokaust, koncentračné tábory, štátostrana, židovský kódex, deportácie, arizácia, Slovenské národné povstanie, Spravodliví medzi národmi.

Činnosti

- Opis života v totalitnom štáte.
- Prerozprávanie príbehov pamätníkov, preživších.
- Opis cieľov zahraničného a domáceho odboja.
- Tematická sonda z regionálnych dejín – miesta pamäti, príbeh zo SNP (tematický deň).
- Opis druhej svetovej vojny v umení.

9. Studená vojna

Pojmy

- OSN, supervelmoci, železná opona, disent, studená vojna, jadrové zbrane, pád železnej opony, európska integrácia.

Činnosti

- Opis obnovy Európy.
- Opis života v bipolárnom svete.
- Opis prejavov občianskeho odporu obyvateľstva vo východnom bloku.
- Opis procesu európskej integrácie.
- Tematická sonda – život počas socializmu v regióne (tematický deň).
- Tematická sonda – rola médií v spoločnosti na vybranom príklade (tematický deň).

10. Československo za železnou oponou

Pojmy

- februárový prevrat, politické procesy, znárodnenie, kolektivizácia, okupácia 1968, nežná revolúcia, emigrácia z Československa.

Činnosti

- Opis pokusu o reformu socializmu.

- Opis premien krajiny, mesta a dediny (tematický deň).
- Tematická sonda – spomienky svedkov okupácie 1968 (tematický deň).
- Tematická sonda – každodenný život počas normalizácie (tematický deň).

11. Zápas o demokraciu po roku 1989

Pojmy

- vznik Slovenskej republiky, kritériá demokratického štátu, vstup SR do NATO a Európskej únie, prijatie eura, globalizácia.

Činnosti

- Opis hlavných zmien v živote v Československu po roku 1989.
- Opis pozitívnych a negatívnych javov v každodennom živote v Slovenskej republike.
- Diskusia o dôležitosti pripomínania si minulosti (pamätne dni, pamätníky, pamätníci, ume- nie).

Občiansky komponent/občianska náuka

1. Identita a sociálny rozvoj človeka

Pojmy

- základné pojmy psychológie, osobnosť človeka, sociálne skupiny, sociálne vzťahy, štruktúra spoločnosti.

Činnosti

- Identifikovanie príkladov zabúdania, dobrej pamäte, talentu.
- Identifikovanie prejavov dospievania.
- Vypracovanie zoznamu osôb, vecí a činností, ktoré napomáhajú udržaniu vlastnej psychickej pohody.
- Uviesť príklady svojich predstáv o svojej dospelosti.
- Aplikovanie princípov zodpovedného a informovaného rozhodovania o správaní sa k sebe a k druhým ľuďom (vrátane sexuálneho správania) v duchu hodnôt osobnej slobody, rešpektu k slobode iných a kultivovaného spolužitia v spoločnosti.
- Aplikovanie pravidiel a zásad slušného správania sa v spoločnosti (bontón), význam etikety.

2. Moc, autority, riadenie, občianske ideály a nástroje aktívneho občianstva

Pojmy

- demokracia, voľby, štát, delba moci, štátne inštitúcie, tretí sektor, zneužívanie moci.

Činnosti

- Uviesť príklady autorít v okolí.
- Rozpoznávanie možností, ako vyjadriť občiansku nespokojnosť.
- Spoznávanie spôsobov dosiahnutia dohody férovou cestou.
- Identifikovanie príkladov na úplatky vo svojom okolí.
- Identifikovanie príkladov pomoci druhému.

3. Rovnosť a spravodlivosť

Činnosti

- Spoznávanie rôznych odvetví práva cez jednoduché príklady.
- Ilustrovanie významu Ústavy SR na vybraných príkladoch.
- Rozlíšenie medzi činmi, ktoré sú legálne a nelegálne, rozdiel medzi priestupkom a trestným činom, nahlasovanie protiprávneho konania, trestné oznámenie.
- Poznávanie orgánov právnej ochrany a funkcie súdov.
- Identifikovanie postupu sťažnosti na tovar.
- Spoznávanie ľudských práv na príkladoch.
- Rozpoznávanie násilného správania (na verejnosti, fyzické aj psychické násilie, domáce násilie, sexuálne násilie, rasistické a extrémistické správanie).

4. Ekonomické vzťahy

Činnosti

- Identifikovanie rozdielov medzi zamestnávateľom, zamestnancom a nezamestnaným; brigáda.
- Identifikovanie povinných výdavkov v rodinnom rozpočte.
- Vysvetlenie podstaty ekonomických vzťahov: príklady pracovného trhu v rôznych lokalitách, regiónoch a sektoroch, čo znamená byť zamestnávateľom, zamestnancom, podnikateľom, vlastníkom, nezamestnaným, práca na dohodu, TPP, DOVP, živnosť, sťaž, brigáda, zamestnanecké benefity, hrubá a čistá mzda, priemerná a minimálna mzda, rôzne faktory vplývajúce na dopyt a ponuku.

5. Kritický prístup k mediálnym obsahom

Pojmy

- mediálny obsah, dezinformácie, umelá inteligencia, kyberbezpečnosť.

Činnosti

- Regulovanie vlastného správania v mediálnom prostredí (sociálne siete, virtuálna realita, umelá inteligencia) vrátane objemu stráveného času (tematický deň).
- Rozpoznávanie vhodných a nevhodných obsahov v médiách a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy (rasizmus, násilie, sexizmus a sexuálny obsah v mediálnom prostredí a ich vplyv na sebaobraz a vzťahy) (tematický deň).

6. Slovensko ako súčasť sveta

Pojmy

- integrácia, globalizácia.

Činnosti

- Rozpoznávanie dôvodov migrácie.

7. Uvažovanie o spoločenských výzvach súčasnosti

Pojmy

- fakt, argument, tvrdenie, názor, diskusia.

Činnosti

- Identifikovanie príkladov nevhodného správania sa k zvieratám a k prírode.

Eticko-osobnostný komponent

1. Črty dobrého charakteru

Pojmy

- dôstojnosť človeka, cnosť, dobré konanie, motivácia, pravdivosť, čestnosť, odvaha, práca na sebe.

Činnosti

- Identifikovanie cnostného konania v činnosti postáv.
- Analyzovanie príčin a dôsledkov konania (druhých a vlastného).
- Rozvíjanie pravdivosti, čestnosti a odvahy.
- Rozvíjanie vlastného sebapoznania, sebahodnotenia, sebaúcty a sebaovládania.
- Práca na sebe a sebarozvoj – kladenie si primerane náročných cieľov.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Diskusia o dôstojnosti každého človeka.

2. Vytváranie a udržiavanie vzťahov s druhými

Pojmy

- vlastná identita, vernosť záväzkom a zdôvodnenie, typy priateľstva, spolupráca, druhy správania.

Činnosti

- Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými.
- Diskusia o hraniciach medzi vlastnou nezávislosťou, rešpektovaním a prijatím druhých.
- Posilňovanie priateľstva a spolupráce – ich význam pre zdravý rozvoj človeka.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Slobodné prijímanie úloh (v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách, v partnerských vzťahoch) a zdôvodnenie ich akceptácie.
- Rozpoznanie rozdielov v typoch priateľstva: priateľstvo založené na vášni a pocitoch, na výhodnosti a cnostné priateľstvo (kvôli dobru).

3. Rozvíjanie empatie v praxi

Pojmy

- rozvíjanie empatie a súcitu.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Nacvičovanie empatie v modelových situáciách, význam empatie pri riešení problémov.

4. Trénovanie asertivity v praxi

Pojmy

- asertivita, modelové situácie, oprávnený nárok, konštruktívna kritika.

Činnosti

- Rozpoznávanie asertivity a typov správania (pasívne, agresívne, asertívne) a ich identifikácia v interpersonálnom kontakte.
- Vyjadrovanie nesúhlasu a obhajovanie vlastnej dôstojnosti v prípade manipulatívneho alebo násilného správania druhých, najmä pri pokusoch o zneužitie (tematický deň).
- Účinné spôsoby reakcie na šikanovanie, sexuálne zneužívanie alebo obťažovania a spôsoby vyhľadania pomoci a podpory (úradu, služby, dôveryhodná osoba, psychologická pomoc...) pre seba alebo niekoho iného v prípade násillia (tematický deň).

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Hľadanie konštruktívnych riešení konfliktných situácií – hľadanie konsenzu, prípadne kompromisu a dohody, zásady nenásilnej komunikácie.

5. Nácvik diskusie o etických témach a riešenie morálnych dilem

Pojmy

- morálna dilema, pravidlá diskusie, morálne usudzovanie, hodnoty, prosociálnosť a solidarita, ľudská dôstojnosť, bioetické otázky, etika v súčasnom svete.

Činnosti

- Nácvik pravidiel rešpektujúcej diskusie v skupine (tematický deň).
- Rozpoznanie prítomnosti morálnej dilemy v danej životnej situácii (tematický deň).
- Formulovanie problému morálnej dilemy hlavnej postavy (tematický deň).
- Kultivované obhajovanie svojho názoru (tematický deň).
- Rozvíjanie komplexnej prosociálnosti a ľudskej dôstojnosti (byť aktívnymi, ochotnými zasadiť sa za dobro v skupine a v prospech marginalizovaných skupín) (tematický deň).
- Porozumenie solidarite (vojnové konflikty, chudoba, problémy menej rozvinutých krajín sveta) (tematický deň).

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Nácvik a uplatňovanie argumentačných spôsobilostí v diskusii s ohľadom na riešený aktuálny etický problém (tematický deň).
- Základné argumentácie objavujúce sa v spoločnosti v bioetických otázkach života (od počatia po smrť človeka, telesnosť a sexualita, zdravie a krása, „vylepšovanie“ ľudského tela, eutanázia, interrupcia, prenatálna medicína, výskumy na ľuďoch a zvieratách, etické aspekty vzťahu k zvieratám, genetické modifikácie) s rešpektom k rôznym názorom vzhľadom na kontroverziu niektorých tém (tematický deň).

6. Rodina, intimita, sexualita a rodičovstvo

Pojmy

- hodnota života, priateľstvo, láska, intimita, sex, manželstvo, rodičovstvo, zrelosť, pripravenosť, partnerský život.

Činnosti

- Prijímanie vlastnej primeranej zodpovednosti v rodine (tematický deň).
- Utváranie predstáv o budúcom partnerovi, charakteristiky a zodpovednosti dlhodobých záväzkov: partnerstva, manželstva a rodičovstva (tematický deň).
- Uvažovanie o hodnote života – počatie a prenatálny vývin ľudského plodu (tematický deň).
- Rozlíšenie pohlavnej zrelosti od pripravenosti na rodičovstvo, výhody a nevýhody rôznych foriem, metód plánovania rodičovstva (tematický deň).
- Diskusia o predčasnom sexuálnom styku, jeho príčinách a dôsledkoch (právnych, zdravotných, sociálnych, vzťahových...) (tematický deň).
- Pomenovanie nevyhnutných pilierov zodpovedného a informovaného rozhodovania človeka o sexuálnom správaní a rešpektovanie rozhodnutia druhých osôb (tematický deň).
- Porozumenie významu sebaregulácie a vzdialenej prípravy na partnerský život (tematický deň).

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Rozlíšenie pojmov vzťah, priateľstvo, láska, dôvera a intimita (tematický deň).
- Diskutovanie o sexuálnej identite a zrelosti a ich integrácii do osobnosti človeka (tematický deň).

7. Udržiavanie zdravého životného štýlu

Pojmy

- hodnota zdravia, telesné a duševné zdravie, závislosti, zodpovednosť za život a zdravie, zdravá sebaláska a sebaaprijatie.

Činnosti

- Rozlíšenie telesného a duševného zdravia (well-being) a ich vzájomného súvisu (psychosomatika) (tematický deň).
- Duševné zdravie a duševná hygiena – prevencia úzkosti a depresívnych tendencií (možnosti aktívnej psychohygieny) (tematický deň).
- Diskusia o látkových a nelátkových závislostiach a zdravom životnom štýle (tematický deň).

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Reflexia o zmysle života (tematický deň).
- Reflexia o ochrane a starostlivosti o vlastné zdravie (tematický deň).
- Za pomoci učiteľa spracovanie osobného plánu na udržanie telesného a duševného zdravia počas dospievania (tematický deň).

8. Poznávanie etických aspektov ekonomiky

Pojmy

- práca, podnikanie, peniaze, konzum, šetrnosť, umiernenosť, solidarita.

Činnosti

- Uvažovanie nad konzumným a nekonzumným spôsobom života, umiernenosťou a šetrnosťou, štedrosťou, prajnosťou, podnikavosťou (eticými aspektmi finančnej kultúry).
- Rozlišovanie funkcií peňazí – ako cieľ alebo prostriedok, materiálne a nemateriálne hodnoty.

Činnosti špecifické pre vyučovanie etickej výchovy

- Odhaľovanie manipulácií vedúcich ku konzumnému spôsobu života (nadspotrebe) a orientácia na rozvoj viacerých stránok človeka.
- Rozlišovanie hraníc pomoci – pomoci, ktorá naozaj pomáha, ktorá ubližuje a ktorá je zneužívaním.

9. Kultivovanie medzináboženského dialógu a dialógu veriacich a neveriacich

Pojmy

- zmysel náboženstva, medzináboženský dialóg, úcta, rešpekt.

Činnosti

- Uvažovanie nad veľkými otázkami ľudstva (Prečo vznikol svet?, Prečo žijem?) a skúmanie odpovedí rôznych náboženstiev.
- Rešpektovanie ľudí s iným vierovyznaním a bez vyznania.
- Diskusia o aktuálnych problémoch – sekty, kulty, zneužívanie, náboženská a antináboženská neznášanlivosť.

10. Formovanie environmentálne-etického povedomia

Pojmy

- krása prírody, zodpovednosť, udržateľnosť, environmentálne aktivity.

Činnosti

- Vnímanie krásy a hodnoty prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života (tematický deň).
- Realizácia a zhodnotenie prospešných aktivít smerujúcich k udržateľnosti (tematický deň).

11. Realizácia projektu s pridanou hodnotou

Činnosti

- Analyzovanie potrieb ľudí vo vlastnom životnom kontexte (rodinných príslušníkov, spolužiakov, priateľov, núdznych ľudí a pod.) (tematický deň).
- Kooperatívna realizácia a vyhodnotenie prosociálneho projektu a environmentálneho projektu vo svojom okolí (tematický deň).

**Vzdelávacia oblasť
Človek a svet práce**

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce pre 1. cyklus

Technika

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať technický a prírodný materiál,
- pod vedením učiteľa a dodržaním zásad BOZP zhotoviť jednoduchý výrobok z modelovacích materiálov,
- podľa návodu a dodržaním BOZP zhotoviť jednoduchý výrobok z prírodného a technického materiálu,
- rozpoznať statické a dynamické modely,
- povedať rozdiely medzi pracovnými činnosťami a profesiami.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Poznávanie vlastností modelovacích materiálov

- výber a práca s modelovacími materiálmi s pomocou zraku a hmatu: cesto, plastelína, modurit a hlina,
- elementárna práca s modelovacími materiálmi.

Poznávanie vlastností a možností využitia prírodných, technických ako aj odpadových materiálov

- prírodné materiály, výber a práca s prírodným materiálom s pomocou zraku a hmatu: mach, šúpolie, kamienky a pod.,
- elementárna práca s prírodnými materiálmi (mach, vlna, šúpolie) a s technickými materiálmi (gombíky, korálky),
- triedenie odpadového materiálu (papier, plast, sklo).

Papier a kartón – druhy, vlastnosti, základné suroviny na výrobu papiera, využitie

- pracovať s papierom, zhotovovať jednoduché výrobky z papiera,
- vymenovať suroviny na výrobu papiera.

Textil – základné druhy, vlastnosti, spracovanie, možnosti a spôsoby využitia

- vymenovať jednoduché druhy textílií,
- skúmať vybrané vlastnosti textílií – napr. nasiakavosť, krčivosť,
- vedieť rozlíšiť predný a zadný steh.

Drevo – mechanické vlastnosti, základy opracovania a využitia

- poznávanie vybraných vlastností dreva – napr. tvrdosť dreva.

Kovy – druhy, vlastnosti, spracovanie a možnosti využitia

- poznávanie vybraných vlastností kovov a nekovov – elementárne rozdiely medzi kovovými a nekovovými materiálmi.

Skúmanie vlastností plastov

- plasty – jednoduché vlastnosti,
- poznávanie plastov v domácnosti.

Poznávanie techniky v domácnosti, v doprave

- pomenovanie jednoduchých technických zariadení v domácnosti (napr. spotrebičov, mechanizmov a zariadení používaných v záhrade a pod.),
- pomenovať základné dopravné prostriedky,
- pravidlá cestnej premávky – základné dopravné značky a informácie pre chodcov a cyklistov.

Konštruovanie

- rozpoznávanie konštrukcií okolo nás – mosty, cesty, budovy, zariadenia,
- práca s jednoduchými konštrukčnými stavebnicami.

Kariérová výchova

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- podľa obrazového materiálu alebo slovného popisu identifikovať vybrané druhy povolání, pričom svoju reálnu predstavu o ich pracovnej náplni dokáže spojiť s obrázkom, ktorý ju predstavuje,
- pomocou obrazového a zvukového materiálu pomenovať niektoré tradičné remeslá,
- jednoducho opísať svoje záľuby v prepojení na konkrétny druh povolania/remesla, kreatívnym spôsobom stvárniť preferovaný druh povolania.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Charakterizovanie vybraných povolání

- charakteristika vybraných povolání podľa pracovných činností, pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, predmetov a objektov,
- učebná činnosť žiaka ako osobitný druh práce.

Poznávanie vlastných záľub a hodnôt

- záľuby ako významný faktor, ktorý ovplyvňuje pracovný úspech.

Podnikavosť a iniciatívnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na základe nápadu navrhnuť jednoduchý produkt,
- byť motivovaný pre prácu na nápade,
- pochopiť, prečo ľudia chodia do práce,
- podeliť sa o pomôcky, ktoré potrebujeme pri práci, neplytvat materiálom a recyklovať ho.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Stanovenie cieľov a tvorba nápadu

- stanoviť si cieľ, ktorý chce žiak pri tvorbe nápadu dosiahnuť,
- príprava na realizáciu nápadu (pomôcky, materiál),
- spolupráca na spoločnom nápade,
- ocenenie úspechu po ukončení realizácie cieľa,
- jednoduché vyjadrenie toho, ako som pracoval, aby som vytvoril produkt.

Základy finančnej a ekonomickej gramotnosti

- mzda ako odmena za prácu, peniaze ako nositeľ hodnôt a prostriedok výmeny,
- porozumieť vzťahu peniaze a mzda ako odmena za prácu, ktoré slúžia na uspokojovanie základných potrieb,
- peniaze ako prostriedok na výmenu za tovary a služby,
- recyklácia, upcyklácia, šetrenie ako súčasť zodpovedného správania.

Činnosti

- práca a spolupráca na nápade, jednoduchá prezentácia výsledku svojej práce.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce pre 2. cyklus

Technika

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vymenovať spôsoby recyklovania a nového využitia papiera, kartónu, lepenky, textilu, dreva, kovov a plastov,
- pomenovať jednoduché technické materiály a pracovné nástroje potrebné na zhotovenie jednoduchých úžitkových a darčkových predmetov,
- zhotoviť jednoduchý náčrt úžitkového a darčkového predmetu,
- zhotoviť jednoduchý výrobok z technických materiálov,
- vymenovať zdroje elektrickej energie,
- dodržiavať hygienické zásady a pravidlá BOZP,
- vybrať správne časti elektrického obvodu (vodiče, zdroj elektrického napätia, spínač, žiarovka) a následne pri dodržiavaní BOZP ich zapojiť do funkčného elektrického obvodu,
- pomocou hmatu a zraku vybrať jednotlivé časti stavebnice a zhotoviť podľa plánu jednoduchý technický objekt,
- pomenovať možnosti využitia umelej inteligencie pri návrhu technických problémov,
- vymenovať komunikačné prostriedky používané v minulosti a dnes,
- pomenovať výhody a nevýhody komunikačných prostriedkov,
- zdôvodniť najdôležitejšie rozdiely medzi dizajnom a konštrukciou výrobku,
- zdôvodniť jednotlivé postupy pri zhotovení výrobkov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Skúmanie technických materiálov a ich vlastností

- tvorba jednoduchých výrobkov z papiera, kartónu a lepenky,
- tvorba jednoduchých výrobkov z textilu,
- tvorba jednoduchých výrobkov z plastov,
- tvorba jednoduchých výrobkov z dreva,
- tvorba jednoduchých výrobkov z kovov.

Konštrukcie okolo nás

- práca so stavebnicou – konštruovanie jednoduchých technických objektov.

Skúmanie tradičných a moderných technických prostredí

- jednoduchý elektrický obvod (zdroj elektrického napätia, vodiče, spínač, spotrebič),
- jednoduché spotrebiče v domácnosti (používané v minulosti a v súčasnosti), BOZP pri práci so spotrebičmi v domácnosti,
- charakteristika historických a moderných komunikačných prostriedkov, pomenovanie výhod a nevýhod.

Kariérová výchova

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- s asistenciou realizovať individuálnu sebareflexiu – čo ma v živote baví a popísať vhodným spôsobom svoje silné stránky v súvislosti s výberom svojho budúceho povolania,
- s asistenciou sformulovať ohľaduplnú spätnú väzbu s pomenovaním inšpirujúcich vlastností na spolužiakovi a kamarátovi,
- podľa vopred jasného obrazu o zavedení portfólia a podľa zrozumiteľne stanovených základných podmienok vytvoriť vlastné kariérové portfólio ako individualizovaný portrét založený na špecifickom výbere materiálov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Sebareflexia a spätná väzba

- sebareflexia ako súčasť cieľenej spätnej väzby, všeobecné princípy poskytovania spätnej väzby – konkrétnosť a pozitívna orientácia, formulácia a vyjadrenie myšlienok, pocitov a postrehov súvisiacich so získanými skúsenosťami,
- sebazpoznanie prostredníctvom realizácie individuálnej sebareflexie, v ktorej žiak identifikuje svoje schopnosti, záujmy, hodnoty a silné stránky v súvislostiach budúcej voľby povolania.

Kariérové portfólio ako nástroj rozvoja potenciálu žiaka

- jednoduché usporiadanie v osobných a v pracovných materiáloch, ktoré tvoria podklad pre seba prezentáciu,
- tvorba a možnosti prezentácie kariérového portfólia prostredníctvom súboru rôznych výstupov žiaka z edukačného prostredia.

Podnikavosť a iniciatívnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vybrať jeden nápad, ktorý bude realizovať,
- zostaviť jednoduchý časový plán, ktorý pomôže dokončiť prácu v stanovenom termíne,
- identifikovať pomôcky, ktoré budú potrebné pre prácu,
- dohodnúť sa na rozdelení úloh pri skupinovej práci,
- prebrať svoj podiel zodpovednosti za spoločnú prácu,
- opísať vplyv ľudskej činnosti (klady a zápory) na prácu človeka a životné prostredie,
- oceniť prácu,
- vysvetliť pojem mzda ako odmena za prácu,
- správať sa zodpovedne pri hospodárení s peniazmi aj v rámci stanovení finančných nákladov na projekt, neplývať zdrojmi, ktoré boli použité pri tvorbe.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Výber nápadov

- uvedomiť si dôležitosť času, ktorý je stanovený pre prácu,
- spolupráca pri výbere nápadu,
- vedieť vybrať jeden nápad, ktorý bude realizovaný, stanoviť čas, za ktorý je žiak schopný ho urobiť a dodržiavať ho.

Ľudská práca a jej vplyvy

- uvedomiť si, že človek svojou činnosťou vplýva na životné prostredie,
- neplytváť materiálom,
- zodpovednosť pri práci za stanovené úlohy,
- stanovenie odmeny za prácu – mzda,
- hospodárne využívanie rôznych zdrojov pri práci.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce pre 3. cyklus

Technika

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pomenovať najvýznamnejšie technické vynálezy,
- poznať rozdiely medzi kótou a čiarou, zhotoviť jednoduché náčrty a technické výkresy²¹²,
- pomenovať úlohy konštruktéra, projektanta, dizajnéra a robotníka,
- uviesť príklady využitia skla, gumy, kompozitov v technickom prostredí,
- popísať možnosti separácie a recyklácie vybraných technických materiálov,
- správne vybrať materiál a pracovné nástroje na zhotovenie jednoduchých darčekových a úžitkových predmetov,
- dodržiavať pravidlá BOZP,
- skúmať princíp činnosti jednoduchých elektrických obvodov,
- skúmať princíp činnosti jednoduchých strojov a mechanizmov v domácnosti,
- pomenovať základné prvky bytovej inštalácie a dodržiavať BOZP pri obsluhu spotrebičov, mechanizmov a zariadení v domácnosti,
- oboznámiť sa s výhodami a nevýhodami umelej inteligencie v technickom prostredí,
- porovnať energetické štítky vybraných spotrebičov a zariadení v domácnosti,
- popísať možnosti separácie a recyklácie vybraných technických materiálov,
- spolupracovať v tíme v technickom prostredí.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Poznávanie histórie techniky a základy grafickej komunikácie

- slovenskí a svetoví vynálezcovia a ich najvýznamnejšie vynálezy,
- tvorba jednoduchých náčrtov a technických výkresov,
- poznať rozdiely medzi kótou a čiarou,
- čítanie údajov z technických výkresov v 2D zobrazení,
- rozdiel medzi konštruktérom, dizajnérom, projektantom, robotníkom.

Využívanie vlastností technických materiálov pri tvorbe výrobkov

- technické materiály – drevo, kovy, plasty. skúmanie vybraných technických materiálov,
- separácia technických materiálov v školskom a domácom prostredí,
- ručné spracovanie technických materiálov – vybrané pracovné postupy spracovania dreva, kovov a plastov,
- pomenovať vybrané spôsoby strojového spracovania technických materiálov,
- návrh a tvorba jednoduchých výrobkov.

Skúmanie využívania jednoduchých strojov a mechanizmov v domácnosti

- spotrebiče a mechanizmy v domácnosti (základná obsluha v domácnosti),
- poznávanie princípov činnosti vybraných inštalčných prvkov v domácnosti,
- jednoduché elektrické obvody (zapojenie spotrebičov do elektrického obvodu),

212 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

- spotrebiče a mechanizmy v domácnosti (mechanické, benzínové, plynové a elektrické),
- poznávanie procesov využívania obnoviteľných zdrojov energií v domácnosti.

Kariérová výchova

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- jednoducho opísať vlastné kariérové smerovanie,
- rozpoznať a použiť online nástroje, online služby a aplikácie, ktoré mu pomáhajú vytvárať konštruktívne kariérové rozhodnutia,
- podľa pokynov vyhľadávať, hodnotiť a využívať informácie dôležité pre tvorbu základov profesijnej orientácie,
- pomenovať faktory, ktoré majú vplyv na zosúladžovanie pracovného a rodinného života – work-life balance a vyhodnotiť ich dôležitosť pre duševné zdravie človeka.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Rozhodovanie a tvorba akčného plánu

- rozhodovanie a faktory, ktoré ho ovplyvňujú,
- posúdenie možností pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy,
- metódy, techniky a pomôcky pri tvorbe rozhodnutia.

Vzdelanie a trh práce

- trendy a smer vývoja trhu práce,
- vzdelanie a trh práce,
- zdroje informácií z oblasti kariérneho plánovania.

Životná rovnováha (work-life balance) a duševné zdravie (wellbeing)

- hospodárenie s časom a duševné zdravie,
- udržanie rovnováhy medzi osobnými, vzdelávacími a pracovnými úlohami,
- identifikácia a posúdenie faktorov, ktoré vplývajú na zachovanie životnej rovnováhy a zdravého životného štýlu.

Podnikavosť a iniciatívnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- uvedomiť si, že jeho nápad môže byť užitočný/pomôcť/potešiť aj niekoho iného; používať pri tom recyklovaný materiál,
- vyvinúť primeranú iniciatívu pre rozvoj svojho nápadu, hľadať spôsoby, ako ho urobiť lepším,
- poučiť sa z neúspechu svojho nápadu, prepracovať ho a ponúknuť nové riešenie vzniknutého problému,
- vnímať chybu ako nevyhnutnú a pozitívnu súčasť procesu učenia,
- rozdeliť prácu v tíme podľa schopností jeho členov tak, aby každý robil to, čo mu ide najlepšie,
- rešpektovať duševné vlastníctvo pri tvorbe a prezentácii svojho nápadu,
- poznať rôzne formy podnikania a uviesť príklady podnikateľov vo svojom okolí.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Realizácia nápadu a overenie jeho funkčnosti

- výber najvhodnejšieho nápadu na realizáciu,
- realizácia nápadu v praxi a overenie jeho funkčnosti,
- tvorba produktu s využitím modelu obehového hospodárstva – zdieľanie, požičiavanie, opätovné využitie, oprava a recyklácia, pokiaľ je to možné,
- práca s chybou a úprava nefunkčných častí, ktoré sa neoverili v praxi pri realizácii.

Riešenie problémov

- rešpektovanie rôznorodosti členov tímu a vnímanie prínosu rôznorodosti členov skupiny pri spoločnej práci,
- používanie vhodného tónu komunikácie a vhodných komunikačných prostriedkov v prípade vzniku konfliktu s cieľom konflikt vyriešiť/ukončiť.

Zdroje financovania nápadov

- stanovenie si nákladov na realizáciu.

**Vzdelávacia oblasť
Umenie a kultúra**

Vyučovací predmet hudobná výchova pre 1. cyklus

Spev

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na elementárnej úrovni ovládať svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke v hlasovej polohe c1 – c2,
- prirodzene uplatňovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve,
- spievať v kolektíve, v menšej skupine, a capella i so sprievodom hudobného nástroja (tiež hry na tele, hudobných nástrojov, hudobného podkladu), reagovať na taktovacie gestá učiteľa,
- rytmizovať a melodizovať reč,
- uplatňovať individuálne dispozičné, farbu a charakter vlastného hlasu v hudobných hrách.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Spievanie hlasových modelov, riekaniek, dialogických hier, detských piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, miestne a regionálne ľudové) v durových i v molových tóninách.

Rozvíjanie elementárnych speváckych návykov, zjednocovanie spoločného spevu.

Rytmizovanie a melodizovanie slov, slovných spojení, tvorenie rytmických a melodických útvarov, ich zachytenie gestom²¹³ ruky, graficky²¹⁴ (linkou, obrázkom, farbou, grafickým znakom), pomocou rôznorodých predmetov.

Objavovanie možností vlastného hlasu, imitovanie zvukov okolitého sveta, vytváranie rôznorodých melódií podľa fantázie, dotváranie príbehov a situácií prostredníctvom zvukomaľby hlasom.

Hra na hudobnom nástroji

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- hrať na hudobnom nástroji podľa svojich fyzických a psychických možností, imitovať základné rytmické modely,
- na rytmickom nástroji sprevádzať pieseň podľa zadania alebo vlastného návrhu a svojich fyzických možností, na melodickom nástroji sluchom rozlíšiť a zahrať vysoké, stredné a nízke tóny,
- hrať slobodne, improvizovať v intenciách zadania, počúvať druhých, spolupracovať a byť súčasťou spoločnej hry.

213 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

214 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Hra na elementárnych hudobných nástrojoch: Orffov inštrumentár, regionálne detské ľudové hudobné nástroje, zvukové hračky, vlastnoručne vyrobené hudobné nástroje, okolité zvukové objekty, prírodný materiál.

Hra podľa grafického²¹⁵ záznamu a spamäti.

Vytváranie predohier, medzihier, dohier.

Experimentovanie s farbou znenia hudobného nástroja, vytváranie elementárnych hudobných a zvukových miniatúr, vychádzajúcich z rytmickej štruktúry slova, slovných spojení, rýmovačiek v tónovom priestore pentatoniky.

Počúvanie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať zvuk a tón, porovnať ich vlastnosti,
- identifikovať, pomenovať a charakterizovať základné výrazové prostriedky hudby,
- verbálne, výtvarne²¹⁶, pohybom vyjadriť vlastné emócie, charakter, mimohudobný obsah z počúvanej hudby.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Aktívne počúvanie rôznorodnej hudby.

Identifikovanie vlastností tónu produkovanej aj počúvanej hudby (výška, dĺžka, sila, farba).

Identifikácia výrazových prostriedkov (melódia, rytmus, tempo, dynamika).

Pri počúvaní rozlišovanie a určenie vokálnej a inštrumentálnej hudby.

Na základe farby zvuku identifikovanie vybraných znejúcich klasických aj ľudových hudobných nástrojov a ľudských hlasov (detský, mužský, ženský).

Objavovanie mimohudobného obsahu a námetu skladby, verbálne a iné vyjadrenie fantazijných predstáv a vlastných pocitov pri počúvaní hudby.

Hudobno-pohybové vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- spontánnym a koordinovaným pohybom reagovať na hudbu, jej tempo a dynamiku,
- imitovať pohyb v hudobno-pohybových hrách a pohybových hrách so spevom,
- zvládnuť sled tanečných pohybov v jednoduchej choreografii, tancovať samostatne a vo dvojici, prípadne v skupine.

215 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

216 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Kultivovanie tanečného postoja pri vyjadrovaní a stvárňovaní hudby.

Využívanie vlastného tela ako rytmického hudobného nástroja (hra na tele).

Imitovanie pohybu v hudobno-pohybových hrách a ľudových pohybových hrách so spevom.

Uplatňovanie prirodzeného tanečného pohybu, tanečných prvkov (chôdze a behu v metrickej pulzácii, prísunový krok vpred, vzad, do strán v pérovaní, valaský krok) v jednoduchých tanečných choreografiách.

Umocňovanie hudobného vnímania a zážitku pohybovou interpretáciou hudby.

Hudobno-dramatické vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- stvárniť obsah, charakter a formu piesne či riekanky prostriedkami hudobnej dramatiky,
- tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám,
- odpovedať na spievané či hrané otázky,
- interpretovať fragmenty ľudových hudobno-pohybových hier, ľudových hudobno-dramatických hier a piesní prostriedkami tvorivej dramatiky.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Dramatické stvárňovanie riekaniek, piesní, básní, rozprávok, ľudových hudobno-dramatických hier.

Uplatňovanie dialogických hier, rytmizovaných alebo melodizovaných textov, zvukomaľby, mimi-ky, gest, využívanie okolitých objektov a rekvizít, pohybovej improvizácie v dramatických hrách.

Vyučovací predmet hudobná výchova pre 2. cyklus

Spev

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na elementárnej úrovni ovládať svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke, v hlasovej polohe c1 – c2, spamäti aj s oporou o grafický zápis²¹⁷,
- spievať v kolektíve, v menšej skupine, a capella i so sprievodom hudobného nástroja (tiež hry na tele, hudobných nástrojov, hudobného podkladu), prirodzene aplikovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve,
- reagovať na taktovacie gestá učiteľa,
- rytmizovať a melodizovať reč,
- uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v hudobných hrách.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Spievanie hrových hlasových modelov, melodizovaných útvarov ľudovej slovesnosti, piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, regionálne ľudové, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, populárne v rôznych tóninách).

Rytmizovanie a melodizovanie slov, slovných spojení, tvorenie krátkych hudobných útvarov.

Imitovanie zvukov okolitého sveta, tvorenie rôznorodých melódií, zvukomalby k rôznym príbehom a situáciám.

Zjednotenie spoločného spevu, upevňovanie speváckych návykov, kooperovanie, počúvanie seba aj druhých, slovné reflektovanie speváckeho výkonu – ocenenia, návrhy, (seba)korekcia.

Hra na hudobnom nástroji

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- hrať na hudobnom nástroji podľa svojich fyzických a psychických možností, imitovať základné rytmické modely,
- na rytmickom nástroji adekvátne sprevádzať pieseň podľa zadania alebo vlastného návrhu a podľa svojich možností, na melodickom nástroji sprevádzať pieseň jednoduchým ostinátom,
- hrať slobodne, improvizovať v intenciách zadania, počúvať druhých, spolupracovať, byť súčasťou spoločnej hry.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Hra na rytmických hudobných nástrojoch a regionálnych ľudových nástrojoch.

Vytváranie spontánnych rytmických instrumentálnych celkov vychádzajúc z rytmickej štruktúry slovných spojení.

217 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Hra jednoduchého melodického ostináta, resp. tónov rôznej výšky podľa zadania.

Vytváranie sprievodov k piesňam, tancom, rešpektujúc ich charakter a hudobnú formu.

Počúvanie druhých, kooperácia, rozvíjanie spoločnej hry, vyjadrenie pocitov, ocenenia, návrhy, (seba)korekcia.

Počúvanie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať, charakterizovať a zaznamenať základné hudobno-výrazové prostriedky a ich vlastnosti, na základe asociácie im priradovať význam,
- rozlišovať vokálnu a inštrumentálnu hudbu, základné hudobné štýly (ľudová, klasická, moderná, populárna), identifikovať znejúci hudobný nástroj podľa farby,
- komunikovať vlastné prijímanie hudby.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Počúvanie rôznorodej hudby, identifikovanie vyjadrovacích prostriedkov a emocionálneho aspektu v počúvanej hudbe.

Identifikovanie nástrojového a speváckeho zloženia znejúcej hudby.

Rozpoznávanie základných typov hudby: klasickej, modernej, populárnej, ľudovej, regionálnej ľudovej.

Hudobno-pohybové vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- spontánnym a koordinovaným pohybom interpretovať hudbu a piesne, ich mimohudobné obsahy, tvoriť zvuky hrou na tele v rytmických i nerytmizovaných štruktúrach,
- interpretovať jednoduché tanečné hry, pri tanci a pohybe sa orientovať v priestore²¹⁸,
- reagovať pohybom na metroritmickú štruktúru skladby a jej formovú výstavbu.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Spontánne napodobňovanie vybraných vzorových pohybových stereotypov, imitovanie rôznych²¹⁹ žánrov a štýlov tanca, jednoduchých tanečných hier, vybraných typov ľudových tancov.

Jednokročkový/dvojkročkový pohyb, polka a základný valčíkový krok.

Využívanie vlastného tela (hry na tele) ako rytmického hudobného nástroja pri tanci, pri tvorbe zvukových prostredí alebo improvizovaného beatboxu.

Vyjadrovanie hudobného (metrum, tempo, dynamika, melódia, forma) aj mimohudobného obsahu hudby (dej, predstavy) spontánnym pohybom.

218 Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím a žiakov s detskou mozgovou obrnou.

219 Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Hudobno-dramatické vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- interpretovať rôzne obsahy hudobne, pohybom, rytmizovaným a melodizovaným textom v rolových a v hudobno-dramatických hrách,
- interpretovať literárnu alebo výtvarnú predlohu²²⁰, hudobno-dramatický celok prostriedkami hudobnej dramatiky: primeranou kombináciou slova, hudby, pohybového vyjadrenia, výtvarnej scény.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Hudobno-dramatické stvárňovanie rôznych hudobných a nehudobných predlôh (poézie, prózy, výtvarných artefaktov)²²¹ a hudobno-dramatických hier.

Realizácia hudobno-dramatického celku (interpretácia dialógov, tvorba zvukových kulís, jednoduchej choreografie, výtvarných scén, pohyb v priestore²²²).

220 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

221 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

222 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet hudobná výchova pre 3. cyklus

Spev

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na elementárnej úrovni ovládať svoj hlas – spievať primerane po melodickej, rytmickej aj výrazovej stránke v jemu prirodzenej hlasovej polohe, aplikovať elementárnu hlasovú techniku a zásady hlasovej hygieny v reči i v speve s ohľadom na mutačné obdobie,
- spievať v kolektíve, a capella i so sprievodom hudobného nástroja (tiež hry na tele, hudobných nástrojov, hudobného podkladu), reagovať na taktovacie gestá učiteľa,
- rytmizovať a melodizovať reč, uplatňovať individuálne dispozície, farbu a charakter vlastného hlasu v hudobných hrách.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Interpretovanie piesní rôzneho druhu a žánru (autorské – umelé, slovenské ľudové, regionálne ľudové, piesne národnostných menšín, sociálnych skupín, inonárodné i populárne piesne).

Tvorivé využívanie prostriedkov silovej, časovej, farebnej a výškovej modulácie hlasu: zvuky, reč, spev, šepot, farebné a dynamické odtiene.

Hra na hudobnom nástroji

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- hrať na hudobnom nástroji podľa svojich fyzických a psychických možností, sám aj v kolektíve,
- zahrať jednoduché rytmické a melodické modely, improvizovať v intenciách zadania,
- hrať podľa symbolického zápisu²²³,
- spolupracovať na príprave hudobného projektu (vystúpenia) podľa individuálnych možností každého žiaka,
- aktívne počúvať druhých, byť súčasťou spoločnej hry, byť schopný vyjadrenia vlastných pocitov a slovnej reflexie hudobného výsledku.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Hra v triednom zoskupení (súbore Orffových nástrojov, súbore voľnej nástrojovej konštelácie) na triednych alebo školských vystúpeniach.

Hra podľa grafickej partitúry²²⁴.

Inštrumentálne sprievody k piesňam, tvorba inštrumentálnych častí hudobno-pohybového a hudobno-dramatického celku (predstavenia).

Kooperovanie, rešpektovanie hry druhých, rozvíjanie spoločnej hry, slovná reflexia hudobného výsledku.

²²³ Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím.

²²⁴ Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím.

Počúvanie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať charakteristiky skladby, nástroje, nástrojové skupiny súborovej hry a ľudské hlasy podľa farby znenia pri speve,
- identifikovať ľudovú, klasickú, modernú populárnu hudbu,
- identifikovať špecifiká národnej hudobnej kultúry, národnostných menšín Slovenska, etník a sociálnych skupín,
- vyjadriť zážitok z počúvanej hudby, prezentovať svoje preferencie vkusu v oblasti hudby a rešpektovať preferencie iných,
- hodnotiť koncert, živú hudobnú produkciu renomovaného umeleckého telesa primeranou argumentáciou.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Aktívne počúvanie hudby rôznych druhov, štýlov a žánrov, identifikovanie a charakterizovanie farby zvuku rôznych typov hudobných telies a speváckych zoskupení.

Objavovanie a pomenovanie charakteristických znakov ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, tradičnej ľudovej hudobnej kultúry Slovenska.

Vyjadrovanie vlastných preferencií hudobného vkusu v oblasti všetkých typov hudby.

Návšteva koncertu, hudobného divadla, hodnotenie reprodukovanej aj živej hudobnej produkcie podporené primeranou argumentáciou.

Hudobno-pohybové vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- koordinovaným, prípadne spontánnym pohybom interpretovať počúvanú hudbu²²⁵,
- uplatňovať prvky vybraných spoločenských, populárnych a regionálnych tancov a etiketu v spoločenskom kontakte a pri tanci,
- uplatňovať pohybovú improvizáciu²²⁶ pri stvárňovaní hudby rôznych žánrov i štýlových období, tvoriť zvuky hrou na tele v rytmických i nerytmizovaných štruktúrach.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Uplatňovanie voľného a útvarového pohybu, synchronného pohybu v skupine²²⁷ vo väzbe na počúvanú hudbu, využívanie vlastného tela (hry na tele) ako rytmického hudobného nástroja pri tanci, pri tvorbe zvukových prostredí alebo improvizovaného beatboxu.

Napodobňovanie a adaptovanie jednoduchých rytmických tancov tradičnej regionálnej a národnej kultúry, tanečných predlôh z rôznych žánrov.

Uplatňovanie základnej etikety v spoločenskom kontakte a pri tanci.

225 Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím a žiakov s detskou mozgovou obrnou.

226 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

227 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Hudobno-dramatické vyjadrenie hudby

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- interpretovať hudobné a mimohudobné obsahy prostriedkami hudobnej dramatiky,
- uplatňovať dramatickú, hudobnú (melodickú, rytmickú), pohybovú improvizáciu²²⁸ a interpretáciu pri stvárňovaní hudby,
- vytvárať hudobno-dramatické celky na rôzne námety a modelové situácie zo života a fantazijného sveta,
- hodnotiť hudobno-dramatické predstavenie, estetické pôsobenie počúvanej i stvárnenej hudby²²⁹.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Využívanie vlastného hlasu, okolitých objektov, rôznorodých hudobných nástrojov pri tvorbe hudobno-dramatického celku.

Reflektovanie vlastného hudobno-dramatického predstavenia aj predstavenia renomovaného hudobno-dramatického telesa, napr. po vzhliadnutí predstavenia profesionálneho súboru (napr. muzikál, opereta, balet, opera, pantomíma) primeranou argumentáciou²³⁰.

228 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

229 Okrem žiakov s ťažkým zrakovým postihnutím.

230 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet výtvarná výchova pre 1. cyklus

Komunikácia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- identifikovať a tvorivo použiť základné prvky výtvarného jazyka²³¹,
- hravo experimentovať s nástrojmi, materiálmi, technikami, technológiami a postupmi.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky – prvky a kompozičné princípy.

Výtvarné asociácie na rôzne **zmyslové podnety**.

Tvorenie prostredníctvom rôznych **nástrojov, materiálov, technológií, postupov** a experimentovanie s nimi.

Výtvarné laborovanie s postupmi vybraných ľudových tradičných remesiel.

Výtvarné aktivity v interiéri a v exteriéri, aj v prírode.

Umenie a vizuálna kultúra

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvorivými činnosťami interpretovať a opísať podnety z umenia, tradičného ľudového umenia a okolitého sveta,
- porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia²³²,
- na základe kladenia otázok pedagógom jednoduchým spôsobom vyjadriť pocity a zážitky z návštevy výstavy, galérie, múzea a iných inštitúcií a objektov z obce a regiónu²³³,
- na základe kladenia otázok pedagógom identifikovať kultúrnu rozmanitosť.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Vizuálne obrazné vyjadrovanie **námetov** a **tém** z **umenia** a **kultúry**, a tiež iných **vzdelávacích oblastí**.

Vizuálna symbolika z dôležitých oblastí života²³⁴.

Objavovanie a porovnanie základných **výtvarných vyjadrovacích prostriedkov** a **kompozičných princíпов** v **dielach** zahraničných a slovenských umelkyní a umelcov.

Návšteva **galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru** alebo prehliadka **virtuálnej galérie, múzea, či portfólia umelkyní a umelcov**.

231 Pre žiakov so zrakovým postihnutím tie, ktoré sú pre nich použiteľné.

232 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

233 V prípade prispôsobenia, tiež pre zrakovo postihnutých.

234 Pre žiakov so zrakovým postihnutím v haptickej podobe.

Osobnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na základe kladenia otázok pedagógom pomenovať a tvorivými činnosťami vyjadriť niektoré emócie,
- pod vedením pedagóga s rešpektom k druhým pracovať v skupine.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Tvorenie **kolektívnych prác**.

Pocity a **emócie** vyjadrené v umení a vo vizuálnej kultúre²³⁵.

235 Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Vyučovací predmet výtvarná výchova pre 2. cyklus

Komunikácia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvorivými činnosťami a s využitím výtvarných vyjadrovacích prostriedkov vyjadriť vlastné myšlienky, skúsenosti, pocity, emócie, fantáziu,
- tvorivo používať výtvarné materiály, nástroje, techniky, technológie a postupy a experimentovať s nimi,
- na základe kladenia otázok pedagógom jednoduchým spôsobom pomenovať základné techniky – kresba, maľba, grafika, priestorová tvorba,
- s pomocou pedagóga použiť jednoduché digitálne nástroje na tvorivé vyjadrenie,
- na základe kladenia otázok pedagógom jednoduchým spôsobom opísať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Rôzna kvalita **výtvarných vyjadrovacích prostriedkov** prostredníctvom tvorby a podnetov z **umenia, tradičného ľudového umenia, ľudovej a vizuálnej kultúry**²³⁶.

Výtvarné asociácie na rôzne **zmyslové podnety**.

Techniky **kresby, maľby, grafiky, modelovania, priestorovej tvorby** a tradičných ľudových remesiel a ich kombinácie.

Výtvarné aktivity **v interiéri a v exteriéri, aj v prírode**.

Tvorenie dočasných a **procesuálnych prác**.

Digitálne médiá – počítačová grafika, fotografia, video, animácia.

Syntéza textu a obrazu.

Etické zásady, základy autorských práv a licencií – ich uplatnenie vo vizuálnej kultúre.

Umenie a vizuálna kultúra

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvorivými činnosťami interpretovať podnety z umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry,
- porovnať diela vybraných predstaviteľov výtvarného umenia,
- na základe kladenia otázok pedagógom jednoduchým spôsobom vyjadriť pocity a skúsenosti z návštevy výstavy, galérie, múzea a iných inštitúcií a objektov z obce a regiónu a opísať činnosť a funkcie múzeí a galérií,
- rozlíšiť kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy.

²³⁶ Okrem žiakov so zrakovým postihnutím – nevidiacich.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Artefakty z **dejín umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry**.

Porovnanie diel vybraných **umelcov, kultúr, období a umeleckých prejavov**.

Premena výtvarných vyjadrovacích prostriedkov a žánrov naprieč **dejinami výtvarného umenia a vizuálnou kultúrou**.

Návšteva **galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru** alebo prehliadka **virtuálnej galérie, múzea, či portfólia umelkyň a umelcov**.

Spôsoby prezentácie, možnosti **školskej galérie**, príprava a **realizácia výstavy** alebo prezentácie.

Osobnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- na základe kladenia otázok pedagógom pomenovať a tvorivými činnosťami vyjadriť niektoré emócie,
- reflektovať proces tvorby a prezentovať jej výsledky,
- pod vedením pedagóga s rešpektom k druhým pracovať v skupine,
- prezentovať výsledky tvorby.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Pocity a emócie vyjadrené v **umení** a vo **vizuálnej kultúre**.

Tvorenie **kolektívnych prác**.

Možnosti **prezentácie** výsledkov výtvarnej činnosti.

Vytváranie **portfólia**.

Vyučovací predmet výtvarná výchova pre 3. cyklus

Komunikácia

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvorivo použiť výtvarné vyjadrovacie prostriedky, nástroje, materiály, techniky, technológie, médiá a ich kombinácie na vizuálnu komunikáciu,
- s pomocou pedagóga vyhľadať dáta, informácie a digitálny obsah v oblasti umenia a vizuálnej kultúry,
- rešpektovať základné princípy etických zásad, autorských práv a licencií.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Možné podoby a transformácie **výtvarných vyjadrovacích prostriedkov** a **výtvarného jazyka** a **motívu** v artefaktoch **voľného, aplikovaného umenia a vizuálnej kultúry**.

Výtvarné asociácie na rôzne **zmyslové podnety**.

Podoby a transformácie techník **kresby, malby, grafiky, fotografie** a **priestorového vytvárania** do súčasných vizuálnych foriem.

Tvorenie **dočasných** a **procesuálnych prác**.

Vyjadrovacie prostriedky **digitálnych médií**.

Vzťah obrazu a textu.

Etické zásady, autorské práva a licencie – ich význam vo svete vizuálnej kultúry.

Umenie a vizuálna kultúra

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- tvorivými činnosťami interpretovať a na základe kladenia otázok pedagógom opísať podnety z umenia, tradičného ľudového umenia a vizuálnej kultúry,
- porovnať diela niekoľkých predstaviteľov výtvarného umenia,
- na základe kladenia otázok pedagógom reflektovať činnosť a význam galérií a múzeí, umelcov, galerijných pedagógov,
- samostatne/na základe kladenia otázok pedagógom vyjadriť rešpekt a oceňovať kultúrnu rozmanitosť a jej prejavy,
- s pomocou pedagóga vyhľadávať zdroje informácií,
- v tvorivých činnostiach aplikovať základné charakteristiky vybraných umeleckých smerov a diel umelcov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Tvorivé **interpretovanie** vybraných **tém** naprieč **dejinami umenia a vizuálnej kultúry**.

Vybrané diela zahraničných a slovenských umelkýň a umelcov **druhej pol. 20. storočia po súčasnosť**.

Podnety z umenia a kultúry **prvej pol. 20. storočia po súčasnosť**.

Podnety z **konceptuálnej a multimediálnej tvorby, performancie, videa, animácie a filmu**.

Podnety z **mimoeurópskeho umenia a kultúry**.

Podnety z **dizajnu a architektúry**.

Ekológia a udržateľnosť v **umeleckých stratégiách, materiáloch a tvorbe**.

Návšteva galérie, múzea, pamiatky, sakrálnej stavby, výstavy, ateliéru alebo **prehliadka virtuálnej galérie, múzea, či portfólia umelkýň a umelcov**.

Osobnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- výtvarnými aktivitami reagovať na emócie a pocity,
- jednoduchým spôsobom prezentovať proces tvorby a jej výsledky,
- samostatne/s pomocou pedagóga kooperatívne a s rešpektom k druhým pracovať v skupine,
- na základe kladenia otázok pedagógom jednoduchým spôsobom použiť kritériá hodnotenia vo vzťahu k vlastnej výtvarnej práci, k výtvarnej práci iných autorov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

Participatívna tvorba, tvorenie **kolektívnych prác**.

Pocity a emócie vyjadrené v umení a **vizuálnej kultúre**.

Reflexia tvorby a **hodnotiace kritériá**.

Diskutovanie o pravdivosti, komplexnosti **vizuálnych informácií** a ich autenticite.

Vytváranie a práca s **portfóliom**.

Spôsoby **prezentácie** výsledkov výtvarnej činnosti, možnosti **školskej galérie**, príprava a **realizácia výstavy**.

**Vzdelávacia oblasť
Zdravie a pohyb**

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb pre 1. cyklus

Zdravie a životný štýl

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- pochopiť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie,
- dodržiavať základné hygienické zásady pri vykonávaní pohybových aktivít,
- rozlišovať správne a chybné držanie tela.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- zásady zdravého životného štýlu, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, pohyb a odpočinok v dennom režime,
- hygienické zásady pred, pri a po cvičení, hygiena cvičebných úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad,
- zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoj, v sede, v ľahu, príčiny chybného držania tela, cvičenia pre správne držanie tela.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- význam pravidelnosti cvičenia pri rozvíjaní pohybových schopností.

Pohybové kompetencie

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- využívať základnú techniku behu, skoku,
- využívať základnú techniku manipulácie s náčiním a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej hre,
- zladať pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou,
- bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a teréne a v rôznych prírodných podmienkach.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- lokomočné zručnosti – behy a skoky,
- manipulačné zručnosti – pohybové hry a cvičenia zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, švihadlo, lano a pod.),

- rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na tele, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti,
- chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy.

Šport a pohybová aktivita

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rešpektovať dohodnuté pravidlá v hre a športovej činnosti,
- uplatňovať zásady fair-play pri hre a športových činnostiach.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- základné pravidlá realizovaných hier a športových činností (priebeh, bezpečnosť, výber športového náčinia v súlade s určeným účelom a pod.),
- význam a základy fair-play (športová etika), kooperácia a špecifiká komunikácie v pohybových a športových činnostiach.

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozpoznať a oznámiť situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život obyvateľstva,
- dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- simulácia ohrozujúcej situácie v prostredí triedy a nácvik privolania pomoci,
- základné poznatky súvisiace s ochranou života a zdravia v mimoriadnych situáciách,
- základné pravidlá cestnej premávky.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb pre 2. cyklus

Zdravie a životný štýl

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- rozlišovať zdravú a nezdravú výživu,
- rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- zdraviu prospešné potraviny ako základ vhodného jedálnička, význam príjmu a výdaja energie,
- negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka,
- význam pohybu pre zdravie človeka.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti,
- rozpoznať základné prejavy únavy pri telesnej záťaži.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- motivácia k zlepšeniu vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti,
- meranie pulzovej frekvencie, príčiny zmien, poznatky o vonkajších prejavoch únavy pri telesnom zaťažení, potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov.

Pohybové kompetencie

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- zvládnuť optimálnu techniku manipulácie s náčiním a rôznymi pomôckami a uplatniť ju v pohybovej alebo športovej aktivite,
- vykonať požadované pohyby tela, chôdzu, skoky a beh v súlade s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou,
- predviesť aspoň dve strečingové cvičenia.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- cvičenia a pohybové hry zamerané na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a pomôckami,
- rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti, tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, cvičenia so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách,
- strečing, relaxačné a dýchacie cvičenia.

Šport a pohybová aktivita

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aplikovať dohodnuté pravidlá v určenej hre (hrách) a športovej činnosti a rešpektovať ich,
- riadiť sa zásadami fair-play v hre a športovej činnosti ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- predviesť techniku základných atletických cvičení – behy, skoky, hody, vrhy,
- zapojiť sa aktívne do minihry v rámci vybraných športových hier, alebo hry s dohodnutými pravidlami,
- zvládnuť základné plavecké zručnosti.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- pravidlá osvojovaných hier a športov, dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží,
- atletika – behy, skoky, hody, vrhy,
- športové hry – základné útočné a obranné herné činnosti jednotlivca a ich uplatnenie v minihre, resp. hre s dohodnutými pravidlami (výber športovej hry závisí od podmienok školy),
- sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie techniky plaveckých spôsobov, cvičenia a hry zamerané na zdokonaľovanie základných zručností z ďalších sezónnych pohybových aktivít (napr. jazda zručnosti na korčuliach, bicykli, plynule/bez pádu zjazdiť na lyžiach a snowboarde nenáročný lyžiarsky svah, bezpečne realizovať jazdu na lyžiarskom dopravnom zariadení, absolvovať vychádzku/výlet na bežkách a pod.).

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- rozpoznať a oznámiť nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie, využiť praktické zručnosti v sebaochrane,
- popísať postup v krízových situáciách a primerane veku na tieto situácie reagovať.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- praktické poskytnutie prvej pomoci (stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, popálenín),
- evakuácia, evakuačný batoh, úkryty, chemické ohrozenie, únik nebezpečných látok, povodne a záplavy, branné cvičenie – simulácia prežitia v prírode a správanie sa v teréne ohrozenom priamym vonkajším nebezpečenstvom.

Vzdelávacia oblasť Zdravie a pohyb pre 3. cyklus

Zdravie a životný štýl

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- vysvetliť dôležitosť starostlivosti o svoje zdravie po všetkých jeho stránkach (telesnej, duševnej, sociálnej),
- chápať účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- zásady zdravého životného štýlu, pitný režim a stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži,
- pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa, ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.,
- zdraviu prospešné voľnočasové pohybové a športové aktivity vo vzťahu k veku a záujmom jedinca,
- získavanie a interpretácia údajov z aplikácií a zariadení, ktoré sú zamerané na monitorovanie pohybovej aktivity, intenzity zaťaženia a vytvorenie zdraviu prospešného jedálnička.

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- dosiahnuť individuálne zlepšenie v úrovni pohybovej výkonnosti a telesnej zdatnosti.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, meranie somatometrických ukazovateľov (hmotnosť, výška),
- pohybové prostriedky na rozvoj vlastnej telesnej zdatnosti a pohybovej výkonnosti.

Pohybové kompetencie

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- uplatniť všetky osvojené základné pohybové kompetencie v pohybovej aktivite a bezpečne sa pohybovať v rôznom teréne a v rôzne zložitých podmienkach.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- špecifiká pohybu v rôznych podmienkach, s rôznym náčiním a pomôckami,
- pohyb v rôznom prírodnom teréne a v rôznych podmienkach.

Šport a pohybová aktivita

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- aplikovať pravidlá v hre a športovej činnosti a rešpektovať ich, uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- predviesť a popísať techniku základných atletických disciplín,
- preplávať 25 m vybraným plaveckým spôsobom.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- pravidlá osvojovaných športových disciplín, dodržiavanie fair-play,
- sezónne pohybové aktivity podľa podmienok školy – zdokonaľovanie zručností z rôznych sezónnych pohybových aktivít a možnosti využívania moderných digitálnych technológií a aplikácií pri ich realizácii.

Ochrana a bezpečnosť života a zdravia obyvateľstva

Minimálny učebný výstup z výkonového štandardu

Žiak vie/dokáže:

- poskytnúť prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- rozpoznať situácie ohrozujúce bezpečnosť, zdravie a život a využívať zručnosti v sebaochrane a ochrane svojho okolia,
- vhodne sa vystrojiť a absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok a v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia,
- adekvátne reagovať v simulovaných krízových situáciách a navrhnúť praktické postupy a riešenia.

Minimálny učebný výstup z obsahového štandardu

- praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín),
- výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroje,
- presun terénom s prekonávaním zložitejších terénnych prekážok, základné pravidlá ochrany životného prostredia, pohybové hry v prírode, geocaching,
- simulácia vyhlásenia jednotlivých krízových situácií (mimoriadna situácia, núdzový stav, výnimočný stav, vojnový stav, vojna) – povinnosti žiakov a škôl, povinnosti obyvateľstva.